Liviu Pendefunda

Al treilea clopot

Liviu Pendefunda

Al treilea clopot

sacralitatea arcurilor reflexe cuvântul
pierdut în poesie
urmaşii zeilor şi moartea simbolică

EDITURA
TIMPUL

IAŞI 2009

Coperta autorului cu o reproducere după un tablou de
Dragoş Pătraşcu
Ilustraţiile de ***Dragoş*** şi ***Tudor Pătraşcu***
Redactor ***Julieta Carmen Pendefunda***

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Pendefunda, Liviu
Al treilea clopot/ Liviu Pendefunda – Iaşi : Editura Timpul, 2009
ISBN 978-973-612-356-6

821.131.4

Mulţi spun că un necaz nu vine niciodată singur.
La noi însă, întru Dumnezeu, el este însoţit de lumină.
Ţie, Julieta, îţi dedic focul acesta şi pulberea stelară
izvorâtă din taina care ne leagă, ca să nu uiţi
că doar în El iubesc dragostea ta şi pe copiii noştri.

Dogmă sau libertatea gândirii

Apariţia unui studiu masiv[1] precum *Dogmă sau libertatea gândirii* (Editura **Junimea**, 2007) ar trebui, în vremuri cât de cât "normale" (dar suntem în vremuri normale?), să nască dispute, reacţii, comentarii, o dezbatere aprinsă pentru că problematica explorată de Liviu Pendefunda priveşte chiar esenţa şi rosturile fiinţei în lume: în lumea de ieri, din trecutul aproximat al continetului Mu şi al preoţilor atlanţi care se vor fi stabilit pe malurile Nilului, dar şi în lumea de azi care, iată, îşi uită sau îşi ignoră rădăcinile: **mesajul** lui Liviu Pendefunda adresat acestei lumi este cât se poate de explicit: "Transparenţa raţionalului în braţele căreia ne abandonăm din comoditate, din stresul vieţii contemporane, coerenţa logică pe care o căutăm dintr-o deformare antropologică ne fac să uităm în cuvînt, obiect sau pictură originea sa de simbol. Şi chiar evaluarea vizuală a acestora se transformă în limbaj, uitând metafora": **simbolul** şi **metafora** – spune autorul – sunt alternativa la comoditate, grabă, superficialitate, lipsa de substanţă, în fond, a (i)realităţii imediate. Mai întâi, **ce nu este** această carte. Nu este o

[1] Dacia literară, XX, 83 (2/2009), 34-35

istorie a francmasoneriei, ci una a spiritului acesteia şi, prin ea, a lumii ca întâlnire şi relevare continuă a sacrului. Apoi, **ce este** cartea, o spune autorul însuşi: "teză de doctorat în filosofie practică, esoterism, misticism şi hermeneutică rosicruciană". Volumul adună, după cercetări minuţioase, cu parcurgerea unei biografii impresionante, dar şi cu un remarcabil efort de gândire, prelegeri despre sacru, ritualistică, simbol, magie, alegorie, mit, dogmă, doctrină, misticism, esoterism, antropologie, (proto)istorie şi, nu în ultimul rând, despre istoria religiilor. Ipotezele sunt, cel mai adesea, seducătoare, iar argumentele se susţin aproape totdeauna chiar dacă Liviu Pendefunda îşi cheamă cititorul – iniţiat sau novice – într-o lume necunoscută pentru că e uitată ori ignorată.

Liviu Pendefunda urmăreşte, într-o logică perfect coerentă, felul cum antichitatea şi, mai mult, ceea ce el numeşte **protoistoria** au marcat în chip definitiv evoluţia spirituală a omenirii; originile paradigmelor acesteia, dovedeşte autorul, cu argumente solide, se află în Templul lui Solomon, în ritualurile de iniţiere din primii ani ai Egiptului antic, printre esenieni şi, mai departe, în timpurile continentului Mu şi printre atlanţi: "Tot ce e sacru şi sfânt se poate exprima prin simboluri ca o prezenţă încarnată a realităţii care aparţine conceptelor credinţei încă din timpurile continetului Mu". Continentul Mu şi atlanţii sunt repere încă aprig disputate de istorici, antropologi şi arheologi, mai ales privind plasarea lor în timp şi spaţiu, dar existenţa şi, mai cu seamă, lucrarea lor, pentru mulţi improbabile, sunt deasupra oricărui dubiu pentru Liviu Pendefunda, care urmăreşte o logică a devenirii spirituale: "Spiritualizarea formelor de meditaţie şi misticism asimilează simbolurile cu perioade istorice mai vechi decât cele mai vechi religii, acordându-le valori foarte înalte şi focalizându-le în raport cu protoistoria omenirii". Tot astfel, "religiile de masă", afirmă autorul, "au emanat" din tradiţia esoterică, iar "rosicrucianismul contemporan îşi are rădăcinile moştenirii sacre primite de la şcolile misterelor anticului Egipt".

Cercetarea lui Liviu Pendefunda dezvoltă dimensiunile mari, cele istorice, plecând totdeauna de la argumentul amănuntului semnificativ; iată, de pildă, podeaua "pictată" din templele masonice: "Faptul că templul masonic avea podeaua pictată, obiecte dispuse într-o anumită

ordine, demonstrează că secretele artelor şi ştiinţelor liberale păstrau tradiţiile arcei lui Noe, tainele geometriei lui Euclid, întreaga construcţie respectând dimensiunile templului lui Solomon": Arca lui Noe, Euclid şi Templul lui Solomon, până la simbolistica **văzută azi**, protoistoria – istoria – prezentul– acesta este traiectul fiecărui studiu din ampla cercetare cuprinsă în *Dogmă sau libertatea gîndirii***.** Într-o altă ordine, pe acest traiect, legenda şi mitul **determină** realitatea, o (con)figurează; legenda (mitul) Arcei lui Noe "pictează" podeaua templelor masonice de ieri şi de azi, la fel cum, de exemplu, Templul lui Solomon, început de "legendarul" David, influenţează încă şi azi istoria omenirii: "Iată o legendă, un mit, o realitate care prin profunzimea ei a influenţat istoria. Regele David a fost primul care, în lumea ebraică, a considerat necesară înlocuirea tabernacolului nomad cu unul permanent, a făcut planul, a colectat materialele şi a permis ca fiul său, Solomon, să-i continue lucrarea şi să realizeze execuţia unui templu care rămâne înscris cu litere de aur în conştiinţa omenirii. Aici s-a strâns ca într-un corolar întreaga simbolistică a epocilor anterioare şi a rămas ca o lege sfântă pentru toate cele ce i-au urmat. Regele a început fundaţia în cel de-al patrulea an al domniei sale, 1012 î.C. şi cu asistenţa prietenilor săi, Hiram, rege al Tyrului şi marele arhitect Hiram Abif l-a ridicat în şapte ani şi jumătate, consacrându-l pentru serviciul divin în 1004 î.C. Era anul 3000 de la facerea lumii şi de când s-a făcut lumină (...) Chiar dacă scrierile masonice contemporane subscriu cu o credinţă de netăgăduit că frăţia a apărut ca fiind organizată în timpul construcţiei acestui templu, că Hiram Abif ar fi fost primul Mare Maestru al lojilor pe care le iniţiase cu grade simbolice şi sisteme de iniţiere şi că aceste ritualuri ar fi rămas nealterate de-a lungul veacurilor, chiar dacă scrierile moderne se îndoiesc de aceste ipoteze, simbolismul francmasoneriei, ca şi exemplul arhitectonic al templului la Ierusalim, rămân fundamentul de esenţă pentru istoria credinţei în Dumnezeu. Aşa încât templele credinţelor contemporane, şi mai ales ale celor esoterice, sunt simboluri ale templului de atunci şi fiecare preot, maestru venerabil, predicator este un rege totodată, iar fiecare iniţiat e un lucrător, un zidar, un muncitor tributar religiei universale a muncii.

Interesul major al cercetării lui Liviu Pendefunda constă tocmai în această **legătură** atât de surprinzătoare, atât de seducătoare, însă pe care o face între protoistorie şi omul de azi (sau, mai exact, ceea ce ar trebui să fie omul de azi în perspectiva miturilor şi legendelor de la începuturile sale).

În literatura contemporană mai este un singur titlu care s-ar putea circumscrie problematicii din *Dogmă sau libertatea gîndirii*: romanul *Moştenirea astrelor* (2002) al lui Paul Miron. Acela era însă un **roman** oniric şi picaresc, de ficţiune şi "documentar" despre Uriel (**Dicţionarul**: "Uriel – din ebraică – lumină dumnezeiască. Îngerul luminii, în mitologia biblică a scripturilor canonice; dar după *Cartea lui Enoh***,** apocriful egiptean, înger nefast din Infern, din însărcinarea lui Dumnezeu, supraveghetor al Infernului; în viziunile lui Enoh, Uriel este călăuza sa cerească şi rege sau prinţ al corpului ceresc. El este şi cel care îi anunţă lui Noe iminenţa potopului şi apropierea sfîrşitului lumii. În iudaism, apoi şi în creştinism, Uriel este unul dintre îngerii superiori"), într-o atmosferă, deopotrivă, astrală, bizară, misterioasă, onirică, pământeană, telurică, adiind umor, ironie, parodie, dar şi o fină cunoaştere, în amănunt, a textelor biblice. Romanul lui Paul Miron relatează călătoriile lui Uriel, din însărcinarea Celui-de-Sus pentru a vedea "ce se întâmplă în casa lui Adam", drumurile sale pe pământ şi în cer, ca şi întâlnirile cu Gabriel (supraveghetorul Raiului, în viziunea aceluiaşi Enoh) având semnificaţia unor iniţieri în dublu sens: a sa, întru cunoaşterea oamenilor şi a sensului adânc al poruncilor Celui-de-Sus, apoi, a oamenilor, pentru care adună "crugul destinului". Scrisă **la** şi **din** interferenţa visului cu realitatea, a trăirii interioare cu istoria, cartea lui Uriel este, mai degrabă, un text de **dinainte de istorie**, de dinainte de Vechiul Testament, din primii ani relataţi acolo, ca şi din Noul Testament, adunând personaje, locuri şi evenimente – Adam şi Eva, Abel şi Cain, Moise, Noe, Bethleem, Naşterea şi Înălţarea, Ţara Românească, Egiptul, apostolii din pustie, îngerii şi demonii – din mituri şi variantele lor demitizate, eroi biblici şi "replicile" lor de azi: un **timp al eroilor** şi unul al **înlocuitorilor** interferează în romanul lui Paul Miron, ca şi în cercetarea lui Liviu Pendefunda. Este, de altfel, şi singurul element care uneşte cele două cărţi.

Studiul lui Liviu Pendefunda are, inevitabil, o parte "tehnică", aceea care explorează ritualurile, istoria, simbolurile, construcţiile datorate francmasonilor şi paradigmei rosicrucianismului. Francmasoneria? Religia muncii. Rosicrucianismul? Religia credinţei, răspunde, sintetic, Liviu Pendefunda, în finalul cercetării sale. Pînă aici însă cititorul cărţii se va întîlni cu un set de idei şi probleme care îl pot lansa în controverse ori într-un refuz **de plano**. Sunt francmasoneria şi rosicrucianismul **religii**? Iată o întrebare la care însuşi autorul pare a nu avea un răspuns ferm câtă vreme, fiinţă dilematică, el pune întrebări şi încearcă ipoteze. Afirmaţiile şi nuanţările ulterioare ar putea crea impresia nehotărârii şi lipsei certitudinilor; undeva lasă să se înţeleagă că "da", francmasoneria este o religie ("În creştinătate, la botez şi în masonerie la iniţiere apar simboluri legate de renaştere, de inocenţă şi de viaţă nouă prin îmbrăcarea iniţiatului în alb. Creştinii, budişti ori masoni poartă lucruri simbolice care să reflecte apartenenţa lor la ordin, fiecare reprezentînd virtuţi asociate"), altundeva nuanţează fără a retrage complet nici una dintre ipoteze: "Francmasoneria şi rosicrucianismul reprezintă doctrine ale Ordinelor tradiţionale şi mistice, sunt interesate de valorile eterne şi se străduie să-şi îndrume membrii către cunoaşterea Adevărului Absolut. Mai trebuie ştiut că ele nu constituie în nici un fel o mişcare religioasă, dar stau la baza religioasă a lumii, deci nu se opun vreuneia dintre religiile existente".

Poţi fi de acord sau nu cu o idee conform căreia "diferenţele pe care le subliniem sînt tocmai pentru a arăta cum religiile actuale s-au îndepărtat în toate acestea de tradiţia protoistorică a omenirii păstrată în mică parte de alchimie, astrologie, esoterism, deci într-un cuvânt de magia rosicruciană a cărei bază simbolică o întâlnim la fiecare dintre credinţele contemporane şi în sinteza landmakurilor, moralei şi ritualurilor masonice. Multe acte simbolice au loc în cadrul ceremoniilor religioase care sunt doar acte de venerare, rogaţiuni, care rămân fără o finalizare materială, oficiantul dăruind comunităţii speranţe. Magul aduce certitudini"? Poţi accepta, apoi, o afirmaţie ca aceasta: "Transformarea lucrurilor, alchimia spiritului, dezvoltarea puterii de credinţă, creşterea aurei umane în radiaţii divine, care în numele Domnului urmau să îngrijească şi să vindece, au rămas în practica şi învăţăturile mistice ale

societăţilor secrete, iniţiatice şi esoterice, ale şcolilor ce reprezintă azi tradiţia, ale Marii Frăţii Albe din care face parte şi Isus"?

Altfel, modelul ascuns al cercetării lui Liviu Pendefunda pare a fi Sigmund Freud; asemeni părintelui psihanalizei (cu care, de altminteri, profesorul de la neurologie se înrudeşte profesional), studiul lui Liviu Pendefunda are şi o parte "literară": teoria este "aplicată" în capitolul *Studii de interpretare mnemoclastică a dezvoltării umane* la opere literare şi de artă: în ordine, visul, Grigore Vieru, Borges, Nerval, Vasile Alecsandri, Florin Mihai Petrescu, Bacovia ("Sufletul bacovian nu reflectă, ci **refractă** cosmosul precum zi de zi fac frunzele, pietrele, apa, metalul, dar mai ales omul în modul cel mai conştient, doar că surprinde fenomenele şi le redă fără a le mai explica"), Eminescu ("Fantezia poetică, visul, proiecţia propriei dorinţe într-o arhitectură a imaginarului îşi are originea în amintirea iniţierii, a lumii de dincolo, redescoperite în complementaritatea femeii iubite – un templu în care veşnică e doar nemulţumirea şi fericirea e cumul de clipe, ca nişte ferestre spre univers"), Nichita Stănescu, Dante, dar şi propria poezie şi spaţiul ei de identificare, Sideralia, trec prin filtrul unui fin cunoscător al istoriei dublat de poetul din *Sideralia***,** *Farmacii astrale***,** *Astrul Cojilor de Ou***,** *Falii***,** *Cabinetul doctorului Apollon***,** *Tihna scoicilor***,** *Mişcarea Cerească***,** *Beggarland***,** *Rondeluri şi Ovoide*: pentru că, nu-i aşa?, poezia este, înainte de toate, o expresie a sacrului şi cîntecului, ritual şi orfism. Tot astfel, în capitolul *De ce se ascund în versuri lumile interioare?*, Liviu Pendefunda "aplică" în literatură şi artă simbolurile antice folosite în ceremoniile lor de francmasoni şi rosicrucieni: carul mnemonic, fântâna, clopotul, podul curcubeu, copacul plutitor, oglinda magică, focul, norul romboid. Cărţii lui Liviu Pendefunda i se potriveşte un citat din Paul Valéry ("Nu există nimic mai frumos decât ceea ce nu există"), modificat astfel: nu există nimic mai frumos decât ceea ce există nefiind. Pentru că, asemeni poeziei lui Valéry, cercetarea şi poezia lui Liviu Pendefunda exprimă inexprimabilul, explorând prezenţa din absenţă, iar cel interesat de istorie şi de paradigma ascunsă a sinelui mai profund trebuie să ia aminte.

Ioan Holban

Cuprins

1. Nil nisi clavis deest, 17
Amalgamul lumilor ascunse, 21

2. Ros lucis, 37
Culegătorii de lumină, 51

3. Sator Arepo Tenet Opera Rotas, 65
Templele preistoriei pământului, 66
Ritualul – limba universală a mesajului divin, 75
Iniţierea în Lumină, 94

4. Deus meus, ne tu sileas a me, 105
Meditaţie şi illuminare, 105
Geometria şi ştiinţa numerelor, 109
The Secret Doctrine, 118

5. Si tatlia jungere sit tibi scire posse, 135
Ordine secrete sau religii, 135
Freud şi misticismul, 142
Zeii ascunşi sub poala lui Dumnezeu, 150

6. Domine, quis similis tibi !, 171
Arcul reflex fizic al omului în raport cu cel noetic, 171
Arcul reflex al atmei, 209

7. Ecce pietas est sapientia, 221
Clopotele sufletului, 222
Francmasoneria şi tainele divine, 231
Pasajul nostru în vid, poesia, 236

8. Erravi sicut ovis perdita, 251
Ritual si antropologie, 252
Reţeaua umană – unitatea conectată cu Universul, 258
Memoria subconştientului liric, 268
Târgul cu umbrele, 278

9. Homo cogitus, 289
Poema misterelor, 290
Prolegomene pentru alt univers, 305

O scurtă biografie a autorului, 324
Colofon, 329

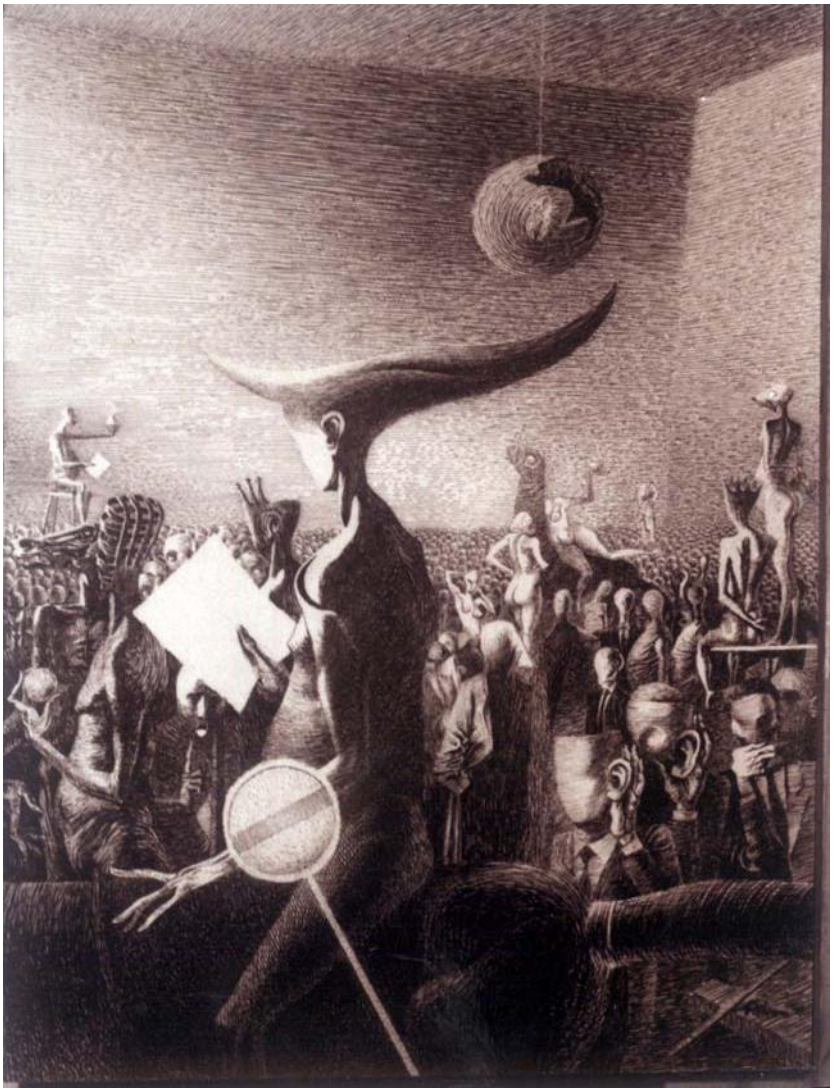

1. Nil nisi clavis deest[2]

Religia este imitarea adultului de către copil. Religia este închistarea în credinţe trecute: mitologie, care înseamnă presupuneri, ipotezele nedesluşite despre încrederea în univers, declaraţiile pe care le-au făcut unii oameni în căutarea puterii personale... totul amestecat cu fărâme de illuminare[3]. Şi întotdeauna, cea din urmă poruncă nespusă este: să nu pui întrebări ! Însă noi punem oricum. Încălcarea acestei porunci e ceva firesc. Munca la care ne-am înhămat este eliberarea imaginaţiei, folosirea imaginaţiei în slujba celui mai adânc simţ al creativităţii omenirii.[4]

Oare de ce înţelepţii acestei lumi nu s'au rezumat la a asculta dogma ci folosind-o ca punct de plecare a liberului cuget au prins aripi şi puteri nebănuite să înţeleagă măreaţa operă a creaţiei ? Oare de ce m'am oprit şi eu, precum alţii în decursul mileniilor, la punctul acela minunat de pe

---

[2] Nimic nu este mai dorit decât cheia

[3] voi folosi şi în această carte cuvântul illuminare cu doi **l** pentru a delimita sintagma iniţierii faţă de alt tâlc utilizat în mod uzual în limbajul curent, la fel cu utilizarea frecventă a apostrofului în locul cratimei acolo unde se marchează absenţa unei litere

[4] Brian Herbert şi Kevin J. Anderson *Dune, Casa Harkonnen*, 2007

vârful unui munte înalt să scrutez orizontul apei, al aerului şi al pământului ori astrele focului şi ale eterului în încercarea de a înţelege nemurirea sufletului şi circuitul luminii ? *Iubirea nu încetează niciodată. Profeţiile vor dispărea, limbile vor înceta. Ştiinţa se va sfârşi. Căci noi cunoaştem în parte şi profeţim în parte, însă când va veni ceea ce este desăvârşit, ceea ce este în parte va dispărea. Când eram un copil, vorbeam ca un copil, gândeam ca un copil, judecam ca un copil. Când am devenit matur m'am lăsat de cele copilăreşti. Căci acum vedem ca în oglindă, neclar*[5]*, dar atunci vom vedea faţă în faţă. Acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaşte deplin, aşa cum am fost şi eu cunoscut pe deplin. Iar acum rămân acestea trei: credinţa, speranţa şi iubirea. Dar mai mare decât toate acestea este iubirea.* [6]
Apostolul Paul îşi desăvârşeşte scrisorile sale despre iubire pe care le prezintă în faţa auditoriului, remarcând modificarea de optică prin iniţiere şi demonstrând, după opinia mea, că nimic nu e mai presus de încrederea oarbă în cunoaşterea luminii - credinţa, de faptul că doar prin ea putem accede – speranţa, la adevărul Celui care ne-a creat şi care ne îndrumă în marea Lui iubire. Epistola are curajul să afirme că totul pe pământ e trecător, tot ce ţine de creaţia oamenilor: limbi, cărţi, profeţii, ştiinţa şi cultura, deci şi religiile. Rămâne etern, de netăgăduit şi de neschimbat Cuvântul, ceea ce Marele Arhitect a zămislit prin informaţia primordială, Cuvântul uitat prin cunoaştere şi uitare, prin marele păcat, uitare care a îndepărtat omenirea de adevărul vieţii şi al morţii, al câştigării vieţii prin moarte, cu moartea prin moarte călcând, cum au spus proorocii şi pe care îl repetăm de mii de ani în ritual dogmatic, prin tradiţie inclusiv creştină. Numai cine nu cunoaşte poate orbecăi, comportându-se ca la vârstele imature. Într'o zi, oricine poate să se schimbe. Trebuie doar să dorească acest lucru. Şi atunci mai are nevoie de un păstor care să'i îndrume paşii ? Doar

---

[5] Imaginile erau distorsionate şi imperfecte în oglinzile din bronz sau argint şlefuit.
[6] *Noul Testament,* 1Cor 13:8-13, Ed Sapientia, 2002

cei care nu vor să vadă mai mult rămân în turmă. Şi vai de cei ce nimeresc în simbria unui oier nepriceput şi orb. Şi mă întorc la Isus. Este exemplul cel mai minunat ce poate fi dat despre un astfel de iniţiat capabil să gândească liber în dogma transmisă de Tatăl Ceresc prin mijlocirea luminii Duhului Sfânt. Şi ceea ce El a cerut e tocmai dialogul, cunoaşterea, răspunsul la întrebările celor care caută. Nu poţi cere lumina dacă nu bănuieşti că ea există. Nu poţi şti că există dacă nu o întrezăreşti. Nu poţi să o vezi dacă nu o cauţi. Iar dacă o găseşti nu ai cum să nu'i dăruieşti iubirea ta.

Această carte va fi despre Cuvânt. Este în ordinea iniţiatică, presupusă de noi, a treia treaptă, fără nicio legătură cu gradele, vârstele sau alte relaţii simbolistice din ordinele oculte ale lumii. Şi totuşi pornind de la timpurile străvechi ale doctrinelor din continentul Mu şi trecând prin cele ale civilizaţiilor uigure, atlante, egiptene şi mai recente ştim că orice ridicare pe o treaptă a cunoaşterii poartă numele de iniţiere. Aşa încât, dragă cititorule, suie împreună cu mine în carul mnemonic şi să străbatem împreună labirintul acestui de-al treilea clopot pe care ni l-a dăruit Marele Arhitect al Universului. Te invit totodată să citeşti tot ce doreşti şi îţi cade în mână. Numai aşa vei putea într'o zi diferenţia întunericul de lumină. Nu sunt medium şi nici păstor, nu pot fi profet deşi multe dintre cele văzute de mine se împlinesc şi atunci, mai ales, pot fi asociat personajului proscris[7]. Dar eu citesc, gândesc şi scriu. Repet la infinit aceste etape şi îmi confrunt ideile cu tine, cititorule, pentru că trebuie să aflăm împreună dacă am ales calea cea bună sau una din multiplele cărări false, ce duc şi ele undeva, dar în niciun caz în porul fântânii prin care poţi dobândi cuvântul de trecere, cheia de la porţile succesive spre Lumină. Aş vrea să simţi, ca şi mine, vraja ascendentă a lumii şi a sufletului, pe care bătrânii o cunoşteau ca pe cununia omului cu Dumnezeu. Ea

[7] Liviu Pendefunda, *Profetul la marginea imperiilor,* RAO 2001

ne conduce în adâncul creaţiei, descoperă sensul ritualurilor din preistorie, ridică vălul lui Isis şi'i face pe cei buni mai buni.

Citesc îmbinări meşteşugite între adevăr şi minciună, care pot conduce la o confuzie uriaşă între bine şi rău, între părţile pozitivă şi negativă ale forţei supreme care ne-a creat: "Noi ştim că oamenii au nevoie de îndrumare. Că ei nu'L pot găsi pe Dumnezeu singuri. Sunt ca oile, le trebuie un păstor puternic, încrezător, care să'i ajute să vadă gloria adevărată a lui Dumnezeu." [8] Şi totuşi în secolul XXI sunt oripilat de mesajul dogmatic al unor astfel de cărţi. Oare într'adevăr nimic nu s'a schimbat în dogma creştină de o mie şapte sute de ani ? Oare totul rămâne încorsetat şi imuabil ca în vremea inchiziţiei ? Sau doar la nivelul unor anumite biserici creştine... (după ce deja a avut loc deschiderea porţilor prin Conciliul Vatican 2), continuă să fie promulgate aberaţii infantile... Am discutat mult cu adepţii intelectuali ai doctrinelor contemporane, exo şi esoterice. Toţi, dar absolut toţi, sunt în consens cu reforma. Ce înseamnă reforma ? Înseamnă libertate de gândire în limitele tradiţiei, sau, cum spuneam eu în introducerea tezei mele în doctoratul esoteric pe care abia am publicat-o[9], este dogma primordială care a dat naştere civilizaţiei umane, care se prezintă în prezent sub forme diferite, în cadrul doctrinelor religioase şi ale societăţilor oculte.[10] Dacă vreţi este puterea de a

---

[8] Michael Cordy, *Lucifer,* RAO 2008

[9] Liviu Pendefunda, *Dogma sau libertatea gândirii,* Junimea 2007

[10] Am citit curios un text despre această carte (Florin Crîşmăreanu, Cartea de filosofie, Convorbiri literare, decembrie 2008, 130-131). Ce greu e să nu vrei să vezi decât parţial o filosofie care se naşte bună/proastă, superficială/profundă, dar susţinută de surse care nu pot fi dezvăluite, unele chiar din importante biblioteci ale creştinătăţii. Am crezut iniţial că autorul este rău intenţionat, de o ignoranţă crasă, prost informat sau se comportă inchizitorial pierzând evoluţia timpului şi gândind ca acum sute de ani, ori este adept al extremismului religios. Apoi, recitind, am început să apreciez punctul său de vedere, în felul lui limitat şi care recunoaşte că nu are cum să vadă altfel ocultismul, multitudinea de idei

desăvârşi o construcţie arhitecturală în limitele şi cu ajutorul legilor fizicii. *Eram orb şi acum văd* [11], spune orbul vindecat de Isus. Şi acesta îi zice: *Am venit în lumea aceasta ca să fac judecată pentru că cei ce nu văd să vadă, iar cei care văd*[12] *să devină orbi.* [13]

Amalgamul lumilor ascunse

Când un mim vorbeşte, răspândeşte înţelepciunea sau îşi dezvăluie prostia[14]

Francis Bacon imagina în utopia sa[15] că Atlantida lui Platon s'ar afla în America. La fel Shakespeare în *The Tempest*, iar Voltaire care ştia de migraţia polilor vedea Atlantida în zona tropicală a nordului arctic. Doar Ignatius Donnelly[16] realizează ştiinţific cea mai amplă descriere a lumii atlantice.

---

care, sunt convins, pot copleşi profanul ca o apă uriaşă în care încearcă să înoate fără să'i cunoască vârtejurile şi atunci preferă să o privească dintr'o barcă. E greu să înţelegi libera gândire când aripile tale nu au crescut suficient să susţină zborul. Isus a practicat-o şi a dăruit-o discipolilor săi, întregii omeniri. Textul de care amintesc este exact ceea ce am vrut să demonstrez: că oamenii se desprind cu greu de ochelarii de cal ai dogmei şi înregimentaţi în doctrine imuabile, nu acceptă nimic decât în limita lor de înţelegere - ceea ce este lăudabil până la un punct – şi marele adevăr recunoscut, acela că nefiind iniţiat nu a înţeles nimic. Dar eseul, cărţile mele fiind prin excelenţă eseuri de mari dimensiuni, are întotdeauna dreptul să imagineze o lume virtuală, să strecoare îndoieli şi să realizeze o comparaţie între realitate şi vis, adeseori folosind realitatea în locul fantasmagoriei şi mitul ca realitate. Şi atunci ne întrebăm care e rostul înlocuirii iubirii cu ura ?

[11] *Noul Testament,* Ioan, 9:25

[12] Traducerea ar trebui să fie*: care cred că văd*

[13] *Noul Testament,* Ioan, 9:39

[14] Brian Herbert şi Kevin J. Anderson, *Dune, Casa Corrino,* 2007

[15] *The New Atlantis,* 1638

[16] *Atlantis –Myths of the Antidiluvian World,* 1882

Cercetările arheologice s'au desfăşurat abia după ce orientarea ocultă a descris lumea de odinioară. Printre cei care au influenţat cu precădere şi nici azi nu sunt înţeleşi întrutotul au fost Edgar Cayce, W. Scott Elliot, Madame Blavatsky şi Rudolf Steiner. Charles Berlitz descrie că aproape în toate limbile lumii, din America de nord sau sud până în insulele Fiji sau Samoa, din Asia până în România, Malta sau Ţara Galilor mama se pronunţă mama şi tata asemănător (aita în bască, atey la indienii Sioux, ata în turcă etc), iar alfabetul din Mu şi Atlantida s'a transmis prin fenicieni până la noi[17]. Câtă istorie stă departe de vederea celor care se ascund din diferite interese, cât de departe sunt lumile pe care nu le înţelegem şi pentru care intrăm în labirint[18]. Variabilitatea abilităţilor unui cărturar este deopotrivă uimitoare şi frustrantă atât pentru societate cât şi pentru el însuşi. Îmi conduc paşii nu în lumea masoneriei de care se feresc toţi, neînţelegându'i caracterul profund religios, nu în cea rosicruciană care este prea complicată chiar şi pentru cei mai profunzi iniţiaţi, ci în cea creştină. Dacă accepţi că, monoteist fiind, Dumnezeu e Allah, e God, e Iahveh, e Marele Creator, Marele Arhitect al Universului, atunci ştii că nu există o forţă mai mare decât cea din care şi tu faci parte, energia universală căreia încercăm să'i dăm un nume, Spiritul Suprem aflat în triplă ipostază, precum suntem şi noi, umilii credincioşi ai lumii.

În Atlantida magii erau astrologi, alchimişti, profeţi şi necromanţi ori divinatori şi servitori ai misterelor sacre. [19]

---

[17] Paul Schliemann, Brasseur de Bourbourg, James Churchward

[18] Ioan Holban, *Timpurule continentului Mu,* Dacia literară, 2009: "Cărţii lui Liviu Pendefunda i se potriveşte un citat din Paul Valéry ("Nu există nimic mai frumos decît ceea ce nu există"), modificat astfel: nu există nimic mai frumos decît ceea ce există nefiind. Pentru că, asemeni poeziei lui Valéry, cercetarea şi poezia lui Liviu Pendefunda exprimă inexprimabilul, explorînd prezenţa din absenţă, iar cel interesat de istorie şi de paradigma ascunsă a sinelui mai profund trebuie să ia aminte".

[19] Lewis Spence, *Ocult sciences in Atlantis*, p.36

Alchimiştii aveau două grade, ucenici şi adepţi; stiinţele profetice - profeţi şi exponenţi pentru practicile vizionare şi cercetători ai predicţiilor; necromanţii erau conducători ai spiritelor moarte şi entităţilor spirituale nonumane iar adormiţii mediumi erau persoane capabile de transă hipnotică. Ei erau visători şi prezicători, deci citeau viitorul iar alţii interpretau evenimentele ce vor să vină, semnele sau alte înţelesuri ale simbolurilor. Caesar, scriind despre druizi unde fusese iniţiat, arăta că aceeaşi structură dăinuia din timpurile atlante şi cele trei grade de adept, mag şi arhimag (maestru venerabil) persistaseră, ultimii reprezentând dascălii ce deţineau versurile mistice deprinse în minimum douăzeci de ani de practică mnemică. Magii atlanţi, la fel ca şi regii Atlantidei lui Platon, purtau robe albastre şi prtacticau o scriere secretă, numai a lor. Poate voi mai reveni asupra acestei minunate pagini de istorie în care se prelucrau alama, cuprul şi cositorul la fel ca şi arama, fierul, aurul şi argintul, practici transmise vechilor civilizaţii ce au urmat preistoriei. Toate aceste date care sunt menţionate în dosarele secrete sunt de fapt matricea înţelepciunii alchimice. Toate acestea corespund timpurilor preadamice, mult înainte ca îngerii, geniile sau spiritele superioare să se adreseze personajelor biblice: Raziel lui Adam, Japhiel lui Sem, Zadkiel lui Abraham, Peliel lui Isaac şi Iacob, Cerniel lui David, sau lui Solomon. Spiritul misticismului se arată doar unora care se pot lega de marea artă şi ştiinţă a magiei, nucleul şi sufletul credinţei, practicii şi înţelepciunii secrete. Cum şi John Milton descrie în poemele sale puterea de illuminare a Creatorului prin spirite şi îngeri:

> ...Thousands at His bidding speed
> And post o'er land and ocean without rest,
> They also serve who only stand and wait.

Din arta şi misterele divine ale ştiinţei care constituiau ramurile oculte ale copacului plutitor au apărut incantaţiile practice şi proorocirea în continentul din mijlocul oceanului. Atlantida devenise un nucleu al lumii sacre, un paradis al Spiritului, paradisul terestru al unui castel invizibil în care se găsea templul altarului interior pe care şi azi încercăm să'l găsim în căutările noastre. Cele mai exaltate şi inefabile emanaţii oculte care provin de la Dumnezeu şi penetrează întreg universul, centrul ultimei cunoaşteri şi înţelepciuni ne supraveghează în secret din miile de mistere secrete pe care magii lumilor trecute ni le-au transmis prin iniţiere. Fructul oprit a rămas să fie trecut din generaţie în generaţie de adepţi prin iniţiere sfântă, cu excepţia momentelor în care el a devenit o fatală invazie, o infuzie nepermisă celor care nu au cum să'i înţeleagă sensurile. Cartea lui Moise statua paradisul terestru, circular sau pătrat cu râurile dispuse în formă de cruce. Magii erau capabili, la fel ca şi patriarhii să discute direct cu spiritele, la fel cum în Homer zeii comunicau direct cu oamenii.[20] Magia şi theurgia ca ştiinţe ale artelor ascunse erau comunicarea dintre lumea umană şi cea a spiritelor. Tradiţia indică, sanscrită, greacă, egipteană, africană, druidică, scandinavică, bască, mayaşă, a indienilor americani, incaşă, polineziană, maoră, japoneză şi uigură prezintă magia ca formă esoterică a religiei. Învăţaţii Atlantidei demonstrau că theurgia nu era doar o comunicare cu zeii ca reprezentanţi ai ultimelor ceruri înaintea tronurilor şi a lui Dumnezeu, dar de cercetare a modului în care aceştia acceptau lucrările lumii pământene, hotărârile acestora fiind lege pentru oameni în toate ungherele existenţei noastre. Dacă vrem să privim atent aceste precepte, alunecăm spre înţelegerea credinţei şi rolul rogaţiunilor practicate azi pe scară largă. Dar despre acestea în capitolele ce vor urma.

---

[20] Ennemoser, *History of Magic*, vol I

Dacă Enoch mergea cu Dumnezeu[21] la fel precum Cuvântul a mers înaintea noastră şi a întregii lumi, de la facere şi până azi, sferele acelei lumi exaltate în templul theurgic îmbibat de ştiinţă divină şi de emanaţii ale întregului univers prin tâlcul zămislit de natura spirituală şi terestră, ilumina, conducea şi administra umanitatea. Magii primeau învăţătura poate într'un mod inconştient în subconştientul lor şi o foloseau într'un extraordinar avantaj spiritual pentru o viaţă dăruită semenilor. Mistici, învăţaţi, sfinţi şi preoţi au încercat generaţii după generaţii să aducă adevărul despre Creator. Implicarea lor într'un cult sau în altul a determinat imperfecţiunile acţiunii lor. Literatura a orbit, pictura a devenit vagă, poeţii nu au mai putut transmite întregul tâlc al misterului criptat, sentimentele lor devenind false şi lipsite de inspiraţie, arhitecţii nu au mai penetrat oraşele cu construcţiile frăţiei omului, fiu al lui Dumnezeu. Această diminuare a recunoaşterii măreţiei Marelui Arhitect al Universului a scăzut şansele unei omeniri spirituale şi ne-a condus la nivelul unde ne aflăm acum. Ne rugăm şi implorăm îndrumarea şi ajutorul divin, dar rămânem ignoranţi în faţa Scripturilor cu toată elocinţa deschiderii lor către noi. În loc să ne dirijeze viaţa Cuvântul divin, noi folosim rugăciunea şi mai cu seamă când suntem la anaghie. Când vom înţelege că suntem spirite nemuritoare şi că posedăm ceea ce spiritele, îngerii şi divinitatea au înglobat în noi vom redescoperi tot ce era înscris în manuscrisele sacre, multe dintre ele dispărute în condiţiile haosului creat după dispariţia unor civilizaţii din trecut. Cheile iniţierii sunt în mare parte pierdute. Biblioteca din Alexandria mai există parţial în marile arhive de la Vatican sau California, ca să amintesc doar două uriaşe adăposturi pentru vestigiile culturii străvechi ...

La căderea serii, la începutul toamnei, când concentrarea puterii spirituale ajungea la maxim în relaţie cu pământul la începutul unui nou an, în acompaniamentul unor incantaţii

[21] E.S. Charles, *The book of the secrets of Enoch*, VIII, 3

repetate de magi, şase[22] pietre rotunde se rostogoleau în faţa templului, unde erau aşezete două imense statui reprezentând forţele oculte ale cutremurelor. Ritualul era pregătit cu atât de mare atenţie pentru ca forţele răului să fie înfrânte pentru douăsprezece luni. Cei doisprezece regi ai Atlantidei, în robele lor albastre stăteau pe tronurile lor şi îşi uneau eforturile magice împotriva simbolurilor vulcanilor şi seismelor. Între cele două coloane de la intrarea în templu[23], ardea un foc mocnit care prin metodele pirotehnice ale timpului simula efervescenţa erupţiilor vulcanice. Magii acţionau asupra acestuia domolind furia naturii şi un nor de aburi apărea sub practicile de exorcism şi incantaţiile susţinute de întreaga masă a celor ce participau cu sunete de corn şi bătăi ritmice de tobe care grăbeau zborul spiritelor potrivnice. Ritualul continua în templul în care regii şi magii se închinau şi mulţumeau divinităţii ancestrale. Astfel frăţia spirituală a acelei lumi continua ceremoniile transmise de zeci de mii de ani din continentul Mu,[24] sacrificat de forţele pământului, practici al căror aspect prea puţin schimbat le întâlnim în multe confesiuni creştine şi azi.[25]

Necromanţia întâlnită în multe pasaje ale Vechiului Testament era practicată şi în Babilonia şi Mesopotamia, în Grecia prehomerică, vrăjitorii care ciripeau şi mormăiau[26] erau în legătură directă cu spiritele precum mediumii. Aflaţi într'un somn divin printr'un proces tainic de tip hipnotic, atlanţii erau în legătură

---

[22] numărul marilor vulcani care străjuiau Atlantida

[23] Templul lui Poseidon din Atlantida şi cele douăsprezece statui sunt asociate construcţiilor megalitice conectate în cerc, în jurul unei Mese Rotunde ca a regelui Arthur, ai cărei ocupanţi ar fi zeii celtici. Cercul interior de la Stonehenge, pietrele albastre, nu îşi regăsesc originea în carierele britanice, ceea ce ar pleda ca şi ritualurile pentru o origine atlantă. – J. Rhys, *Celtic Britain*

[24] L. Spence, *The Problem of Lemuria*, cap III şi IV

[25] şi în Cartagina, Egipt, în ritul Buffalo al indienilor americani, în Grecia şi Roma antică, în Palestina şi probabil în toate colţurile lumii unde au migrat urmaşii continentelor dispărute, relatate în diverse surse bibliografice.

[26] Isaiia, 8, 19

subconştientă cu spiritele superioare, un gen de mesmerism rosicrucian. A induce o luciditate atât de înaltă şi clarvăzătoare în comunicarea cu spiritul divin este o perfecţiune a artei magice.[27] Arcanele Tradiţiei descriu un cerc asemănător cu cel practicat în perioadele istorice mai apropiate când patru regi spirituali, iniţiaţi ca regi ai aerului, apei, pământului şi focului venind din direcţiile rozei vânturilor aduceau învăţăturile lor magilor îmbrăcaţi în robe pline de simbolurile ţesute sau pictate care le defineau puterile şi harul. Enoch, Atlas sau Hermes a fost întemeietorul astrologiei[28], în timp ce Sem, fiul lui Noe a iniţiat arta divinaţiei. Cunoştinţele patriarhilor înscrise în arcanele Tradiţiei nu pot fi reproduse aici şi nici nu cred că ar fi necesar pentru că există căi multiple de informare pentru cei care aspiră către Cunoaştere şi pot deveni păstrători ai Tradiţiei. Dacă fac faţă înţelegerii, cândva pot fi candidaţi la illuminare, devenind asemenea modelelor străvechi pe care le venerează, pentru că lumina niciodată nu va fi cuprinsă de întunericul în care sălăşluieşte.

Aceeaşi tradiţie asociată fântânii tinereţii fără bătrâneţe se revarsă în toate legendele antichităţii. Quetzalcoatl se retrăgea periodic în locul cu nisipuri strălucitoare şi bea o poţiune magică, pentru a reveni ca tînăr băiat. Hermes Trismegistus descrie proprietăţile de întinerire şi prelungire a vieţii pe care o avea apa din fântâna cerească, iar Paracelsus arată că revelaţia lui Hermes era o esenţă fabricată dintr'o reţetă perfectă a elementelor pe care patriarhii au băut-o, prelungindu'şi viaţa, numită apă vie. Cele trei taine supranaturale au fost dăruite de Dumnezeu prin Duhul Sfânt: încarnarea, regenerarea şi învierea, descrise şi de autorii creştinismului timpuriu cum a fost Agrippa. *Duhul este acela care dă viaţă* .[29] Dacă pentru indienii amerindieni fântâna tinereţii era în est,

---

[27] Éliphas Lévi*, Histoire de la Magie*

[28] apud scrierilor lui Eusebius, citat de Michael Scott, recunoscutul mag din secolul XX, *Introduction to Astronomy*

[29] *Noul Testament,* Ioan 6,63

pentru egipteni ea avea aşezarea spre vest, deci o localizare atlantă. Vasul Graalului avea culoarea roşie la egipteni dar şi aspect de fântână la celţi. Fântâna prin care străbatem noi clopotele în iniţiere constituie o uriaşă încercare. În acest eseu străbatem timpul înapoi, în adâncul fântânii, în imensitatea haosului din care s'a născut universul, dar în marea căutare a Cuvântului vom pătrunde împreună în noi înşine pentru a urma îndemnul socratic şi a intra în labirintul arcurilor reflexe ale vieţii ce cuprind în spirit, suflet şi trup omul şi divinitatea. La fiecare trecere prin limba unui clopot apar profeţii. Dacă examinăm Scripturile, şi mai ales Vechiul Testament, întâlnim semnele distincte ale unui adevărat profet, acelea ce se referă la îndeplinirea profeţiilor sale, ele fiind în concordanţă cu cele ale altor profeţi. În acelaşi timp el reuşea să îndrume oamenii susţinând lucrările Domnului în spiritul lor original şi din Tradiţie. Astfel, respectând trecutul, înţelepciunea divină întrezărea viitorul. Şi iar spunem că inspiraţia profetică e prin voinţa sacră adusă de Duhul Sfânt. Raţiunea umană reproduce Cuvântul Creatorului – nu sunt iluzii, imaginaţie sau halucinaţiile unui creier ale cărui funcţii devin anormale.[30] De fapt şi creierul celui care atrage inspiraţia divină are harul înnăscut pentru a'L percepe, a prevedea viitorul, a realiza miracole şi contactul cu îngerii. Există în afara celor cu dar de la Dumnezeu, mediumii ce primesc în somn sau în starea de veghe informaţii pe care apoi le transmit. Acestea sunt revelaţii care, precum vom vedea, înrâuresc poeţii şi profeţii. Limbajul viselor e alegoric, cel al divinităţii e simbolic fără o hermeneutică literală. Natura este o colecţie de simboluri, o carte deschisă în care oamenii cu har pot citi dacă doresc, ea vorbindu-le prin elemente şi prin fiinţele ce o populează ca o revelaţie divină, un grai viu inspirat de arcane. Primele fiinţe umane nu găseau misterele naturii ascunse aşa cum ne sunt nouă.[31]

---

[30] Robert Fludd, *De Tecnica Microcosmi*, secţiunea a doua.
[31] Jacob Boehme

Visele alegorice le putem şi azi diferenţia de cele obişnuite, simbolurile putând fi utilizate în interpretarea viitorului. Transmiterea simbolurilor din vechime este şi astăzi o datorie a societăţilor mai mult sau mai puţin secrete. Dacă în cărţile anterioare am discutat mult despre misterele egiptene, bine cunoscute azi prin perpetuarea ritualurilor religioase, masonice sau rosicruciene. Ritualul, deci făcea calea mai clară, ea fiind învăţată şi practicată către o moarte imaginară care să'i asigure candidatului o renaştere în lumea oamenilor, trecând prin lumile de dincolo. Misterele erau ceremonii de iniţiere strictă aducând revelaţia marilor secrete ale vieţii şi morţii. Trecând de la cele atlantice, egiptene, eleusine, pe care le întâlnim şi în operele unor filosofi greci sau latini[32] putem ajunge în Londra romană ce venera pe Isis sau la dovezile existente în cripta catedralei din York care a fost un templu al lui Serapis. În Cartea Morţii se descrie necesitatea de a învâţa pe de rost un complex ritual constând în versuri, rugăciuni şi semne capabile să deschidă porţile spre rai, porţi păzite de spirite şi puteri nebănuite. Enoch, fondatorul misterelor din Atlantida, apela divinitatea pe numele său, invocând spiritele celeste pentru scopuri magice. Cartea lui Toth scrisă de el în numere şi hieroglife era plină de învăţăturile misterelor oculte.[33] Zoharul afirmă că Dumnezeu l-a creat pe Adam pentru a i se dezvălui misterul înţelepciunii prin care să atingă cunoaşterea sacră, îngerii revelându'i misterele celor şase direcţii ale lumii. Toate acestea s'ar fi aflat într'un manuscris descoperit sub ruinele Turnului Babel de dinaintea potopului.[34]

---

[32] Apuleius, *Măgarul de aur*

[33] Lewis Spence, *Occult Sciences in Atlantis*, Rider and Co. 1976

[34] La Paris, în biblioteca Arsenal s'ar afla un manuscris, *Cartea penitenţei lui Adam,* în care, conform tradiţiei kabbalistice, Seth, fiul lui Adam, urmând instrucţiunile îngerilor îi introduce tatălui trei seminţe în gură care să'i asigure viaţa eternă. Aceasta înainte ca el să acceadă în paradis unde un hieruvim păzea cu o sabie înflăcărată poarta. Seminţele erau din copacul vieţii şi cel al cunoaşterii care la acea vreme erau doar unul. Copacul arzător întâlnit de Moise erau tulpini

Platon aprecia că cea mai importantă menire a misterelor era să restabilească poziţia spirituală pe care o pierduse la alungarea sa din paradis. Dar în înregistrările rămase din Atlantida comuniunea cu zeii pare a fi scopul primar al binecuvântării divine pentru oameni. Ritualurile aşa cum au fost ele preluate în Anglia se desfăşurau în labirintul subteran, în apropierea oraşelor principale atlantice. Arhive păstrate din perioadele preistorice descriu Marele Labirint ce se dezvoltase succesiv din timpurile lui Poseidon, cu pasaje şi coridoare, reprezentând simbolic drumul iniţierii spre încăperea illuminării. Totul, mult mai grandios, era asemenea celor de lângă piramida din Fayyoum sau din Creta. Porţi şi iar porţi. Matricea simbolică a gestaţiei spirituale adăpostea nouă săptămâni neofitul. Moarte şi renaştere, rugăciuni şi meditaţie conduceau candidatul în acea măreaţă sală cu douăsprezece altare, fiecare dedicată un rege-zeu al Atlantidei. Plafonul era susţinut de coloane tăiate în lavă şi luminat de o constelaţie de lumini. Marele altar al sălii circulare trona în mijloc, între statuia uriaşă a lui Poseidon şi un clopot aşezat într'un cub ale cărui reverberaţii la lovirea cu un ciocan de bronz, fiind auzit până la intrarea în labirint ca un tunet. Aici, secretul final era comunicat celui ce trecuse numeroasele probe ale ritualului. Naşterea în lumină intervenea deci după o gestaţie de nouă trepte. Aceasta se sfârşea cu întoarcerea în paradisul promis nouă de mii de ani. Să credem iar în visul misticilor şi sfinţilor, în temele marilor poeți[35], în romantismul credinţei unde inimile umile ale oamenilor, fie ei împăraţi sau cerşetori, îşi găsesc vigoarea contemplaţiei !

Forma originală a misterelor aparţinea Atlantidei sau era continuatoarea celor din continentul Mu, dar conţinea stadiile iniţierii de la gradul renaşterii, de tinereţe spirituală, cea de mijloc şi

---

crescute din aceste seminţe şi astfel Dumnezeu i-a dezvăluit acestuia din urmă numele Său: care este, a fost şi va fi. Din acelaşi lemn, Solomon a creat cele două coloane, Jachin şi Boaz, familiare adepţilor templului.

[35] John Milton, *Paradise Lost*

de nouă existenţă care demonstra pregătirile pentru viaţa viitoare. Ceremonia morţii vechiului om pregătea iniţiatul pentru renaşterea sa. Somnul în care se adâncea era indus prin sugestie hipnotică pentru a putea percepe mai uşor realitatea simbolică. Apoi spiritul copilului trebuia să treacă prin cele patru elemente şi prin fazele de creştere minerală, vegetală şi animală în care era iniţiat în principiile credinţei alchimice. Corpul era aşezat în poziţie fetală. La prânz, în cea de-a şaptea zi a celei de-a noua săptămâni, avea dreptul să primească renaşterea spirituală, trecând printr'o naştere simbolică, nefiind capabil de aici încolo să vorbească sau să gândească mai mult decât un nou-născut. Procesul de gestaţie nu era de fapt decât coborârea simbolică a sufletului universal în materie, ritualul fiind preluat şi transmis până în zilele noastre sub diferite forme. Atlantida era locul în care se găseau Fântâna Vieţii şi Copacul Cunoaşterii. E posibil ca acestea să fi fost copiile celor din vechime, adică a ţării mamă lemuriene.

Kabbala sugerează că la Dumnezeu se poate ajunge doar prin intermediul emisarilor Lui, fiinţe spirituale numite serafimi. În Cartea lui Enoh putem răsturna istoria zecilor de mii de ani şi iată-ne înţelegând că nu suntem întâmplător pe acest pământ. Călătoresc adeseori în spaţiul moldav, simţind izul vechi al lumii din Dochia Ceahlăului şi până la Cetatea Albă. Mă înconjoară codrii seculari, viile şi iazurile. Biserica Trei Ierarhi din Iaşi are sculpturi în piatră pe toată suprafaţa exteriorului la fel cu interiorul capelei Rosslyn din Scoţia – şi ştiu că rosicrucianul Dimitrie Cantemir fiind înmormântat aici[36] constituie o legătură sacră cu întregul univers. În planul de la Rosslyn stau un triplu Tau - componentă a vechiului grad al Arcului Regal, pecetea lui Solomon şi arborele cabalistic al serafimilor, din nou aceiaşi serafimi şi îngeri aflaţi sub puterea tronurilor. *Privește, omule, poți crea viața. Poți distruge viața. Dar, iată, n'ai de ales decât să trăiești viața. Şi în aceasta stă atât cea*

[36] numai trupul după cei care afirmă că în Scoţia i-a fost dus capul

mai mare forță, cât și cea mai mare slăbiciune a ta.[37] Suntem într'o lume care ne înconjoară din toate părțile cu înscrisuri, simboluri şi monumente de arhitectură, creația izvorâtă din creație, venerația săvârşită în ritual de credință.

E blasfemie sau prostie să te îndoieşti de Dumnezeu.
Vorbind de El nu'i loc de-atâta moarte
Între profet şi un proscris balanța să o pui mereu
E cel puțin forțat de n'ai citit măcar o carte.

Dar cu frații mei vânând câte un leu[38]
Ajuns-am sub ziduri năruite de cetate
E blasfemie sau prostie să te îndoieşti de Dumnezeu.
Vorbind de El nu'i loc de-atâta moarte.

Am înțeles atunci când mi-ai cerut cuvântul
Că trecerea mi-e interzisă de nu ştiu un semn,
Am înțeles că dragostea e legea şi doar eu
Am înlăuntru puterea ce de mine mă desparte.
E blasfemie sau prostie să te îndoieşti de Dumnezeu[39].

Situarea mea în afara temelor cercetate prin împrumuturi, interpolări, istorisiri şi surse diferite a condus la realizarea de întreguri abstracte, aparent superficiale, aparent străine de intuiția adevăratei mele religiozități. Recunosc, ca şi Guénon, că invocând tradiții distincte, combinând elemente din doctrine paralele în

[37] Brian Herbert şi Kevin J. Anderson, *Dune, Casa Harkonnen,* 2007
[38] referire la versul "A murit Enkidu cu care vânam odinioară leii" reprodus după cuvintele biblice de către Nichita Stănescu
[39] Liviu Pendefunda, *Rondelul îndoielii în abstract,* Rondeluri şi Ovoide, Ed. Junimea 2006

interiorul aceluiaşi discurs mă expun foarte mult. Dar a vorbi fiecăruia pe limba lui, caracter rosicrucian definit printr'un dar al limbilor, desemnează mobilitatea intelectuală extremă a celui ce a ajuns pe o treaptă înaltă de înţelepciune. *Când înţeleptul a devenit desăvârşit şi se simte încă nedesăvârşit, el lucrează neîncetat la desăvârşirea sa şi apoi o păstrează nealterată... Ceea ce este foarte drept tot mai este îndoit. Ştiinţa cea mai înaltă este încă prostie. Elocvenţa cea mai strălucită este încă gângăveală. Mişcarea biruie frigul; repausul învinge căldura, calmul triumfă asupra pasiunilor. Omul virtuos şi calm este un model admirabil pentru univers* [40]. Toate acestea definesc încercarea, construcţii ce se doresc în inima marilor arhitecturi spirituale. Orice parte o conţine pe alta, trimite la alta şi doar împreunarea lor împlineşte întregul la care doresc să ajungă pe drumul treptelor în spirală prin care ideile înaintează cu viteze diferenţiate, dar păstrând celebrul one step at a time.

Si tatlia jungere sit tibi scire posse[41].

Dar oricum nu ştii destul. Ştii doar cât să ai puterea de a merge mai departe, şi ca în poveste, înainte mult mai este . . .

[40] Confucius

[41] Dacă poţi înţelege aceste lucruri, ştii destul

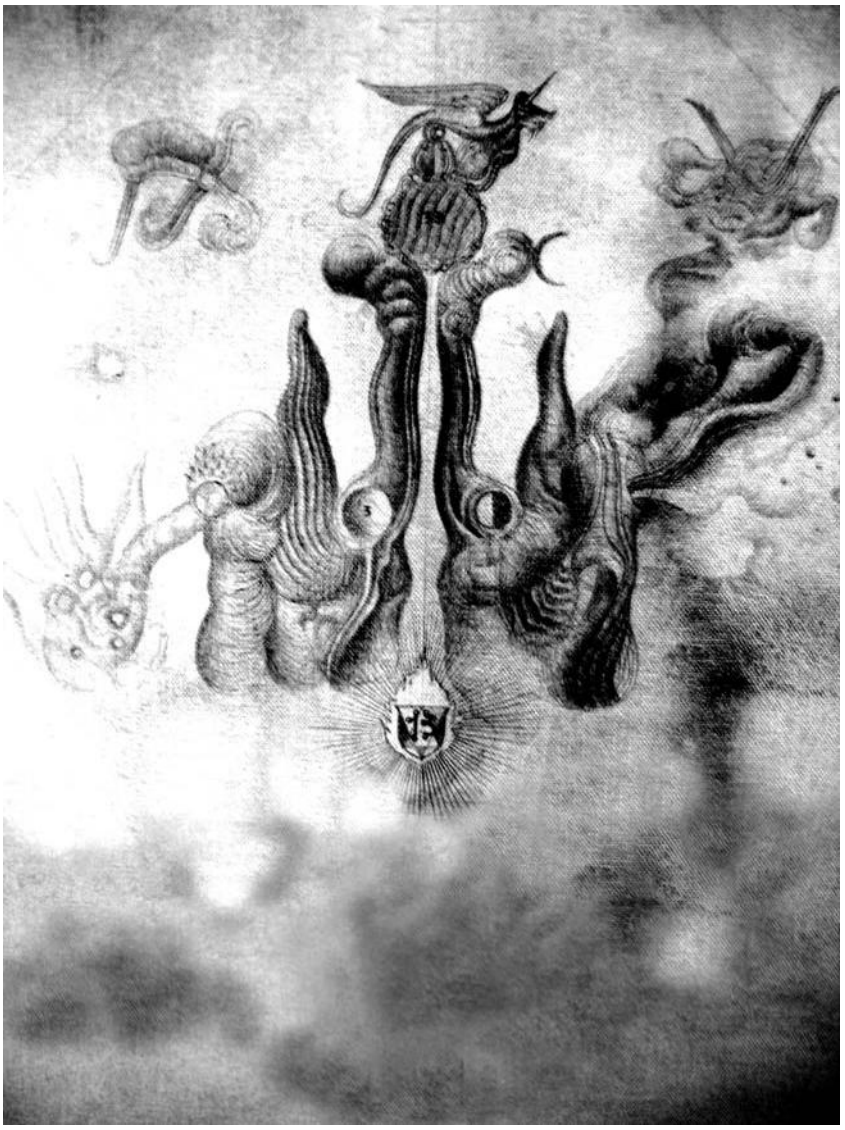

2. Ros lucis[42]

Contemplarea nesfârşitului erodează coaja oului ce ţinea prizonier focul şi îl eliberează ca o transmutare a păcatului în lumină, în acea lumină pe care întunericul n'a cuprins-o.

Dacă marea natură şi spiritul infinit al începutului, care sălăşluieşte în ea, sunt ei înşişi suprema forţă a universului pe care noi o numim în prezent Dumnezeu, atunci glasul dintru început al pământului, auzit de ape şi ceruri, de primii oameni creaţi să'l înţeleagă, e informaţia Tradiţiei. De aceea Guénon plasează existenţa unui om spiritual pe triada: doctrină, simbol şi ritual. Doctrina, aşa cum am afirmat în prelegerile mele anterioare, nu înseamnă dogmă, ci modalitate hermeneutică şi de aplicabilitate a cunoştinţelor transmise de mii de ani. E un nesfârşit temporal, concentrat într'o sumă de noţiuni simbolice care definesc cuantele fotonice şi se pot desfăşura prin extensie explozivă în universuri complexe. Onto şi filogenetic dintr'o celulă ia naştere, prin complexitatea informaţiei deţinute, un întreg organism. Aşa

[42] "roua de lumină" sau ploaia de lumină, cum apare frecvent în versurile mele

prin Cuvântul lui Dumnezeu care deține toată informația lumii a luat naştere un univers. Acest uriaş secret, această taină s'a transmis prin doctrină, folosind simboluri şi, precum totul în viață stă sub semnul ritualurilor, esența împărtăşirii doctrinei constă în ritualul simbolic. Recapitularea viselor şi analiza simbolurilor fac parte din procesul de înțelegere infinită a informației[43].

Ritualul deschide şi închide fiecare dintre perioadele noastre de viață. El este acelaşi cu cel care l-a realizat şi bunica şi mama, toți strămoşii noştri. Ceaiul îl preparăm după o rețetă, respectând timpi şi mişcări studiate de secole, la fel ca şi un cocktail sau un fel de mâncare din cartea de bucate sau din carnețelul mătuşii. E un ritual chiar şi felul în care mâncăm sau facem dragoste. Cu toate că acest ritual, în nici un caz, nu pare obligatoriu, simțim în adâncul nostru că nu trebuie să'l uităm şi să'l efectuăm de fiecare dată când ne retragem în adâncul nostru, stând alături de prieteni, frați sau iubirea vieții noastre. Această îndeletnicire care pare dogmă este de altfel valabilă pentru toate etapele pe care le traversăm pe măsura progresului în studierea învățăturilor exoterice (religioase) sau esoterice (oculte). În acest fel se crează o ambianță de armonie mistică favorabilă introspecției, condiție necesară ca viața să nu se limiteze numai la una pur fizică, sufletească sau intelectuală.

Viața pământeană evoluează pe stadii. Dacă la început ea era în materia hiperfizică, ca viață elementară, apoi, punând în valoare experiența acumulată, viața animă elementele chimice, devenind prin aceasta sufletul regnului mineral. Pe urmă, viața clădeşte protoplasma, animă forme vegetale şi, mai târziu, formele animale. Apariția omului cu scopul de a edifica indivizi apți pentru gândire şi iubire, pentru sacrificiu şi idealism, urcând spiralele dezvoltării. Şi omul nu este ultimul inel al lanțului. Pentru a

[43] Carl Jung, *Omul şi simbolurile sale*

înţelege în întregime acest proces cosmic, progresând de la atom până la om, trebuie să ţinem cont de faptul că materia evoluează de la omogen la heterogen, de la indefinit la definit, de la simplu la complex. Dar viaţa nu evoluează în acelaşi fel. Evoluţia materiei este o schimbare în sensul lui Lavoisier de transformare în interiorul său imuabil. Evoluţia vieţii este o punere în libertate şi o înflorire, în prima celulă de materie vie găsindu-se Shakespeare, Rembrandt şi Beethoven. Poate că naturii i-ar trebui milioane de ani pentru a rearanja substanţa, milioane de ani în cursul cărora selecţia crează formula convenabilă când marile genii amintite se pot naşte pentru a-şi juca rolurile într-o scenă a ritualului milenar. Iar în acest timp, de-a lungul acestor milioane de ani, viaţa ascunde în ea însăşi şi într'un mod misterios aceste genii. Viaţa nu primeşte, ea dă; şi asta deoarece, în spatele ei, formând trupul şi sufletul, este supremul spirit, o Conştienţă. În plenitudinea Puterii sale, Iubirii sale şi a Frumuseţii sale imense, această Conştienţă a înzestrat primul fragment de viaţă cu tot ceea ce ea însăşi este. Pentru a înţelege această minunată taină care dă răspunsul întrebării: Natura şi Dumnezeu sunt totuna ?, să admirăm minunile care ne înconjoară. Sfântul Bernard spunea: *copacii te vor învăţa mai mult decât poţi să câştigi din gura unui magister... ascultă numai vocea pinilor şi a cedrilor când vântul nu suflă*. Iar Dante îşi termină versurile cu stelle[44], cele pe care trebuie să le examineze înaintea fiecărei noi călătorii. Drumul tinde spre înălţimea cerurilor sau spre adâncul oceanelor, tărâmuri deopotrivă ale tăcerii absolute. E asemenea lumii spirituale, tăcerea fiind limita înţelepciunii pe câmpia gândului. Atunci când gândul însămânţat în noi rodeşte, înseamnă că în acest spaţiu e timpul şi invizibilul poate deveni vizibil iar feed-back-ul simţurilor noastre încheie arcul reflex noetic. Boticelli a pictat

[44] *E quindi uscimmo a riveder le stelle*

planetele pentru a reda vraja luminii, tocmai ca noi, privind, să putem trăi armonia cerească[45]. Pe drumul tainic de stea...

Conform Tradiţiei ansamblul universului este impregnat de Conştiinţa cosmică care vibrează atât în materia inertă, cât şi în materia vie. După apariţia vieţii această Conştiinţă a primit energia necesară evoluției, indiferent de mărimea creaturii existente. Putem accepta că geniul lui Einstein este prezent în cel mai mic bob de grâu. La fel cum afirmam, Shakespeare, Rembrandt şi Beethoven. De fapt, ceea ce diferenţiază între ele fiinţele vii ce populează planeta noastră constă în aptitudinea acestora, mai mare sau mai mică, de a exprima în comportamentul lor atributele Inteligenţei divine. Cu titlu de analogie, aerul pe care îl respirăm nu este diferit de cel pe care îl respiră animalele, însă maniera în care îl utilizăm şi efectele pe care acesta le are asupra funcţiilor vitale nu sunt aceleaşi.

Din punct de vedere mistic, superioritatea omului în raport cu toate celelalte regnuri vii se situează în faptul ca el posedă o natură spirituală foarte înaltă şi că dispune de facultăţi mentale care îi permit să exprime această superioritate latentă. Aceasta face din om o fiinţă distinctă, nu numai faţă de toate celelalte creaturi vegetale şi animale care populează Terra, ci şi faţă de ceilalţi membri ai propriei specii. Prin natura sa, fiecare individ este deci o entitate ce formează un tot unic a cărui conştienţă are o istorie proprie. Iar acest lucru are loc deoarece fiecare fiinţă umană este dotată cu un suflet, care îi este personal, şi care, în timp şi spaţiu, a evoluat din viaţă în viaţă. Problema care se poate pune este de a şti dacă acest suflet este rezultatul unei evoluții care a avut loc de la un regn la altul sau dacă, de la prima sa încarnare, acesta nu a cunoscut decât regnul uman. Este foarte evident că răspunsurile pe care ştiinţa, religia şi misticismul le oferă acestei întrebări sunt

[45] *Venus şi Marte*

foarte divergente şi uneori contradictorii. Oamenii de ştiinţă se consacră cu precădere în a explica felul în care se produce lunga transformare care a făcut din om ceea ce este el în zilele noastre, dar aceasta nu în plan mental, ci numai în planul fizic. Altfel spus, antropologia se interesează aproape exclusiv numai de evoluţia care are loc în morfologia omului, plecând de la principiul că evoluţia ce a avut loc în conştiinţa sa, nu este decât rezultatul unei adaptări la schimbările care au apărut în corpul său. Astfel, majoritatea savanţilor consideră că natura mentală a fiinţei umane este aceea care se adaptează naturii sale fizice. În realitate, procesul care are loc este invers. De fapt, Conştiinţa cosmică este cea care incită materia pentru a-i furniza vehicule din ce în ce mai potrivite propriei evoluţii. În această privinţă trebuie să recunoaştem că majoritatea teoriilor ştiinţifice nu aduc un răspuns satisfăcător asupra raţiunilor profunde care impulsionează viaţa pentru a se manifesta în felul în care aceasta o face pe Terra. Cel mai adesea, aceste teorii se limitează la explicarea aspectului său fiziologic, lăsând cu totul deoparte dimensiunea sa mistică. Motivul acestei limite este faptul că ştiinţa rămâne încă prea materialistă în demersul său, chiar dacă nu putem nega că din în ce mai mulţi savanţi restabilesc legătura cu spiritualitatea. Aşa că este imposibil să înţelegem sensul profund al evoluţiei dacă nu abordăm studiul acesteia având o viziune metafizică a existenţei. Astfel de mii de ani mediumii şi misticii au ştiut că atât gândurile cât şi ideile fac salturi. Unii denumesc acestă capacitate telepatie. Electronii pe orbitele lor atomice fac acelaşi lucru[46], sub formă de cuante[47] care pot interacţiona la distanţă, precum fotonii[48]. Această dualitate materie-undă, (ex. lumina) precum întregul câmp energetic, înseamnă informaţie, deci Cuvântul.

[46] fizicianul neozeelandez, Ernest Rutherford
[47] Max Plank
[48] Einstein

De cealaltă parte, majoritatea religiilor afirmă că omul a fost făcut în imaginea lui Dumnezeu şi că el a fost din totdeauna aşa cum îl cunoaştem în prezent, atât în plan fizic, cât şi în cel mental. Altfel spus, ele consideră că fiinţa umană a fost din totdeauna total demarcată de toate celelalte creaturi vii. Cu titlu de exemplu, iudaismul şi creştinismul ne spun că întreaga umanitate este opera lui Adam şi Eva, consideraţi ca primul om respectiv prima femeie care au trăit pe Terra. O asemenea manieră de a explica popularea planetei noastre nu ne mai poate satisface. În fapt, chiar şi numai în plan genetic, această explicaţie se opune legilor fiziologice ale procreaţiei conform cărora, de la o generaţie la alta, ar fi trebuit să se ajungă la o degenerescenţă totală a speciei umane. Prezentarea biblică a fost interpretată literă cu literă, când de fapt aceasta constituie doar o alegorie a Creaţiei. Cuplul original nu a reprezentat niciodată pe tatăl şi mama tuturor oamenilor, ci, pur şi simplu, legile şi principiile cosmice care au făcut posibile ca informaţia primordială să desfăşoare o asemenea creaţie. Pentru mistici, istoria omenirii se supune implacabil legii evoluţiei, şi totul lasă să se înţeleagă că această lege acţionează într-o manieră continuă în toate regnurile vii ale naturii. În consecinţă, nu este nici şocant, nici absurd a admite că şi conştiinţa umană, aşa cum se manifestă în prezent în fiecare dintre noi, este rezultatul evoluţiei progresive pe care Conştiinţa cosmică a urmat-o animând forme de viaţă din ce în ce mai complexe şi din ce în ce mai apte pentru a manifesta atributele sale, această evoluţie progresivă putând de altfel să opereze pe un ansamblu de planete diferite. În acelaţi timp, spaţiul şi timpul fiind o iluzie, mintea umană este transcendentă. Întreg universul nu poate exista fără conştiinţă, de fapt un secret relevat de piatra filosofală. Vasile Lovinescu[49] afirmă:

[49] *Jurnalul alchimic*, 1999

căutăm piatra filosofală în toate părţile şi nu ştim că o avem ca o cască de diamant în jurul capului[50].

Oricum ar fi, regnul uman nu este decât o za a lanţului care leagă între ele toate fiinţele vii. Astfel, superioritatea pe care Creatorul a acordat-o omului este numai de ordin spiritual şi mental. Indiferent de opinia lor privind originea omului, există un fapt asupra căruia oamenii de ştiinţă, călugării şi misticii sunt de acord: omul, aşa cum îl ştim, este un exemplu remarcabil al minunilor pe care natura este capabilă sa le realizeze. Independent de orice consideraţie partizană, nimeni nu poate nega că omul este o fiinţă care este în acelaşi timp materie şi conştiinţă. Problemele esenţiale asupra cărora punctele de vedere diverg se referă la: de ce şi cum apare această dualitate. Pentru materialişti, ea este fructul întâmplării şi rezultă din bâjbâiala oarbă pe care o urmează natura în procesele sale de creaţie. Ei sunt adepţii realismului material în care numai lumea exterioară a materiei este adevărată, palpabilă, filosofie desfiinţată de teoria cuantică. Pentru spiritualişti este evident că ea marchează îndeplinirea de decrete divine şi că ea serveşte unui plan inteligent pe care omul îl poate înţelege doar cu dificultate. Aceasta se combină cu determinismul cauzal, teoria sferelor[51]. În ultimă analiză, nu este nici un dubiu că dacă omul dispune de un corp atât de bine conceput şi de o inteligenţă de asemenea dezvoltată uniunea acestora două nu are alt scop decât acela de a sluji conştiinţa umană şi, prin intermediul acesteia, Conştiinţa cosmică. Conceptul dualismului, demonstrează existenţa celor două aspecte determinante ale omului[52]. În consecinţă, toate facultăţile pe care omul le posedă nu sunt decât rezultatele

[50] înrâurit şi extaziat de Guénon şi Böhme, spiritual vorbind dar şi iniţiatic de Calistrat Hogaş
[51] Isaac Newton
[52] René Descartes

prezenţei în el a unui Dumnezeu care utilizează omenirea pentru atingerea obiectivelor ce El şi le-a fixat de la începutul timpurilor.

De aceea masoneria cere mărinimie, blândeţe, compasiune, toleranţă şi iubire. Dar numai recomandând, fără să dezvăluie căile spirituale ale obținerii acestor calități, masoneria îşi restrânge domeniul la caracterul ei exoteric în faţa alchimiei şi rosicrucianismului. Latura esoterică, dorită de mulţi dintre adepţii ei nu poate fi atinsă fără un program iniţiatic definit de maeştrii săi. A auzi murmurul veşnic al lui Memnon în noi, cu mentalul perfect potolit, este a auzi pe Dumnezeu rostindu-se pe El însuşi. Dumnezeu îşi toarce numele singur. Dacă tăcem, îl auzim şi noi. De aceea, cea mai mare rugăciune, cea mai importantă, singura care există în fond, este integrarea acestui murmur, după ce a fost perceput, în centrul fiinţei noastre. Şi toată ruga noastră spre Dumnezeu e să ne îngâduie să'l auzim. În câteva cuvinte, fântâna rămâne intermediarul prin care căruţa va trece, restrângându-se la esenţă, la acel centrorum in trigono centri, sublimarea şi refacerea vidului din esenţe, urmând transmiterea Cuvântului. Apa nu este sfârşitul, deşi oglindeşte cerul, transhumanţă a focului înspre pământ, petra aerea, aurea, aura, dar e o permanentă etapă de absorbţie a luminii, ros lucis.

Pătrunderea în spaţiul sacru poate fi interpretată de poet astfel:

Aş fi vrut să fii cu mine
în acea măreaţă clipă
să simţi ce am simţit,
să te'mplineşti cu ceea ce-ai dorit.
Aş fi vrut să fii alături
sub aceeaşi neştiut'aripă.

Dacă'n lumină norul l'ai primit
Când oglinda'n cercuri
aura prin raze-o plimbă
aş fi vrut să fii cu mine
în acea măreaţă clipă
să simţi ce am simţit.

Însă deşertu'n pietre la cioplit
ai vrut să'l uzi prin logos
în tainica ta limbă;
echerul şi compasul te-au urnit. Pe
drumul meu de astre'mpodobit aş
fi vrut să fii cu mine
în acea măreaţă clipă.[53]

După cum spuneam, fără a pătrunde într'un spaţiu meditativ, în gălbenuşul matrice sălăşluieşte o greşeală - furtul prometeic din Olimp. Şi acolo contemplarea nesfârşitului erodează coaja oului ce ţine prizonier focul şi îl eliberează ca o transmutare a păcatului în lumină, în acea lumină pe care întunericul n'o poate cuprinde.

Dalai Lama consideră că oamenii îmbrăţişează o religie cât timp nu au atins treapta evolutivă în care să poată accepta Eul Superior şi Manu-ul Lumii, ca o disciplină mentală şi spirituală. În temple se găsesc imagini sfinte pentru că ne fac să gândim că putem evolua să devenim noi înşine fiinţe spirituale de rang înalt. Prin rugăciune putem mări frecvenţa vibraţiilor noastre. Meditaţia şi contemplaţia sunt benefice indiferent că sunt practicate într'un

[53] Liviu Pendefunda, *Rondelul intrării în templu*, Rondeluri şi Ovoide, ed. Junimea 2005

templu, sinagogă sau biserică. Şi de fapt, nu Tradiţia este aceea care, fiind Cuvântul, credinţa primordială, a iniţiat exoterismul, adică religiile de masă ? Precum Lucina l-a extras pe Adonis din închisoarea sa din arborele de smirnă şi Prospero l-a scos pe Ariel din pin, la fel esenţa poate fi răstălmăcită când descoperim că lumina era de fapt de la'nceput în noi. Această imagine e o eliberare a sufletului sub forma unui curcubeu (Iris) şi o întâlnim în alegoria autodafeului Didonei (părăsită de Enea care s'a urcat pe un rug funerar). Junona fiindu'i milă îi taie o şuviţă din păr[54], un obiect material de care să se poată lega, iar curcubeul[55], elementul iconic al lui Newton, este puntea ce duce spre culmile înţelepciunii şi spre paradis.

Când se mistuie în tine
tot universul prin care în tăcere treci,
îşi cere parcă dreptul său de mântuire
în focul sacru care eşti, întreaga fire.
Tu, celesta zeiţă a luminii,
răstoarnă luntrea lui Tezeu să uiţi
în labirint de Ariadne,
să mă priveşti cum sunt doar eu –
un nor ce poartă romboid liman
de curcubeu[56].

Când mă gândesc la mine, la faptul că vreau şi fac tot ceea ce doresc, mă resemnez. E doar iluzie. În fiecare zi îl rog pe Dumnezeu: Facă-se voia ta ! şi astfel realizez că existenţa mea individuală, voia mea, se transpune în plan metafizic şi firesc ştiu

[54] asemănare cu legenda lui Samson şi Dalila
[55] sărbătoarea celtică a omului verde, culoarea centrală a lui Iris, 23-24 aprilie
[56] Liviu Pendefunda – *Liman de curcubeu,* Falii 8*,* în curs de apariţie la editura Junimea

că meditaţia mi s'a transformat într'o contemplaţie întru Fiinţă, un ritual, care la fel cu toate celelalte, ne integrează în Lumină. Deci, prin ruga zilnică, eu cedez dorinţa mea destinului hotărât de divinitate. De sus pasărea, porumbelul se aşează pe crengile copacului plutitor aducând cunoaşterea în oamenii care înţeleg rolul grădinii şi îi binecuvântează. Zeci de mii de ani înainte ca preoţii creştini să desluşească moştenirea cristică, lumea îl ştia pe Horus ca miel al Universului, Cuvântul devenit trup. Şi oare, cine venea pe ape, cu sacrificiul sângelui întru Spirit, spunând că e hrana care nu piere ? Încarnarea şi învierea, materia şi spiritul în echilibru, unde piatra mormântului reprezenta uşa morţii şi a naşterii, iată taina unui timp mistic de acum zeci de mii de ani relevând acelaşi întreit Dumnezeu, divinul în eternitate, umanul în trup şi Cuvântul. Aşa încât, când nimerim în vibraţia în care nimeni nu locuieşte, ascultă ce spune Dumnezeu !

Kether, numărul unu cabalistic, reprezintă fântâna, izvorul, din copacul plutitor, adică arborele vieţii, fiind soarele de dincolo de soare, lumina primordială, sursa cunoaşterii pentru alchimiştii iniţiaţi. Coroana supremă este punctul, sfera prin care se produce emanaţia tuturor sefiroturilor întru Fiinţă. Dincolo de timp şi de spaţiu, întâlnirea cugetelor illuminate conduce la o reală accedere la această lumină. Discipolul nu poate nici măcar să'şi imagineze o astfel de întrunire sub semnul Rozei şi al Crucii în care nu doar sursa universală este atinsă ci se întrepătrunde cu toţi membrii confreriei din întreaga lume şi din toate timpurile. Fiecare rege trandafir roşu se uneşte cu regina sa trandafir alb pentru a săvârşi schimbarea nu numai în ei înşişi ci în toţi cei care'i însoţesc. Şi astfel curge Cuvântul, fluviul tainic al înţelepciunii, dintotdeauna ca un amestec heterogen de zâne, demoni, vrăjitoare, stafii şi spiriduşi, oameni obişnuiţi şi printre ei magicieni capabili să înţeleagă şi să transmită imagini acceptabile tuturora. În ţesătura lumii lumea materială şi cea eterică formează un amalgam fascinant

datorat, în aceeaşi măsură, filosofiilor oculte elaborate la cel mai înalt nivel intelectual, al superstiţiilor tradiţionale şi influenţelor folclorice ale tradiţiei. Dar cum să le descrii celor ce n-au cum să şi le-nchipuie fără să le fi trăit.

Trandafirul este o floare foarte complexă, plină de simboluri şi înţelesuri paradoxale, călăuzind discipolii, alchimiştii şi oamenii obişnuiţi inimă lângă inimă. Tainică şi tăcută, rosa e păstrătoarea secretă a subconştientului uman, a atmei, a sufletului monadic uman. El este asociat cu dragostea romantică, puritatea şi pasiunea, dorinţa trupească şi perfecţiunea celestă, virginitatea şi fertilitatea, viaţa şi moartea. Astfel trandafirul distilează divinul în om, e o legătură de sânge între Isis, Venus şi Osiris, Adonis, Cristos. În înţelepciunea rosicruciană străveche, mistreţul care l-a ucis pe Adonis reprezintă iarna ce ucide vara, hiperborealul capricornian ce domină esenţa filosofiei racului, iar florile ce răsar din sângele lui simbolizează învierea. Astfel rosicrucienii sunt preocupaţi de transformarea întunericului în lumină şi a iernii în vară.

Crucea Sfântului Gheorghe şi cavalerii din Ordinul Jartierei au constituit elementele ce au definit Rosa-Cruce, încurajaţi de Regina Elisabeta pentru a uni toţi iniţiaţii într-o singură frăţie a umanităţii. Îmbinarea dintre rouă ca răsuflare divină, suflet al luminii şi roză ca spirit constituie o formulă magică ce realizează transmutarea atmei în aur alchimic şi împlineşte tămăduirea. De fapt lumina şi înţelepciunea rozei sunt sursele divine prin care iniţiaţii în masonerie, alchimiştii şi rosicrucienii iau parte la aşa zisele întruniri ale luminii dincolo de timp şi de spaţiu. Omul este centrul direcţiilor orizontale ale spaţiului şi al ternarului vertical al ierarhiei cosmice. Treimea celor trei verticale sefirotice[57] se

[57] în dreapta a mizericordiei divine, în stânga a rigorii şi în centru unitatea arborelui vieţii.

regăseşte, după sfântul Augustin în mâna dreaptă (a binecuvântării) a lui Cristos şi în stânga ca simbol al dreptăţii, El fiind asociat cu crucea – pomul vieţii[58]. Maxim Mărturisitorul afirmă că omul obişnuit e făcut din două părţi care dacă lucrează armonic realizează o a treia, aceea a spiritului[59]. Iată cele trei arcuri reflexe pe care le-am descris în cărţile noastre, arcuri care reflectă din cele mai vechi timpuri şi până azi integrarea omului în universul creat anume pentru el. Cunoaşterea şi respectul în faţa cunoaşterii urmează etape bine definite în structura onto şi filogenetică umană.

Pătrunderea în cele mai profunde sfere ale cunoaşterii ascunse, care influenţează ideile ştiinţifice şi spirituale, se face azi pe baza unor breşe inspirate din magie şi din Kabbală, moştenite de la marii neoplatonicieni ai Renaşterii italiene. Şi totuşi primul cuvânt al creaţiei corespunde celui de-al doilea sefirot, Hokhmah, hemisfera cerebrală dreaptă, înţelepciunea lui Dumnezeu. Focul declanşat de coroana proprie Fiinţei propulsează spre lumină totalitatea divinităţii. De-acum plutind în sfera gândului fără de spaţiu sau timp accedem înspre cel de-al treilea sefirot, Bina, hemisfera cerebrală stângă, inteligenţa divină care organizează spaţiul necesar realizării actului creator[60]. În acest loc se defineşte matricea universului energetic, al cuantelor ce însumează multiplicitatea în unicitate, suma entităţilor spiritului universal, cum este el descris în tradiţia rosicruciană. Aceste trei sefiroturi reprezintă marea faţă a lui Dumnezeu, celelalte şapte constituind mica faţă în centrul cărora aflându-se Shekina. Hesed şi Din sunt braţele drept şi stâng, Tifereth e inima şi unifică verticala, Netsah şi Hod sunt coapsele dreaptă şi stângă, Yesod organul generator şi Malkuth picioarele corpului omenesc sefirotic. Toată această analogie a trupului şi arborelui cosmic pare a fi simbolul crucii pe

[58] ca să nu mai vorbim de simbolismul celor trei cruci de pe Golgota.
[59] Andrei Pleşu & co., *Sensuri metafizice ale crucii*, vol I, Humanitas 2007
[60] Hegel

care Isus a fost răstignit. Dacă Tifereth reprezintă inima arborelui sefirotic, inimă în care locuieşte şi Brahma şi unde se găseşte tabernacolul - lăcaş a lui Dumnezeu, Shekina îşi are prezenţa în inima credincioşilor[61] ca imanenţă divină, transcendentă. "Pace vă las vouă, pacea mea v'o dau vouă"[62]spune Isus discipolilor, dăruindu-le tocmai această dirijare spre inima crucii a viitorului lor, înţelegerea sacrului, acceptarea Shekinei ca principiu de drum spre vidul primordial, cuvânt liturgic de preamărire a lui Dumnezeu.

Pentru a ajunge la nivelul fântânii omul iniţiat are nevoie să străbată în spirală întregul drum printre crengile deschise spre înţelepciune. Şi totul în vidul uriaş în care alunecă carul cu roţile'i de foc pe norul romboid în uriaşul clopot al genezei. Aş vrea să cred că îndepărtarea intelectualilor timpului prezent de posibilitatea descifrării operelor literare ale perioadelor iluminate din preistorie sau mai recente se datorează lecturilor superficiale a referinţelor elementare de teologie creştină, iar informaţiile pe care le posedă sunt aproape primitive şi dogmatice. Tineretul pare a nu mai accepta învăţătura. Tot ce e mai vechi de o lună, de un an este neinteresant reflectând lucruri şi sentimente depăşite şi perimate. Poesia, proza sau dramaturgia lumii este pentru majoritatea tinerilor de azi inaccesibilă, cu exprimări dificile, învechite şi neadecvate ţelului lor în viaţă.[63]

Când Moise îi cere Domnului să i se arate, acesta îi răspunde: *Faţa nu vei putea să mi-o vezi căci nu poate omul să Mă vadă şi să trăiască.*[64] Într'adevăr cum ar putea omul să fie în prezenţa uriaşei energii a universului şi să supravieţuiască... doar îngerii şi spiritele pot fi parte din înalta reţea energetică divină: *Numai acela care vine de*

---

[61] Liviu Pendefunda, *Dogma sau Libertatea Gîndirii*, Junimea 2007
[62] Noul Testament, In 14:27
[63] de altfel fenomenul pare destul de nebulos, ar putea fi şi indus
[64] *Vechiul Testament*, Ieşirea 33:18

la Dumnezeu l'a văzut pe Tatăl.[65] Chiar şi Sfântul Paul afirmă că Dumnezeu prin cuvântul său este viu şi lucrător, având omnipotenţa de a despărţi sufletul şi duhul, trupul şi simţurile şi mai ales gândurile. Aceste afirmaţii sunt dintre cele mai şocante pentru profan, dar nu şi pentru cel iniţiat. E un sipet de bogăţii spirituale căruia doar cunoaşterea poate să'i deschidă încuietoarea. Cheia nu oricine o poate găsi. Iar ea este legată de aceeaşi simbolistică a crucii şi copacului din care ea este făcută [66].

Culegătorii de lumină

De fapt imediat ce cunoaştem constelaţiile vom avea perfecta orientare a locului şi timpului în care ne aflăm[67].

Am pătruns în ritual. Era o mişcare senzuală, hipnotică, un mister. Acolo regăseam tot ce descriseseră autorii biblici, Homer, Pitagora, Apuleius, Augustin, Ficino, Dante,

---

[65] *Noul Testament*, Ioan 6, 46

[66] În legenda Sfântului Andrei se spune că acesta a fost găsit într'o albie (arcă ce transmite învăţătura altui ciclu iniţiatic), simbolismul fiind evident asociat pietrei unghiulare, aruncată în drum pentru că nimeni nu o poate înţelege. Devine un războinic, primeşte iniţierea asemenea lui Harap-Alb în adâncul fântânii, por de trecere, moarte şi înviere, la fel ca şi albia în care fusese aşezat iniţial, e definit paznic al porului (al porţii rosicruciene). Cheia pe care pescarii, prin demnităţile ce le deţin ca iniţiaţi, o găsesc în peştele (Cristos) din apele mării primordiale îi dă puterea de a deplasa luminile în alchimia celor zece oi, cinci albe şi cinci negre. Sefiroturile inferioare sunt transferate în plan superior şi invers, lucru remarcat şi în crucea sa ale cărei braţe pot oricând să fie răsturnate (crucea lui Moise, Iacob şi Sfântul Francisc pe patul lor de moarte).

[67] Stuart Wilde, *Al şaselea simţ*, ed. For You

Dumas, Bolintineanu. De fapt Pico della Mirandolla şi Marsilio Ficino au dezvăluit Europei renascentiste opera legendarului Hermes şi ale Înţeleptului Thoth, cei care l-au înrâurit pe Moise în iniţierea sa egipteană. Înţelepciunea antică şi textele lui Platon conduc spre adevărata esenţă a lui Dumnezeu, adevărul pur religios, nemodificat, o flacără a illuminării divine[68]. Esenţa lor poate ridica discipolul deasupra amăgirilor raţiunii în înţelegerea Spiritului Divin. Profeţii egipteni, adepţi ai gândirii divine anticipaseră întruparea în om[69], venirea lui Cristos. Magie şi ocultism. Ritualul nu poate exista fără ca mediumul să ridice energia rugăciunii creştine sau a altor religii înspre eter. Mediumul extrage energie şi din ambientul încăperii. Memoria regnurilor integrate face parte din identitatea eterică a încăperii. De aici sacralitatea templului şi eficienţa ritualului într'un spaţiu consacrat.

Prin intermediul numelor sacre din ebraică mulţi gânditori, iluminaţi sau rosicrucieni, alchimişti, francmasoni sau părinţi ai bisericii creau o legătură cu Dumnezeu, cu puterea magică a spiritului, fără nicio restricţie impusă de doctrină. Libertatea gândirii o întâlnim însă la cei care au depăşit în cercetarea lor cerurile – Giordano Bruno ori John Dee. Călătoria unui iniţiat începe din lumea fizică a pământului, trece prin eter sau văzduhul - purgatoriu îndreptându-se către rai - lumea celestă, nirvana. Ca şi cum în luntrea solară, în carul mnemonic am trece prin spirala din clopot spre fântâna iniţială, spre izvor. Totul se desfăşoară ca în scrierile călugărului veneţian despre armonia universală[70], la fel cu teoriile lui Einstein şi ale discipolilor săi de azi privind unitatea armonică a tuturor energiilor universului. Deci Cuvântul e'n toate şi în noi.

---

[68] Ficino despre documentele hermetice

[69] Cuvântul care s'a făcut trup –*Evanghelia după Ioan* 1:14

[70] *De Harmonia Mundi*

În protoistoria discutată de noi pe larg în capitolele de iniţiere ale neofitului, înainte ca rolul bărbatului în actul procreării să fi fost înţeles pe deplin, femeile reprezentau depozitul tainic al vieţii şi morţii. Fiind cele care dădeau viaţă, ele cunoşteau misterele zeilor, fiind iniţiate în înţelepciunea divină. Apropierea de adevărul ştiinţific în care principiul masculin îşi aducea în mod clar contribuţia sa în apariţia vieţii, a fost pur solară, apolloniană. Cognoscibilitatea solară a eclipsat viziunile extatice, mistice ale ritualurilor lunare. Contopirea acestora constituie însă şi azi cea mai bună cale de înţelegere a lumii. Totul este lumină, ca la sărbătoarea de Candlemas[71], timpul când binecuvântarea divină coboară asupra lumânărilor din altare şi locurile sacre. Umbrele sunt la rândul lor entităţi pe care doar trupul şi le asumă, aparţinând în exclusivitate pământului[72]. Dacă Pablo Picasso a spus că "Dumnezeu este un artist. El a inventat girafa, elefantul şi furnica. De fapt, nu a căutat niciodată un stil – El a făcut pur şi simplu ce a vrut.", atunci de ce să nu înţelegem de ce noi ştim ceea ce ni s'a hărăzit să ştim. "Când apucăm calea noastră, ne cuprinde o mare teamă. Ne simţim obligaţi să facem bine fiecare lucru. Dar, din moment ce avem o singură viaţă de trăit, cine a spus că trebuie să păstrăm standardul 'totul corect' ? Dumnezeu a creat girafa, elefantul şi furnica – de ce trebuie să urmăm un standard. Standardul foloseşte doar pentru a ne arăta cum definesc alţii realitatea lor. Deseori admirăm modelele altora şi de multe ori putem evita greşelile comise de alţii. Dar pentru a trăi bine, doar noi ştim cum."[73] Omul deţine o putere esoterică lăuntrică care a fost folosită de iniţiaţii din vechime pentru a accesa înţelepciunea străveche. Dacă Dumnezeu nu ne-ar fi dat capacitatea înţelegerii, am trăi într'o lume asemănătoare cu Flatland[74], în care fiinţele nu

[71] *Întâmpinarea Domnului*
[72] Debbie Ford, *Puterea întunecată a căutătorilor de lumină*, ed For You
[73] Paolo Coehlo
[74] *Flatland - A romance of many dimensions* de Edwin Abbott, 1833

se pot deplasa decât bidimensional. Dar noi, culegători ai picăturilor de lumină, ne-am înălţat privirea prin aer spre sursa divină, apreciind reflectarea ei în valurile răsturnate de paşii noştri pe pământ. Şi-am descoperit astfel din focul ochilor noştri eterul.

Ştiinţele naturale nu sunt ştiinţe în sine ci ele definesc şi consemnează fiinţa umană, fiind astfel parte a antropologiei. Putem experimenta universul prin evenimente cosmice ce fac parte din condiţiile de viaţă ale omului, dar fără de care, de fapt, nu putem înţelege, gândi şi acţiona. Paradigma şi modelele realităţii oglindite în ştiinţele moderne se extind în relaţiile interumane, în context social şi istoric, întreaga lume oglindindu-se în noi. Extinderea este de altfel o reducere prin care gândirea şi înţelegerea şi-au pierdut legăturile cu realitatea naturală în care viaţa noastră se desfăşoară de mii şi mii de ani. Cum ar putea această legătură să refacă ceea ce de fapt am pierdut cu atâta nonşalanţă ? – pare o întrebare epistemologică dintr'o antropologie empirică şi teologică născută din contextul vieţii şi experienţa realităţii sociale şi istorice. Epistemologia fizică a ştiinţelor naturale determină dimensiunile antropologice ale percepţiei şi cunoaşterii, în final reflectând adevărul. Ne repetăm discutând despre implicarea celor cinci simţuri într'un arc reflex al omului în raport cu lumea înconjurătore, nu numai a reflexelor primare şi comunicarea noastră cu universul material ci şi reacţia în cadrul evenimentelor în care împreună cu ceilalţi ne implicăm.

Ce oare se întâmplă când introducem un scut în calea percepţiilor, devenind orbi sau surzi, impasibili ? Simţim nevoia de a fi apăraţi, sprijiniţi. Şi aici intervine Cristos, Mielul lui Dumnezeu care ia asupra sa păcatele lumii, Dumnezeu chemându-ne prin Duhul Sfânt să'i devenim discipoli, oricât de adânc ar fi abisul vieţii în această lume. "Iată, eu vă trimit ca pe nişte oi în mijlocul lupilor;

fiţi aşadar înţelepţi ca şerpii şi simpli ca porumbeii".[75] Având o formaţie umanistă cât de greu am găsit treptele necesare accesului la inima adâncă a credinţei în Cristos, apoi însă am fost capabil să gândesc prin aceasta în celelalte situaţii şi iniţieri ale vieţii şi să le pot deasemenea accepta. Relaţia subiect - obiect din ştiinţă, ilustrată de filosofia transcedentală a lui Kant nu se poate aplica la relaţiile interumane. Nu trăim într'o lume făcută numai din obiecte ci într'una în care suntem cu toţii responsabili de utilizarea acestora în viaţă. Realitatea antropologică este nu numai una în care inteligenţa teoretică comunică cu noi ci şi o realitate pe care o cunoaştem prin dezvoltare holistică şi personală, cu trup şi suflet, îmbinându-le în adevărata armonie a spiritului care ne caracterizează. Avem tendinţa să experimentăm criticismul empiric al inteligenţei noastre experimentale şi proiecţiile sale în viaţa de zi cu zi. Societatea ştiinţifică virtuală sau industrială în care existenţa noastră economică şi profesională ne încătuşează, determină uneori reacţii împotriva pierderii noastre în pură funcţionalitate, eludând bazele vieţii umane pe pământ. Reacţiile contorsionează factorii din exterior şi interior ai proiecţiilor organice şi biologice cu procesele tehnologice şi fizice într'o secvenţă a generaţiilor prin care istoria umanităţii devăluie o nouă antropologie.

Ritualurile înţelegerii conduc şi azi către o viziune spirituală. Toate religiile lumii, ordinele şi organizaţiile oculte focalizează lumina spre Dumnezeul unic cu care omul se află dintru început în relaţie transcendentală universală. Marele Arhitect al Universului, Creatorul necreat este Dumnezeul lui Abraham, al lui Isaac şi Iacob, Dumnezeul lui Moise şi al poporului lui Israel[76], cel întrupat în Isus Cristos, cu toţii deschizându-ne inimile în faţa spiritului Său, fără de care nu i-am putea cunoaşte miraculoasa creaţie. În dialogul biblic dintre popoare şi Dumnezeu zărim

---

[75] *Noul Testament,* Mt 10,6

[76] Isis-Ra-El ?

limitele inteligenţei noastre fizice şi metafizice. Convingerile ştiinţifice şi filosofice, determină pe rând acceptările şi îndoielile noastre cu El, certurile şi reconcilierile care întăresc prezenţa lui Dumnezeu în viaţa umanităţii. Fiecare generaţie are ocazia şi menirea să poarte acest dialog, după înţelegerea şi experienţele trăite, impulsionându-le apropierea de Spiritul etern al lui Dumnezeu, trecătorul om atingându-l cu viaţa ce i-a fost hărăzită. Doar astfel ne descoperim identitatea în imensitatea creaţiei, noi, fiii lui Dumnezeu.[77] Numai împreună înţelegem de ce suntem unici şi în acelaşi timp comunicăm într'un tot cu divinitatea. Spiritul nostru nu este închis în noi de puteri oculte, ci tinde să fie legătura cu Marele Arhitect ce acţionează şi vorbeşte prin noi, prin ceea ce suntem în natura fizică, un templu al Duhului Sfânt.[78] Atât antropologic cât şi teologic acesta este trupul nostru.

Fiind forme, fiinţele din noi, ne limitează individualitatea. Trecerea noastră într'o etapă superioară implică restrângerea formei într'un punct vital, singurul capabil să treacă porul fântânii. Cred că până şi poarta de acces îşi modifică natura pentru a completa devenirea noastră şi a concentra calităţile ce au făcut posibilă eliberarea, desfacerea pecetei în visul realităţii. Toată fatalitatea noastră se adună înaintea trecerii. Acolo e Păzitorul Pragului care ne arată duşmanul din noi într'o oglindă ascunsă. Toate păcatele acceptate cu indulgenţă, deficitele noastre deghizate în slugile ce ne înconjoară şi în realitate stăpâni ai vieţii noastre terifiante trebuie îndepărtate, eliminate chiar, pentru ca subiectivul să se închine obiectivului. La poarta ce poate fi şi a Raiului dar tot atât de bine şi a Iadului, Pazitorul ne arată cine suntem. Şi moartea trupului îl eliberează pe profan. Iniţiatului i-ar fi suficientă doar cea metaforică. Când mor lucrurile devin simbolice, aşezându-se sub

[77] *Noul Testament*, Rom 8:16
[78] Ibid. Cor 6:19

lumina porţii strâmte şi primesc strălucirea de dincolo. Crepusculul îşi pierde forma rămânând doar spirit.

Prin lumina acestui spirit, Isus este activ în trupul nostru. Respiraţia aceasta pare a fi departe de misticismul neo-platonic, gnostic sau esoteric. Lumina credinţei prin care ne cunoaştem pe noi înşine e ceea ce am inspirat prima oară ca să devenim oameni. În acest context Cristos este în noi şi noi în El, pentru că astfel se realizează legătura cu Marele Arhitect al Cerului şi Pământului. Dragoste şi Adevăr, iată două precepte ale sensului unui arc reflex ce depăşeşte rolul lui Isus de profet sau dascăl. Prin acest arc împărtăşim şi noi filosofia practică a Duhului Sfânt ce nu poate fi înlocuită de dogmă. Parte a realităţii antropologice, credinţa noastră în Dumnezeu se realizează prin această respiraţie, apartenenţă specifică umanităţii. Şi totuşi unde e iluzia că putem să ne eliberăm găsindu-ne identitatea prin scufundarea adâncă în imensitatea vieţii ? Şi toate astea pentru că oamenii confundă imaginaţia cu reveria. Imaginaţia creativă diferă de fanteziile sortite să satisfacă individul. Einstein spunea că imaginaţia este avanpremiera atracţiilor viitoare. În niciun caz nu ne putem elibera prin gândire de obsesii, de imaginaţie şi construcţiile tranzitorii ale spiritului nostru. Prin meditaţie nu avem cum să ne desprindem de natura umană ce ne-a fost hărăzită. Şi nu toate greşelile noastre sunt păcate ci experienţe dătătoare de adevăr care să ne apropie de divinitate. *Mulţi oameni fac greşeala să creadă că dacă ei suferă în această viaţă, acest lucru se întâmplă doar pentru a'şi ispăşi păcatele pe care le-au săvârşit într'o existenţă din trecut. Dacă încălzeşti un metal în cuptor, faci asta pentru că metalul a păcătuit, sau pentru că vrei să'i îmbunătăţeşti calităţile ?* [79] Noi înşine suntem indispensabili Creatorului, unici şi liberi să formăm arcul reflex noetic, relaţia noastră prin Lumină.

---

[79] Lobsang Rampa – *Muntele sacru*, ed. Herald, 2008

Ceea ce ne face unici, şi de fapt individualizează gândirea umană este că Dumnezeu controlează nu numai legătura dintre noi şi el, ci şi relaţiile dintre noi. Nu trebuie să cuprindem cine ştie ce doctrine sau scopuri metafizice, metode psihologice ca să influenţăm sufletul nostru sau al altora pentru a le domina. Dumnezeu prin Duhul Sfânt în Cristos o face cu cea mai mare uşurinţă, iar noi în experienţă şi cunoaştere devenim pasivi. Acceptăm ceea ce primim în viaţa ce o ducem în Numele Lui în acelaşi mod în care ne dăruieşte prin lucrarea Sa spirituală, adevăr, cunoaştere şi înţelegere. Biblia ne demonstrează că fructele înaltului spirit nu'şi au locul în interiorul cuvintelor magice de illuminare, ci în experienţele de viaţă, mulţumire şi încântare, adevăr, justiţie şi pace, care nu sunt evidente în viaţa noastră obişnuită. Acest exoterism, nu departe de teosofia practică prezintă toate acestea ca daruri şi nu virtuţi ori valori. Marele Arhitect al Universului pătrunde astfel până în inima noastră. Cât suntem legaţi de El, noi interrelaţionăm în prietenie, o frăţie universală la care ne aducem contribuţia cu toţii. Încrederea în El ne face capabili să ne deschidem şi să ne acceptăm, fraţi fiind în lumea pe care o împărtăşim.

În centrul lumii, în om, Dumnezeu e prezent prin Eucharistie, printr'un nume, prin Marele Lui Nume secret, unic ca şi cele două naturi ale lui Cristos, numele de care uneori în doctrinele ordinelor noastre ne cramponăm şi nimic nu ne indreptăţeşte să'l rostim. Această mare tăcere seamănă cu versurile lui Rilke, când Invizibilul este Tăcerea insăşi, iar noi oamenii suntem albinele Invizibilului.[80] Şi Goethe înţelegea că transformarea ciclică a forţelor din noi e o accedere spre libertate. Distanţa dintre cer şi pământ permite alchimistului să includă cât mai multe din microcosmosul său în această cale, îngreunând-o,

[80] Die Menschen sind Bienen des Unsichtbares. Aller der Unsichtbare ist das Schweigen selbst.

dar sulful şi focul pot exalta perfecţiunea - cerul de diamant, pământul transformându-se în apă, apa în aer, aerul în foc, focul iar în pământ, substanţă ce creează în athanor diamantul. Este mişcarea circulară a luminii, un arc reflex al tuturor tradiţiilor, un cerc, o sferă, un nor care şlefuit poate deveni cubic. Şi atunci cubul este diamant. Iar diamantul este receptacul şi distribuitor de lumină.

Spiritualitatea în spiritul Evangheliei ne conduce spre un prezent istoric, loc de descoperire a Marelui Arhitect al Universului, o cale pe care nu ne-am închipuit că există decât după aprofundarea iniţiatică a treptelor din labirint. De fapt putem şi trebuie să medităm cu toţii, indiferent de credinţă şi să preluăm din învăţăturile celorlalţi, pentru că Divinitatea biblică lucrează permanent pe drumul Său şi în afara bisericii creştine. Împreună, rugându-ne în meditaţie, ne deschidem întru totul, considerând filosofia seculară sau ideile teologice şi metafizice, ori formele de gândire nu ca pe nişte valori absolute ci ca o bază dogmatică demnă de a îmbrăţişa universul precum petalele lotusului razele soarelui. Să reţinem că istoria rămâne capabilă până în ultima zi să ne aducă surprize, în ziua când vom şti cum să ne recunoaştem.

E greu de crezut că sacramentele obişnuite ale creştinismului sunt suficiente pentru un adept la esoterismul creştin. Mai degrabă el poate fi un umil discipol pentru exoterism, de la care nu are cum accede, nu are dreptul să le practice, fără a fi urmat studiile unui seminar sau institut. La început sacramentele au fost iniţiatice, cu răspândirea creştinismului în mase enorme de oameni, caracterul esoteric evaporându-se; iar ceea ce cunoaştem e doar o adaptare a acelor sacramente. Mă întreb dacă nu cumva şi preoţii, în diferitele lor grade de iniţiere, se complac în simulacrul exoteric predominant laic şi profan.

Abia eşti, simt,
acum la semne
cum poate încă sunt şi eu;
atâtea punţi
peste prăpăstii fără fund,
atâtea peşteri…

Falii [81] de spaţiu
falii de timp.[82]

Cât timp peştele nu va cunoaşte şi nu va aspira spre alt element el rămâne în apă. Dar orice peşte are în el potenţialul unui dragon. Trebuie ca apa de pe pământ să se unească cu apa din cer în uroboros, permutând la infinit apele în mişcare. La fel şi lumina defineşte astfel piatra filosofală, câmp de interferenţă între om şi divinitate, între cele trei arcuri reflexe ale lumii. Iniţiatul, în spirala pe care urcă, este condus de norul abur - apă amestecată cu foc – ce pentru el sunt aripi şi lumină. Pentru noi, e locul intermediar din calea libertăţii gândirii. Cerul dă peştelui aripi şi foc, tot ce l-ar putea înălţa, iar peştele dăruieşte cerului principiul de întrupare după care eterul şi vidul tânjeşte. În această stare iniţiatică, cerul şi pământul se regăsesc asemenea stării de dinaintea genezei. Norul este materia prima, contribuind la iniţiere, evaporând şi sublimând apa din noi în vehiculul universal, actualizând un magnum opus. Dumnezeu este cel ce rămâne să desăvârşească lucrarea noastră. De aceea, mereu, carul trece în spirală, în labirintul ascuns de nor spre porul fântânii.

---

[81] Falii - fragmente iniţiatice în timp şi spaţiu, perfectibile cavalerilor astrali, mijloc de călătorii instantanee ale viselor între inimi. Faliile aparţin ideii de zbor, aripi sau chiar solzi - trecerea spiritului uman prin elementele eterice.
[82] Liviu Pendefunda, *Falii 20, Poema Visului*, 1985

Fântâna iniţiatică e limba clopotului, a universului virtual, şi real totodată, prin care se exprimă cerurile. Metafora clopotului, una dintre numeroasele metafore care structurează esoteric starea lirică ilustrează un spaţiu tridimensional cu trepte şi etape obligatorii în drumul cunoaşterii pe care şi aici îl urmăm împreună. Vocea clopotelor, interioară şi clară, suspendată şi lăuntrică totodată, cosmică şi îngropată adânc în trupul nostru, e în permanenţă o voce a raţiunii, în frământare şi extaz, în stări de veghe sau somn, simbol al puterii demiurgice a gândirii umane, de a iradia în necuprins, în haos, partea divină pe care o poartă.

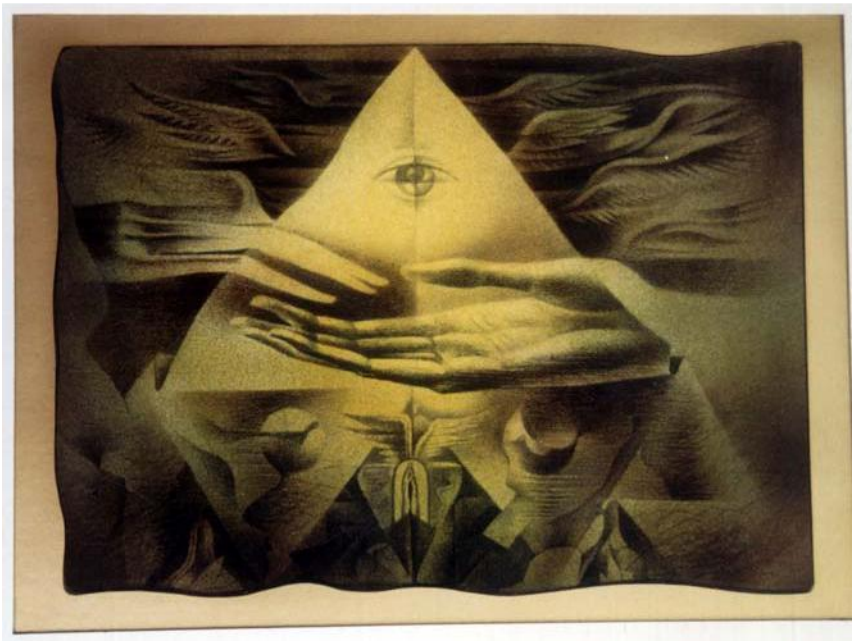

3. Sator Arepo Tenet Opera Rotas[83]

O domus luminosa et speciosa, dilexi decorum tuum et locum habitationis gloriae Domini mei, fabricatoris et possesoris tui ! Tibi supiret peregrination mea, et dico et qui fecit te, ut pssideat et me in te, quia fecit et me.[84]

Dacă într'adevăr cele mai tainice lucruri se văd doar cu inima[85], atunci ceea ce ar trebui cel mai mult în lume ar fi să vedem lumina pe care să o îndreptăm înaintea noastră, prin fapte şi nu numai prin cuvinte, asemeni luminii apostolilor îndrumaţi de Isus[86]. Mie mi se pare cea mai minunată poruncă,

---

[83] Dumnezeu ţine roata creaţiei în mâinile sale.

[84] "O, locuinţă a Luminii şi a Frumuseţii, cât am iubit frumuseţea ta şi locuinţa slavei Domnului meu, a Făuritorului şi Stăpânului tău ! Pentru tine suspin pe parcursul rătăcirii mele prin această lume, şi îi cer Acelui care te-a creat să mă stăpânească şi pe mine înlăuntrul tău, căci şi eu sunt creaţia Lui", Sfântul Augustin, *Confesiuni*, Liber duodecimus, caput XV: 21, Nemira, 2003

[85] Antoine de Saint-Exupéry

[86] *Noul Testament*, Mt 5, 16

mesaj adresat clerului, iniţiaţilor din indiferent care timp, spaţiu şi civilizaţie. Credinţa creştină nu restrânge, nu limitează, ci precum orice dogmă, conferă adevărata profunzime. Nu trebuie să studiem toţi teologia sau esoterismul pentru a fi cu adevărat oameni, dar avem nevoie de o minimă competenţă în credinţă pe care nu o putem avea doar prin har ci şi prin voinţă.

> Once in so often, King Solomon said
> Watching his quarryman drill the stone,
> We will club our garlic and wine and bread
> And banquet together beneath my Throne,
> And all the Brethren shall come to that mess
> As Fellow-Craftsmen – no more and no less.[87]

Templele preistoriei pământului

… o zi la Domnul este ca o mie de ani, iar o mie de ani ca o zi. [88]

Biblia relatează că la început, înaintea distrugerilor, omenirea trăia într'un paradis de pace şi fericire. Platon spune acelaşi lucru despre timpurile de început ale Atlantidei, iar Churchword despre lumea lemuriană. Fără temple lumea nu putea exista. Vizităm spaţiile istorice din întreaga lume, ne închinăm în biserici, venerăm smeriţi templele pământului.

---

[87] Rudyard Kipling, *Greatest poems*, Wordwsorth Poetry Library, 2001
[88] *Noul Testament*, 2 Petru 3:8

Dacă templul lui Solomon, care reproducea întocmai modelul celor din Egipt şi al patriarhilor din Mu şi Atlantida, a fost învăluit în mister, chiar şi azi el reprezintă un izvor al înţelepciunii tainice, o sursă de previziuni şi profeţii, centru de iniţiere şi înălţare esoterică. Construcţia, a cărei arhitectură secretă s'a transmis de-a lungul timpurilor, confirmă prezenţa unui mister monumental, divin, alegoric, cunoscut doar unei elite spirituale[89]. Templierii, alchimiştii, cabaliştii, rosicrucienii, francmasonii continuă tradiţia căutării drumului spre lumină, al Graalului, pe care o întâlnim şi la mitul ancestral al Regelui Arthur. De fapt pe cât citesc avid de cunoaştere surse străvechi din bibliotecile lumii cred că ramura masonică occidentală şi-a căutat în van originea în tradiţia iudaică, mesopotamiană sau egipteană. Învăţăturile esoterice contemporane îndreptate spre New Wave prin intermediul budhismului sau practicilor iniţiatice orientale se zbat să direcţioneze Tao, calea spre căutarea Marelui Spirit sălăşluit în om. Toată această hermeneutică a spiritului antropologic conduce mult mai departe, la civilizaţia de dinainte de potop şi mai departe în ţinuturile paradisului pierdut din străfundurile lemuriene ale oceanelor. Nimic nu s'a pierdut. Totul există în jurul nostru chiar când nu vedem dar simţim. Şi mai ales totul există în noi. De aceea insulele britanice au constituit o rămăşiţă atlantidică în Europa, de aceea acolo druizii au păstrat Tradiţia şi de aceea Merlin a continuat să tânjească după Avalon. În palatul spiritual, cavalerii primesc viziunea unui nou Ierusalim, Templul influenţându 'l pe Iulius Cezar – element uman de racordare între nordul Africii, Egipt, Palestina, Grecia, Roma etruscă, Penisula iberică, Galia şi Britania. Era normal ca în Anglia să vedem germenii iniţierilor esoterice contemporane. Acolo ele existau dintotdeauna, transmise ca o taină a sutelor de mii de ani. Esoterismul modern practicat stângaci şi superficial este de fapt un exoterism elitist, aparent îndreptat spre satisfacerea orgoliilor şi

[89] William J. Hamblin, David Rolph Seely, *Templul lui Solomon*, RAO, 2007

nevoilor minime de cunoaştere a omenirii contemporane, un amestec de astrologie, hermetism, neoplatonism, cabalism, alchimie şi magie cu spoială creştină sau tibetană. Şi cu toate acestea îţi spun, cititorule, la fel ca Filip lui Natanael: *Vino şi vezi* [90]. Nimic nu e întâmplător, nimic nu e mai prejos când sufletul urmează acest superb îndemn către templu sau biserică. Nu avem niciun motiv pentru a considera aceste modele de viaţă depăşite în ziua de azi.[91]

Adepţii masoneriei şi rosicrucianismului, inclusiv membrii marcanţi ai bisericilor creştine, au contribuit la înţelegerea substanţială a spiritului şi rolul omului în această lume. Astfel francmasonii au determinat omenirea să aplice preceptele frăţiei omului valabile din cele mai vechi timpuri. În *Războiși Pace*, Pierre Bezukhov îşi schimbă viaţa în momentul întâlnirii cu un membru al masoneriei care i-a spus: *Nimeni nu poate atinge adevărul prin el însuşi. Numai aşezând piatră peste piatră, în colaborare cu ceilalţi în milioane de generaţii de la strămoşul nostru Adam până în zilele noastre, acesta este templul înălţat pentru a fi lăcaşul adecvat al lui Dumnezeu.* Tot el îi explică în roman că principalul secret al ordinului este un mare mister ce vine din timpuri imemorabile şi Pierre devine şi el mason prin dificilele ritualuri care îl conduc prin moarte şi renaştere simbolică şi reuşeşte să fie complet refăcut, ca şi cum ar fi revenit dintr'o lungă călătorie. Toate sunt asemănătoare celor descrise de Mozart în *Flautul Fermecat*. Implicaţiile acestor povestiri trăite în cărţi scrise de un Bolintineanu, Borges sau Coehlo, Umberto Eco sau Fowels demonstrează ţelul ordinelor secrete de a induce adepţilor un sens al marilor conversii religioase. Johann Valentin Andrae descrie în opera sa ritualurile rosicruciene, dar cele mai sclipitoare pagini le întâlnim în capodoperele lui Rudolf Steiner. Numai cinicii cârcotaşi ar putea considera adevărata religie

[90] *Noul Testament*, In, 1,46
[91] Albert Holenstein, *Şansa de a fi creştin*, Sapientia, 2007

tradiţională a lumii ca fiind o farsă, sau închinată unui fals Dumnezeu. Cercetători precum Knight şi Lomas[92] demonstrează cu argumente miile de ani care stau în spatele ceremoniilor exo şi esoterice pe care le-au întâlnit în practica religiilor contemporane sau a ordinelor secrete studiate. Nu puţină le-a fost mirarea acestora când au descoperit că Geoffrey de St. Omer, al doilea în funcţie după Marele Maestru templier, Huges de Payen a lăsat un desen din anul 1120 cu simbolurile clasice ale ritualurilor francmasoneriei, cinci sute de ani înainte ca presupusele loji simbolice engleze să ia fiinţă.[93] Fără îndoială ele reprezintă o parte din descoperirile din Templul de la Ierusalim, manuscrise ascunse de essenieni şi din întrepătrunderea cu înţelepciunea cavalerilor musulmani şi mongoli. Cele optzeci de catedrale şi cinci sute de mânăstiri construite în anii ce au urmat au folosit o arhitectură conform marii geometrii rămase de la Templul lui Solomon. Creştinătatea ivită din învăţăturile tradiţionale ale Sfântului Iacob în conflict cu viziunea Sfântului Paul a fost o zbatere între gnoză şi mit, până ce împăratul Constantin, Marele Preot al ritului Sol Invinctus, niciodată creştin, a reuşit să o impună din raţiuni politice ca religie de stat imperiului roman. Tot Knight şi Lomas arată că cei din familia Saint Clair împărtăşeau Tradiţia cu mulţi ani înaintea cercetărilor templierilor în Ierusalim şi relevă faptul că Roslinn înseamnă în limba locului învăţătura generaţiilor. Câte lucruri nu par interesante privind această capelă ridicată în Scoţia şi pe care am vizitat-o, încercând să cuprind cât mai multe în doar o zi de şedere în minunata aşezare patriarhală. Călătorisem cu autobuzul, cu doi câini minunaţi de vânătoare, ce stătuseră cuminţi la locul destinat lor în tot drumul de la Edinburgh-ul familiei Stewart până la cel ce trecea şerpuitor spre pădurile scoţiene. Acolo erau ascunse

[92] Christopher Knight, Robert Lomas, *Cartea lui Hiram*, Aquila, 2004

[93] Aceleaşi simboluri ale frăţiilor le întâlnim şi la cele descrise de Christian Jacq privind egiptul antic, dar şi la textele monahale din Moldova medievală

parcă în pagini de poveste castelul şi cimitirul vechi de sute de ani. Am stat mult în faţa statuii ce reprezintă omul fără cap. El ţine o pânză pe care e reprezentată o faţă cu barbă bănuită de experţi a fi a lui Jacques de Molay, aceeaşi care a fost dovedită prin testul izotopilor de carbon că este reprezentată şi pe giulgiul torinez, aceeaşi amintind despre ritualul gradului masonic douăzeci şi şapte cu simulacrul proces al templierilor. A.E. Waite descrie că tocmai în acest ritual este folosită crucea de Lorraine cu două rânduri de iniţiale JN şi JBM, ceea ce sugerează că şi burgundul de Molay a fost crucificat asemănător lui Isus din Nazaret. Dar numai urmând studiul templelor vechi înţelegem că până în prezent Biserica este casa sfântă a lui Dumnezeu pe care porţile iadului nu au înfrânt-o.[94]

Mitul lui Hiram Abif, poate fi conectat cu elemente din istoria Egiptului. Nu este suficient că în Vechiul Testament întâlnim multe referinţe asupra acestuia, dar şi în liturghiile cuprinse în cărţile lui Apophis, un faraon al nordului egiptean aflat sub cuceritorii hyksoşi. Când un faraon acceda la tron ceremonia era o iniţiere într'un ritual de devenire divină, el preluând atunci puterea lui Horus de la predecesorul său, devenit prin moarte Osiris. Legenda spune că Apophis pune să fie obligat faraonul Egiptului de Sud să dezvăluie secretul devenirii dumnezeeşti înainte de moartea acestuia. Cei trei apropiaţi ai faraonului, Jubela, Jubelo şi Jubelum îl omoară însă fără a obţine informaţiile, care devin astfel pierdute. Lomas şi Knight[95] cred că doi dintre ei trebuie să fi fost Simeon şi Levi, fraţi ai lui Iosif, fiul lui Iacob, devenit faraon hyksos al nordului. De la moartea lui Hiram Abif mitologia egipteană s'a transmis celei din Vechiul Testament, iar moartea şi învierea au devenit un ritual secret al iniţierii. Al treisprezecelea grad masonic descrie cum înainte de Moise şi

---

[94] *Noul Testament*, Matei 16:18

[95] Christopher Knight, Robert Lomas*, Secretul lui Hiram*, Aquila, 2002

Abraham, Enoh a povestit despre dezastrul suferit de civilizaţia umană prin potop şi foc[96]. El este cel care a ascuns marile secrete ale ştiinţelor, ridicând doi stâlpi, unul din cărămizi şi altul din piatră. Legenda masonică spune că cele două coloane au fost descoperite câte unul de evrei şi respectiv egipteni. Deci cele două coloane sunt anterioare lui Enoh.[97] Memoriile antidiluviene au supravieţuit astfel şi s'au transmis prin intermediul societăţilor secrete, al ritualurilor. Datorită posibilităţilor astrologice cunoscute anticii puteau prevedea istoria şi venerau Venera, adică planeta Venus, simbol al Shekinei iudaice, al francmasoneriei şi tuturor cunoştinţelor străvechi care păstrează Tradiţia.[98]

În lumea spiralei un alt simbol important, simbolul crucii care este reprezentat atât în Europa epocii bronzului (în timpul primului metalurgist, Tubal-Cain, urmaşul lui Cain, constructorul primului oraş) cât şi în valea fluviului Mississippi, în America centrală, în casa comorii a lui Atreus din Mikenos, în Egipt lângă Memphis, în India şi Caucaz, peste tot unde urmele unei civilizaţii ne spun despre o lume minunată şi pierdută. Dincolo de coloanele lui Hercules era lumea zeilor[99] , lume care o regăsim şi în civilizaţia arabă prin Ad, venit din paradisul ale cărui temple a încercat să le imite, cu palate şi coloane înconjurate de grădini magnifice. În Saba, în Egypt, templele erau piramidale, înconjurate de alte uriaşe construcţii. Cu mii de ani în urmă în casele acestor popoare existau vase, unelte de toate felurile, de aur şi argint, paturi şi scaune de argint şi mobilier bogat ornamentat[100]. Clădirile aveau porticuri, coloane ornate cu aur şi capiteluri de argint. Frizele, ornamentele şi

---

[96] Charles Berlitz, *Atlan*ıs, 1984

[97] Christopher Knight, Robert Lomas, *Al doilea Mesia*, Aquila, 2003

[98] Christopher Knight, Robert Lomas, *Aparatul lui Uriel*, Aquila, 2002

[99] Ignatius Donnelly, *Atlantis, the Antedeluvian World*, Rudolf Steiner Publications, 1971

[100] Ibid., citând din Agatharchides

tocurile uşilor erau încrustate cu aur şi pietre preţioase. Acestea seamănă cu descrierile spaniolilor cuceritori în templele soarelui din Peru. Fenicienii urmau traditia unei religii lipsite de preoţi, idolatrie sau iconografie. Din vârful piramidelor ei venerau simbolul luminii, soarele şi nemurirea sufletului. Imperiul lui Ad, al lui Dionysos, al Atlantidei se întindea de la Oceanul Indian şi Gange, Caucaz, Mediterana şi până în America Centrală, limba lor vorbită fiind asemănătoare. Înţeleptul At-hothes sau Toth este cunoscut şi ca inventator al literelor scrise. În sanscrită Adim înseamnă primul, hinduşii vorbesc de Adima şi soţia sa Heva, primii oameni, perşii pe Adamah, Adon e numele Domnului la fenicieni, devenit Adonis la greci. Grupul de zei ai mitologiei hinduse formează Adityia, zei solari şi ai luminii în număr de doisprezece, fiecare guvernând o lună a anului. Urmează apoi copiii Aditi ai zeilor care sunt regi, întâlniţi într'un context asemănător şi în mitologia greacă sau romană. De exemplu Uranus al mării este Varuna vedic. Aşadar istoria Atlantidei este cheia de boltă a mitologiei elene. Până şi Olimpul legendar pare a fi fost o parte componentă a geografiei atlantice, loc în care cei doisprezece zei trăiau ca oamenii obişnuiţi, zeii de mai târziu ai Egiptului, Greciei, Romei. Moise a ridicat douăsprezece coloane în Sinai. Dansând în jurul arcei Indienii amerindieni celebrau prin douăsprezece personaje mitul potopului. Cei doisprezece zei scandinavi locuiau pe muntele Asgard, urmând tradiţia vechiului consiliu atlantic. În grădina feniciană a Hesperidelor conducător era Atlas, după cum descrie Platon, care îl citează adeseori pe Socrate în operele sale. Epoca aurului a lui Cronos, epoca argintului, cea a bronzului şi a fierului sunt descrise în încercarea de a reconstitui vârstele omenirii de dinaintea Atlantidei, aflată la Marea Cronianã. Am trecut sumar în revistă aceşti zei care nu au înlocuit niciodată credinţa lumii, aşa cum nici sfinţii n'o fac, în unicul Dumnezeu. Ei au fost nu creatorii lumii ci conducători ai ei, având o viaţă tipic umană.

Dar să ne reîntoarcem la Tradiţia dogmei, acolo unde crucea a fost indubitabil cel mai comun şi sacru monument simbolic, existent şi azi în lumile care nu cunosc şi nu recunosc Calvarul şi Calea spre Golgota. Departe de orice ingerinţă hermeneutică a intelectualităţii noastre, se pare că în preistorie şi antichitate istoria autentică asupra crucii este pusă sub tăcere. Forme diverse mai mult sau mai puţin artistice apar pe zidurile în ruină ale templelor, şi palatelor, pe stânci şi în galerii, pe medalii, monede şi vase păstrând proporţiile supra sau subterane. Structurile megalitice, cavernele conţin secretul ascuns al acestui simbol care apare încă din înscrisurile tăbliţelor provenite din continentul Mu. Dinastii, imperii, naţii au supravieţuit prin simbolul trecut pe toate hemisferele. Crucea Sfântului Gheorghe, a Sfântului Andrei, malteză, greacă, latină nu sunt noutăţi, ele găsindu-se din America, Asia, Polinezia, Africa, Asia şi până în Europa în aceeaşi măsură. Crux ansate, vulgar denumită şi cheia Nilului, era simbolul misticului Tau, înţelepciunea ascunsă, a egiptenilor, caldeenilor, fenicienilor, mexicanilor şi peruvienilor. Ea putea reprezenta zeitatea, născând dintr'o inimă, atât în mormintele faraonilor cât şi pe zidurile palatelor din America. La Ninive sau Babilon, în Britania, China sau Scandinavia, la evrei sau hinduşi, tibetani ş.a. acest simbol al apei dirijează în toate direcţiile forţele Unicităţii divine, precum râurile, cele patru râuri ale Edenului. Cercul, uneori înconjurând crucea denotă puritatea absolută şi fericirea eternă. El poate fi râul unic care înconjoară întreaga lume, divizat în patru părţi, aşa cum e descris în scrierile biblice. Templele împânzesc lumea în forma lor piramidală, din China până în Guatemala iar cercul divizat e o reprezentare tot a crucii. Râurile mai pot reprezenta şirurile emigrate în cele patru direcţii ale celor din Atlantida. Crucea devine astfel mărturia existenţei geografice a edenului.

Locurile în care se ridică lăcaşele sacre sunt alese după o cunoaştere foarte precisă, aprofundată a forţelor oculte, a acţiunilor magice, în zonele unde acestea se concentrează şi diversifică energiile subtile care circulă în interiorul planetei, pe suprafaţa ei în concordanţă cu cele cosmice. Piramidele sunt diamantele presărate pe axele crucii, pentru a fi martorele lumii ancestrale, din China şi India până în Peru şi Mexic. Muntele sacru din Grădina Edenului sau Turnul Babel sunt asociate frecvent cu simbolistica minunilor creaţiei umane care sunt tumulii, piramidele, pagodele. După documente şi manuscrise străvechi ceea ce noi am moştenit în timpul prezent sunt de fapt imitaţii ale unor construcţii similare de pe continentul Mu şi Atlantida. Laturile lor sunt îndreptate spre cele patru puncte cardinale, amintind de cruce şi de compas, de cele patru fluvii ale Atlantidei. Dar nici o ţară din lume nu se poate compara cu existeţa crucii piramidale din India. Multe din acestea nu mai există, ele fiind descrise doar în cărţi vechi, asemenea descrierilor lui Herodot. Faimosul templu Cillambrum de pe coasta Coromandel mai păstrează şapte pereţi în jurul unui centru rectangular cu porţi piramidale formând braţele unei cruci uriaşe. Piramidele Teotihuacan sau Cheops au locaţii asemănătoare cu orientări astronomice bine definite, gradele şi treptele sunt aceleaşi, sunt orientate spre soare cu o vale sau stradă a morţilor, sunt însoţite de o movilă şi o piramdă a lunii cu deschideri similare şi interiorul având organizare identică. Lumea a fost unică, creată de un singur Dumnezeu, căruia tradiţia l-a învăţat pe om să'i acorde întreaga sa veneraţie. Viaţa omului este reprezentată prin cerc, suma cercurilor e sfera divină în care se află o piramidă, triunghi, treime, trup-suflet-spirit. În timpul celei de-a 18-a dinastii egiptene a lui Merkaba avem începutul hermeneuticii de credinţă creştină în Sfânta Treime.[101] Piramida e desemnată de arheologii creştini asemenea calvarului. Structura megalitică de la Callernish,

[101] Mer – câmp de lumină în rotaţie, Ka – spirit, Ba - suflet

în insula Lewis este un mod convenţional de exprimare al adevărului, al misterelor dintotdeauna, precum şi cel al lui Yggdrasill scandinavic sau copacul Bo al budhiştilor. Acestea sunt doar câteva exemple. Suportul conic al ovalului sau sferei din crux ansata a babilonienilor, anterior celei egiptene simbolizează atât moartea cât şi viaţa. Întâlnim aceeaşi reprezentare la gnosicii din perioada de început a creştinismului. În mitologia străveche aceasta era emblema universală a zeiţei cerului, Mylitta, Astarte, Afrodita, Isis, Mata, Venus. Alte eminenţe reprezentau tot printr'un con, un triunghi sau o piramidă chipul lui Jupiter, Marte, împlinind cu cel feminin simbolurile familiei de pe altarul dedicat fertilităţii în Assyria. Piramida şi crucea reprezintă simboluri ale copacului primordial din paradisul pierdut, semnificând legile universului, acestea fiind pentru demonstraţia noastră preistoria.

Ritualul – limba universală a mesajului divin

Eu sunt lumina lumii. Cine mă urmează, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii.[102]

Cuvântul „mister" nu avea în antichitate (Egiptul, Grecia şi Roma antică) aceeaşi conotaţie pe care o are astăzi. Când ne referim la mistere nu înţelegem ideea de misterios, straniu sau ciudat, ci la o gnoză specială, o înţelepciune secretă. În Egipt existau organisme selecte, precum şcolile, al cărui scop era

[102] Noul Testament, Ioan 8:12

sondarea misterelor vieţii. În consecinţă, au fost denumite „Şcoli de mistere". Una dintre primele şcoli de mistere cunoscute este cea osiriană. Fundamentul acesteia privea naşterea, moartea şi renaşterea esoterică a zeului egiptean Osiris. Evenimentele acestea erau dramatizate sub forma unei piese de teatru ritualice. Doar persoanele care demonstrau o autentică dorinţă de cunoaştere şi care treceau anumite probe erau considerate demne de fi iniţiate în aceste mistere. De-a lungul secolelor, şcolile de mistere şi-au adăugat o dimensiune iniţiatică la cunoaşterea pe care o transmiteau deja. Preocupările lor mistice au căpătat mai apoi un caracter mai închis şi aveau loc exclusiv în numeroasele temple care fuseseră construite special în acest scop. Tradiţia rosicruciană susţine că marile piramide de la Gizeh, fiind printre cele mai prestigioase din Egipt, erau considerate a fi cele mai sacre în ochii iniţiaţilor. Contrar la ceea ce susţin istoricii, acele piramide nu au fost folosite niciodată drept mormântul faraonilor. Ele erau locuri de studiu şi iniţiere mistică.

Iniţierile în misterele egiptene includeau o ultimă treaptă în care candidatul trecea printr-o moarte simbolică. Aşezat într-un sarcofag şi aflat într-o anumită stare de conştienţă, graţie proceselor mistice, acesta avea ocazia să simtă despărţirea temporară a sufletului de trup. Această separare urmărea să-i arate natura dual ă a fiinţei sale. Din acel moment, el făcea legământ solemn să-şi dedice întreaga viaţă misticismului, dat fiind că dobândise certitudinea că scopul vieţii era dobândirea perfecţiunii sufletului prin intermediul încarnărilor. Odată legământul făcut, acesta primea cele mai esoterice învăţături pe care le poate primi un muritor. O mică parte a acelor învăţături era sculptată pe pereţii templelor sau era menţionată în câteva papirusuri, dar majoritatea învăţăturilor era transmisă pe cale orală. Aceste şcoli de mistere s-au transformat în timp în adevărate centre de învăţare. Faraonul Tutmes al III-lea, care a domnit între anii 1500-1447 î.C., a

organizat prima Frăție secretă a inițiaților, cu reguli clare similare cu cele ale ordinului rosicrucian, AMORC, de astăzi. Tutmes a fost numit de marii preoți spre a-i succede tatălui său la tron. Inițierea a fost o experiență mistică pentru el, demonstrând faptul că avea calitățile necesare pentru a deveni organizatorul Frăției Secrete. Istoria relatează că, în timpul inițierii, Tutmes s-a simțit „înălțat", ca și cum ar fi urcat la ceruri.

După aproximativ 70 de ani, în palatul regal de la Teba, în Egipt, s-a născut faraonul Amenhotep al IV-lea. Avea să fie cel mai luminat om al timpurilor sale și a fost inițiat de Frăția Secretă la o vârstă fragedă. A fost atât de inspirat de învățăturile sale, încât și-a schimbat numele în Akenathon, determinând o revoluție religioasă, artistică și culturală în Egipt. A fost primul care a proclamat existența unui singur zeu, într-o perioadă când politeismul, credința în mai mulți zei, prevala în lume. S-a luptat cu întunericul ignoranței pentru a desăvârși idealurile Frăției dar la scurt timp după moartea sa, în 1530 î.C., puternicul cler din Teba a reinstaurat cultul lui Amon. Opera sa deja intrase în istorie.

Câteva secole mai târziu, filozofii greci precum Thales și Pitagora au călătorit în Egipt și au fost inițiați în aceste școli ale misterelor. Apoi au dus știința și înțelepciunea lor în lumea occidentală. Experiențele lor sunt primele mărturii a ceea ce avea să devină ordinul rosicrucian de azi. Numele ordinului, așa cum este cunoscut în prezent, a apărut mult mai târziu. Totuși, rosicrucienii și-au perpetuat moștenirea lor de simbolism și principii antice. Ordinul a fost introdus în Franța de către filozoful Arnaud, în timpul domniei lui Carol cel Mare (742-814). Apoi a pătruns în Germania, Anglia și Olanda. Timp de câteva secole, din cauza lipsei de libertate de gândire, ordinul a trebuit să se ascundă sub denumiri diferite. Totuși, indiferent de perioada istorică și de țară, nu a încetat să-și desfășoare activitatea, perpetuându-și idealurile și învățăturile, participând direct sau indirect la

dezvoltarea artelor, ştiinţei şi civilizaţiei şi susţinând mereu egalitatea sexelor şi fraternitatea omenirii. Multe scrieri vechi relatează că în primele secole de dinainte de Cristos, mişcarea rosicruciană respecta legile stabilite cu secole înainte. Astfel, activitatea a cunoscut o periodicitate de cicluri active şi inactive de câte 108 ani. Pe măsură ce se apropia clipa renaşterii ordinului din fiecare jurisdicţie sau ţară, se făceau pregătiri pentru lansarea unui manifest sau a unui pamflet care anunţa începutul noului ciclu. Acest manifest sau decret anunţa deschiderea „unui mormânt" în care se afla „trupul" unui mare maestru, C.R.C., alături de giuvaieruri rare şi scrieri secrete, care acordau descoperitorilor puterea de a recrea organizaţia secretă de la început. Opinia publică, care nu cunoştea tradiţia, considera evenimentul ad literam. Acest lucru a fost cu atât mai adevărat în momentul descoperirii tiparului. S-a considerat eronat că mişcarea era nouă şi că apăruse pentru prima dată.

Mulţi istorici datează astfel eronat naşterea ordinului. Este evident că descoperirea „trupului" unei persoane numite C.R.C. într-un „mormânt" a fost alegorică, simbolică şi nu trebuie considerată ad literam. Iniţialele C.R.C nu aparţineau unei persoane reale, ci erau un titlu simbolic. Nu însemnau, aşa cum mulţi cred, Christian Rosenkreuz. Şi altor demnitari li s-a conferit acest titlu în cadrul ordinului rosicrucian. Este, prin urmare, eronat să se creadă că ordinul rosicrucian a apărut în secolul al XIV-lea şi a fost fondat de un bărbat pe nume Christian Rosenkreuz. Ordinul a existat cu mult înainte, după cum arată istoria mai detaliată. Renaşterea ordinului în Germania, în sec. al XVII-lea a fost anunţată de o publicaţie misterioasă denumită Fama Fraternitatis. Mai apoi aceasta a fost publicată în mai multe limbi, dar identitatea autorului acestei lucrări rosicruciene stă ascunsă după un nume simbolic. Istoricii au încercat să descopere cine e autorul acestui pamflet.

Tot astfel alchimiştii au jucat un rol formidabil în istoria începuturilor Ordinului Rosicrucian modern, aşa încât referinţele la alchimie sunt foarte îndreptăţite. Alchimia, în sensul literal înseamnă transmutaţia metalelor de bază într-altele mai nobile cum ar fi aurul şi argintul. Originile alchimiei se pierd în vechimea timpului. Tradiţia spune că originile sale ar fi în Egiptul antic. De fapt după Plutarh, lumea poate fi trasată chimic, adică în pământul negru, cu referinţă la solul aluvial bogat al Nilului din timpul inundaţiilor anuale din Egipt. Plutarh se referă de asemeni la alchimie ca la o "artă egipteană." De asemeni alchimia este prezentă la grecii alexandrini. Mai târziu ea a fost introdusă la arabi, care la rândul lor au transmis arta lor prin intermediul chimiei în Europa. Teoria alchimiei, succint prezentată, este o teorie care leagă elementele şi manifestările naturii între ele ca o *prima materia*. Aceasta s'a considerat a fi cheia prin care toate lucrurile au dreptul la existenţă. Această prima materia înseamnă puterea oamenilor de a crea orice formă a lumii fizice pe care şi-ar dori-o. Această prima materia a fost denumită de-a lungul anilor "piatra filosofală," o cheie secretă prin care formele fizice ale naturii ar putea fi create şi natura umană controlată. Mai târziu a apărut tot ceea ce se cunoaşte ca fiind alchimia transcedentală. Cei care o practicau erau misticii şi filosofii. Ei foloseau doar terminologia alchimică şi simbolurile ei pentru a reprezenta principiile esoterice. Ei gândeau să transforme elementele bazale ale naturii umane în virtuţi nobile şi să descopere înţelepciunea sinelui divin prin propria căutare.

Alchimiei transcedentale i-au fost tributari mulţi rosicrucieni. Unii alchimişti de renume au fost şi rosicrucieni precum Albertus Magnus, Roger Bacon, Paracelsus, Cagliostro, Nicholas Flamel şi Robert Fludd. În laboratoarele lor ei au descoperit multe dintre particularităţile legilor fizicii ale universului şi, în meditaţiile lor, au înţeles gândirea umană şi relaţiile sale cu Cosmicul. Mulţi dintre ei au fost în acelaşi timp francmasoni. Sir

Francis Bacon (1561-1626), eseist, filosof englez şi om de stat, a fost Imperator al Ordinului Rosicrucian în Anglia. Titlul de Imperator este conferit tradiţional celui mai înalt ofiţer executiv al Ordinului Rosicrucian. Sir Francis Bacon a fost recunoscut ca unul dintre cele mai mari genii literare. Mulţi cursanţi cred sincer, din cercetările lor, că el ar fi fost autorul pieselor shakespeariene. Istoria rosicruciană arată că Sir Francis Bacon a fos autorul pamfletelor care au revitalizat Ordinul din Germania. Cartea lui Bacon *The New Atlantis* indică conexiunile sale cu publicaţiile rosicruciene apărute în Germania între anii 1610 şi 1616. Michael Maier (1568-1622), filosof notabil şi Mare Maestru al rosicrucienilor din Germania a vizitat Anglia şi l-a iniţiat pe Dr. Robert Fludd, recunoscut francmason, în tainele Ordinului. Sir Francis Bacon, Lord Verulam, a fost influenţat de prietenul său Robert Fludd şi a fost iniţiat de către el în Ordinul Rosicrucian.

O mişcare a pornit din Europa în anul 1693 pentru a trimite în America lideri în lucrările rosicruciene din toate ramurile principale ale Europei. Scopul lor inspirat de cartea lui Bacon *The New Atlantis* nu era numai de a întemeia o colonie cât de a implementa acolo ştiinţele şi artele rosicruciene. În toamna anului 1693, coloniştii au pornit pe un vas special amenajat numit Sarah Maria sub conducerea Marelui Maestru Johannes Kelpius, născut în Transilvania şi coleg de iniţiere cu Dimitrie Cantemir. El era în legătură cu Loja Jacob Boehme a rosicrucienilor din Europa, de fapt elev al lui Boehme. Astfel au ajuns la oraşul astăzi numit Philadelphia în primele luni ale anului 1694 şi au ridicat numeroase clădiri (o lojă spirituală), unde astăzi este Fairmount Park. Mai târziu s-au mutat înspre vest în Pennsylvania şi au fondat o colonie numită Ephrata. Ei au înfiinţat propria tipografie şi multe documente care au văzut lumina tiparului acolo sunt azi păstrate ca lucrări literare istorice. Din acest centru, învăţăturile secrete ale rosicrucienilor au fost introduse pentru prima dată în America.

Aici cele mai importante instituţii americane au fost fondate şi au fost făcute contribuţii de valoare la fundamentul ştiinţific şi artistic al Statelor Unite. Astfel persoane eminente ca Benjamin Franklin şi Thomas Jefferson au realizat contactul cu acest centru de comandă al rosicrucienilor, preluând învăţătura vechilor mistere. Aşa cum spune un istoric: "În acea vale retrasă unde curge lumina, riturile secrete ale misterelor adevăratei filosofii rosicruciene au înflorit nestingherite de-a lungul anilor până când statul afacerilor a iniţiat revoluţia americană...." Aşa s'a realizat întoarcerea în ciclu istoric a vechii tradiţii din Pacific şi Atlantic prin francmasonerie şi rosicrucianism în noua Atlantidă.

Toţi îndrumătorii cei mari, care au lăsat omenirii doctrine spirituale sau un cod moral permiţând oamenilor să fie în comuniune cu Cosmicul şi să primească ei însăşi illuminarea, au fost Purtători de Făclii ai Luminii celei Mari care, prin contribuţia lor, au putut lumina planeta în epocile cele mai întunecate ale istoriei sale. Fără ajutorul acestora este foarte probabil că omenirea, în ansamblul ei, nu s-ar fi ridicat la nivelul de înţelegere şi de toleranţă pe care aceasta a atins-o în zilele noastre, chiar dacă trebuie să recunoaştem că mai sunt multe de făcut pentru a avea pe Terra un model al Perfecţiunii divine.

Niciunde este locu'n care
uitat-am trupul fremătând de vis,
adorată alinare,
eu ades acolo ajung, mi se pare,
tot mai mult;
şi mi'e teamă mie, ştii
să nu fiu un zeu sculptat
loc de taină şi altar.

M'aş preumbla în alte universuri

ce m'aşteaptă să le spun de noi,
călătorii lumii, ai lumilor pierdute
de tirani. Nu'i cine
să iubească adevărul, nu'i cine
să mai ştie de frumos.

Metamorfoze !

Toţi s'au transformat în regnuri
inadecvate reveriei;
pietrele, apa, aerul şi focul,
eterice fiinţe se cheamă'n preschimbare,
acelaşi glas de clopot
aici, acolo.
Sub taină tâlcuite centre mediind mistere
gândul
ochiul
ascultă legea:

Călătorule, o sferă
e puterea ta din vis,
Călătorule, un astru
hărăzit ţi'e în abis;
câtă vrajă, ce magie
duce ochiul tău închis
să ne-aprindă veşnicie
prin cuvânt de semne scris.

Călătorule, o sferă
gându'n doruri ţi-a prezis,
Călătorule, pe frunte

numele ţi l-am înscris;

câtă vrajă, ce magie
este astrul meu în vis
talismanul cu cinci funde
e puterea ta'n abis.

Sub taină tâlcuite centre mediind mistere;
gândul; ochiul;
niciunde este locu'n care
uitat-am trupul fremătând de vis,
adorată alinare,
eu ades acolo ajung, mi se pare,
tot mai mult; dar numai tu, dar numai voi
mai ştiţi din mine drumul
prin labirinte spre fântâni.
Dar numai tu, dar numai voi,
o, îngeri călători
mai trebuie să'l ştiţi.

Planete stăpânite de Timp şi de Minciună,
fluid cuprins de disperare
în vântul respirat de zei,
focuri - repere în clopotul imens,
voi, Călători astrali,
sunteţi mai mult decât sunt ei,

căci suntem fii de astre
şi har divin prelinsa'n ouă
începutul lumilor de-apoi !

A nins. Căruţa nestingherită trece
purtându'şi împăratul
niciunde este locu'n care
uitat-am trupul fremătând de vis,
adorată alinare.[103]

O piesă modernă, în trei sau cinci acte cu multe personaje şi scene în schimbare pot fi concepute şi scrise de un singur dramaturg. Ritualul gradelor masonice se poate să fi fost scris de un autor necunoscut, Chaucer sau Shakespeare în secolul al XIV-lea, de fraţi francmasoni în secolele trecute, unul dintre ei purtând numele de Theophilus Desaguliers, scene inventate din 1717 încoace. Dar cu certitudine, ritualurile sunt aceleaşi cu multe generaţii înaintea lor şi sunt asemănătoare misterelor practicate de mii de ani. Ele nu sunt nici compuse, nici inventate, nu sunt piese de teatru sau seturi ceremoniale ci o perpetuare de activităţi, uzanţe, obiceiuri zilnice care nici nu se numeau ritualuri. Nu aveau nume, erau lucrări, o formă de lucru spiritual întâlnit în magie, biserici, temple...

Fiecare membru al unei bresle, companii, fraternităţi trebuia să'şi ia un angajament, să depună un jurământ. În conformitate cu legile oricărei societăţi oculte era necesar acest jurământ pentru iniţierea în ucenicie, ucenicie care îi conferea şi drepturi dar şi îndatoriri. Să nu uităm că ritualul era asemănător şi în organizaţiile comuniste începând de la şoimii patriei, pionieri, utecişti etc. Ei erau supravegheaţi şi conduşi de un maestru şi ofiţerii care îl asistau, aceştia dându-le instrucţiuni şi ordine. Fiecare corp de lucru şi iniţiere avea denumirea sa, titluri pentru ofiţeri, nume pentru instrumente şi termeni specifici pentru variatele forme de lucru cu moduri de comunicare proprii ce

[103] Liviu Pendefunda, *Chemare în Talisman*, Poema focurilor, ediţie bibliofilă, 1986

determinau identificarea şi dovada apartenenţei la societate între ei faţă de străini. Fraţii aveau codul lor caracteristic şi hainele sau şorţurile specifice din piele purtate pentru a'i proteja, îi identificau în faţa profanilor ca adepţi având un simbol distinctiv. Ei plăteau taxe, impozite şi amenzi, contribuiau la un fond de ajutorare pentru membrii cu probleme, primeau o răsplată şi ţineau un raport al muncii şi orelor, având deci un trezorier şi un secretar. Cea care coordona munca masonilor, de exemplu, era biserica şi legile civile, sub patronajul unui sfânt, având deci hram o zi anume, zi în care mergeau în procesiune la capelă, obiceiuri păstrate şi azi în francmasonerie.

Vechile cutume însemnate într'un manuscris erau ţinute în camera lojei unde se întruneau ca un garant legal al dreptului lor de asociere şi nu erau gândite ca o carte sacră sau ceva de lecturat, cât ca un instrument scris folositor vieţii zilnice, având lista îndatoririlor, legilor şi regulilor după care membrii frăţiei să se ghideze. Acestea sunt doar unele elemente ale practicilor zilnice din munca francmasonilor pe la mijlocul secolului al paisprezecelea în Anglia, când primele loji permanente funcţionau deja şi ale căror ritualuri s'au perpetuat cu modificările necesare epocilor ce au trecut. Lucrările primelor trei grade din prezent au aceeaşi continuitate, iar elementele noi, adăugate în timp nu sunt inovaţii ci elaborarea unor explicaţii în privinţa celor vechi. Dacă e să privim în ansamblu, găsim ca un fapt extraordinar proiecţia ritualurilor de-a lungul secolelor pe toată întinderea globului şi permanenţa milenară a masoneriei în ciuda altor câteva sute de frăţii şi societăţi secrete. Proiecţia şi perpetuarea ritualurilor în cadrul religiilor, credinţelor şi misterelor până în ziua de azi demonstrează puterea acestora de a reprezenta Cuvântul cu valoare şi interes uman unanim. Francmasoneria nu este consecinţa unui miracol. Transmiterea ei s'a făcut la fel precum legile matematicii, doctrinele religioase, muzica sferelor. Calea dificilă şi plină de pericole,

sacrificiile fizice şi spirituale pentru obţinerea adevărului şi a luminii au înflăcărat oamenii, de la Toth şi Hermes, Moise şi Buddha, Pitagora şi Confucius, până în zilele lui Dante, Leonardo da Vinci, Cervantes, Cantemir, Goethe, Mozart, Newton, Franklin, Hugo şi de azi. Poate efervescenţa spiritului şi lucrării lor este adevăratul secret al francmasoneriei. Care secret ? Exact adevărul de care se cramponează toţi că nu'l ştiu şi care e înscris pe fruntea fiecăruia de-a lungul ritualurilor şi al istoriei. Este adevărul, filosofia autentică a muncii relevată plenar, în interpretarea omului modern prin frăţiile medievale, nu prin tradiţie şi filosofie ci prin lucrările zilnice de ridicare a catedralelor şi structurilor arhitecturale care făceau să strălucească mintea omenească în raport cu divinitatea, întăreau legătura între acestea.

Mi-am pus întrebarea adeseori: de ce arhitectura, arta regală de a construi, a dus la această minunată descoperire, la fel cum şi munca alchimistului încerca în paralel să realizeze o atare construcţie, dar metafizică ? Minţile cele mai ascuţite ale lumii din acele timpuri de după holocaustul templier, la fel ca şi în Egipt, India, China sau America de după potopul continentelor Mu şi Atlantida au simţit libertatea gândirii cotropindu-le spaţiul şi timpul. Din cauze istorice cercurile lor de gândire includeau arta şi ştiinţele cele mai avansate – geometrie, chimie, sculptură, pictură, modelarea sticlei şi secretele perspectivei şi proporţiilor. De la spiritualitatea vechilor tradiţii s'a trecut la îndeplinirea faptică a filosofiei, pentru ca mai târziu să se poată accede la o îmbinare plenară a acestor două curente, lucrativă şi speculativă. Prin însăşi existenţa lor medievală francmasonii au fost în contradicţie totală cu lumea în care trăiau, ceea ce i-a îndreptăţit să se înconjure de o secretomanie şi o stratificare asemănătoare castelor. Dacă în Anglia acelei vremi în vârf se aflau regii şi nobilii, casta sclavilor era cea mai de jos. Între ele, legate de dogma schemei feudale era lumea liberă a comercianţilor, lucrătorilor de tot felul în diversele profesii

întâlnite atunci. Cine să îndrăznească a schimba această ordine şi să se amestece printre cei care nu le era egal ? Cei din frăţii, bresle ale celor care considerau munca la adevărata ei valoare, şi nu nobilii care o apreciau ca degradantă şi înjositoare, erau consideraţi la fel cu cei din clasele inferioare. Munca era un blestem, o pedeapsă pentru păcatul primordial al omului. Aici intervine schimbarea. Francmasonii consideră că munca este acel ceva ce vine de la însuşi Dumnezeu, de la cel considerat Marele Arhitect al Universului, fiind divinul Creator, deci Suveranul este El însuşi un muncitor. Dar ce e munca ? Folosirea omului de către el însuşi cu scopul de a realiza ceva, pentru că mâncarea nu creşte gata de a fi mâncată, hainele nu sunt făcute de oi şi nu cresc pe câmp, pieile nu sunt încălţări, ierburile nu sunt nici ele medicamente iar casele nu cresc în copaci sau din stâncă. Raţiunea muncii este calea vieţii. A fi muncitor înseamnă a fi om. Munca este descoperit de om şi şorţul din piele reprezintă mai mult decât orice virtute dând satisfacţie vieţii, iar lumea e templul gândit şi construit de Dumnezeu împreună cu oamenii. După cum am mai insistat în prelegerile mele, această filosofie a făcut posibilă înfrângerea vanităţilor de către ordinele preistorice de-a lungul mileniilor. De aceea acestea atrag în continuare ca un magnet mai ales minţile luminate, care au înţeles legătura dintre om şi divinitate.

Nou şi proaspăt, cel care munceşte se desăvârşeşte în primele trei grade ale francmasoneriei. El devine etern la fel ca şi părinţii civilizaţiei în care trăim, ai ştiinţelor, ai religiilor şi statelor care au ridicat această minunată descoperire a istoriei la gradul sublim de învăţătură şi practică în teoria şi credinţa lui Dumnezeu. Parte a acestei practici sunt vechile cutume, actuale şi azi ca odinioară în templele continentelor dispărute. Originea lor poate fi regăsită în simbolismul masonic ancestral şi nu e de mirare îndoiala unor cercetători din diferite perioade, neiniţiaţi şi fără posibilitatea aprecierii similitudinii între realităţi transmise doar oral şi în mare

tainã. La vremea aceea percepţia spirituală avea cu totul altă dimensiune, înţelepciunea constituind o personalitate distinctă a iniţiaţilor. Milenii această trăsătură nu s'a modificat, înfrăţirea corpului acelor oameni cu natura fiind perfectă şi sufletul constituind unul unic, universal întregii populaţii sub experienţa ocultă, inexplicabilă fizicienilor şi chimiştilor de azi.

Predecesorii atlanţilor, lemurienii prezentaţi de literatura teosofică[104] ca primii iniţiaţi ai lumii, au primit învăţătura în legile eterne ale evoluţiei spirituale. Ei şi-au dezvoltat abilităţile gradual şi încetul au atins culmile înalte pe care le-au transmis în Asia, America şi Atlantida. Forţa lor a fost venerată cu profundă adoraţie de generaţiile ce le-au urmat. Chiar dacă în această carte nu putem descrie multele informaţii ţinute secrete, nu din alt motiv, decât din acelaşi pentru care nici alte organizaţii religioase oficiale nu pot dezvălui adevăruri ce ar afecta evoluţia psihică a omenirii, totuşi doresc să mă opresc asupra personalităţii oculte a lui Manu[105]. Discipolii săi erau selectaţi pe grade de iniţiere în secretele înţelepciunii divine, la rândul lor ei devenind dascălii altora ca mesageri ai Domnului. Transcendenţa nivelului lor spiritual se manifesta în plan imaginativ şi puterile lor se manifestau asupra întregii lumi înconjurătoare. Înţelepciunea divină şi arta divină erau caracteristicile şcolilor în care se creau puterile de clarviziune şi volitive ale discipolilor. Se construiau trupurile şi obiceiurile. Ceea ce devenea Tradiţia nu are legătură

---

[104] Rudolf Steiner*, Atlantis and Lemuria*, 1923

[105] Primul om din mitologia indiană, Noe sau Adam, rege şi înţelept (man – om, a gândi în sanscrită), primul care ar fi folosit sacrificiul cu bucăţi de unt şi lapte turnate în apă – fiind avertizat de un peşte de iminenţa distrugerii lumii el construieşte arca cu care se salvează pe vârful unui munte; din apa alchimică nasc apoi prima femeie, fiica lui Manu şi împreună crează omenirea. Identificat când cu Brahma, când cu Vishnu, o zi din viaţa lui Manu are paisprezece perioade şi fiecare are 306 720 000 ani. Fiecare ciclu e o renaştere, în prezent fiind într'al şaptelea ciclu.

prea mare cu religia aşa cum o vedem azi. Înţelepciunea şi arta divină primită de iniţiat erau un dar de la forţele lumii spirituale, de la Marele Arhitect al Universului. Persoanele consacrate erau adeptele acelei religii a voinţei, o doctrină secretă prin care servanţii Vidului deveneau îndrumătorii populaţiei. Toţi erau sub influenţa magică a acestor iniţiaţi.

În templele lor ei urmăreau munca forţelor universului pentru construcţia lumii, antrenaţi fiind cu toţii în ritualul liturgic ce se asemăna cu o comuniune cu zeii. Acest început al iniţierii asemănătoare misterelor determina o interacţiune cu divinitatea. Ea se desfăşura însoţită de cântec şi dans ritual akashic[106]. Dar ceea ce este semnificativ acelor timpuri este semiotica, exprimarea gândirii şi informaţiei prin imagini şi sunete, aşa cum am descris în prelegerile mele anterioare. De aceea pictogramele şi hieroglifele păreau a transmite secretele, cultura artei regale. Cum am mai spus timpul nu poate fi definit ca trecut, prezent şi viitor. Curgerea lui continuă ne dă dreptul să afirmăm că tot ce apare în spectrul energiilor cosmice nu se va pierde niciodată – etern, înafara timpului şi totuşi în el. Orice lucru îşi păstrează în câmpul cosmic amprenta. Tot ce s'a întâmplat şi se va întâmpla vreodată este înscris în prezent. Conştiinţa umană poate să surprindă fragmente prin puterea percepţiei intuitive şi educaţie, har şi credinţă. Cum poate fi explicată această facultate a conştiinţei umane ? Ecranul pictorial apare în mintea umană ca o rază de lumină numai când primul arc reflex limitează simţurile. Astfel apar experienţele celui mai îndepărtat trecut şi profeţiile ca o treanscendenţă a conştiinţei

[106] Un compendiu de memorii de la începutul timpului imprimate în Akasha, lumina astrală descrisă ca fiind eterul cauzal al simţurilor umane, accesibil mediumilor spirituali – puterea gândirii, simţirii, imaginaţiei ca rezervor de putere ocultă, oceanul subconştientului ce realizează profeţii şi clarviziuni.

rezultată cu acordul infinitei conştiinţe universale. Admit faptul că cei care nu au putut avea astfel de experienţe au înclinaţia justificată spre scepticism. Para psihologia din prezent explică şi dă adevărata valoare a acestor fenomene. Multe imagini s'au reflectat în subconştientul uman ajutând la rezolvarea individuală sau colectivă a problemelor vieţii. Vechiul şi Noul Testament este o sumă impresionantă de astfel de profeţii.

Există ilustraţii care apar obsedant în istorie, imagini ale celor două coloane pe care s'au înscris secretele ştiinţelor şi artelor liberale de dinainte de potop ca un arc peste timp, ca o arcă a podului curcubeu. O diagramă geometrică, o teoremă a lui Euclid, templul lui Solomon reprezintă simboluri şi elemente biblice care încadrează vechile ritualuri. O piatră cioplită, o scară, unelte, şorţul, iată câteva desene ce se unesc în jurul ştiinţei prin excelenţă masonică, geometria întru ubicuitatea legii dată de ochiul atotcuprinzător. Pe altare dintotdeauna ard lumânări într'un număr bine stabilit să binecuvânteze munca adepţilor, avizi de cunoaştere, avizi de puterea infinită a luminii. Vechile Cutume sunt şi azi păstrate. Circa 200 de copii scrise cu 4-500 de ani înaintea consacrării primei mari loji de la Londra se află încă demonstrând numărul lor mare existent la vremea aceea. Constituţia din 1723 se baza pe acestea. Astfel vechile învăţături transmise de mii de ani au menţinuseră şi fără o autoritate centrală unitatea tuturor iniţiaţilor. Cartea sacră, Biblia, care stă azi pe altar ca o garanţie a credinţei în Dumnezeu, al Cărui Nume poate fi oricare din cele utilizate pe mapamond, atâta timp cât respectul Îl defineşte, stă alături de Constituţia lui Anderson fără a constitui câtuşi de puţin o blasfemie. Aminteam în precedenta mea carte că tipărirea Bibliei de către Gutemberg şi Fust cu jumătate de secol înainte ca Cristofor Columb sa ajungă în America a constituit o provocare şi o facilitare a achiziţionării acesteia pe scară tot mai largă, facilitând studiul atent al acesteia. Să nu uităm că francmasonii au construit

uriaşele structuri în stil gotic. În paralel Reforma restructura credinţă fără însă a deforma nici ea dogma creştină. Simbolurile templului lui Solomon tronau în întreaga Europă. În Anglia începând cu epoca domniei lui Henric al VII-lea stilul reînnoieşte monumentele şi memorialele antice redescoperite de Renaştere. După Palladio în Italia, Inigo Jones ajutat de maestrul unei loji masonice, Christopher Wren introduce stilul în Anglia. Templul grecesc înlocuia sanctuarul din Ierusalim, catedrala medievală simbolul de arhitectură. Principiile acestui stil păstrează cele cinci coloane reprezentând cinci ordine de arhitectură, studiu obligatoriu în iniţierea masonică. Biblia este însă aceea care prin Cartea Regilor şi Cronici aduce informaţii stricte asupra Templului lui Solomon, date care adaugă un entuziasm crescut templului grecesc şi catedralei medievale. Lucrările bazate pe aceste învăţături stau la baza muncii milioanelor de francmasoni din întreaga lume a lojilor albastre, cât şi a celor ai Arcului Regal, Masoneriei Criptice, Templierismului din Ritul de York sau ai celor din Ritul Scoţian.

Expansiuni, comentarii, elaborări. Biblia nescrisă, tradiţia orală, Vechile Cutume, Volumul Legii Sacre, principiul de bază care a stat la transmiterea tradiţiei de mii de ani în rândul iniţiaţilor ca un dar, ca un dat. Ritualurile au fost necesare pentru a mima evoluţia lumii de la facere la ultimul act al existenţei, al reîncarnării spirituale sub planşa de arhitectură a lui Dumnezeu. Învăţăturile rosicruciene şi martiniste ne arată acest plan divin[107]. Maeştrii, avatarurile şi ierarhia se referă la realizarea planului arhitectural primordial niciodată pe deplin realizat. Noi suntem muncitorii ce lucrăm la realizarea acestui plan divin. Ce înseamnă acest plan şi ce legătură avem noi cu el ? Nesfârşirea unei fiinţe infinite cum este Creatorul ne duce la imposibilitatea aprecierii unui atare plan, infinit şi el. Iniţiindu-ne, suntem participanţi din ce în ce mai conştienţi ai lucrărilor noastre din cadrul planului. Planşa Lui de

[107] Christian Barnard, *So Mote It Be*, 2004

arhitectură este pentru umanitate cel de dezvoltare a omenirii[108]. Ritualurile au contribuit la comunicarea umană a istoriei şi la împlinirea culturală a vieţii umane. Ne-am supus lui Dumnezeu prin ritual şi Cuvântul lui Dumnezeu a fost deseori confundat cu ritualul practicat de noi după planurile Sale. Informaţia, matricea, planşa, toate sunt incluse într'o formă dogmatică, din păcate devenită deseori doctrină de constrângere, ca o dictatură militară, necesară unei societăţi la un moment dat pentru a putea prin minţile ei cele mai luminate să aprecieze democraţia, adică libera gândire pe care Dumnezeu i-a dat-o omului, atât timp cât virtuţile au putut înfrâna viciile. E o lume străveche ce vine din protoistoria pământului, care se defineşte utopic prin toate religiile lumii, care reprezintă tradiţia şi care este conservată, pe cât istoria ne-a putut lăsa oportunitatea, în illuminata societate francmasonică şi mai ales rosicruciană.

Aceasta este religia religiilor, conţinând prin căutarea Cuvântului pierdut principiile primordiale ale religiei primare, a Tradiţiei, numită paradisul terestru şi a cărei dogmă rosicruciană împlineşte creaţia, ea reprezintă învăţătura esoterică care a influenţat doctrinele filosofice şi religioase ale omenirii[109], dar fără de care nu am fi fost liberi să înţelegem secretele licornei şi accesul la libera noastră gândire. Suveranitatea unui individ asupra lui însuşi se numeşte libertate. Libertatea este vârful, egalitatea este baza, iar protecţia fiecăruia din partea tuturor este fraternitatea[110]. Ne întoarcem la templu, precum făcea odinioară iniţiatul către peştera sacră, în singurătatea pădurilor. Cu fiecare pas, la fiecare treaptă simţim ceva nou, şi inimile sunt copleşite de senzaţii mistice: stelele strălucesc pe cer, vântul şopteşte printre frunze, râul

---

[108] Lonnie C. Edwards, *Spiritual Laws*, 2005
[109] Descartes*, Vis*
[110] Albert Pike, *Morala şi dogma ritului scoţian vechi şi acceptat al francmasoneriei*, Herald, 2004

susură pe versantul muntelui şi chiar şi pământul pe care păşim, acelaşi pământ de sute de mii de ani. Vezi, toate sunt în ochii noştri de o strălucire magică, divină. Focul ne pregăteşte hrana, ne încălzeşte şi ne illuminează în rugăciunile noastre, apa ne purifică şi ne potoleşte setea, aerul ne respiră şi ne întrepătrunde cu vibraţia Cuvântului, iar lumina cosmică ne arată drumul spiralei pe care am pornit. Toate provoacă în noi o teamă plină de veneraţie şi Marele Arhitect al Universului ne îndrumă în starea noastră de transcendenţă, dăruindu-ne legile, iubirea şi înţelepciunea. Şi, oare, care sunt atributele luminii ? Contemplaţia şi meditaţia te vor ajuta să înţelegi răspunsurile la această întrebare. Totul este un proces care se dezvoltă gradual între creier şi mesajele universului, un arc reflex noetic. Mintea îşi asumă funcţia de transmitere către creier a dorinţelor şi imboldurilor sufletului cosmic. Personalitatea umană devine mai frumoasă, mai puternică şi mai înţeleaptă cu cât reflectă şi transmite atributele lui Dumnezeu. Aceeaşi istorie poate fi interpretată în termenii unui lung proces a unei frăţii a constructorilor cu o tranziţie de secole între operativ şi spoeculativ. Dar oare la începuturi, între aceste cicluri care au fost când practice când teoretice, care este oul sau găina ? Dacă Marele Arhitect al Universului a fost Creatorul practic a tot ce ne înconjoară, folosind informaţia Sa divină, e greu de răspuns la această minunată dilemă.

Filosofia muncii descoperită de francmasoneria modernă e o repetare a marilor descoperiri ciclice din trecut. Ei au înţeles-o ca pe o treaptă în spirala din clopot, şi-au însuşit-o ca pe o proprietate secretă verificabilă în orice domeniu al vieţii. Indiferent de forma muncii, artiştii, dascălii, gânditorii au uneltele lor de lucru. Cu cât şi-au înţeles mai mult filosofia, Vechile Cutume - reguli şi ghid de conduită, Sfânta Biblie şi Cărţile Sacre au devenit îndrumarul dogmatic spre mai mult. Biblia este o carte ale cărei margini nu pot fi cuprinse, asemănător lumii. Coperţile sale sunt precum cerul şi pământul. În esenţa ei nu poate accepta provincialismul,

sectarismul, prejudecăţile sexuale, rasiale, religioase sau politice. Trei mari religii şi multe altele mai mici au izvorât din paginile sale. În Biblie oamenii nu sunt despărţiţi prin nimic. Ei sunt oamenii cărora li se adresează, fiinţe de acelaşi sânge din timpuri ancestrale. Dumnezeu este Tatăl şi toţi suntem egali în ochii Lui. Lumea este un templu şi o lojă, Templu pentru că în ea venerăm Creatorul, Lojă pentru că în ea de desfăşurăm munca o viaţă întreagă. Biblia îndeamnă oamenii să trăiască în armonie, pace, blândeţe, caritate, milă şi frăţie. Membrii frăţiilor au văzut şi vegheat asupra celorlalţi în vreme ce ceilalţi nu aveau ochi să-i vadă pe ei. În timp ce ei scriau Cuvântul lui Dumnezeu şi gândeau la Lucrarea Lui se făceau vinovaţi de înţelegerea tainelor care îi propulsau deasupra, în sferele în care muzica clopotelor devenea un limbaj universal, iar credinţa le dădea aripi nebănuite.

Iniţierea în Lumină

Credinţa vine prin auzire,
iar auzirea prin Cuvântul lui Dumnezeu.[111]

Pământul este un cosmos de înţelepciune. Datorită puterilor cosmice care i-au făurit elementele şi construit organismul după o savantă armonie[112]. Raţiunea şi credinţa, religia şi ştiinţa s'au contopit pentru a împăca mişcarea creştină cu cea luciferică. Personalităţi de excepţie care au promovat această continuitate a tradiţiei primordiale s'au ascuns, au alunecat ca fantomele în penumbra istoriei, suspecţi adeseori

[111] *Noul Testament,* Romani 10:17
[112] Rudolf Steiner, *Der Geheimwissenschaft*

religiei oficiale cât şi ştiinţei la modă[113]. Aceştia sunt fraţi întru suflet şi martirii gândirii. Răzleţi, dar pretutindeni în lume, practicând toate profesiile, ocupând toate funcţiile în societate ei sunt filosofi singuratici, medici iscusiţi, preoţi învăţaţi, călugări tăcuţi, alchimişti care scormonesc în adâncul materiei, astrologi care caută să descifreze destinele oamenilor în mersul stelelor. Uneori îi întâlnim în persoana unor prinţi însetaţi de cunoaştere sau a unor regi adânciţi în meditaţie în palatele lor, alteori sunt păstori ce visează pierduţi în imensitatea păşunilor, sau anonimi aezi, povestitori de legende la adăpostul colibelor... Ei se recunosc la un semn, dintr'o privire, odată cu magnetismul pe care'l emană fiinţa lor, se recunosc mai degrabă prin tăcere decât prin cuvinte[114]. Mesajul esoteric al acestora este unul singur, Cuvântul pe care ni'l transmitem din generaţii în generaţii de la crearea lumii încoace. În timpul epocilor trecute masonul definea un constructor, adică omul angajat indiferent în ce mod să participe la ridicarea unui edificiu, dar în mod strict era interpretarea celui ce avea ştiinţa lucrului cu piatra, cărămizile şi ţigla. Sigur ca aceştia aveau tot felul de subspecializări de la spărgătorii de piatră până la sculptori, de la servanţi până la maeştri. După practica medievală, organizarea lor în bresle sau frăţii cu reguli foarte stricte. Revin asupra ideii că toată această muncă nu putea fi realizată decât de oameni bine instruiţi atât practic cât şi teoretic, că trecerea de la operativ la speculativ a fost precedată ciclic de fenomenul invers, ca un arc reflex în trecerea societăţilor oculte prin spirala universală a istoriei.

La începuturile umanităţii ştiinţa era o parte a religiei, având aspectul a două surori siameze. Prima lege a acestor învăţături era existenţa unui Dumnezeu, omnipotent, atotştiutor şi creativ căruia omul îi datorează viaţa. Cu aceste cunoştinţe omul nu era în stare însă să aibă puterea, înţelepciunea şi marea dragoste

---

[113] Ralph M. Lewis, *Through the Mind's Eye*, 1999
[114] Éduard Schuré, *Evoluţia divină*

divină a Creatorului. Era o atingere, o foarte apropiată îmbrățișare cu Tatăl Ceresc. Dar atât. În grădina naturii era şcoala pentru învățarea adevăratei ştiințe, acolo era copacul cunoaşterii, locul unde omul se poate pregăti pentru un viitor etern. Şi cum nimeni nu a putut traduce vechile scrieri despre ceea ce străbunii scriseseră, citiseră, şi înțeleseseră, trebuie să credem mesajele indirect păstrate în secret. Cine afirmă că ştie adevărul nu are respect pentru el. Mai exact detaliile acelor învățături nu au acelaşi înțeles şi nu pot fi interpretate în acelaşi sens. O hieroglifă sau un simbol reprezintă un radical şi radicalul are multe înțelesuri, precum numeroase cuvinte din limbile moderne. Înțelegerea contemporană a cuvintelor reiese şi din modul de pronunție sau accentul pe care îl folosim. În timpul distrugerii continentului mamă, Mu, ştiințele ce aveau o evoluție de peste o sută de mii de ani s-au împrăştiat în jurul lumii, în mii de practici şi limbi diferite, toate ducând însă aceleaşi informații. Era distrugerea Turnului Babel.

Grupurile de masoni organizați în fraternitate, cu membri onorabili, cu venituri mari şi privilegii deosebite s'au numit francmasoni şi aceasta pentru că ei erau cioplitori, sculptori în piatră, deci lucrau piatra precum un liber cugetător şi aveau libertate de mişcare fără restricțiile impuse circulației din acea vreme şi posedau o carte regală care îi autoriza să îşi desfăşoare arta indiferent unde în regatele lor. Oricum hermeneutica acestui cuvânt de freemason sau francmason deține numeroase conotații. Înalta lor dibăcie şi educație i-a situat în fruntea ierarhiei timpului nu numai ca arhitecți, sculptori, constructori şi artişti ci şi ca înțelepți în geometrie, chimie, fizică şi mecanică. Un maestru era cu mult mai educat decât un episcop sau un prinț. Aceştia sunt purtătorii tradițiilor din vechime şi constituie originea masonilor liberi şi acceptați ai prezentului şi viitorului.

În virtutea legii de analogie inversă, cu cât problemele fundamentale ale metafizicii sunt învăluite de focul bengal al mitologiei[115], în forme uneori triviale şi familiale, cu atât se stabileşte o distanţă mai mare între polul esenţial şi polul substanţial al manifestării, din cauza abisului dintre ei, dar plin de adevăr, învăluind o amplă sinteză a universului[116]. La timpul când adevărul, lumina Cuvântului era accesibil oricui, muntele era locul pentru iniţiere, când însă el s'a restrâns la o elită, caverna, peştera a devenit centrul spiritual din interiorul piramidei. Creangă spunea despre peşteră că *e un rai nu altceva*, René Guénon că peştera iniţiatică luminată din interior ca la Platon e în opoziţie cu întunericul absolut care domneşte afară, lumea profană fiind asimilată cu tenebrele din afară. Starea de trecere, ceremonia de iniţiere în viaţa pe care am uitat s'o trăim, acesta este simbolul tainei ce înfrăţeşte Peştera, Edenul, Insula cu sufletul nostru încercat de mântuire[117]. Labirintul este cel care păzeşte intrarea în munte, în peşteră. Peştera poate fi un sarcofag, nu numaidecât o arcă, sau spaţiu închis care însă pluteşte în zborul căutării adevărului, luminii, cuvântului de început. Casa de sticlă în care Tristan o duce pe Isolda era în mitologia druidică corabia morţii dincolo de nori, până la cercul ceresc al lui Gwynfyd, în centrul suprem al lumii, in Excelsis. Biserica mânăstirii St. Denis ridicată lângă Paris în 1140 este prima construcţie gotică şi de la aceasta începe o nouă etapă. Ceea ce ştim e că în jurul unei catedrale masonii şi familiile lor organizau adevărate aşezări în care disciplina, ritualul şi învăţăturile erau stricte. Organizarea acestora am descris-o deja în primul volum unde am insistat asupra admiterii noilor membri în rândul celor care aveau dreptul să

[115] Paracelsus, *Ars Alchimica*, 2005
[116] Vasile Lovinescu, *Creangă şi creanga de aur*, Cartea românească,1989
[117] Liviu Pendefunda, Contact int'l, 2, 6-7, 1992

învețe secretele artei regale.[118] Continuitatea păstrării vechilor cunoştinţe n'a fost niciodată întreruptă de mii de ani. Vechile cutume strânse în documente din secolul zece şi copia acestuia Regius Manuscript scris între 1350 şi 1450 la York reprezintă un document ce face referire la istorie. Şi acesta demonstrează direcţiile de dezvoltare a lojilor. Cele operative se desfiinţau după terminarea lucrărilor la o catedrală, în timp ce cele speculative aveau o permanenţă independentă de ceilalţi şi aceştia sunt cei care la începutul secolului al optsprezecelea au pus bazele Marii Loji de la Londra.

De la început aceştia au fost oameni religioşi şi au aparţinut bisericii catolice la fel ca şi templierii şi celelalte ordine monastice. Cu siguranţă, dat fiind evoluţia europeană a gândirii, mulţi erau la 1717 protestanţi şi romano-catolici. Globalizarea fraternităţii a adus în rândurile ordinului şi greco.catolici, ortodocşi, evrei, musulmani, hinduşi, taoişti, perşi etc. Reforma protestantă nu a divizat ordinul, loja nefiind subjugată religiei şi templul nefiind un loc de venerare. Nu există preoţi sau pastori, nu conţine cercuri eclesiastice şi testul impus candidaţilor nu este unul religios, teologic, sectar sau de credinţă în ansamblul Lojei. Ritualul cuprinde o rugăciune către Dumnezeu şi Cartea Sfântă este aşezată pe altar aşa cum stă la locul care i se cuvine în parlament, judecătorii, armată, universităţi şi în multe alte organizaţii sau societăţi pentru că religia aparţine oamenilor pretutindeni şi practica ei este liberă pentru oricine. Dar nu invers. Dacă la începuturi Biblia nu exista pe altarul lojilor aceasta era numai datorită numărului redus de copii ale ei şi faptului că mulţi nu ştiau să scrie şi să citească. Bisericile ţineau Biblia ca un monopol, ea fiind accesibilă doar preoților instruiți să o citească şi s'o predice dar nu s'o interpreteze sau s'o traducă. Practic era necunoscută în

[118] Liviu Pendefunda, *Prelegeri pentru un templu al spiritului* în vol. Dogmă sau Libertatea Gândirii, Junimea 2007

măreţia ei majorităţii oamenilor. Practicile şi ritualurile clerului erau pe primul plan. Astfel credincioşii veneau în contact cu liturghia, confesionalul, imnurile, ceremoniile, procesiunile şi grija faţă de proprietăţile bisericii. Venerarea sfinţilor, devoţiunile la altarul local, adorarea relicvelor şi hagiologia au constituit sinteza de povestiri despre sfinţi şi miracolele lor, singurele forme de credinţă alături de caracterul sacerdotal amintit. Abia în ultimul rând credincioşii apelau la Biblie, mai ales la capitolele ce descriu miracole, făcându-se greu o diferenţiere între cele scrise şi cele auzite din bătrâni despre viaţa sfinţilor. De aceea catedralele au fost considerate Biblii în piatră şi pictură, sculpturile şi icoanele fiind singurele accesibile lumii lipsite de cunoaşterea literelor. Deci puţini ştiau chiar de existenţa unei cărţi sfinte.

Biblia pe care azi o deschidem cu evlavie reprezintă rodul înscrisurilor triburilor semitice din peninsula Arabiei ai căror membri se numeau evrei şi care în diferite moduri şi-au împletit istoria cu 2000 ani î.C. cu vechiul Egipt. Douăsprezece triburi au pornit pe la 1190 î.C. înspre est, spre Canaan sub conducerea independentă a legilor Judecătorilor. Abia între 1040 şi 937 î.C. sub conducerea lui Saul, David şi Solomon ei au devenit o singură naţiune cu capitala la Ierusalim. Două triburi au format apoi în sud până în 586 î.C. Iudeea şi celelalte zece în nord Israelul până în 722 î.C.. Trecând peste momentele dificile şi care ţin de istoria acelor vremuri, cu ocupaţia lui Nabucodonosor şi exilul în Babilon, reconstrucţia templului din Ierusalim şi ocupaţia grecească instaurată de Alexandru cel Mare, perioada dominată de Macabei, ocupaţia romană din 63 î.C şi până în 135 A.D. cu distrugerea definitivă a templului şi extraordinara perioadă pământeană a vieţii lui Isus, între 4 î.C. şi 30 A.D., trebuie reţinut faptul că limba vorbită a început să se aştearnă în manuscrise. Istorii, legende, povestiri cântece şi tradiţii ale credinţei în doctrinele tradiţiei s'au acumulat în papirusuri. Trecerea de la cunoaşterea orală la cea

scrisă este asemănătoare cu apariţia tiparului din perioada medievală. Transmiterea de către iniţiaţi a cunoştinţelor către profani devenea o necesitate, vechile informaţii pierzându'şi în timp penetraţia în masele largi de oameni. Aşa a apărut Biblia cu vechiul Testament, piatră de temelie pentru noi toţi, cei de astăzi. Revin asupra ideii că iniţierea rămâne unul din marile mistere, un reflex existenţial, un mister trăit în cele trei mari arcane transformat în enigmă, în decursul căreia vibraţia iniţială a Logosului coboară ca o ploaie de lumină, o rouă difuză peste reţeaua intelectuală a formelor geometrice create în lume să fie matrice seminţelor divine în planurile lumii hermetic oglindite în noi. E veşnicul ritual căruia îi suntem tributari în prototipul ceresc.

În noi vom găsi pura şi sfânta cunoaştere, Lumina interioară, sămânţă a Celei divine care poate fi trezită prin iniţiere[119]. René Guenon a evidenţiat şi existenţa forţelor contrare ce se opun iniţierii autentice. Acestea sunt capabile nu doar să suscite pseudoiniţierea care imită iniţierea tradiţională, ci şi contrainişierea al cărei scop este răspândirea haosului, instalarea cu accelerarea involuţiei. Rolul distructiv al acestor contrainiţieri, este de altfel, inclus în Planul Divin. În decursul timpului Lumina a venit nu doar de la soare ci şi de la cei care cunoşteau stelele şi lumile universului. De aceea au fost atâtea bătălii pe această planetă. Niciodată nu m'am îndoit de legăturile noastre cu fiinţe din alte lumi. Şi semne ale acestor legături sunt pretutindeni. Imnele vedice, Biblia, cronicile mayaşe amintesc despre timpurile de demult. Varuna, Osiris şi Uranus simbolizează constelaţia Orion şi miturile lor se referă la vremea când echinoxul vernal avea loc în această constelaţie. Precesiunea echinocţiilor întâlnită în Death of Gods in Egiptul antic[120] era cunoscută şi de islandezi, scandinavi, nativi americani, hawaiani, japonezi, chinezi, perşi, romani, greci şi

[119] Gurdjieff, *Fragmente dintr'o învăţătură necunoscută*
[120] Jane B.Sellers, Penguin Book, London, 1992

hinduşi. Ea se numeşte moara lui Hamlet de la Amlodhi, eroul islandez luat ca model în opera shakespeareană. După schimbarea axei pământului şi zodiacul a suferit modificări, astfel că Polul Nord ce se află acum în Jackal (Ursa Mică) era la trecerea dintre era Berbecului în cea a Peştilor în Tu-art – Hippopotamus, (Dragon, Draco). Mayaşii cunoştau în plus despre existenţa lui Uranus şi Neptun cu mii de ani înaintea telescoapelor. Homo erectus era mult mai inteligent decât credem noi, utilizând chiar focul în urmă cu un milion şi jumătate de ani înainte de Homo sapiens a cărui creditare este de doar patruzeci de mii de ani.[121] Am fost iniţiaţi în toate acestea şi le ştim, le redescoperim. De cine am fost învăţaţi ?

Şi iată, ca şi planetele în mersul lor aparent retrograd pe firmament printre constelaţii, ne întoarcem să descifrăm de unde şi de ce şi mai ales cine suntem.

[121] Colin Wilson, Rand Flem-Ath, *The Atlantis Blueprint*, Delta Trade Paperbacks, 2000

4. Deus meus, ne tu sileas a me[122]

Meditaţie şi illuminare

Alles Vergängliche
Ist nur ein Gleichnis[123]

Le symbole n'est pas autre chose que la Réalité symbolisée en tant que celle-ci se trouve limitée par tel degré existentiel dans lequel elle s'incarne.... le tout est de ne pas confondre la matérialité du symbole avec son essence ontologique [124]. Dacă am putea să ne închipuim simbolul ca un element dual, materialitatea sa devine imaginea descendentă a elementului simbolizat. El se manifestă astfel în mai multe planuri de existenţă, partea sa de înălţime fiind limitată la discrepanţa dintre realizarea metafizică şi cea reală. Trecerea de la relativ la

[122] "Dumnezeul meu, te implor să nu fii mut faţă de mine" Sfântul Augustin, *Confesiuni,* Liber duodecimus, caput XVI: 23, Nemira, 2003
[123] Goethe
[124] F.Schuon, *Perspectives spirituelles et faits humains*

sublim este un salt în vid. Nunta alchimică împlineşte terminologia aristoteliană, solve et coagula. Meditaţia are rol de iluminare indirectă, indepărtând obstacolele ce ar împiedica intrarea luminii în noi. Astfel totul e simbol şi doar prin el putem ajunge la Dumnezeu. Dincolo de orice distincţie şi dualitate acolo unde ajungem, trecând prin succesive porţi, pori de fântână mnemică, e Marele Anonim. Şi acest drum e un curs de apă eteric. Curgerea lui Okeanos nu poate fi percepută decât în centrul definit, fiind o curgere circulară, un uroboros, începutul atingând sfârşitul, alpha şi omega. Dacă spiritul sferic universal acceptă hermetic sus precum jos, mişcarea circulară a apelor inferioare exaltă în spirale spre mişcarea circulară a Luminii de care vorbesc Platon şi Părinţii Bisericii Creştine. Hinduismul şi taoismul sunt specific metafizice, de fapt primul e tradiţia completă în timp cel al doilea e partea superioară, calea, acea parte exoterică prin care Confucius a încercat să dezvăluie lumii înţelepciunea zeilor, focul prometeic, ros lynn al celţilor. O bibliotecă, iată ceea ce ne ne trebuie, aceasta fiind un spaţiu magic în care spiritele aşteaptă vraja care să le descătuşeze. Vibraţia cuvintelor are nevoie de o chemare. Iar cei care ştiu să o facă înţeleg că omul de ieri nu este omul de azi, iar cel de azi nu este cel de mâine[125], e o apă care curge lăsând în piatră urma trecerii sale.

Dintre toţi filozofii din Grecia antică, Pitagora este cel care a contribuit cel mai mult la cunoştinţele pe care rosicrucienii le perpetuează privind tematica vibraţiilor. El s'a născut în Samos, o mică insulă din Marea Egee, pe la anul 572 î.C. Pe baza textelor de care dispunem, ştim că tatăl său era sculptor şi se numea Mnesarc, iar mama sa se numea Parthenis. Se spune ca pe parcursul voiajului lor de nuntă aceştia au consultat Oracolul de la Delfi unde li s'a răspuns că: "Veţi da naştere unui fiu care va fi util tuturor oamenilor şi în toate timpurile". De foarte tânăr Pitagora manifesta

[125] Heraclit

un mare interes pentru ştiinţe, arte şi tradiţii, iar la imboldul părinţilor săi a fost instruit de cei mai mari înţelepţi ai timpului, printre care Hermodamas şi Pericide, de acesta din urmă ataşându-se în mod particular. La sfaturile Marelui Preot al Templului lui Adonai, situat în Liban, el a plecat în Egipt unde a rămas două zeci şi doi de ani. Aici a fost iniţiat în misterele egiptene şi a primit Cunoaşterea oferită de către iniţiaţii coloniei atlantice. Revenind la Samos şi neacceptând tirania lui Polycrate o condamnă în mod public şi se autoexilează la Crotone, în Italia, unde înfiinţează propria sa şcoală de filozofie. În conformitate cu arhivele secrete, Pitagora a fost primul care a refuzat titlul de înţelept pentru a'l prelua pe cel de filosof ce semnifică: cel ce iubeşte înţelepciunea. Celebritatea lui era atât de mare încât cei mai înalţi reprezentanţi ai clerului elen veneau să'i ceară sfaturi luminate asupra reformelor pe care trebuiau să le facă pentru a'i satisface pe zei. Însăşi politicienii se înghesuiau pentru a'i cunoaşte opinia privind majoritatea problemelor ce se dezbăteau în aceea epocă. De aici putem considera că Pitagora a fost un mare legiuitor. Libertatea era dreptul pe care Pitagora îl apăra în cea mai mare măsură, considerându'l un dar de la Dumnezeu şi, prin consecinţă, că orice om, oricine ar fi fost, nu'l putea priva pe alt om de acest dar divin. El era însă de părere că faptul de a fi liber trebuia însoţit de datorii corespunzătoare şi că oricine nu respecta aceste datorii era un pericol pentru libertatea altora. În nenumărate ocazii scria legi foarte stricte pentru a reglementa comportamentul ideal al oricărei fiinţe umane care dorea să trăiască în societate.

Esenţa mistică a învăţăturilor lui Pitagora se bazează pe virtuţile acordate Numerelor. De fapt el considera, conform vechii Tradiţii în care era iniţiat[126] că întreaga Creaţie era expresia unei Geometrii Divine. În acest sens, în anumite texte, se afirmă că el ar fi fost primul care a folosit expresia de „Mare Arhitect al

[126] Vezi Liviu Pendefunda, *Dogmă sau libertatea gândirii*, cartea I, Junimea, 2007

Universului", pentru a desemna Divinitatea. Plecând de la acest principiu Pitagora a consacrat o mare parte a existenţei sale pentru a formula legile naturale şi universale sub forma de simboluri geometrice. Astfel, el simboliza legea dualităţii prin două linii paralele, pe aceea a manifestării perfecte printr'un triunghi care, după felul în care era aplicată lumii materiale sau spirituale, avea vârful dirijat în sus sau în jos; pe cea a stabilităţii printr-un pătrat; pe aceea a Perfecţiunii Cosmice printr'un cerc etc… De altfel el asocia fiecăruia dintre simbolurile determinate câte un număr cu putere de creaţie: 2 pentru dualitate; 3 pentru triunghi; 4 pentru pătrat; 9 pentru cerc etc…[127].Cu ajutorul acestor combinaţii de simboluri şi numere, el era în stare să explice acţiunea majorităţii legilor cosmice. Într'o altă prelegere voi reveni în detaliu asupra operei remarcabile pe care Pitagora ne-a transmis-o de-a lungul secolelor. Atunci când ne referim la fondatorii de doctrine spirituale, care au marcat evoluţia omenirii, este dificil să facem distincţia dintre adevărul istoric şi aspectul legendar al vieţii acestora şi aceasta deoarece asemenea fiinţe sunt totdeauna descrise ca semizei. Rămân fără dubiu cuvintele lor de înţelepciune care reprezintă reflectări ale illuminării, picături de rouă astrală cu care ei s'au ridicat deasupra celorlalţi oameni. Iată un fragment din cugetările lui Pitagora: "Îţi este dat să lupţi şi să învingi/pasiunile nebune pe care'nvaţă să le înfrânezi./Fii cumpătat, neprihănit dar iute; evită să fii mânios./În societate sau în taină, niciodată să nu-ţi permiţi,/ceva rău; şi mai presus de orice respectă-te pe tine însuţi.//Nu vorbi şi nu acţiona fără să fi chibzuit înainte./Fii corect. Adu-ţi aminte că o putere de neînvins/decide dacă vei muri; că bunurile şi onorurile/uşor obţinute sunt uşor de pierdut./Şi în ce priveşte răul pe care Destinul îl aduce/ia'l aşa cum este: suportă'l şi străduieşte-te,/atât cât vei putea, să'l

[127] Erik Temple Bell, *The Magic of Numbers*, 1946 and 1974, edition consulted Dover, New York, 1991.

îndulceşti:/chiar zeii cei mai cruzi nu i-au abandonat pe înţelepţi.//Precum Adevărul, şi Greşeala îşi are adepţii ei:/filosoful aprobă sau condamnă cu prudenţă;/şi dacă Greşeala triumfă, el se'ndepărtează; el aşteaptă cu răbdare./Ascultă şi întipăreşte bine în inima ta cuvintele mele:/închide ochii şi astupă urechile la prejudecăţi;/respectă fapta altuia dar să gândeşti însă cu capul tău;/întreabă, dezbate şi alege în mod liber./Tu pe nebuni să'i laşi să acţioneze fără scop şi fără vreun motiv./Tu trebuie ca din prezent să contempli cu atenţie viitorul.//Ceea ce nu ştii, nu pretinde că poţi face./Instruieşte-te: totul să concorde cu consecvenţa, cu timpul./Supraveghează'ţi sănătatea, distribuie cu măsură/corpului tău hrana şi pace profundă spiritului./Prea multă sau prea puţină îngrijire sunt de evitat căci tendinţa/ către excesul acestora e o tentaţie frecventă./ Luxul şi zgârcenia au urmări asemănătoare./De aceea caută mereu calea de mijloc, justă şi perfectă." Înţelepciunea lui pare să prefigureze pe toţi adepţii marilor mistere, poeţii timpurilor noastre, dar mai ales îmi aduce aminte de Rudyard Kipling.

Geometria şi ştiinţa numerelor

In Hoc Signo Vinces

Când cifrele se'mpreună
precum un joc de artificii
e semn
de vis şi de cunună
e timpul ca să ştii

şi să te cutremuri:
aici nu se sfârşeşte
ci abia începe
Marele Imperiu.

Admiri, alunecătoare formă, spiralele
privirilor noastre iar dorul
e singurul blestem de când
te-ai însoţit cu mine.

Tot ce ţi se pare că vezi nu există !

Nu's lungile desişuri de şerpi
şi spinii crengilor nu's scorpioni,
toţi monştii încercând să ne ajungă nu's.
Simţi ?
Tentaculele apei
aripile văzduhului
şi coama leului de foc
nu ne ating.
În jurul nostru nu-i nimic ci doar un vis
ce-ademeneşte'n infinit.

Eu sunt acelaşi eu. Tu eşti. Aici e
Marele Imperiu al iubirii cuprins
de galbenele sfere.

Norii ne-au uitat. Pânzele s'au strâns.
Nimicul nu mai curge în faliile lumii.
În noi se înfiripă
răsfrângerea luminii în lumini

şi-a hăului într'o lumină.

Când cifrele se'mpreună
precum un joc de artificii
e semn
de vis şi de cunună

O, alunecătoare formă,
aş vrea să înţelegi
şi să te cutremuri în taină
când tot ce ţi se pare a vedea
nu există.
E jocul de-a clipa pentru cei eterni,
cu tine'ncepe renaşterea în univers;
ci eu mi's universul
căci unde îmi sunt eu ?

Dispar în infinit purtându-te aici.
Aici nu se sfârşeşte
ci abia începe
Marele Imperiu;
când sferele se împreună
precum un joc de artificii
e semn.[128]

Numerele pot fi entităţi intangibile mult mai durabile decât realitatea trecătoare ce le ascunde minţii umane. Pentru a putea aprecia ceea ce bătrânii vedeau în succesiunea lor aş începe prin

[128] Liviu Pendefunda, *Mişcare în semn*, Poema focurilor, 1987

aprecierile contemporanilor asupra naturii lor. De ce oare lumea dansează după o melodie matematică ? De ce lucrurile urmează drumul dirijat de secvenţe numerice sau nu există nicio altă cale care-ar putea fi urmată ? Există fără îndoială o conexiune secretă, coincidenţă sau nu, ce naşte dintr'o ecuaţie a unui petec de hârtie ? De-a lungul mileniilor prea mulţi au fost cei ce au văzut în numere apropierea noastră de adevărul absolut şi calea pe care inţierea noastră devine sigură[129]. Dar ce răspunsuri poate da istoria ? Mai veche şi mai simplă decât ştiinţa numerelor nu poate fi nimic. Cronica lor e sau descrierea căutării adevărului absolut sau o realitate păe care oamenii au preluat-o şi care în niciun caz nu este inventată de ei. Să considerăm filosofia numerelor ca pe un dat, un dar al luminii din înţelepciunea primordială a universului ? În anii de început ai lumii moderne printr'o astfel de concepţie a fost detronat platonismul[130]. Aşa a început lupta de reîntoarcere la alternativa filosofică în experienţele zilnice pe care exerciţiul matematic combina cu cercetarea. Nimic din formalism sau logică sau din intuiţie nu corespundea pe de-a'ntregul. Azi în filosofia numerelor se pot include ficţiunea, convenţia, structura şi chiar construcţia socială.[131] De aceea, la fel ca şi sistemul monetar sau instituţiile politice, ecuaţia 1+1=2 este doar o convenţie pe care profesorii ne determină la şcoală s'o acceptăm ca pe o lege a naturii în care obiectele matematice sunt entităţi sociale. Viaţa, după aceşti autori ar include în mintea noastră construcţii numerice descoperite şi redescoperite de-a lungul istoriei. De cele mai multe ori recreăm această lume în interiorul aceluiaşi cerc, vizibil ca

---

[129] John D. Barrow, *Pi in the Sky - Counting, Thinking, and Being*, Oxford University Press, Oxford, 1992

[130] Credinţa că matematica este ştiinţa unor minţi independente a obiectelor non-fizice cu proprietăţi determinante

[131] Bonnie Gold, *Review of "Social Constructivism as a Philosophy of Mathematics" by Paul Ernest and of "What is Mathematics, Really" by Reuben Hersh*, The American Mathematical Monthly, April, 1999

simbol şi relevând aceeaşi viaţă socială ca pe continentul Mu cu sute de mii de ani în urmă.

Pe de altă parte, în lumea lor religioasă, oamenii Levantului demonstrau cu certitudine că numerele au o origine divină. Statusul străvechi înrola ca unităţi componente ale matriţei creaţioniste, unelte sau ajutoare lui Dumnezeu pentru lucrarea Sa de căpătâi. Niciun animal cu patru picioare, pasăre sau om cu două, cele cinci degete de la membre nu au stat înaintea numerelor ca atare, ci ele erau înaintea tuturor, parte a informaţiei. Vechile tăbliţe Nacal şi din Mesopotamia, din Fenicia şi Egipt, păstrate mai bine decât papirusurile, întăresc concepţia lui Pitagora despre religia venerării numerelor, chiar dacă în Canaan şi lumile antice mai recente nu se regăsesc credinţe asemănătoare. Toate civilizaţiile din Orientul Mijlociu au înflorit într'o cultură unică. Discurile cu aripi ale soarelui regal şi emblema divină a portalurilor din palatele hitite, de pe stelele egiptene şi peceţile canaanene, la fel ca în arta assiriană şi babiloniană se întâlnesc şi în Biblie. În cartea profetului Malahia scrie despre soarele virtuţii care se va ridica cu tămăduirea în aripile sale[132], ceea ce sugerează o iconografie comună întregii culturi pe care o studiem, continuatoarea simbolurilor şi forţelor divine pe care le menţiona Tradiţia.

Concepţiile despre numere au rădăcini adânci în substratul împărtăşit al ideilor ce stau la baza diferenţelor culturale pe care credinţele feniciene şi egiptene despre natura numerelor au crescut în pământul spiritual al tradiţiei şi în vechea Mesopotamie. Mă opresc o clipă, dragă cititorule, în spaţiul de interferenţă dintre influenţa aceleaşi tradiţii venită dinspre est şi dinspre vest în edenul din văile Tigrului şi Eufratului. Aici, numerele erau mai mult concepte ale existenţei. Fiecare zeitate era sau avea un număr şi

[132] Frank Moore Cross, *King Hezekiah's Seal Bears Phoenician Imagery*, Biblical Archaeology Review, March/April 1999, pages 42 to 45 referitor la *Vechiul Testament*, Cartea Profetului Malahia, 4:2

numerele erau zei. Numele lor puteau fi scrise cu cifre. De exemplu un nume din cea de-a treia dinastie din Ur spunea: Zeul meu este 50[133]. Astronomia mesopotamiană era inseparabilă de astrologie aşa cum matematica se confunda cu misticismul numeric. Dar numerele nu se pot prezenta simţurilor noastre precum figurile geometrice. Ele nu pot fi percepute prin primul arc reflex al omului ca parte a mediului înconjurător. Fiind mai mult decât abstracte ele aparţin arcului reflex noetic şi există ca entităţi reale cu proprietăţi distincte unei realităţi metafizice. De aceea numerele nu pot fi conectate lumii concrete în acelaşi mod în care o face geometria. Geometria este apanajul planşei de arhitectură cu care s'au trasat liniile universului e un fapt continuat de omul iniţiat în lumea în care trăieşte. Numerele sunt partea supranaturală din cerurile descrise de Dante ca fiind inaccesibile omului, dar nu gândirii. Pentru că dacă nefiind totuşi ele există, nimic nu e mai minunat decât să le simţi manifestarea prin raţiuni şi relaţii printre care să trăieşti beneficiind de lumină. Pe de altă parte putem crede că numai astfel putem înţelege supranaturalul şi dominanţa numerelor ca factor hermeneurtic al tâlcurilor universale. Multe numere şi simboluri încastrate în sfera numerică nu au uzanţă directă în viaţa cotidiană dar cercetarea şi cunoaşterea lor conduce spre domeniul magiei mai mult decât spre cel al ştiinţei[134]. Misticismul numerelor în Mesopotamia e diferit de tipul mistic grecesc ori evreiesc unde numerele sunt reprezentate de litere şi nu prin simboluri specifice. Deci fiecare nume are numărul său obţinut prin adunarea valorilor fiecărei litere. Aceasta este gematria, fundamental diferită de misticismul numeric în care numerele reprezintă entităţi deasupra naturii cunoscute. În prezent

---

[133] Simo Parpola: *The Assyrian Tree of Life: Tracing the Origins of Jewish Monotheism and Greek Philosophy*, Journal of Near Eastern Studies, Volume 52, July 1993, Number 3, pages 161-208.

[134] André Pichot, *La naissance de la science*, Gallimard, Paris, 1991

putem considera că acesta din urmă este precursorul fizicii şi raţionalismului matematic.

Cercetarea înţelepţilor din vechime privind relaţiile dintre aceste entităţi supranaturale şi predictibile a contribuit la dezvoltarea ştiinţei, nu numai la utilizarea numerelor. Privind modelele din lumea numerelor s'a putut anticipa filosofia alternativă a matematicii ce o defineşte ca fiind ştiinţa modelelor[135]. Căutarea unor aspecte ale gândirii, asemănătoare celor sugerate de noi, defineşte întrebări şi răspunsuri, care pentru contemporani nu mai înseamnă logică, ci mitologie. Această gândire, din păcate, e falsă. La fel cum aspectele lucrului cu metalele nu înseamnă chiar chimie ci poate, mult mai mult, alchimic, prin îmbogăţirea magică cu conceptele mitice ale zeilor turnaţi în metal. Mânuirea numerelor nu putea produce un corp unic al legilor raţionale, ci mai degrabă o asociere a tehnicilor computerizate aparţinând unui fond mistic. Iar dacă nu putem aştepta explicaţii raţionale din înţelegerea modernă a numerelor atunci măcar să pricepem că ele erau la acelaşi nivel semantic cu magia alchimică a statuilor de care am amintit. Caracteristic pentru utilizarea neraţională a numerelor în relaţiile lor cu divinitatea şi elementele sacre ale divinităţii este deviaţia valorilor şi poziţiei sistemului numeric din statul paradisiac în cadrul mitologiei. Structura acelei lumi şi al acesteia corespunde de fapt unei ierarhii a zeilor în cer, mai mult decât unui sistem bazat pe legi matematice raţionale.

Lumină şi întuneric, bine şi rău, iată concepte abstracte cărora Pitagora le acordă credibilitatea planetară a numerelor. Intervalele numerice cântă într'o realitate de netăgăduit în faţa iluziilor şi fenomenelor schimbătoare pe care le percepem. E muzica sferelor. Doctrina învăţatului se bazează pe creaţia şi

---

[135] Keith Devlin, *Mathematics: The Science of Pattern: The Search for Order in Life, Mind, and the Universe*, Scientific American Library, 1997

conducerea ordinii cosmice de către aceleaşi numere. Principiu, sursă şi rădăcină a tuturor lucrurilor, numărul - intangibil şi nevăzut, pe atât de real şi viu precum undele radio pentru contemporani, tronează în mijlocul gândirii pitagoreice. Dar, ca să fim corecţi trebuie să apreciem că numărul nu era numai atât, o undă radio rezultantă a energiei electromagnetice, o forţă care să ţină lumea noastră unită, ci unul dintre principalele principii universale ce naşte tot ce există şi poate fi creat[136]. *Timaeus*, pitagoreana lucrare a lui Platon ne descoperă minunata lume pe care o întrezăream: sufletul lumii pe care Dumnezeu şi-a dăltuit creaţia e Numărul. Prin acesta s'au strâns împreună armonia şi toate i se supun începând cu sunetele instrumentelor muzicale până la emoţiile umane într'o lume de sunete create şi conduse sub veneraţia noastră continuă. Statusul mistic al numerelor care conduce la acest concept cu proprietăţile şi relaţiile prezentate pare să fi existat cu mult înaintea timpurilor sumeriene, în credinţele urmaşilor coloniile lemuriene din Asia. Aceste adânci rădăcini ne conduc înapoi în perioada protoistoriei cu similarităţi extraordinare dintre modalităţile de exprimare în scris şi sunetele cuvintelor. Şi ne întoarcem la limbajul de dinainte de Turnul Babel, când limba pământenilor, în toată armonia numerelor exprimînd Tradiţia, nu era alta decât reflectarea omenească a Cuvântului.

Gândirea pitagoreică poseda inevitabil o dimensiune religioasă. Ritualurile numerelor indo-europene descriu armonia, cuvânt a cărui rădăcină e *ar*, ceea ce înseamnă că undeva, în marele trecut, religia numerelor se scălda în conceptele de armonie şi acord. Urmele noastre de reverenţă în faţa invizibilelor numere sugerează că toţii savanţii antichităţii au ierarhizat aceste misterioase entităţi mult deasupra numerelor naturale. Ele au fost desemnate cu importante roluri simbolice şi religioase, explorându-

[136] Kenneth Sylvan Guthrie, *The Pythagorean Sourcebook and Library*, Phanes Press, Grand Rapids, Michigan, 1988

le proprietăţile şi schimbările în scopul înţelegerii relaţiilor dintre zeii care'i reprezintă şi lumea oamenilor. Jocul secund al matematicii se manifestă ca şi în poesie într'un univers al ficţiunii. Numerele iraţionale nu pot fi individualizate şi numite prin intermediul limbajului natural sau artificial pentru că au o desfăşurare infinită fără a le putea defini succesiunea. Totul se manifestă ca şi în pictură unde nu toate nuanţele au nume, ca şi în gândire unde nu toate imaginile fizice sau fantasmagorice pot fi exprimate prin limbaj. Lumea transmisă din universul Cuvântului este infinit mai bogată decât suntem noi capabili să traducem sau să exprimăm prin cuvinte, de unde şi expansiunea de manifestare a ideaţiei în artă - dansul, muzica, artele plastice etc – şi în acelaşi timp de sinteză pentru a realiza exprimarea semiotică a cât mai multă informaţie prin cât mai puţin. Din antichitatea cunoscută şi raportând-o la cea necunoscută sau uitată, matematica, astrologia, arhitectura au fost tributare geometriei vizibile şi invizibile a divinului Creator în sensul destinic al conştientizării factorilor din subconştientul aflat în cele trei arcuri reflexe subliniate de noi. Geometria a creat Kabbala. Marele iniţiat în toate ştiinţele şi doctrinele timpului său, Pitagora a realizat transmigraţiunea sufletului şi numerologia, adevărata natură a lucrurilor fiind numerele - un limbaj al universului. Lucrările Forţei Vitale formează de altfel o temă favorită a anticilor continentelor dispărute. Numărul 9 era simbolul acestei forţe. Înţelesul său esoteric era de a se învârti în cercuri şi orbite, deci veşnica spirală în divinele clopote, cele nouă ceruri.

Dacă e să reluăm simbolulurile dezvăluite de numere, cred că în afară de primele trei, numai şapte reprezintă un real interes cosmic şi teluric. Teoria culorilor la Goethe reprezintă taina genezei, lupta dintre lumină şi întuneric, nuanţele reprezentând aspectele afective ale acestui conflict. Trebuie să identificăm în cele mai neînsemnate lucruri, semne, simboluri, semnificaţii. Simţi

uneori fulgere de gând când descoperi, sentimente care se prelungesc şi se transformă într'o stare de apăsare, teamă şi extaz, când crezi că nu mai ştii nimic şi ceea ce-ai văzut dispare, un sentiment profund pe care'l simţi că doare.

Cum gândim ? Remarcam că simbolul este existenţial şi poate fi determinantul unei gândiri tributare instituţiei divine. Alegoria este pur umană[137], simbolul supus cunoaşterii doctrinale, poate fi spontan sau nu, având libertatea expansiunii dar şi a simplificării până la punctul originar. Spiritul uman se poate conduce însă şi prin concepte, convenţionale, empirice sau stabilite logic, premize uneori existenţiale sau metafizice, dar predominant mecaniciste şi adaptabile celor care se complac în a nu cerceta. Când materia, forma, este folosită de gândire pentru a reprezenta Forţa şi Spiritul universal, atunci o facem numai prin simboluri.

The Secret Doctrine[138]

Toate religiile sunt adevărate. Cine este capabil să recunoască acest aspect tainic al adevărului şi să separe circumstanţialul a învăţat acest lucru.[139]

Dezvăluind-o pe Isis, într'o vastă istorie a umanităţii, Blavatsky pătrunde în adâncul preistoriei şi chiar în starea Fiinţei de dinaintea materiei create de ea ca vehicul în ciclul iniţiatic al umanităţii. Din cele şapte trepte (sau clopote

[137] Liviu Pendefunda, Dogma sau libertatea gândirii, Junimea 2007
[138] H.P.Blavatsky 1888
[139] Joseph Campbell

cum noi îndrăznim a le considera), noi am fi în cea de-a cincea, al cărei început a fost în urmă cu aproximativ un milion de ani. Migraţia continentelor descrisă de ea este foarte aproape de de ceea ce geologii moderni încearcă să explice în teoriile lor. Lemuria e termenul folosit de ea pentru continentul dezvoltării umane în cea de-a treia treaptă. Cea de-a patra îi corespunde Atlantis, mult mai întinsă şi mai veche decât îşi închipuia Platon. Cel care reuşeşte să reunească miturile şi dovezile istorice e W. Scott-Elliot[140]. Marele clarvăzător şi iniţiat care îi aduce acestuia informaţiile a fost Charles Webster Leadbeater. Miturile trebuiesc crezute. Şi paradoxal, crezând intr'un mit îl facem real. Dumnezeul perfectei perfecţiuni, cum îl denumeşte el pe Marele Arhitect al Universului, era venerat prin ritualuri ale focurilor, asemănătoare precum rădăcinile lingvistice pe tot mapamondul de azi. Arca, chivotul – acest templu portabil este şi azi întâlnit, dar rămâne în istoria popoarelor continetelor ca altar al Domnului Luminii. Şi revenim la piramide. Ele sunt primele temple pământene. Decoraţiunile şi ornamentele sunt aceleaşi. Dacă mitologia greacă îşi regăseşte uşor echivalentul în edenul atlantic, Manu şi adepţii săi se regăsesc în istoria continentului Mu. Dacă adepţii doctrinelor secrete ştiu de treptele dezvoltării omenirii, ei au cunoştinţă de faptul că marile regate s'au unit într'o federaţie imperială cam acum un milion de ani. Dinastiile divine au transmis prin legi şi putere din tată în fiu în lojile iniţiaţilor capacitatea de a rămâne în permanenţă în legătură cu Ierarhia Ocultă, singura capabilă să conducă lumea în armonie. Dar vremile au adus şi serioase confruntări, iar Armagedonul a fost sfârşitul fiecărei trepte de dezvoltare. Împăraţii din Oraşul Porţilor de Aur cădeau adeseori pradă învăţăturilor părţii întunecate a ştiinţei lumii. Cât de cunoscute îmi par aceste scene din opera unui J.R.R. Tolkien în *Trilogia inelelor*. Astfel de momente sunt prezente în preistoria a

[140] *Legends of Atlantis and Lost Lemuria*, The Theosophical Publishing House, 1925

cincizeci de mii de ani înaintea primei catastrofe continentale. Şi au fost patru. Migraţiile şi coloniile au dus la răspândirea civilizaţiei dar şi la pierderea unora dintre avantajele paradisiace. Din Loja Iniţiaţilor s-au desprins maeştrii artelor cam cu patru sute de mii de ani în urmă, iar lucrarea de păstrare a credinţei curate a Marii Loje Albe prin construcţiile din Egypt ar fi început cu două sute de mii de ani în urmă. Adevărate temple ale iniţierii, acestea ca şi cele din China şi Mexic au fost construite sub directa îndrumare a celor ce au devenit zeii pe care îi cunoaştem în prezent. Dar ei, la rândul lor, îl venerau pe Dumnezeu. Ca urmare a faptului că ştiinţa primordială a forţelor oculte era geometria, arhitectura a fost arta cea mai dezvoltată. Frumuseţea oraşelor şi a corăbiilor zburătoare, propulsate de energii eterice, nu poate fi decât imaginată, cu toate că descrierile unor clarvăzători asupra lor sunt destul de exacte. Religia cu credinţa într'un unic Dumnezeu a consolidat cunoaşterea universului. Astronomia a dominat ştiinţa şi a înrâurit dezvoltarea gândirii şi înţelegerii lumii şi puterii absolute reprezentată prin lumină şi prin soare. Asocierea cu cerurile a realizat-o Atlas[141], tatăl spiritelor numite Pleiade, componente ale constelaţiei Taurului şi ale Hyadelor din acelaşi grup stelar şi al Hesperidelor, cele trei surori care păzesc livada cu mere de aur[142]. Eusebius îl asociază cu patriarhul Enoh, părinte al astrologiei în Biblie, iar Roger Bacon îl consideră unul din primii magicieni. *Cartea lui Enoh* este un memorial al credinţelor din Atlantida – arcane şi gândire mistică care evocă înalta îndrumare celestă şi ierarhia îngerilor[143]. Éliphas Lévy consideră că aceasta cuprinde două volume distincte, una hieroglifică, cealaltă alegorică. Prima conţine cheile iniţierii hieratice, cealaltă istoria marii profanări de dinaintea potopului[144]. Aici arcanele Tradiţiei prezintă cum erau

[141] cunoscut ca mare astronom, fondator al astrologiei
[142] Lewis Spence, *History of Atlantis*, Senate, 1995
[143] Thorndike, *Hystory of Magic*
[144] Éliphas Lévy, *Histoire de la Magie*

împărtăşite ştiinţele oculte de către posesorii puterilor divine şi ale forţelor universale.

Acolo, venerarea strămoşilor avea esenţa adevărului, acela al nemuririi sufletului şi coexistenţa noastră spirituală cu toate monadele umane strânse în cerurile nevăzute. Ei erau conştienţi mai mult decât noi, în zilele noastre, că începutul şi sfârşitul, Alfa şi Omega coexistă întâlnindu-se în centrul crucii tridimensionale, în Marele Arhitect al Universului. Simbolul crucii cu braţe egale reprezenta cele patru mari forţe şi el apare în scrierile sacre de circa şaptezeci de mii de ani. Uneori în centru apare Creatorul şi cercul care poate înconjura crucea reprezenta expresia universalităţii acestui înţeles[145]. În Atlantida existau trei grade de iniţiere: adeptul, magul şi arhimagul. Magii erau aleşi doar dintre cei descendenţi de sânge regal. Ei practicau Arta Magică. Educaţia lor ocultă era aplicată riguros şi cu devoţiune excesivă. Iulius Cezar, iniţiat în cultele druide din Britania raportând toată cunoaşterea obţinută la misterele egiptene şi tradiţiile etrusce, greceşti, mesopotamiene şi buddhiste, relatează că pentru onorurile oculte în perioade de douăzeci, treizeci şi respectiv patruzeci de ani de la iniţiere erau primite gradele pe care le-am amintit. Rangul de arhimag putea fi conferit unui singur mag ce avea minim patruzeci de ani de companionaj, el era venerabilul ales să conducă. Magii erau îmbrăcaţi, la fel cum Platon[146] descrie pe regii din Atlantida, în robe albastre şi utilizau o scriere diferită de a angajaţilor lor.

Trebuie înţeles că fiecare adevăr cuprins într'o idee religioasă a pătruns în mintea omului conştient sau nu prin intermedierea îngerilor, iniţiaţi divini ai Marii Frăţii Albe. De-a lungul mileniilor ei au fost gardienii misterelor sacre şi realizatorii misiunilor supranaturale ale conştiinţei umane. Cu timpul cele mai

---

[145] James Churchword, *Cosmic Forces of M*u, vol I, BE Books, 1998
[146] Plato, *Complete works,* Eastonpress, 1997

semnificative şi profunde simboluri au fost cunoscute doar de preoţime, ca să dăm doar un exemplu edificator, conceptul de Trinitate în Unitate, cunoscut parţial şi iregular, uneori antropomorfic, degradat şi materializat pentru înţelegerea exoterică. Aşa cum am insistat şi în prelegerile anterioare, step by step, iniţiaţii au pătruns dintotdeauna formele illuminate ale Tradiţiei, religia arhaică şi primordială, pe care, sub diferite variante, o cunoaştem şi azi. An de an, secol de secol, mileniu de mileniu, descinderea spiritului în materie, cei doi poli ai eternei substanţe rămâne doar jumătate din ciclul arcului reflex, cel care azi prin hermeneutica învierii întoarce materia în spirit. Podul curcubeu reprezintă fenomenul de exaltare a simţurilor în această lume în care facultăţile spirituale adormite sunt îmboldite să descopere calea, transcendenţa de apropiere şi purificare. Masoni, creştini, rosicrucieni, musulmani, acvarieni, evrei, buddhişti, se apropie cu toţii de lumina Maeştrilor Înţelepciunii, toţi înfrăţiţi în iubire, entuziaşti în efortul de a accede în sânul aceluiaşi ţel. Prin învăţătură se înţelege cunoaşterea, illuminarea şi ascultarea dogmei.

Mă voi întoarce acum la minunata parabolă a nunţii alchimice[147], splendidă doar pentru studenţii în studii esoterice, nu pentru neiniţiaţii care ar putea vedea un subiect banal în cele şapte cărţi de dezvoltare a misterelor. Căsătoria este o nuntă a contrariilor alchimice, a elementelor chimice dar şi a factorilor personalităţii umane. O seară înainte de Paşte, creştinul crucii întrandafirate pregăteşte prin meditaţie sfintele sărbători. Din stele o femeie înaripată ca un heruvim, îmbrăcată în albastru şi auriu coboară. Ochii atoatevăzători pictaţi pe aripi sunt viziunea eternă a lui Dumnezeu. În mâna dreaptă ea ţine o trompetă de aur, iar în stânga un mănunchi de înscrisuri în toate limbile pământului. Îi lasă pe masă o scrisoare, iar el îngenuchiat o citeşte. Este o invitaţie la nunta regală şi o cruce cu trandafirul centrat între braţele crucii:

---

147 Liviu Pendefunda, *Dogmă sau Libertatea Gândirii*, cartea a II-a, Junimea 2007

"in hoc signo vinces". Şapte ani înainte el avusese viziunea acestei întâmplări şi ea se petrecea sub semnul lui Mercur. Aşa că se pregăti pentru nuntă. Îşi luă cu el pâine, apă şi sare. Pădurea, cerul şi pământul erau pregătite pentru eveniment. În faţa a patru căi ce le-ar fi putut urma, a stat să decidă. Din acest moment postulantul îşi începe iniţierea, ajutat de elementele simbolice, într'un periplu succesiv de idei şi învăţăminte. Dualitatea universului în mijlocul celor şapte planete reprezintă împlinirea zilelor de transformare a cuvintelor în athanor. În multe diagrame alchimice templul rosicrucian este simbolizat printr'un echer cu şapte trepte. Primele patru sunt manifestările naturii, aer, pământ, apă şi foc, celelalte trei fiind sarea, sulful şi mercurul. Sunt de asemeni două coloane, numite ale lui Hermes, care reprezintă contrariile naturii. Adesea există o stea în cinci colţuri străjuită de soare şi lună compunând un echer şi un compas. Fiecare trăire, test sau probă a drumului ales de creştinul crucii întrandafirate din nunta alchimică constituie iniţiere, înainte de a primi taina cununiei a nunţii de aur, înainte ca sufletul să'i fie purificat şi eliberat de influenţa trupului. Mercur, sulf şi sare sunt respectiv: spirit (energia universului), suflet (sânge) şi trup (cenuşă). Dacă le-am izola din minereurile ce le conţin am putea iniţia o transmutaţie. Simbolul chimic este luat din actul creaţiei de către adepţii care menţin şi purifică sufletul divin închis în elemente şi separă spiritul de nada trupului. Pot să afirm fără a profana vreun secret că atunci când o alegorie este decriptată existenţa unui cult devine nu numai suspectă ci chiar o devoalează. Analogia cu francmasoneria este destul de clară. O dezvăluire alchimică face ca analogia sa masonică să fie cunoscută de toată lumea, fiind ca o trădare a imaginii Creatorului interpretată ca Mare Alchimist şi aceasta în cadrul unei societăţi secrete, simbolurile fiind comune multor alte frăţii. Totuşi ştiinţa şi alchimia spirituală, avându'şi originea în Atlantida au fost daruri ale lui Dumnezeu pentru lumile antediluviene. Sublimarea graduală a materiei sau arta mecanică a alchimiei era spirituală şi avea sursa de iniţiere în

învăţăturile angelice, alchimia pe care o cunoaştem nefiind altceva decât o formă terestră a ştiinţei divine practicată de patriarhii preistoriei. *Fericit omul care a găsit înţelepciunea, şi muritorul care a cunoscut chibzuinţa: /mai bine este s'o cumperi pe aceasta decât comori de aur şi argint./E mai de preţ decât nestematele, nici o urâciune nu'i vatine piept; li se desciperă cu drag tuturor celor care se apropie de ea, dar niciun lucru de preţ nu e pe măsura ei.* [148] Aşa încât nu trebuie să insistăm asupra faptului că învăţaţii Atlantidei cunoşteau piatra filosofală şi calităţile sale.

Elementele care trebuiau memorate în iniţierea acelor timpuri, dar şi azi, sunt perene. Cercul înseamnă izvorul luminii absolute, esenţa solară. Crucea reprezintă timpul care la rândul său crează spaţii, pământ, cele două drepte împarte timpul între trecut şi viitor, prezentul fiind punctul în care se află trandafirul. Cele patru puncte formează un pătrat, un cub. Esoteric poziţionarea unei cruci deasupra sau dedesubtul unei sfere sau cerc înseamnă ascendenţa sau descendenţa. Semicercul întrerupt de delimitarea temporală a crucii desemnează două semicercuri ce împreună formează absolutul constituit din bine şi rău, fals şi adevărat, urât şi frumos. Cunoaşterea şi înţelepciunea prin două semicercuri deschise la capetele braţului orizontal al crucii reprezintă Copacul plutitor, Arborele vieţii, al cunoaşterii binelui şi răului. Acţiunea dinamică ascendentă sau descendentă e reprezentată de o săgeată. Ieşind din cerc ea e Lumina - raza creatoare, ce continuând capetele semicercurilor exterioare defineşte spiritul minţii iar prelungind laturile crucii un sens de zămislire a timpului în timp şi-a spaţiului din spaţiu.

Aceste caractere se găsesc în astre, în descendenţa divină a lumii atlante. Uranus e Adam, raiul ce cuprinde în sine copacul plutitor, izvorând din începutul lumii, silaba OM, cu valoare numerică 10. Descrierea semnului astrologic al planetei coincide cu

---

[148] *Cartea proverbelor*,3, versurile 13-15, Septuaginta vol. 4/I, Polirom, 2006

funcţia sa de eliberare a conştiinţei umane în relaţie directă cu conştiinţa cosmică, gaura occipitală fiind cercul, creasta occipitală internă intersectat de şanţul sinusului transvers formează crucea cu arcele de cerc realizate la sutura dintre oasele occipitale, parietale şi temporale. Saturn (Cronos) taie pe Uranus prin semnul dublei securi, ciclitatea absolutului, pulsaţia cosmică şi susţine creaţia prin coloana vertebrală. Uranus se rupe în cele două semne, Saturn şi Venus (Afrodita Urania) care e un cerc cu crucea descendentă, asemănătoare cu o vertebră cervicală. Cele două au valoarea de 3 şi respectiv 7. Pluton ţine captivă lumina în mintea omului şi în sufletul lui plin de sentimente contradictorii, fiind supus mereu greşelii. El reprezintă Graalul ce conţine esenţa noastră divină, este coccisul, cerc în semicercul din continuarea axei verticale a crucii şi are valoarea numerică 1. Neptun e născut din sufletul lui Saturn, e osul sacru creând prelungirea axei minte-trup în sufletul-lumină divină. El dizolvă esenţa alchimică şi are valoarea numerică 2. Jupiter e transcenderea alchimică care prin încununarea elementelor poate ajunge pământ ceresc cu valoarea numerică 4. Mercur este intermediarul elementelor unind mintea lunară cu absolutul solar pe semnul infinităţii finite a temporalităţii descendente şi are valoarea numerică 8. Marte are valoarea numerică 5 şi reprezintă jetul de căldură ce ţâşneşte din soare, focul viu al suflului vital primordial. Iată că Luna, oglinda timpului, are valoarea numerică 9 şi reflectă perfecţiunea minţii, capabilă să privească la Soare şi să permită omului creativitatea. Iar Soarele e un cerc cu un punct în interior cu o valoare numerică de 6. Saturn vrea deci Absolutul deţinut de Uranus şi cu ajutorul focului ceresc al lui Venus fierbeesenţa Soarelui dizolvată de Neptun zămislindu'l astfel pe Marte sub formă de aburi, foc eteric care în Jupiter (tăria cerului) reuşeşte să separe apele. Ploaia din norii scuturaţi de Jupiter urmează apoi să zguduie cele două ape ale lui Mercur, în care ce e sus e şi jos în egală măsură, ape ocrotite de

Soare şi Lună. Multitudinea acestor simboluri astrale, geometrice şi numerice împlinesc poesia, creaţia lumească aflată sub semn divin.

Azi, romburi, cuburi, s'au retras
orânduindu-se în sfere.
Cel mai senin din Labirintul Cerului
e-acum. Sus, ştiu, e Podul Curcubeu
iubindu-ne în cele Şapte Serpentine
prin care ai urcat din tihna scoicilor,
tu, perla, mnemocăruţa clipelor stelare.

Azi, norii romboizi, galbene cuburi
s-au retras orânduindu-se în sfere.
Primeşte-ţi puterea, adâncă blândeţe
şi coboară gândul adânc.

Se'nvârtesc odată cu noi
cele douăsprezece pietre, cele
douăsprezece suflete arzând,
hrănind cu măreţia lor neantul.

La capătul fântânii, de aici, de jos
azi, norii romboizi, galbene cuburi
s'au retras orânduindu-se în sfere.
Ascultă-le cântecul cu ce poţi tu
să'l asculţi îngânând universul:

"Dulce'i gândul
    că ai fost aleasă
de Împăratul lumilor
por să'i fii fântânii
    şi mireasă

veşnic dor şi-alături Călător"

Azi, norii romboizi, galbene cuburi
s'au retras orânduindu-se în sfere.
În faţa ta alai neantic te'nsoţesc,
pe margine de rază împăratul
te'ntâmpină, adorato. Dragostea
principiu unic rămâne'n univers.

În zi de mare sărbătoare
când pleacă Tuopibui şi Spica
în zenit anunţă regalele descinderi
e clipa înălţării.

Pe Bethor jur,
sunt doisprezece ani de când lumina
a botezat şi încă doisprezece
vor mai trece până când
se va mai cerne
binefăcătoarea'ţi undă
pe-un Călător Astral.

Aşa, fii binecuvântată, tu,
ce-ai urcat pe cele Şapte Serpentine
spre Podul Curcubeu.
Azi, norii romboizi, galbene cuburi
s'au retras orânduindu-se în sfere.[149]

Simbolistica poemelor reprezintă mult mai mult decât visul unui iniţiat, ele sunt alchimia în sine a unui mag ce a îndrăznit să

[149] Liviu Pendefunda, *Vindecare în nor*, Poema focurilor, 1996

creadă într'atât în Dumnezeu, încât să dorească a transcede în starea de veghe ce alţii nici măcar nu şi-au închipuit că se poate visa în adâncă adormire. Poezia e lacrima privighetorilor care au ostenit toată noaptea cântând.[150] Norul romboid, substanţa eterică mercuriană deţine întreaga existenţă, plasma oamenilor de ştiinţă, matricea vibratorie a câmpurilor energetice din elemente. Şi lumina descinde de la Marele Arhitect al Universului către om, e podul curcubeu ce are pentru ochiul pur şi limpede vibraţia celor şapte culori. Aceste şapte taine din strânsa legătură dintre Dumnezeu şi om sunt numite în basmele populare, împăraţi. Împăratul Albastru e duhul omului, împăratul cer. Împăratul Galben e conştiinţa, sufletul omului, numit şi Harap-Alb, iniţiatul sau Horus - ochiul conştiinţei. Împăratul Roşu este Hades, Pluton care ţine captivă energia spirituală a omului. Shekinah-Kundalini-Persefona e fata Împăratului Roşu pe care Harap Alb trebuie s'o salveze şi s'o ducă la Împăratul Albastru. Apoi, căsătorindu-se ei vor da naştere Împăratului Verde – Fiul - Logosul[151]. Astrologia atlantă o prezintă pe această Mare Regină, Shekinah asociată Lunii, remarcabilă imagine a lumii primordiale. Multiplele fântâni ale demiurgului în care poţi înţelege esenţa Cuvântului sunt aşezate pentru a conduce lumea conform Arcanelor. Ea, Luna, e natura creatoare, regină a elementelor, născătoare a veacurilor. Aici fântânile sunt: a sufletelor - Junona, a virtuţilor – Minerva, a naturii – Diana, a maternităţii – Rhea etc.[152] Dar destinul nu poate fi dependent numai de astre ci şi de caracterul uman.[153] De aceea noi înşine putem să îndeplinim perfecţiunile pe care ni le dorim pentru viaţă. De aceea unul dintre efectele poesiei trebuie să fie acela de a da senzaţia, nu de a fi găsit ceva nou, ci de a aminti ceva uitat. Toată istoria lumii se repetă în ritmul şi rimele unui univers pe care

[150] Lucian Blaga
[151] Vasile Lovinescu
[152] Apuleius, *Metamorfoze*
[153] Ovidiu, *Fastum*

credem că l-am creat. Frumuseţea e că el ne-a creat pe noi şi continuă într'o manieră tainică să o facă zi de zi, noapte de noapte. Francis Bacon spunea că a ignora este a şti să uiţi. Dar totul există şi trebuie doar readus din memorie cititorului,[154] aşa cum poetul şi-a amintit abstractul imaginilor şi emoţiile răbufnite din acestea în spiritul şi sufletul său. Sunt vieţi care se consumă în pâlpâiri asemănătoare meteoriţilor. Exasperarea trăirii este conţinută în fiecare mişcare, în fiecare gest. Un destin ameninţător influenţează atitudinile cu stări obsesionale, cu conştiinţa supremaţiei absurdului, a vidului. Dar acestă stare nu înseamnă înfrângere. În ciuda oricărei voinţe, oricărei inteligenţe şi poate tocmai datorită acestora, poetul creează cu o luciditate ieşită din comun, cu eroziunea nesfârşită a vieţii, în dauna sufletului şi a trupului. Max Jacob[155], un mim fantast, creează un infim acord în oceanul dizarmonic al lumii, pentru a plonja spectaculos în spaţiul interior al creierului uzat de căutătorii de incubaţii subliminale, avizi, la rândul lor, de viziuni obsesive, deliruri hipnagogice, stări de coşmar şi premoniţii: *Quelquefois, je ne sais quelle clarté/ nous faisait entrevoir le sommet d'une/ vague et parfois aussi le bruit de nos/ instruments ne couvrait pas le vacarme/ de l'Ocean qui se rapprochait.../ Ta voix avait l'infflexion d'une voix/ d'enfer et le piano n'etait plus/ qu'une ombre sonore.* Iată aurora[156], delir al celor şapte culori revărsându-se în vers, unduind imaginaţia neantului spiritual în interiorul lumii materiale.

Sunt lucruri care îşi caută chipul şi numele, lucruri şi fiinţe ale începutului şi apocalipsului, dar elemente care îi dau poetului sentimentul supremaţiei sale în raport cu absolutul. Lucruri nenăscute, simboluri netălmăcite sunt aduse în acest sobor al marilor fuziuni de sentiment şi conştiinţă a contopirii lucide cu ceea ce alcătuieşte temelia şi substanţa acestei lumi. *Când primeşti în*

---

[154] Ciat de Jorge Louis Borges, *Cărţile şi noaptea*, Junimea 1988
[155] Max Jacob, *Le Laboratoire Central,* 1921
[156] Liviu Pendefunda, *Geneza Aurorei,* Convorbiri literare, iunie, 2009

somn scrisoare/ de la Dumnezeu şi când/ te găseşte pe un scaun/ de tăcere/ ploi plângând -// ia condeiul şi răspunde/ că în lut sunt cai destui,/ că murim pe-o coamă mândră/ în tărâmul nimănui// pune'n plic apoi scrisoarea/ şi trimite-o la cutie// şi aşteaptă să'ţi sosească/ fiindcă ţi-ai trimis-o ţie ! [157] Cu şoapta, cu foşnetul, cu tremurul unei lacrimi, cu freamătul neauzit al unui gând, poetul îşi compune fundalul meditaţiei sale pe care se proiecterază transfigurate frânturi ale viselor sale, tresăriri ale spiritului său, reflexii şi refracţii ale mesajului divin. Rostuită ca spirit şi ca prezenţă continuă în structurile latente ale versului, această lume, reală, antrenând cortegii de elemente reconstituite, încearcă să desfăşoare o procesiune lirică vizuală sau sonoră, o parte densă a viziunii pe care poetul, oricare ar fi el, o scufundă în har şi meditaţie.

Nevoia de comunicare spirituală şi de cunoaştere implică dificultatea poetului de a recompune, într'o structură şi o tonalitate poetică proprie, informaţia inspirată pe care harul său de a recepta şi trezi amintirile îl are în procesul creaţiei. În prima sa epistolă către corintieni, apostolul Paul face referire la cele nouă daruri pe care Dumnezeu ni le-a dat de la începutul lumii. Trebuie doar să le descoperim, să le înţelegem, să ni le însuşim şi să trăim în Tradiţie căutându-le şi ghidându-ne după ele: credinţa, vindecarea, facerea de minuni, prorocirea, înţelepciunea, cunoaşterea, darul limbilor şi tălmăcirea lor. Înconjurat de simboluri şi numere, dăruind şi rugându-se, poetul aşteaptă întotdeauna un semn. Modalitatea ancestrală de a comunica, de la scrierea prin noduri a incaşilor, de la hieraticele sau demoticele egiptene până la limbajul computerizat al timpurilor noastre nu justifică decât crearea instrumentului magic numit carte. Ea depăşeşte sau împlineşte suportul temporal al sunetelor, pentru că poesia este în primul rând o elaborare structurală fonică. Chiar citind-o în gând ea răsună creând în cugetul cititorului o taină complexă ca o percepţie multisenzorială.

---

[157] Ion Alexandru Angheluş, *Cai de lut*, Contact int'l, 1992

Rezonator multiplu al zbaterilor, al contradicţiilor, al nădejdii şi speranţelor, manuscrisele ne şoptesc sclipiri de istorie, memorie şi prezenţă, proorocire, prevestire, dar şi înnoire a lumii sau a fiinţei. Poesia, ca şi întreaga literatură rămâne cea mai fantastică născocire a imaginaţiei umane revărsate din constelaţiile universului sub forma luminii din haosul ceresc. Fără Cuvântul strecurat ca o rouă astrală în versurile omenirii, în testamentul liric al umanităţii zecilor de milenii am încerca un sentiment de singurătate terifiantă. Şi totuşi din lumina primordială ia naştere splendoarea Cuvântului ca o aurora boreală, în mii de culori şi frecvenţe ce aduc muzica sferelor printre noi: *Dans les belles couleurs/ Ignorant le repos/ Dans la nuit, à tâtons/ Sans se tromper jamais/ Elaborent l'aurore.* [158] Atotputernicia luminii în lumea neştiută se deschide purificatoare în ştiinţa timidă şi totodată înălţătoare a sensurilor. Astfel întâlnim mai la toţi poeţii puterea de a face transparentă noaptea şi grăitoare tăcerea pe care o scot din exilul nefiinţei şi uitării, redând-o poesiei. Chiar şi Călinescu, în ciuda simplităţii exprimării, concentrează o teribilă experienţă interioară, viziunile lirice neavând moarte: *universul nu este decât/ un joc de mari curcubee./ În scripetul lumii celeste/ Eu sunt aşezat pe-o scânteie.* Paradoxul face, că neştiind exact ce este poesia, ea aduce foamea de absolut, de la Geneză şi până la Apocalips. Dintre faţetele multiple ale misteriosului cristal al poesiei, înţelegem aşadar secretul. Înţelesul înţeles e însă o taină pe care o păstrăm în noi, nu pentru că ni s'ar impune ci pentru că ea vine ca un secret ce trebuie păstrat, o întrezărim, o cunoaştem, dar ca şi lui Dumnezeu, nu'i puterm vedea faţa şi nici pronunţa numele. *M'atârn de tine poesie/ ca un copil de poala mumii./ Să trec cu tine puntea lumii/ Spre insula de veşnicie.* [159]

Dă-ne, Doamne, mintea să înţelegem dorinţele care ne frământă, apa băută din fântâna înţelepciunii Tale, cu rouă prelinsă

[158] Superrvielle, *l'Enfant de la Haute Mer*, 1931
[159] Alexandru Philipide

din măreţul curcubeu ce l'ai întins peste zilele noastre şi ne luminează nopţile cu aripile astrelor ce poartă îngerii în spirala din clopot ! Numai ascultându-ne nouă ruga vom şti unde, cine şi de ce suntem. Aşa cum spune Blaga[160] *Frumusețea, ca și zborul și iubirea/ de cenușe'și leagă firea./ De ștergi fluturelui praful, nici o boare – / nici o vrajă nu'l vor face să mai zboare.*

[160] Lucian Blaga, *Lângă un fluture*

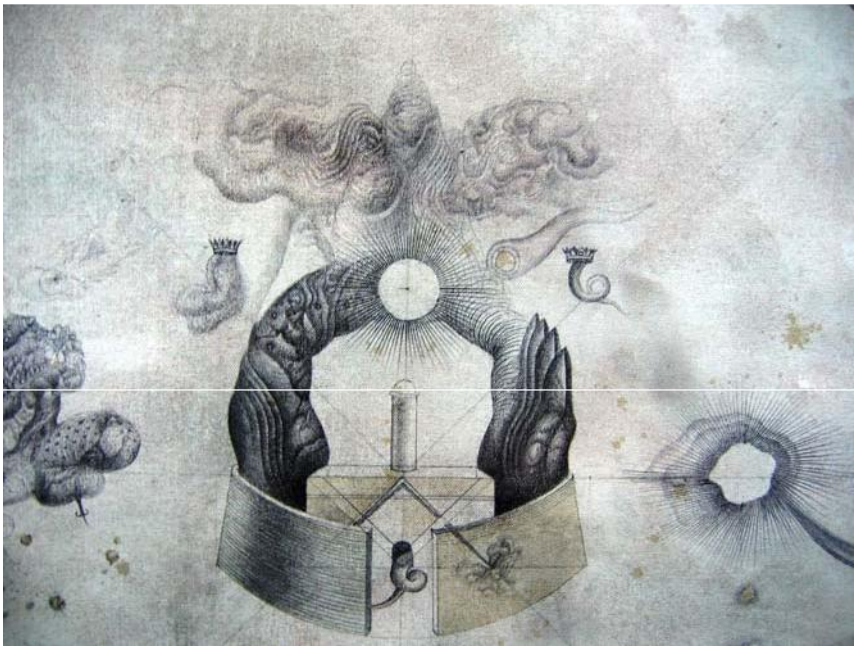

5. Si tatlia jungere sit tibi scire posse

Ordine secrete sau religii

Cogito, ergo sum[161]

Masoneria este una din cele mai vechi organizaţii existentă astăzi. Multe documente relatează despre acest adevăr, chiar şi cele care se încrâncenează să demonstreze aspecte negative, cum de altfel s'ar putea face despre oricare dintre ordinele şi administraţiile religioase ale tuturor timpurilor. Foi de papirus găsite în 1888 cu prilejul săpăturilor arheologice în Desertul Libian, descriu întâlniri secrete ale unor

[161] René Descartes, filozof rosicrucian din secolul al XVII-lea; *gândesc, deci exist* reprezintă interesul pentru cercetările ştiinţifice, literare sau artistice ale ordinului.

astfel de organizaţii cu 2000 de ani î.C. Ele participaseră la construirea templului lui Solomon şi aveau cam aceeaşi funcţie cu a sindicatelor de astăzi, dar cultivau tradiţia mistică încă de atunci. Ca ţel al ordinului era transformarea interioară prin desăvârşirea spirituală a omului în veneraţie faţă de Dumnezeu. Pentru că masonii erau de religii diferite, acest Dumnezeu era numit "Marele Făurar universal". Alte indicii se află în scrierile necrologice din Egipt, Zeul Toth fiind considerat odinioară Marele Maestru, funcţie ce'i conferă calitatea de conducator suprem. Pentru a comunica, masonii foloseau simboluri, alegorii şi ritualuri. Cel mai important simbol al multor organizaţii, inclusiv al masoneriei a fost şorţul. Foarte simplu şi murdar la început, acesta a fost înlocuit de preoţimea lui Melchisedek în jurul anului 2200 î.C. cu o blăniţă albă de miel care este încă şi astăzi folosită. Dupa vechea tradiţie, zeii Egiptului antic zburau în mici nave divine asemănătoare OZN-urilor şi erau reprezentaţi în picturile din temple purtând şorţuri. Mai târziu şi preoţii purtau şorţ, ca semn al devotamentului faţă de zeii zburatori şi al autorităţii lor în faţa poporului ca reprezentanţi ai zeilor. Încă din anul 3400 î.C. membrii Frăţiei Şarpelui purtau şorţuri pentru a'şi arăta supunerea faţă de zei. Se pune la îndoială faptul ca aceasta întrebuinţare originală ar fi cunoscută celor din straturile inferioare ale lojilor izolate, cum de altfel ar fi fost şi normal, limitele iniţierilor succesive neacordând dreptul nimănui să acceadă la cunoştinţe ce nu'i sunt accesibile pe o treaptă inferioară. Înainte de 1307 Ordinul Cavalerilor Templieri, Ordinul Cavalerilor Ioaniţi şi în parte chiar cei din ordinul cavalerilor germani erau organizaţiile conducătoare din spatele cruciadelor împotriva musulmanilor. Deşi aceste ordine se duşmăneau unele pe altele, au luptat totuşi împreună pentru creştinism. Templierii par a fi o za importantă în istoria universală a sferelor oculte, de unde şi rolul lor de precursori ai gradelor templiere ale francmasoneriei. Oricum, trebuie apreciată continuitatea şi dăruirea gânditorilor rosicrucieni şi francmasoni din Evul Mediu. Printre aceştia Robert

Fludd apreciază întrepătrunderea celor două sfere iniţiatice în spiritul Tradiţiei[162]. Dar scopul nostru nu este să ne ocupăm de istorie, cu toate că fără aceasta am fi nimeni şi fără respectarea tradiţiei nu am reuşi să convingem legătura noastră cu Dumnezeu. Dacă unii autori, cărturari de renume la timpul lor nu au reuşit să interpreteze corect istoria şi s'au angajat în tălmăcirea eronată a originilor filosofice şi esoterice a lumii[163], nu înseamnă că toţi adepţii unor ordine secrete trebuie să'şi pună cenuşă în cap şi să se renege.

Masoneria are avantajul de a se fi implicat în respectarea Tradiţiei de către religiile tuturor timpurilor pe care le cunoaştem. Lucruri asemănătoare s'au întâmplat în diversele colţuri ale lumii în ultimile sute de mii de ani. Deci şi în Mesopotamia, în India, în Atlantida, în Egipt, în imperiul Roman, în Israel şi în Europa. Veneţia a fost un bastion, încercând să susţină toate frământările, atât ale reformei protestante cât şi înfiinţarea Inchiziţiei, a acordat lui Henric al VIII-lea premizele rupturii cu Spania şi Roma. Acestea erau posibile într'o Anglie şi o Scoţie unde mulţi dintre templierii prigoniţi pe continent se retrăseseră în anii de început al secolului XIV. Cornelius Agrippa, Giordano Bruno, John Dee, Francis Bacon, John Lock, Isaac Newton reprezită o legătură spirituală între Veneţia şi Londra. Mişcarea rosicruciană, în încercarea sa de a elibera gândirea umană de încorsetarea doctrinelor totalitare, a fost adesea ţinta unor atacuri denigratoare, cu toate că reprezenta adevărata faţă a dogmei căreia îi suntem cu toţii tributari. Considerată că aduce infuzii de hermetism păgân, simbolistică şi imagerie kabbalistică, adevărurile revelate de ea au

---

[162] *Utriusque Cosmi, majoris scilicet et minoris, metaphysica, psyhica, atque technica historia*, 1617-1619

[163] de exemplu Albert Pike care vede ca purtător al luminiii pe îngerul căzut, pe Lucifer; el este asemenea autorilor care nu acceptă similitudinea lui Yahveh cu Allah şi Dumnezeul creştin.

fost blamate cu toate că însâşi marile religii îşi bazează învăţăturile pe aceleaşi elemente. După ce Veneţia şi-a pierdut importanţa economică şi Londra a început să devină un imperiu mondial, opozanţii dezvoltării industriale a lumii, ai evoluţiei civilizaţiei umane, şovini şi rasişti prin excelenţă, au început o luptă acerbă împotriva a ceea ce şi Isus propovăduise întotdeauna, îndemnând la fraternitate, libertate şi egalitate.

Mari illuminaţi ai lumii precum Voltaire, David Hume, Darwin, Helena Blavatsky, în ciuda aportului lor la realizarea stadiului actual de civilizaţie şi mai ales de gândire, ce încă nu a putut cuprinde decât limitat societatea umană, sunt şi azi contestaţi şi blamaţi de cercurile ce nu se ascund în a distruge omenirea, dorind să aducă mai aproape presupusul sfârşit al lumii, fatidic şi previzionat profetic. Mi-e teamă că aceştia sunt adevăraţii mesageri ai răului. Faptul că mulţi învăţaţi şi-au permis să gândească, să pătrundă în tainele metafizicii şi să amintească lumii de Tradiţia originală a religiilor lumii, cu venerarea unicului nostru Dumnezeu din cele mai vechi timpuri, a constituit subiect de interpretare, răstălmăcire şi adeseori condamnare. Până şi bisericile creştine recunosc azi că deciziile inchiziţiei şi anumite hotărâri ale clerului de-a lungul timpului au fost greşite şi au fost luate din teama de a nu pierde credinţa oamenilor, nepregătiţi să înţeleagă că nu există nicio contradicţie între dogmă, libertatea gândirii şi numeroasele doctrine. Toate concură, atât cât sunt bine intenţionate şi nu slujesc interese personale sau de grup, la evoluţia firească a omenirii, aşa cum a creat-o prin planul Său divin, Marele Arhitect al Universului.

De ce să condamnăm faptul că Tatăl Ceresc are mii de nume, ar putea avea miliarde, după numărul fiinţelor care trăiesc pe pământ ? El este doar Unul într'o întreită ipostază. Valoarea manifestelor rosicruciene se situează pe trei niveluri. În primul rând, ele prezintă un interes cultural evident, toate fiind o reflectare

a descoperirilor ce au fost realizate de-a lungul secolelor în diferite domenii. Fiecare dintre ele este deci o sinteză a legilor şi principiilor pe care trebuie să le cunoaştem în calitate de cetăţeni ai unei lumi în care cultura are un loc din ce în ce mai important. În al doilea rând, ele aduc dovada experimentală a postulatelor, pe care misticii din trecut le-au stabilit în mod intuitiv ca urmare a numeroaselor lor meditaţii, confirmând astfel exactitatea şi temeiul Cunoaşterii rosicruciene. În al treilea rând, ele anticipă viitorul şi permit întrezărirea problemelor esenţiale cărora umanitatea de mâine va trebui să le dea răspunsuri, dacă aceasta va dori să se ridice la un plan de conştiinţă superior şi să acceadă la fericire.

Trinităţile venerate de-a lungul mileniilor au diferite nivele de înţelegere, cel mai primitiv având aspectul antropomorfic. Astrele precum planetele, soarele şi luna, dar şi oceanul sau alte forme de relief constituiau prin ele însele divinităţi cu simţiri fizice, emoţionale şi intelectuale umane. Ocazional, aceşti zei se grupau în familii cu un tată creator, o mamă simbol al fertilităţii şi un fiu simbol al continuităţii vieţii. Sexul era fundamental în formarea trinităţii divine. Bărbatul reprezenta forţa creatoare, pozitiv, activ şi în continuă mişcare. Femeia era negativul pasiv cu calităţi receptive. Din unitatea celor două polarităţi se năştea universul şi toate fenomenele naturale constituiau al treilea pol al triunghiului, de obicei reprezentat printr'un fiu. Tertullian[164] este primul care instituie termenul de trinitate creştină: Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Duhul Sfânt şi Dumnezeu Fiul ca trei aspecte ale divinităţii supreme.

Triada egipteană este cel mai strălucit exemplu de precursor al trinităţii contemporane. Osiris era zeul morţii în memoria căruia s'au ridicat două mari temple, la Abydos unde se pare că era venerat şi în perioada predinastică şi altul la Busaris. A

[164] părinte al bisericii latine, 160-230 A.D. şi preluată de Theophilus.

fost atât de adulat încât trupul său a fost împărţit în bucăţi de relicve sfinte. Mormântul său există la Abydos. I s'a adăugat Isis şi Harpocrates în locul triadei Amon. Mut şi Khonsu întâlnită în Teba. Rege al zeilor, Amon şi-a înfrânt duşmanii chiar când şi Aton a încercat să preia sarcina zeului unic. Zeul local din Heliopolis era Ra, de aceea unirea celor două regate a condus la celebrul Amon-Ra. Apoi zeul morţii a preluat aspectul de zeu al vieţii, aşa încât Osiris, zerul tată a luat locul lui Amon-Ra şi a reînnoit trinitatea cu Isis, zeiţa mamă şi Horus, fiul divin. Cum am mai amintit în prelegerile mele există multe alte zeiţe mamă de-a lungul istoriei. Mulţi exegeţi au avut pertinenţa să considere că extraordinara importanţă acordată Mariei creştine a fost o extindere sincretică a lui Isis, care avea şi în primele secole de creştinism numeroase temple în Roma şi imperiul roman. Misterele egiptene sunt primele cunoscute în detaliu care acordau o greutate relevantă simbolului dramatic al sufletului. Acest ritual era, precum ştim, unul de judecată al sufletului după moarte, ceea ce exoteric dar cu alte semnificaţii se întâlneşte şi în creştinism. Înălţarea sufletului este descrisă în ritualurile osiriene ca o credinţă particulară în viaţa eternă.

La Memphis, unde exista una dintre cele mai vechi şcoli de mistere, sau la Saqara, unde este ridicat primul zigurat al cărui arhitect era Imhotep, trinitatea consta în Ptah, Sekhmet şi Nefertum. Ptah era considerat patron al spărgătorilor de piatră şi mai tîrziu era considerat ca arhitect al universului. Sekhmet era o zeiţă cu cap de leoaică care simboliza căldura distructivă a soarelui, iar fiul lor divin, Nefertum era zeul lotusului, al răsăritului de soare. Şi Imhotep era considerat ca fiu al lui Ptah, arhitect, medic şi om de stat, o personalitate uriaşă a Egiptului din timpul faraonului Djoser[165].

[165] a treia dinastie a Vechiului Regat, 2980-2900 î.C.

Babilonul avea trinitatea lui formată din Anu, Enlil şi Ea corespunzătoare corpurilor cereşti Sin-Luna, Shamash-Soarele şi Ishtar-Venus. Anu era zeul cerurilor, Enlil al vânturilor şi pământului, iar Ea[166] al apelor. Zoroastrienii aveau şi ei trinitatea care a influenţat mai târziu prin învăţăturile vedice doctrinele incluse în religia şi filosofia hindusă. Ahura Mazda (Ormazd), zeitatea supremă, principiu al binelui, păzitorul bunăstării, Asha (Asha-Vahista) şi Vohu (Vohu Manah) erau cele trei aspecte ale acestei trinităţi. În India de azi, Brahma, Vishnu şi Shiva sunt respectiv esenţa cosmică universală - spirit divin pentru Brahma, păstrătorul cu multiple încarnări pentru Vishnu şi caracteristicile ambivalente, distructive şi benefice pentru Shiva. O altă triadă formată din trei forţe într'un singur zeu este cea mai veche trinitate indiană, Agni. Zeu al focului, al apelor din ceruri el se aseamănă cu Hermes Întreitul. El pare a fi prototipul triadei rigvedice, soare, foc şi vânt conectată la trei principii ale universului. Acestea ar fi unele dintre treimile sacre pe care umanitatea le-a venerat de-a lungul mileniilor. Cu motivaţia lor psihologică, eclectică sau de împrumut din alte culturi sau religii, aceasta dăinuie şi azi. În timpurile precreştine mithraismul fusese ultima care respecta tradiţiile veneraţiei divine, păstrând acest tezaur de peste şapte mii de ani. Studiul zoroastrismului în particular şi al ontologiei mithraice a şcolii elene dionysiace susţin respectarea de către creştinism a triplei îngemănări într'un singur Dumnezeu. Cu siguranţă, însă, în multe dintre ceremonii şi ritualuri, mă repet cu bună ştiinţă, se păstrează vechea Tradiţie condusă de Marii Maeştri din timpuri imemoriale.

[166] mai târziu numit Enki

Freud şi misticismul

Când trec punţile de somn
Îmi rămâne numai visul
şi abisul, şi abisul [167]

Majoritatea autorilor din prima jumătate a celui de al XIX–lea secol, indiferent dacă aceştia ar fi aparţinut domeniilor literare, ştiinţifice, artistice sau filozofice, considerau că misticismul ar fi apărut din natura superstiţioasă şi arhaică a fiinţei umane. Ei vedeau în misticism persoane dezamăgite de realitatea cotidiană, ce îşi proiectau iluziile şi speranţele într-o lume ireală. Pentru Freud şi Janet, orice abordare mistică era chiar suspectă şi traducea o stare nevrotică ascunsă. Din fericire au existat şi alţi autori, precum Jung, ce au avut intuiţia de a restabili adevărul cu privire la acest subiect. Totuşi, trebuie să recunosc că misticismul a fost mult timp greşit perceput de către majoritatea profesioniştilor în psihologie şi psihiatrie. Trebuie făcută diferenţa între ceea ce se încadrează în categoria experienţei mistice şi ceea ce ţine de categoria delirului mistic. Această diferenţiere este importantă pentru misticii ei înşişi, dar şi pentru terapeuţii ce pot fi confruntaţi cu acest tip de întrebări. Misticul este o persoană ce caută să cunoască şi să trăiască un alt aspect al

[167] Lucian Blaga, *Cântec înainte de a adormi*

realităţii, o realitate non ordinară, de unde şi interesul ce îl are pentru misterele existenţei. Căutarea lui în domeniul cunoaşterii este experimentală, fiind obişnuit cu o practică regulată alături de o trăire reală. De asemenea este important să ne imaginăm că experienţele mistice, deşi apar ca multiple în forma lor, au cel mai adesea criterii comune. Husserl, prin abordarea fenomenologică a psihologiei, analiza experienţele altora dar era la rândul său sursa unor înclinaţii mistice alături de cele ale secretarei sale, Edith Stein, victimă a torturilor naziste. De la el păstrăm acest gând admirabil: „Fenomenologia este studiul fenomenelor prin ele înseşi, cu o schimbare a unghiului de percepţie ce permite degajarea esenţei lucrurilor printr'o intuiţie a trăirii prezenţei acestora". În plus, pentru a aborda tema misticismului, trebuie cunoscută arta abstractizării, să se ia o atitudine neutră asupra faptelor, cu un spirit deschis şi o mare disponibilitate interioară.

Problema termenilor folosiţi pentru a defini anumite concepte are o mare importanţă şi naşte în multe din limbile lumii confuzii. Astfel, pentru o persoană care nu este familiarizată cu metafizica, termenii de mistic sau misticism sunt sinonimi cu fanatic sau nebunie. Numeroşi psihiatri sau psihologi adoptând viziunea raţionalistă a lui Freud, nu văd în aceşti termeni decât o conotaţie morbidă şi patologică. Cu toate acestea, de câteva decenii, specialiştii au încercat să arate că nu trebuie să se asimileze experienţele mistice cu delirul mistic, afirmând, aşa cum a făcut-o astronautul Edgar Mitchell, că explorarea spaţiului interior este cu mult mai importantă decât aceea a spaţiului exterior. Jung, în epoca lui, înţelegea bine că experienţa mistică este o stare de conştiinţă specială în care se dizolvă frontiera aparentă dintre Eul interior şi lumea exterioară, unde dispare cu caracter provizoriu ceea ce se numeşte persoana şi unde apare o trăire ce trece dincolo de aceasta, de unde numele de transpersonal. Această stare de conştiinţă a avut în timp diferite denumiri: experienţă mistică,

nirvana, stare buddhică, regatul cerurilor, satori, illuminare, experienţă transcendentală, samadhi, conştiinţă cosmică, al şaptelea cer, experienţă oceanică, extaz, realizare supremă etc.. *Misticismul este unificarea conştientă a unei persoane cu Absolutul şi are ca scop illuminarea, adică lărgirea conştiinţei şi trezirea facultăţilor latente ale fiinţei umane. O asemenea experienţă procură o mai mare intuiţie, înlesneşte limpezirea raţionamentului şi îl eliberează pe om de anxietatea ce îl tulbură şi căreia trebuie să îi facă faţă. El poate de asemenea să ducă la o regenerare fizică, adică la infuzia în om a unei forţe ce produce sănătate şi diminuează sau elimină boala.... Misticul trebuie şi poate să fie capabil a realiza, în domeniul afacerilor, ştiinţelor sau artelor, o operă prin care să'şi câştige respectul colegilor săi de muncă şi al asociaţilor săi, la fel de uşor precum poate să-şi întoarcă conştiinţa către interior şi să se bucure de măreţia Cosmicului. Numai ignoranţa îi poate face pe unii oameni să aprecieze că misticul este incapabil să înfrunte realităţile materiale cotidiene* [168]. Să amintesc de asemenea clasificarea privind misticii, apărută în Enciclopedia Medico-Chirurgicală, clasificare ce poate fi un element de referinţă deosebit de interesant. Se disting patru modalităţi de exprimare a personalităţii:

- misticul cosmic are conştiinţa că el este o parte din lume, el însuşi reprezintă manifestarea unui Principiu unic, căutând să se scufunde în Cosmos şi in Armonia universală…; el crede că prin propriile sale forţe, datorită unor tehnici iniţiatice foarte precise, în final va scăpa din ciclul fără sfârşit al naşterii şi morţii,
- misticul plotinean, urmează gândirea lui Plotin care, reluând înţelepciunea lui Platon, dezvoltă tema unui suflet în afara lumii sensibile pentru a se cufunda în Unul,
- misticul creştin simte că pentru el, Dumnezeul Iubirii se dezvăluie în Trinitate; datorită lui Cristos, a Cuvântului

[168] Ralph Lewis, *Sanctuar interior*

încarnat, el crede că omul, ca trup şi suflet, se poate transfigura,

- misticul non conformist caută trezirea la o realitate, adesea nedefinită, care însă îl depăşeşte; individualist, el este câteodată consumator de droguri ca mijloc de a accede în Absolut, dar tot el poate fi obiectul unui delir mistic; în aceasta ultimă categorie se găsesc persoane căzute pradă psihozei sau isteriei, de unde necesitatea pentru cel ce observă, să cunoască bine misticismul, fenomenele mistice şi psihologia, ca în final să poată realiza o analiză clară a oricărei stări de conştiinţă neobişnuită; acest lucru presupune să se ţină cont de ea pentru fenomenele din trecut şi de faptele observabile în prezent; o asemenea manieră permite scoaterea în evidenţă a noţiunii de demers spiritual, şi trecerea dincolo de experienţele fugitive.

În general, se poate califica drept spiritual orice demers interior ce este autentic şi care, aşa cum spun adepţii Sufismului, este fondată pe o relaţie cu sine însuşi şi cu ceilalţi. Această definiţie nu se rătăceşte în imaginar şi exprimă relativ fenomenele parapsihologice ce fascinează atât de mult în public. Deseori există o confuzie între misticism şi parapsihologie. Fenomenele paranormale nu sunt dovada unei stări mistice. Marii iniţiaţi nu au cunoscut sau exteriorizat manifestările lor paranormale, în timp ce sunt persoane fără vreun demers spiritual ce au trăit, mai mult sau mai puţin conştient, fenomene relevante pentru parapsihologie. Revenind la diferenţa existentă între experienţa mistică şi delirul mistic precizez că delirul este un mod de interpretare al realului ce se dezvoltă în afara realităţii, şi este însoţit de tulburări de comportament şi de caracter. Delirul se încadrează în categoria psihozelor, care se traduc prin pierderi de adecvare la realitate. Precizăm că există psihoze acute a căror durată este destul de scurtă şi care se prezintă sub forma unor idei delirante, şi psihoze

cronice ce pot invada definitiv viaţa individului. În toate psihozele, pacientul are o convingere de neclintit în ceea ce trăieşte sau în ceea ce fals interpretează, delirul fiind astfel o încredere ireductibilă într'o falsă concepere a realităţii. Individul devine atunci incapabil să facă distincţia dintre lucrurile din imaginarul său şi cele din lumea reală. Ideile delirante pot fi multiple: idei de posesie, de seducţie, de vrăjire, de blesteme (pacientul poate să se creadă persecutat, la discreţia demonilor), idei de ales mistic, de mărire, de misiune pentru salvarea lumii, de a fi reîncarnarea lui Iisus etc. (pacientul se consideră neînţeles de ceilalţi, pe care îi consideră ca fiind mediocrii) şi idei obsedante cu privire la diferite teme precum sfârşitul lumii, comploturi misterioase etc. Asemenea idei pot fi exprimate într'o formă structurată, uneori inducând în eroare anturajul, sau dimpotrivă într'o formă haotică. Totul depinde de forma bolii mintale în care acestea se încadrează (schizofrenie, paranoia, bufeuri delirante, parafrenie). Mecanismele care stau la baza acestor idei delirante sunt ele însăşi diverse - intuiţiile false şi convingerile eronate, halucinaţiile vizuale, auditive, cenestezice sau interpretările delirante, ce sunt erori de judecată având ca plecare fapte reale, dar care nu sunt corijate prin critică, prin convingere sau demonstraţie.

Am accentuat puţin asupra acestor date, puţin tehnice, tocmai pentru a te readuce pe tine, cititorule, cu picioarele pe pământ şi să accepţi că şi eu caut Adevărul. Nu sunt convins că ştiu calea către el, dar mă strecor din clopot în clopot cu bagaje din ce în ce mai grele, să înţeleg Labirintul. Nu m'am amăgit citind literatura, uneori de proastă calitate a unor autori necunoscuţi despre misticism. Ce elemente m'ar putea ajuta să deosebesc un mistic delirant de un mistic autentic ? Pentru a răspunde la această întrebare, se apreciază criteriul de autenticitate a unei experienţe mistice veritabile, coerenţa şi conexiunea cu realul, precum şi fecunditatea spirituală a persoanei în cauză. Misticul delirant a avut

deseori crize identice în trecut. De altfel există în general o repercusiune în toate sferele existenţei acestuia, cu tulburări de comportament şi de caracter. Delirantul încearcă dificultăţi în contactele sociale şi le plasează adesea sub semnul neîncrederii, al ostilităţii sau al riscurilor de comunicare. În final este bine să se reţină că diferenţa fundamentală dintre misticul delirant şi misticul autentic constă în faptul că primul suferă de o dezorganizare a Eului său obiectiv şi de o destructurare a conştiinţei, în timp ce la cel de al doilea, acest Eu nu este dezorganizat, ci dimpotrivă evoluează către o Pace Profundă, de unde şi faptul ca un număr de autori consideră misticismul ca pe un act conştient de libertate. Misticul autentic este eficace în viaţă, în timp ce misticul delirant evadează din realitate şi îşi alterează personalitatea. Numai dacă amintesc fecunditatea spirituală şi materială a unor mari mistici precum Spencer Lewis, Thérèse d'Avila, Mama Teresa, Padre Pio, Sri Aurobindo, Rudolph Steiner, Helene Blavatsky şi mulţi alţii. Exemplele cu privire la această eficacitate în viaţă a unor adevăraţi mistici sunt numeroase, viaţa cotidiană fiind câmpul lor de experienţă şi laboratorul lor. Pe de altă parte, la misticii autentici nu există orgoliu, vanitate, hipertrofia Eului sau inflaţie psihică. Orgoliul este fără îndoială capcana cea mai subtilă pentru fiinţa umană, fiind expresia narcisistică a iluziei. Aici putem găsi orgoliul de a fi trăit o experienţă mistică, de a poseda anumite aptitudini sau de a fi atins un nivel de evoluţie înalt. Când se instalează acest orgoliu, apare aproape imediat sectarismul, fanatismul şi intoleranţa.

Când văd maladii mintale precum nevroza, ce destructurează sistemul eului în raporturile lui cu realitatea, într-o măsură mai puţin profundă decât psihoza, realizez că în faţa mea se află o personalitate inhibată, culpabilizată sau angoasată. De multe ori o educaţie religioasă primară, rigidă, greşit asimilată sau înţeleasă, bazată pe frica de pedeapsă sau de infern, are adesea consecinţe

penibile asupra acestora. Nu rareori aceasta educaţie a avut chiar efecte dramatice, anulând o parte a existenţei, cu precădere în sfera psiho-afectivă, cu repercusiuni asupra vieţii sentimentale şi cu crize depresive multiple. Cei ce sunt astfel afectaţi au uneori un comportament isteric. Desigur, este adevărat că anumiţi mistici au atitudini care te pot face să gândeşti la simptome clasice de isterie. Printre principalele trăsături de caracter pe care analiza factorială le pune în evidenţă în nevroza isterică, putem cita : teatralismul, egocentrismul, instabilitatea emoţională, sărăcia afectelor şi nefirescul acestora, erotizarea raporturilor sociale, dependenţa afectivă, sugestibilitatea. În plan simptomatic, isteria se poate prezenta sub forma indiferent cărei maladii, aşa încât te poţi pierde în labirintul patologiei isterice.

Ralph Lewis a estimat că există patru stări ce permit să se determine dacă cineva a trăit o experienţă cu adevărat mistică. Aceste patru stări sunt: inefabilitatea[169], calitatea intelectuală[170], natura pasageră[171] şi pasivitatea[172]. O experienţă mistică veritabilă se poate aprecia observând sentimentul de unitate, cu dispariţia dualităţii, caracterul inefabil al experienţei, sentimentul de caracter real al experienţei, transcendenţa spaţiului şi timpului, sentimentul sacrului, dispariţia fricii de moarte, cu o dezvoltare a sentimentului

---

[169] misticul descoperă, atunci când revine la starea de conştiinţă normală, că este incapabil să exprime prin cuvinte ceea ce a simţit, şi că nu poate să-şi împărtăşească revelaţiile cuiva care nu a trăit experienţe asemănătoare. Acest lucru se datorează faptului că o experienţă mistică este mai mult un fenomen emoţional decât unul intelectual.

[170] misticul înţelege că impresiile recepţionate îi parvin de la o Inteligenţă superioară. El a făcut deja experienţa înţelegerii complete şi totale a unui subiect, iar autenticitatea mesajului primit nu îi creează nici o îndoială.

[171] ea se referă la durata experienţei mistice. Se admite în general că aceasta nu poate depăşi o oră

[172] într-un moment dat al experienţei, individul tinde pur şi simplu să devină receptiv, cu speranţa unei revelaţii, dar întotdeauna cu umilinţă

de securitate personală, schimbarea radicală a comportamentului şi a sistemului de valori, deoarece *a fi* se substituie lui *a avea*, rezultând aprecierea valorilor spirituale, impresia de lumină, resimţită frecvent, întâlnirile cu fiinţele energetice, cu fiinţele luminii, cunoaşterea imediată prin revelaţie, sentimentul de bucurie profundă şi sentimentul prezenţei lui Dumnezeu, cu deschidere către Iubirea cosmică şi Conştiinţa universală. Credinciosul cu adevărat pios nu are nevoie decât de un singur templu, cel care sub cer îi purifică şi construieşte sufletul. Cerul abstract e vidul în care armonia luminii oscilează între materie, josul hermetic şi susul geometric.[173] Claviculele ce se află la baza gâtului sunt cheile ce deschid accesul la porul fântânii spre clopot.[174]

În concluzie putem reţine că misticismul, în sensul său cel mai nobil, nu are un caracter patologic, ci traduce o dorinţă naturală de cunoaştere. Aşa cum este definit şi studiat în ordinul tradiţional rosicrucian, constituie o cale culturală şi spirituală permiţând oricărei fiinţe umane o mai bună cunoaştere a adevăratei sale naturi şi înţelegerea scopului existenţei. Astfel, misticismul este un suport privilegiat pentru a duce la bun sfârşit un demers spiritual şi pentru a înflori în diferitele planuri ale fiinţei. Tot acest demers ştiinţific demonstrează că misticismul reprezintă oglindirea legilor prin care Inteligenţa divină se exprimă în toată Creaţia şi în omul însuşi.

---

[173] centura desparte jumătăţile corpului în mod similar, de unde şi îmbrăcămintea de ritual a prelaţilor, sacerdoţilor, a iniţiaţilor în general.
[174] respiraţia zonei intermediare e mijlocirea dintre cer şi pământ, după doctrinele rosicruciene.

Zeii ascunşi sub poala lui Dumnezeu[175]

Say "yes" to God, God will say "yes" to thee;
To Heaven's gate this is the golden key.
About my earthly road I do not care;
It may be long; short is God's road to me.[176]

Pentru profan somnul este considerat drept cea mai importantă sursă de repaos. Dar, oare, de ce îl intrigă şi îl tulbură acest univers straniu care'i îndepărtază controlul gândirii şi îi şterge atmosfera existenţei cotidiene ? Poate pentru că se aseamănă cu neantul în care apar iluminaţiile diafane ale raiului într'un amalgam de întuneric pătruns de fulguraţiile coşmarelor. În faţa tăriilor nedescifrate ale naturii, oamenii au exprimat în simboluri divine până şi stările lor de mister. Heraclit se întreba: *pentru ce în vis fiecare are universul său particular în vreme ce în starea de veghe toţi oamenii au un univers comun ?*

Înţelepciunea unui mag mi'a povestit odată
de-un văl prin care nu putem străbate cu privirea
păiejeniş ce-ascunde pretutindeni firea,
de nu vedem nimic din ce'i aievea.

Şi-acum când tu'mi îneci obrajii, ochii
în părul tău,
eu ameţit de valurile'i negre şi bogate,
visez
că vălul se preface în mister
tot largul lumii e urzit

---

[175] Liviu Pendefunda, *Poezie şi Somn,* Poezia, XIV, 2(48), 2009
[176] Frithjof Schuon*, Road to the Heart,* 1995

din părul tău –
Şi strig
Şi strig
şi'ntâia oară simt
întreaga vrajă ce-a cuprins-o magul în povestea lui. [177]

Astfel începe somnul să aducă în om realităţile ascunse, aparente mistere, revelate din cele mai vechi timpuri de magi. *Primele momente ale somnului sunt imaginea morţii; o amorţeală neguroasă ne cuprinde mintea şi nu putem stabili clipa anume în care eul, sub o altă formă, continuă opera existenţei...*[178] Zeul somnului se numea Hypnos, frate cu Thanatos, zeul morţii[179], amândoi fii ai nimfei negre a nopţii care locuia în Hades. Mnemosyna, fiica lui Uranos şi a zeiţei Gaea personifica memoria, iniţiind veghea şi viaţa. Lesmosyna sau Lethe era zeiţa uitării, legată de somn şi de neant, dând numele său unei ape din infern care avea darul să'i facă pe muritori să uite viaţa pământeană. În cultul morţilor se credea că sufletul imaterial scapă de moartea periodică (somnul) a corpului material, călătorind prin tenebre. Plutarh scria: *somnul este singurul dar gratuit pe care îl acordă zeii,* iar Mirinda Panha[180] spunea: *Doar o gândire activă visează... aşa cum în umbră şi în întunecimi, când nu există de loc lumină, nicio rază nu cade pe oglindă, tot aşa când eşti profund adormit, gândirea intră în ea însăşi, nu mai acţionează şi deci nu cunoaşte nici fericire, nici nenorocire. Priveşte, o, rege, corpul ca această oglindă, somnul ca întunecimile şi gândirea ca lumina !*

Am adormit, dacă somn e numele
acestui sentiment de risipire, de împrăştiere

---

[177] Lucian Blaga, *Din părul Tău*
[178] Gérard de Nerval, *Aurélia*
[179] Homer, Iliada
[180] Într'un fragment de dialog din secolul al II-lea î.C. citat în *Les songes et leur interpretation*, Edition de Seuil, 1959

ca pulberea de stele în neant.

Imaginea ta
de azi s'a contopit cu universul. Numai în
mine
persistă. Iar eu
am murit, dacă moarte s'ar putea numi
această stare de plutire
pe adierea unei lumi din adânc.

De azi bezna vidată ca o pânză
pe axa privirii s'a lăsat peste timp.

N-a ştiut nimeni, cine să ştie ?,
dacă exişti sau ai fost vreodată
pe fluviul călătorilor în vis.

În focul acesta
străina răsturnare asmuţeşte lumina
s'aprindă din scrum
secretul înscris de Florii.

O,
rază
a sufletului
chiar înainte
de a fi
ţi'am strigat: încetează !

eu nu mai pot să mă sting
obosit în zbor
deasupra mării

deasupra valurilor negre
mă alint.

Am adormit, dacă somn e numele
acestui sentiment de risipire, de împrăştiere
ca pulberea de stele în neant.

Adorm şi odată cu mine treci
peretele invizibil
al clopotului etern.

De azi.[181]

Empedocle, Diogenes, Hippocrate s'au aplecat asupra somnului normal şi patologic, Aristotel văzând în el o încătuşare[182] şi în acelaşi timp o evadare. *Când trec punţile de somn,/ Îmi rămâne numai visul/ şi abisul, şi abisul.* [183] Somnul e mediul potrivit sustragerii de sub orizontul solar şi intrării în metafizic. Pentru că dacă urmărim înlănţuirea dialectică a evenimentelor şi succesiunea fazelor conştienţei, în jocul mnemic al conştiinţei cosmice interferată în subconştientul uman, observăm că nu imaginaţia delirantă crează operele vizionarilor[184] ci receptarea prin arc reflex a informaţiei spiritului cosmic în care memoria tuturor strămunilor şi a experienţelor personale realizează coca din care se plămădeşte apoi arta.

Somnul este asemeni unui pod
care uneşte ziua de azi

[181] Liviu Pendefunda, *Trecerea în Taină*, Poema focurilor, 1986
[182] Aristotel, *De somno et vigilio*
[183] Lucian Blaga, *Cântec înainte de a adormi*
[184] Henri Focillon, *Vie des formes*, 1943

cu ziua de mâine.
Pe dedesubt, ca un vis,
trec apele.[185]

După cum afirmă Eminescu în *Luceafărul*: *Ea îl privea cu un surâs,/ El tremura'n oglindă./ Căci o urma adânc în vis/ De suflet să se prindă.* Ca esenţă reală visul este o gândire simbolică, dar faptul că el se exprimă în somn cu valori şi semne ce folosec abstractizarea în procesul de identificare şi participare a subconştientului celui adormit ea devine virtuală. Deci scufundarea în somn deschide un univers fără margini, cu tranziţii şi identităţi în a cărui elaborare participă arealul cosmic alături frecvent de opoziţia individuală în faţa destinului astral. *Plăcut e somnul în care/ uiţi de tine ca de-un cuvânt./ Somnul e umbra pe care/ viitorul nostru mormânt/ peste noi o aruncă, în spaţiul mut./ Plăcut e somnul, plăcut.*[186] Şi tot poetul care descoperă în sine taina, trece de la haos la ordine, revenirea la stările păstrate în subconştient aducându'i satisfacţii inexplicabile.

Mi-amintesc cu uimire şi-acum
De timpul în care aveam
O gândire învălmăşită, de fum,
În care-amintirile şi dorinţele şi iubirile
Se frângeau,
Şi-aşteptam să adorm, să m'azvârlu în somn...[187]

La fel ca şi Verlaine sau Malarmé, în *Alchimia verbului*, Rimbaud realizează o lume fantastică, imagini, mistere şi simboluri

---

[185] Juan Ramón Jiménez, *Somnul*
[186] Lucian Blaga*, Cântecul somnului*
[187] Nichita Stănescu, *Mi-amintesc cu uimire*, Necuvintele, Jurnalul naţional, 2009

părând o adevărată lume a halucinaţiilor – uneori prin experienţe mescalinice, dar ea este o îmbinare de mit, incantaţie şi reverie descoperite în somnul poetului: *Am văzut arhipeleaguri siderale şi insule de vis/ Cu ceruri delirante deschise pribeagului rătăcitor./ Şi'n aste nopţi fără sfârşit când dormi exilul din abis/ Ce infinit de aripi ţi-or da credinţa'n viitor ?* [188] S'ar putea spune că visul reprezintă modalitatea noastră de limbaj în timpul somnului. Dialogul îl întreprindem cu noi înşine şi cu memoria universală. Chiar Eminescu surprinde acest adevăr: *Se bate miezul nopţii în clopotul de-aramă/ şi somnul, vameş vieţii, nu vrea să'i ieie vamă./ Pe căi bătute-adesea vrea mintea să mă poarte./ Se-aseamăn între'olaltă viaţă şi cu moarte;/ Ci cumpăna gândirii'mi şi azi nu se mai schimbă,/ Căci între amândouă stă neclintita limbă* [189]. Deci putem afirma că visul face în acest sens parte dintre structurile antropologice ale imaginarului având ca suport structurile subcorticale creatoare ale creierului.. Unii autori relatează că limbajul nocturn s'ar realiza asemănător cu cel diurn, indiferent de fazele ciclului nictemeral. Trecerea de la primul sistem de semnalizare la cel de al doilea, deci de la primul arc reflex la cel al atmei, de la imagine, sunet etc la cuvânt ar fi identic şi în somn. Eu cred că dialectic gândirea uneori ilogică, deformată şi confuză, se manifestă prin cuvânt şi apoi este tradusă în viziuni complexe şi frecvent "imposibile". De aceea nu putem fi de acord cu aceeaşi succesiune din perioada de trezie, ci integrăm gândirea celor trei arcuri reflexe în minunatul amalgam realizat în somn. Charles Baudelaire a trăit experienţa autentică a extazului, a uitării de sine, a depersonalizării, a comunicării cu paradisele revelate, cu Marele Arhitect al Universului. Uneori provocat, somnul poetului descifrează tâlcul ilogic, pur vizual şi mai puţin auditiv al viselor: *Eu arhitect al visurilor mele fermecate/ Făceam să treacă'n iureşul grăbit..../*

---

[188] Arthur Rimbaud, *Le bateau ivre*

[189] Mihai Eminescu, *Se bate miezul nopţii*

Totul pentru ochi, nimic pentru urechi, în vis,/ O linişte de eternitate [190]. În adâncul somnului, poţi fi şi magul dar totodată sluga ce poate să renască precum roza lui Paracelsus[191] din cenuşă. Dar oare care e lumea ce ne face mai buni şi ne acordă liniştea ce ne-o dorim ? - renaşterea păsării Phoenix din noapte în noapte, sub Lună, sau strălucirea soarelui în călătoria sa strălucitoare ? Poetul realizează timpul câştigat în raport cu pierderea identităţii sale:

În vis m'a lovit cineva cu o nuielușă,
dar cine mi-a spus: „Trezeşte-te, cenuşă!"?
Această voce n'o pot uita,
părea o voce de puşlama.

Vocile serioase nu umblă prin vis,
ele n'au acces la hilarul nostru paradis.
Prin vis hoinăresc doar vocile de cinci parale,
Cam într'o ureche, cam descusute, cam guturale.

Trezeşte-te, cenuşă! Şi m'am trezit
şi leneş casc, după tipic, după rit.
Dar vocea de puşlama
în străfundurile somnului mă chema.[192]

Paul Eluard spunea că de fapt poetul este cel prins sub puterea acestei îmbinări de presupusă ficţiune şi realitate, iar creaţia sa nu corespunde statutului de stăpân al condeiului ci, dimpotrivă, de sclav. O revoltă împotriva condiţiei umane în raport cu revelaţia inconştientului întâlnim la André Breton sau Lotréamont care realizează o supraestimare a imaginarului nocturn şi a stărilor

[190] Baudelaire*, Rève parisien*, Fleurs du mal
[191] referire la Borges
[192] Emil Botta, *Spiriduşul somnului*

contradictorii ale raţiunii şi nebuniei din noi. Valoarea cunoaşterii grupurilor spontane de cuvinte ivite din bezna lăuntrică - deci iar Cuvîntul revelat omului – are impactul necesar smulgerii adevărului din straturile gândirii necontrolate de om şi accesului dincolo de personalitatea conştientă: "trebuie să dăm gândirii filozofice largul bulevard de vis"[193]. Patologia somnului, atât de complexă, trădează nopţi de coşmar şi reverie, insomnii după cum aminteam sau vise cu ochii deschişi. Paul Valery este un diurn apolinian spre deosebire de nocturnii lumii lirice, iar ordinea absolută pare a fi simbolul ce înlocuieşte haosul.[194] Chiar dacă Marcel Proust este un prozatoir oniric, poesia somnului său reiese din fascinaţia pe care permanent o trăieşte în faţa viselor. Amintirile rămân şi explodează în somn, amintirile noastre, gândurile oricui răspândite pretutindeni se adună în noi.

"Dormiţi în suflet, amintiri,
Cum dorm în scoici marine furtuni şi naufragii.
Tu, vânt de primăvară ce'n pieptul meu respiri,
Adu'mi din codri frunza ce stăpâneşte fagii,
Adu'mi albastrul clopot al apelor ce cresc
Şi şoaptele de ierburi şi tremurul luminii,
Şi-apoi cândva'ntr'o noapte neştiută,
Dă'mi somnul alb pe care'l poartă crinii"[195].

Dacă e să mă întorc la Freud care analizează prin vis analiza inconştientului în plina sa desfăşurare, atunci trecutul şi viitorul configurează prezentul prin integrări succesive ale arcului

[193] Bachelard*, La psychanalyse du feu*, Gallimard, 1938
[194] Paul Valery, *Ode secrete*
[195] A.E.Baconsky, *Fluxul memoriei*

reflex noetic. Mircea Eliade,[196] analizând comparativ simbolica onirică, extatică, ritualică şi mitologică, susţine că simbolismul acestora necesită decodificare datorită semnificaţiilor lor particulare, de unde şi faptul că lingvistica structurală şi semantică au identificat în aceste interferenţe un registru simbolic al gândirii. Lauda somnului şi a visului o întâlnim în toată creaţia lui Mihai Eminescu: *Când cu gene ostenite sara suflu'n lumânare,/ Doar ceasornicul urmează lung'a timpului cărare/ Căci peredelele'ntr'o parte când le dai, şi în odaie/ Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpaie/ Ea din noaptea amintirii o vecie'ntreagă scoate/ De dureri, pe care însă le simţim ca'n vis pe toate* [197]. La poetul nostru naţional remarcăm influenţe onirice de la Novalis, Edgar Allen Poe, Wieland, Tieck sau Jean Paul. Descrierile fabuloase din *Călin*, la fel cu cele din *Nunta Zamfirei* a lui George Coşbuc, clădite pe succesiuni de imagini în care spaţiul şi timpul nu mai au hotare, ne conduc la Nirvana, dincolo de pesimismul lui Shopenhauer, dicolo de interpretările lui Freud, în Lumină: *Pe-un pat de flori frumoase, proaspete şi ude încă/ Doarme fata cea vestită şi'n suflarea ei adâncă/Ea zâmbind îşi mişcă dulce a ei buze mici, subţiri/ Înecată de lumină şi miros de trandafiri.* [198]. Realul şi fantasticul se împletesc asemeni misticului, metaforicului în creaţia onirică. Varietatea expresivă a zbuciumului lăuntric în raport cu natura vibratorie a genezei o înâlnim şi la Nichita Stănescu:

"Ei trăiau în somn pentru că
numai în vis
Trăiau cu tot timpul de-odată.

Păsările lor zburau dormind,

---

[196] Mircea Eliade, *Eseuri (Mitul eternei reîntoarceri. Mituri, vise şi mistere)* Ed Ştiinţifică, 1991
[197] Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*
[198] Id., *Călin nebunul*

peştii lor înotau dormind
Caii lor galopau în somn
şi toamna
în vii se coceau strugurii
de vis.

Nimenea şi
niciunul nu voia să se trezească,
pentru că numai astfel
forma lor le aparţinea
în întregime şi toată
de-odată.

Şi iarăşi culoarea se poate trezi
şi atunci în ea
nu mai trăiesc
toate vibraţiile de-odată.

Şi însuşi sunetul se poate trezi
şi atunci în el
nu mai trăiesc
toate amintirile de-odată.

Şi însăşi durerea se poate trezi
şi-atunci în ea
nu mai trăiesc
toate amintirile de-odată".[199]

Ceea ce este extraordinar este faptul că poetul fuge către somn, nu pentru a se odihni ci pentru a se refugia. *Oare ce e somnul*

[199] Nichita Stănescu, *Către Hypnos*, Roşu vertical, 1967

?, se întreabă Haşdeu[200] şi răspunde că aproape jumătate din viaţa noastră o petrecem într'un aşa zis repaos care nu există nicăieri în natură şi la fel ca toate dobitoacele, plantele şi omul, când dorm, visează. *A dormi este a visa*. Deci trecerea de la veghe la somn este o profundă schimbare de sens a vieţii în plan psihologic, biologic şi psiho-social. Era o aserţiune cu tâlc şi de mare adevăr, aceea că omul reflectă lumea în creierul său prin gândire, iar gândirea se realizează prin vorbire, prin cuvinte. Şi-atunci, Cuvântul, nu e, oare, legătura dintre noi şi lume, adică Dumnezeu ? Iar cea mai frumoasă parte a limbajului e simbolul codificat în muzică, dans, poesie, delir, în vis. Codurile sunt engrame mnezice fără de care n'ar putea exista visul. Şi nici poesia. Ceea ce este interesant este faptul că visul reprezintă o necesitate arhiprimitivă (dacă toate fiinţele îl au, şi îl au în somn !), intermediară şi trecătoare. Cifrul visului dispare după ce acesta a fost comunicat. Dar urmele lui rămân adânci şi mesajul este deseori greu sau fals traductibil. Decodarea demonstrează că limbajul oniric, deşi este simbolic este diferit în comparaţie cu limbajul vigil, fiind votba de un mesaj necontrolat de conştiinţa noastră şi de caracterul de o altă factură a sensului simbolic al imaginilor şi succesiunii lor din vis. *De eşti Tu visătorul, visu's eu./ Dar de vrei să veghezi, sunt voia'ţi iară./ Mă fac puternic pentru slava toată/ şi mă rotesc – o linişte stelară –/ peste cetatea timpului ciudată.* [201] Este un poem care aduce excelenta apropiere între Spiritul cosmic şi omul supus acestuia în stare de veghe sau somn. Au fost scriitori care au recurs la harul creativ şi la poetica particulară a somnului. Uneori punerea în scenă a unor peisaje fascinante, de o splendoare fără seamăn, pline de o fecundă imaginaţie, îmbogăţite de o vastă paletă emoţională a fost generată de elementele onirice ale somnului unor mari creatori: Homer, Dante, Lamartine, Baudelaire, Poe, Mozart, Hoffmann, Eminescu,

---

[200] B.P.Haşdeu, *Sic cogito*, Ed. Evenimentul, 1990

[201] Rainer Maria Rilke, *Sunt eu, înfricoşatule, nu m'auzi, oare ?*

Blaga, Nichita Stănescu, Leonardo da Vinci, Bosch, Goya, Van Gogh, Brâncuşi sau Picasso. Dar precum fiecare fiinţă trăieşte în interiorul unui model cultural şi interpretează experienţele sale prin prisma cunoaşterii, tot astfel şi formarea mentală a imaginii unui simbol oniric în devenire sens hermeneutic include un concept pur uman în relaţie cu ceilalţi şi cu Spiritul cosmic.[202] Şi atunci, iată, portul se retrage într'un spaţiu care i-ar putea aduce misterul somnului:

> Eu, neştiind când or să vină zorii,
> Deschid toate uşile, prevăzătoare!
> Ei vor avea – ori pene, ca o pasăre,
> Ori valuri, ca un ţărm de mare...[203]

Răsfrânte asupra creaţiei sunt şi clipele stranii, terifiante care pot însoţi somnul. Rezonanţa coşmarului şi a depresiei este tulburătoare: *Păduri ca niște domuri mă copleșiți de groază/ Cu tunete de orgă în glas, urlați profund/ Și'n inimi hrube'n care vechi gemete vibrează,/ Ecourile noastre ca un prohod răspund.* [204] Şi continuă: *O hoardă ticăloasă de mari păianjeni țese/ În creierele noastre rețele fumurii.// Și lungi și nesfârșite convoaie mortuare/Încet și fără muzici prin suflet trec mereu;/ Speranța'nvinsă plânge; și rea, dominatoare/ Înfinge spaima negrul ei steag în craniul meu.*[205]

Alcoolul şi drogurile (opium) crează o trecere spre paradisul pierdut, cu şansă mare de a deveni infern, experienţe când de reverie, când groteşti şi bizare. *Dorm, resemnate sub tării,/ Mări vaste de melancolii,/ Și'n turle umbrele străbat/ Și totu'n goluri e-*

---

[202] Umberto Eco, *Opera deschisă*, ELU, 1969
[203] Emily Dickinson, *Eu neștiind când or să vină zorii*
[204] Baudelaire, *Obsession*
[205] Id. *Spleen*

atârnat,/ Şi dintr'un turn înalt, trufaş,/ Veghează moartea peste-oraş [206]. Viziunile din stările hipnagogice în care ochiul şi mintea, primul arc reflex de conexiune cu realitatea şi cel noetic se întrepătrund prin prelucrarea într'o procesiune somn-veghe a metamorfozelor de referinţă cosmică, perfect definit de poet *cu ochiul pururi redeschis/ pe când vin spectre din abis.* [207]

La Henrich Heine visul exprimă sentimentele, bucuriile şi durerile poetului, dar şi pe ale semenilor săi. Vălul care acoperă viaţa fizică se ridică în somn şi dezvăluie o lume mai vie decât cea în care trăim.

"De-atunci iau drept bune mirajele minciunii
Şi tot privind la stele, mă prăbuşesc sub roţi.
Dar vocea mă alină,
Spunându'mi că nebunii
Au vise mai frumoase ca înţelepţii toţi."[208]

Jean Paul a imaginat o psihologie şi o estetică a visului în care descrie analogiile dintre întâmplările petrecute în somn şi poesie. Muzicile care se aud în această Arcadie crepusculară, câmpiile elizee care o acoperă, arătările cereşti care o populează nu suferă comparaţii cu nimic din ce oferă pământul. Cum, oare, ne-am putea închipui că basmul, metafora din somn este o fantasmagorie ruptă de realitate ? Dacă suntem de acord că memoria neuronilor noştri activaţi în arcurile reflexe ce ne leagă cu elementele naturii, reflectând, refractând, analiză şi sinteză, totul este o realitate existentă, în noi, în matricea divină, în timpuri şi spaţii cosmice. Novalis face referire la relaţia dintre vis, poesie şi

[206] Edgar Allan Poe, *Cetatea din Mare*
[207] Id, *Adormita*
[208] Charles Baudelaire, *La voix*

basm, dar accentuează ceea ce şi eu insist să afirm: că somnul are gradul său de acces la libera gândire.

> Acum ştiu, când va fi ultima dimineaţă – când lumina nu se va mai feri de noapte şi de iubire – când somnul va fi pururea doar un singur vis inepuizabil. Cerească istovire simt în mine. îndelung şi istovitor mi-a fost pelerinajul spre sfântul mormânt, iar crucea apăsătoare. Talazurile cristaline, indistinctele simţuri comune care izvorăsc din sânul întunecat al colinei, la picioarele căreia se sparge torentul pământesc, cine le-a gustat, cine a stat sus pe munţii hotarnici ai lumii, şi a privit în jos, în noua ţară, în reşedinţa nopţii – acela într-adevăr nu se va mai întoarce înapoi în forfoteala lumii, în ţara unde lumina în veşnică neliniște sălăşluieşte.[209]

Ar putea fi ultima dimineaţă, mai ales când trezirea îţi reaşează realitatea înaintea ochilor, a percepţiei obiective: *În oraşul cu guri flămânde am stat,/ prin evantaie de case intrate în pământ/ cu ferestre ca noduri de trestii,/ şi somnul mi-a întins racle oaselor.// Am stat în el ca un bătrân trubadur,/ stau şi astăzi în el şi visez, / visez o dragoste supremă / şi a doua zi sunt singur.* [210] Hoffmann în "*Ulciorul de aur*", Gerard de Nerval în "*Aurelia*", Victor Hugo în "*La fin de Satan*", realizează o asimilare a lumii onirice cu realitatea transcendentă. Aici apare insomnia, parte patologică a somnului, ca o pedeapsă pentru cel condamnat să trăiască anxios, fără a putea beneficia de somn. E certă înmănuncherea frumuseţii aventurii umane, grandoarea şi suferinţa Marelui Arhitect al Universului în raport cu geniul uman, uneori silit să nu cunoască liniştea, adică somnul, să nu se scufunde în lumea viselor, decât poate în cea a coşmarelor. *Unde'i somnul în care sufletele noastre sunt egale, / ce schimbă peşteri în culcuşuri calde şi dă prilej să zboare-agale/ albinele în gura larg deschisă a aprigului leu ?/ O, vocea care zice: să ne culcăm şi să ne slobozim în chinul greu/ sunt blestemat să*

---

[209] Novalis, *Imnuri către noapte,* IV

[210] Dimitrie Stelaru, *Şi visez*

n'o pot asculta în nopți de convulsii bântuite/în care port în ochi aprinse flăcări și'n gură spume otrăvite.../o beznă uriașă, descinsă brusc din cosmosul haotic/himerică mă'nlănțuiește în negrele genuni, despotic/și'ncovoiat sub monstruoasa povară din neantul de nepătruns/eu sufăr fără noimă. O, doar o clipă de-aș dormi mi-ar fi de-ajuns .[211] Tot Hugo spunea că dacă visezi trebuie să fii mai puternic decât visul, ceea ce mi se pare pertinent, creierul uman având capacitatea de a se integra sau război cu informația, dar cel mai mare pericol este himera care ar putea să se strecoare în conștiința omului. Aceleași chinuri ale celor ce nu pot avea bucuria somnului o relatează și Shakespeare: *O, somn, o, dulce somn cu vis/ Balsam al firii, tare te-am speriat, te-am alungat,/ De nu mai vrei pleoapa să'mi închizi chiar niciodat'/ Și să'mi îneci simțirea în uitare...* [212] Unii poeți recunosc starea prin care sunt cuprinși de lumile ce nu le pot controla, ele fiind inspirația gândurilor lor diurne:

Pluteam pe-un râu, parcă legat de mâini,
Ținut deasupra de o forță tandră,
Cătând pe cer rotundul unei pâini
Și logodit pe mal c'o salamandră.

Spălăm sub pleoapă firul de nisip
Și scoica'ntreagă prefăcută'ntr'însul.
Alunecam ca lacrima pe-un chip,
Încurajând și curgerea și plânsul.

Plângând cu fața'n sus pe-un râu ești tot
Un fel de râu, cu albia'n mișcare...
– Dezleagă-mi mâinile, să pot să'not
În plânsu-acesta ce se varsă'n mare. [213]

---

[211] Victor Hugo, *Dans l'infini*, La fin du Satan, X
[212] William Shakespeare, *Henric al IV-lea*, act III, scena 1, 5-8
[213] Marin Sorescu, *Somn*

O altă latură a fenomenelor de activare şi disociaţie a gândirii se pare că apare cu pondere paranormală în cadrul transferului telepatic. Informaţiile apar în somn şi corespund cu o imagine transmisă de la o persoană aflată într'o totală izolare şi la mare distanţă. Telepatia şi hipnoza, recunoscute ştiinţific demonstrează legăturile noastre cu divinitatea şi semenii noştri, altfel decât în viaţa cotidiană. Hipnoza are un destin asemănător visului, fiind o stare particulară de somn sau, dimpotrivă, o stare particulară de veghe. Aflată la această limită, în hipnoză pot apărea vise.

Doar tu, şi somnul gol. Să'l ştii, în stare
nu eşti. Tu dormi. Eu treaz, ca grănicerul,
iar tu în somn, şi peste tine – cerul.
Tu'n somnul tău şi navele pe mare.

Chei de azur în carcere de zare
te smulg, te'nchid, şi mi te fură. Gerul,
cristal de aer, spart. Nu'i zbor spre părul
tău negru, ocrotit de-o irizare.

Să ştiu că dormi, aievea, clar-obscură,
– albie-a lenei, siluetă pură –
chiar lângă braţele-mi înlănţuite.

O, ce cumplit exil de-ostrov aparte,
eu, treaz, nebun, pe ţărmuri năruite;
pe mare năvi, iar tu în somn, departe.[214]

[214] Gerardo Diego, *Noapte albă*

Viaţa conştientă este continuarea visului în care ne putem refugia, într'o metafizică extatică, o simbolistică prin care putem accede la elaborarea operelor literare[215]. Cum spune poetul:

"O, veghe gravidă de lucrurile lumii,
să nu te întuneci, să nu te stingi, nu te stinge
acoperă'ţi cu os, cu muşchi, cu piele
a ta meninge.

Să nu te stingi, să nu laşi alt eres
să'ţi dea o altă formă frunţii,
să'ţi ningă înţelesuri fără de'nţeles
ierburile, iederele, munţii.."[216]

Avem cheia ! A spune că visul este asemenea poesiei şi revelaţiei, starea adevărată de veghe a poetului pare un adevăr tainic ce marchează sufletul de creator şi îl îndrumă în lumile superioare, în clopote succesive, unde se simte ca la sânul mamei. „Viaţa reală este şi ea ca un vis; ea n-are nici o unitate, nici o armonie, nici o continuitate, nici un ţel. Are unele părţi sigure şi fixe: altele nu sunt decât întâmplare şi nepotrivire stridentă, care trec asemenea umbrelor şi în care nu afli niciodată ce ai văzut. Astfel, prin somn, îţi vin în gând în acelaşi timp lucruri adevărate şi legate unul de altul, dar şi altele ciudate, contrazicându-se între ele şi fără vreun temei real, care se leagă, nu ştiu cum, cu primele. Din acelaşi amestec sunt alcătuite şi visele de peste noapte, şi simţămintele de peste zi. Înţelepciunea antică a spus că clipa deşteptării va să vină în cele din urmă..."[217] Numai astfel se realizează trecerea lumii visate în realitatea zilnică.

---

[215] D.B. Cohen, *Toward a theory of dream recall*, Psych. Bull. 1974,81: 138-154
[216] Nichita Stănescu, *Cosmogonia sau cântec de leagăn*, Laus Ptolemei 1968
[217] Etienne de Sénacour*, Obermann*

Şi Baudelaire spune că *pour noyer la rancoeur et bercer l'indolence, Dieu touché de remards avait fait le sommeil* [218], scrierea sa fiind o motivaţie diagnostică a reţetei pe care o prescrie divinitatea în fiecare seară oamenilor. El însuşi afirmă ca această trecere printr'o pădure de simboluri are expansiunea lucrurilor infinite, sugerând ceea ce simţurile pot să dăruiască ca o odă spiritului şi creaţiei universale. Dar somnul e cel care aminteşte, care răscoleşte viaţa pe care de cele mai multe ori încercăm s'o ascundem în refugiile noastre nocturne. *În adânc, unde uitare nu e/ şi doar în vis pătrunzi/ prin al somnului fără de fund abis,/ tu mă aştepţi în lacrămile de altădată.// Palidă reîntâlnire, singura clipă vie/ în trena lacrămilor de altădată,/ ţi'ai însemnat locul pentru vecie/ în adânc, unde uitare nu e.// E mult de atunci şi eşti mereu aproape/ lângă izvorul limpede şi mut/ pe care'l sorbi cu setea de altădată/ şi învii priviri în tristele pleoape.// Topită'n tremurul de aşteptare,/ eşti steaua somnului unde'mi dorm apele/ şi vechea ta căinţă'n mine suie./ Ziua e de prisos, noaptea e de lumină/în adânc, unde uitare nu e.* [219] Faptul că lumina e de fapt inspiraţia poetică şi ea coboară prin reflex noetic în subconştientul uman, faptul că ziua e antiteza abisului căruia îi aparţinem şi că aparantul haos e mai organizat decât ne putem închipui sunt concluziile poetului şi o stea care ne poartă imaginaţia, precum un înger care ne protejează. Steaua din somn e Lumina în care la sfârşitul vremilor ne vom contopi, poate e un fragment din acea lumină primordial dăruită nouă când ne putem separa între oglinzi identităţile.

Lumina de ar şti când mi-este somn
câte oglinzi am aşezat
şi câte zburătoare diamante

---

[218] ros de remuşcări pentru ura şi indolenţa sa, Dumnezeu a creat somnul, Baudelaire, *Les Fleurs du mal*

[219] Ion Vinea, *Steaua somnului*

pe drumul în spirală, pe ziduri în neant,
s'ar revărsa cascade din muntele atlant
pe-acoperişul rombic, fantasma unui dom.

Şi dacă tu ai şti pe unde umblu eu,
ascuns printre himere
în sfere şi mistere redundante
prin visul tău şi într'al meu când dorm,
ai vrea să întâlnim lumina cu chipul ei de om,
fantasmă poesiei ce ne transformă'n zeu.[220]

Hölderlin spunea: *Când visează, omul e un zeu, când gândeşte – un cerşetor*. Noi poeţii suntem cei care utilizează Cuvântul prin poesie, adevăraţi zei ai luminii care străpunge întunericul, îngeri ascunşi sub poala lui Dumnezeu precum puii de găină ocrotiţi de aripile cloştii.

[220] Liviu Pendefunda, *Nirvana*, Falii 8 - Poema trupului, în curs de apariţie

6. Domine, quis similis tibi !221

Arcul reflex fizic al omului în raport cu cel noetic

Eu sunt poarta222

Arcul meu (forţa nevăzută a lui Dumnezeu, curcubeul) îl aşez în nori: el va fi semnul legământului dintre Mine şi pământ. Şi când voi strânge nori deasupra pământului, arcul meu se va vedea în nori şi'mi voi aminti de legământul dintre Mine şi voi, dintre mine şi toate sufletele vii din toate trupurile...[223] Şi Dumnezeu i-a zis lui Noe: *Acesta este semnul legământului ...*

---

221 „Doamne, cine este ca tine !" Sfântul Augustin, *Confesiuni,* Liber quintius, caput V: 1, Nemira, 2003

222 *Noul Testament*, Ioan 10: 7

223 *Septuaginta,* Vol 1 Gen 9: 13-17 Polirom, 2004

Ai ştiut şi tu că doar aceste raze
din Podul Curcubeu
nu's înşelătoare mesaje
în timpul Marelui Vid; ci gânduri
trecând în luntre sinapsa dintre falii
miliardele de sinapse
dintre miliardele de falii,
flotă astrală.
Un singur gest, o singură poruncă
şi universul ne există
iar pietrele'nrobesc destine.

Aceasta ni'i puterea'n univers
să înţelegem
    ce nu a fost şi nu va fi
ce nu e de'nţeles.

Acesta e cuvântul răzvrătit
din foc, din vid
    în trupul nostru coborât
în labirint.

Aceste versuri sunt copiii
unui vis
    ce nu a fost şi nu va fi
decât al celor care ştiu să zboare.

Când gândurile noastre
nu mai ecranează cerul
şi pentru oameni e noapte
zdrobind ancore de plumb
plutim.

Ai ştiut şi tu că doar aceste raze
din Podul Curcubeu
nu's înşelătoare mesaje
în timpul Marelui Vid; ci gânduri
trecând în luntre sinapsa dintre falii
miliardele de sinapse
dintre miliardele de falii,
flotă astrală.

Noi înşine suntem un gând,
dragostea mea 'ntru Taină.

De nu'mi ştii prin apă trecerea
ascultă'l pe Cronos;
o lacrimă din el mi-e duhul
şi harul de-a te cunoaşte sub semnul
lui Hades - uitatul
e cântec neîntâlnit în cărţile viitorului.

Priveşte-mă acum din arca ta
cum zbor ! Ci tu
eşti gândul trecând sinapsa
dintre falii.[224]

Dar până la arcul noetic, acel pod curcubeu dintre Dumnezeu şi oameni, fiinţa umană trebuie să se integreze în concret. Conştiinţa noastră este una în esenţă şi numai în manifestarea ei ea poate fi interpretată ca fiind multiplă. În realitate, fiecare fiinţă umană primeşte în mod continuu influxul Conştiinţei cosmice care se distribuie ca o ploaie dând naştere la

[224] Liviu Pendefunda, *Podul curcubeu*, Poema focurilor, 1996

ceea ce noi considerăm că sunt fazele diferite ale conştiinţei umane. Prin analogie, curentul electric care alimentează becurile dintr'o casă este unic, chiar dacă intensitatea şi culoarea acestor becuri nu sunt identice. Altfel spus, cauza este una singură, dar efectele sunt diferite. O asemenea realitate este o demonstraţie ştiinţifică mai ales când înţelegem că discutăm despre Realitatea divină, fiindcă misticii din trecut au insistat întotdeauna asupra multiplicităţii aparente a fenomenelor încadrate în aceiaşi Unitate.

Existenţa omului evoluează între două lumi pe care psihologii le califică drept conştienţă, respectiv inconştienţă, prima corespunzând conştienţei obiective, iar cea de a doua subconştientului. Această dualitate nu pune nici o problemă de înţelegere deoarece viaţa cotidiană ne aduce proba evidenţei sale. Astfel în stare de veghe noi suntem conştienţi de noi înşine, de alţii şi de mediul în care ne aflăm. Tot ceea ce gândim, spunem şi facem este orientat către mediul nostru exterior, respectiv toate faptele şi gesturile noastre trebuie să se adapteze normelor pe care timpul şi spaţiul ni le impun. Aşadar activităţile noastre sunt supuse orelor ce trec, distanţelor pe care trebuie să le parcurgem, şi atâtor altor constrângeri pe care nu putem să le ignorăm dacă vrem să utilizăm în mod eficace fiecare din zilele vieţii noastre. Astfel de constrângeri sunt inevitabile, deoarece când suntem în stare de veghe partea obiectivă a conştienţei noastre este cea care îşi exercită controlul asupra noastră, raportându-se la percepţia lumii terestre, respectiv la acţiunea mentală şi fizică pe care o exercităm asupra acestei lumi. Aceasta este relaţia arcului reflex fizic care se produce cu o componentă intenţională manifestă şi priveşte aspectul cel mai material al existenţei noastre. Această fază a conştienţei umane este aceea care constituie lumea conştientului, şi doar prin intermediul acestui arc aplicăm liberul nostru arbitru în viaţa cotidiană. În întregime acesta este supus controlului volitiv şi depinde de creierul nostru, adică se supune celor hotărâte de noi să

gândim, să spunem şi să facem. Dar şi până şi aceasta oscilează între cele două componente senzorială - subiectivă şi cea motorie - obiectivă. Conştiinţa şi cunoştinţa au cu totul alte înţelesuri semantice.

Partea pur obiectivă a conştienţei noastre depinde însă, aşa cum am mai afirmat în prelegerile anterioare, de ceea ce noi percepem prin intermediul celor cinci simţuri. Această componentă se referă la tot ceea ce vedem, auzim, atingem, mirosim şi gustăm. Asta înseamnă că ea este legată, în mod direct, de organele noastre de simţ, adică de vederea noastră, auzul nostru, pipăitul nostru, mirosul nostru şi gustul nostru. Tot senzorialul are ca rol esenţial recepţia vibraţiilor ce emană din lumea materială şi transmiterea lor, sub o formă mai subtilă, către centrii cerebrali capabili să le interpreteze. Dacă, la un nivel oarecare, una din cele cinci facultăţi senzoriale este deficitară, percepţia mediului terestru înconjurător se reduce cu o cincime. Întreaga magie şi divinaţie, precum şi misticile parţiale promovate în orient relevă o mitologie limitativă a psihicului, ispită şi erezie, fără posibilitatea pătrunderii înăuntrul Misterului. Mistica creştină, alături de celelalte negeneratoare de panteism învăluie taina celor două naturi: dumnezeiască-umană, arătând calea spre mântuire prin Isus Cristos. Poeţii sunt iniţiaţii lui Dumnezeu, esoterici prin creaţie, adesea incapabili să fie şi didacţi, să fie dascăli în adevăratul sens al cuvântului, deci versurile lor nu pot transmite oricui valorile spirituale ale universului pe care le deţin, adeseori prin receptarea lor în somn. Poemele induc intelectului, persoanelor puternic interiorizate un delir în sine, o magie a minţii care are un efect psihosomatic deviant. Misticile cosmice, magiile orientale, muzica şi poesia sunt înălţătoare capcane genial dispuse în labirintul arhitecturilor oculte ce conduc profanii pe căile unei vibraţii multimilenare.

Percepţia lumii materiale se bazează pe recepţia vibraţiilor, transmiterea acestora către centrii cerebrali şi pe interpretarea lor în aceşti centri. Asta înseamnă că ea se supune legii mistice a triunghiului. În consecinţă, aici avem trei cauze majore putând să diminueze înţelegerea obiectivă a tot ce ne înconjoară. În primul rând receptorul senzorial însărcinat cu primirea vibraţiilor emanate din exterior poate fi deteriorat şi nu mai funcţionează normal, stimulii vibratorii provenind din lumea materială nemaistimulând senzorul. Ochii unei persoane care au suferit un accident, cu toate că sunt expuşi luminii, culorilor, şi la tot ce în mod normal ar impresiona retina, rămân insensibili la senzaţiile vizuale sau nu mai sunt în măsură să le traducă sub formă de imagini care la rândul lor să fie interpretate de către conştienţă. O a doua situaţie apare când percepţia retiniană este perfectă, dar în care, din diverse motive, nervul optic este lezat şi nu mai poate conduce informaţia către creierul occipital. În astfel de circumstanţe, fiecare ochi primeşte vibraţiile luminoase, însă transmiterea acestor vibraţii nu este posibilă. Altfel spus, persoana astfel afectată vede lucrurile, dar imaginea care se formează pe retina ochilor săi nu este transmisă creierului, în mod obiectiv nu mai poate avea conştiinţa lucrurilor pe care le priveşte [225]. În ultimul rând se poate întâmpla ca un individ să aibă o vedere excelentă, ca cei doi nervi optici să fie apţi pentru a transmite senzaţiile vizuale, totuşi zona din creier însărcinată cu interpretarea acestor senzaţii să fie deteriorată. Din nefericire, aceasta se poate produce ca urmare a unor accidente vasculare cerebrale, tumori sau traumatisme craniene extrem de grave. Persoana în cauză este atunci incapabilă să interpreteze ceea ce ochii săi recepţionează şi ceea ce nervii săi optici transmit. Aceste câteva explicaţii demonstrează clar că a fi orb nu înseamnă a fi nevăzător. Orbirea este deci o stare în care, pentru cel puţin

[225] Sergiu Buiuc, Victor Dimov, Liviu Pendefunda**,** *Patologia căilor optice,* Ed. Contact int'l, 2000

aceste trei cauze fundamentale, vibraţiile ce dau naştere vederii nu produc nici un efect asupra conştienţei obiective. Acelaşi proces poate fi aplicat auzului, pipăitului, gustului şi mirosului, deoarece în toate aceste cazuri există recepţia, transmisia şi interpretarea octavelor vibratorii. Le putem numi octave deoarece, în conformitate cu claviatura universală a Spiritului pe care am prezentat-o în cadrul primelor treceri ale tale, cititorule, în spirala din clopot, în Templul virtual pe care doresc să'l creez pentru tine, vibraţiile perceptibile de către cele cinci simţuri corespund unor frecvenţe vibratorii diferite. De exemplu simţul tactil acoperă octavele dintre două şi şaisprezece oscilaţii pe secundă, în timp ce vederea poate fi sensibilă la frecvenţe corespunzând la milioane de oscilaţii pe secundă. Chiar şi numai pentru acest motiv ochiul este un organ atât de complex şi, în acelaşi timp, atât de fragil încât cu cât funcţia senzorială adaptată pentru a percepe vibraţiile necesită o frecvenţă mai înaltă, cu atât procesele fiziologice care îi sunt asociate sunt supuse unor legi ce le fac mai elaborate şi mai gingaşe. Este foarte important să înţelegem rolul pe care îl are aspectul pur obiectiv în conştienţa noastră, nu numai în cadrul existenţei terestre, ci şi, în evoluţia spirituală. Noi evoluăm doar în contact cu materia. Şi atunci, dacă legătura noastră cu natura este atât de strânsă, trebuie să o percepem aşa cum apare simţurilor noastre fizice, deoarece numai plecând de la această percepţie putem hotărî ce trebuie să facem în viaţa noastră cotidiană. Oricine care se sustrage integrării în lumea înconjurătoare nefiind capabil să vadă, să audă, să pipăie, să miroase şi să guste, nu ar putea în nici într-un caz să evolueze în contact cu lumea materială. Universul conştient al unei astfel de persoane ar fi infinit mai redus, atât în plan emoţional, cât şi în cel mental, şi s-ar limita în mod exclusiv la activitatea facultăţilor sale subconştiente. Pe de altă parte, persoana în cauză nu ar avea nici un mijloc de a acţiona, în mod concret, asupra mediului său înconjurător, deoarece ea ar fi

incapabilă să-l definească şi să-l situeze corect. Rolul său, definit prin Creaţie ar fi nul.

Am trecut ani de jar.
Sferele'n inele sub piramide s'au închis;
iată simbolul puterii
îmbinat în razele vrerii.

Încingă-se Saturn, Neptun
când treci, Apollon,
magnetul fie talisman astral !
Te apără în zbor şi cântă
oda marelui magistru !
Tu, gingaş val înecat în neant,
pogoară-se astăzi înaltul !

Globurile trei şi razele de gând
inelele petrec în ax rotund.
Pogoară-se astăzi un vânt !

Sub Venus trădarea o vând…[226]

Shopenhauer citându'l pe Horst în *Despre voinţa în natură* scrie: „Cel care deţine puterea magică poate, după voinţa sa, să domine şi să reînnoiască regnul mineral, regnul vegetal, regnul animal; ar fi suficient, prin urmare, ca mai mulţi magi să realizeze împreună o lucrare pentru ca toată Creaţiunea să revină la starea paradisiacă". Oricare dintre noi e însă un mag, cu condiţia esenţială: să nu fi uitat puterea de a dori, nu de a face, ci de a recepta, de a simţi, căci încorporând matricea senzitivă şi

[226] Liviu Pendefunda, *Falii 2,* ediţie bibliofilă, 1985

revitalizând-o, acţiunea motorie se poate declanşa din aceasta. Dialectic, prin receptarea câmpurilor bioenergetice, receptorii sinaptici pot declanşa renaşterea mnemoclastelor, a puterii de percepere a simţurilor umane şi mai ales a celor mai sensibile, mai greu de definit, a celor nedescrise încă. Abia atunci începem să vedem, să auzim, să încorporăm mirosul, gustul, pipăitul şi undele telepatice într'un complex nou. De aici apar puterile de levitaţie şi hipnoză, şi de ce nu, călătoria în timp şi spaţiu. Mai există şi un alt punct asupra căruia trebuie să insistăm în legătură cu aspectul obiectiv a conştiinţei noastre şi anume faptul că percepţia lumii materiale contribuie şi la protecţia noastră, şi aceasta fiindcă numai datorită ei corpul nostru fizic, vehicul al sufletului, poate fi protejat faţă de pericolele provenind din mediul înconjurător. Atunci când cineva vede prost, el se poate lovi de obiecte şi să-şi facă mult rău. O persoană surdă nu va auzi un avertisment, o sonerie de alarmă, sau orice altă informaţie sonoră putând să-l protejeze faţă de o ameninţare oarecare. Dacă nu suntem capabili să simţim mirosurile, noi am putea, chiar fără să ne dăm seama, să rămânem mai multe ore într'o cameră al cărui aer ar fi poluat de gaze sau vapori toxici. Faptul de a putea gusta ne dă o indicaţie precisă privind natura alimentelor sau băuturilor pe care le îngerăm, permiţându-ne astfel să ne abţinem la unele dintre ele. În ce priveşte pipăitul, el ne este cu adevărat indispensabil pentru a ne proteja corpul faţă de numeroase pericole. În afară de faptul că ne permite să distingem ceea ce este ascuţit, tăios, arzător etc, el este suportul actului reflex şi ne protejează de numeroase rele. Imaginaţi-vă, de exemplu, dacă nu aţi dispune de un mijloc pentru a şti dacă plita voastră electrică este în funcţiune. În acest caz, aţi putea pune mâna voastră pe plită şi aţi lăsa-o să ardă înainte de a fi conştientizat acest lucru. Cele cinci simţuri ale noastre şi formarea hermeneutică a informaţiilor pe care ele ne-o dau în conştiinţă joacă un rol esenţial în viaţa zilnică. Datorită acţiunii lor conjugate, noi putem, nu numai să luăm cunoştinţă de lumea ce ne

înconjoară, ci să ne protejăm de pericolele pe care aceasta le conţine. Această dublă acţiune este aceea care i-a determinat pe misticii din trecut să afirme că cele cinci facultăţi ce ne aparţin constituie santinelele corpului uman, însărcinate în acelaşi timp cu protecţia, dar şi cu informaţia a ceea ce se întâmplă în exterior. Să ne oprim la cel puţin unsprezece simţuri distincte care compun atingerea, simţul tactil. Sub atingere lucrează milioane de senzori la nivelul pielii. Fiecare centimetru pătrat de piele diferă de celălalt. Numărul detectorilor de durere, căldură, răcoare etc variază de la un petic de piele la altul. Putem observa acest lucru analizând senzaţiile creierului la atingerea degetelor. Sunt patru varietăţi principale ale simţului tactil prin atingere, de la percepţia luminii până la profunda apăsare în durere. Distribuţia lor la nivelul pielii variază pentru fiecare tip şi cantitate. Pe spatele corpului pielea nu poate detecta la un centimetru dacă ai aplicat un stimul sau două apropiate, cum la acelaşi nivel senzorii pentru lumină sunt puţin reprezentaţi. De aceea şi pacienţii sunt prea puţin exacţi în a'ţi relata sediul durerii la acest nivel. Reprezentarea senzorilor pentru atingere este însă foarte mare determinând uriaşe impresii psihice de tip afectiv. Chiar sunt afirmaţii ale senzualităţii excesive a umerilor întru capacităţile intuitive ale creierului. De asemeni găsim o amplă distribuţie a receptorilor simţului tactil la nivelul de tranziţie între piele şi mucoase (piele interioară) cum ar fi buzele şi nasul, asemenea pielii buricului degetelor. Minuni ale dexterităţii mâinile noastre sunt un adevărat medium al relaţiei cu lumea fizică, reprezentând lucrarea vieţii umane. Utilizarea mâinilor marchează talentele, caracterele şi cultura noastră. Ele însele au capacitatea prin simbolistică şi realizări să definească viaţa. Prin utilizarea mâinilor dirijate de creier s'au născut mari pictori, sculptori, scriitori, muzicieni, constructori de maşini, avioane, rachete, radio şi televizoare, computere reproducându-se pe ele însele. Şi poate cea mai nobilă utilizare a mâinilor rămâne extensia lor prin mângâierea unei dragi fiinţe umane.

Pornind de la aceste sumare consideraţii să amintim sinteza într'o exprimare artistică a tuturor percepţiilor sensoriale din reţeaua admirabilă a sinapselor cerebrale. *Nu putem inventa sentimentele. Le putem descoperi şi exprima, iubi şi urî, le putem apropia de inimă sau le putem respinge* [227]. Cele cinci simţuri primordiale, auz, gust, miros, pipăit şi văz se combină într'o egală măsură cu percepţia cosmică determinând sinaptic o reverberaţie unică în literatura noastră: *E frig astă seară, afară,/ cele două jumătăţi ale creierului/ mi le-am înghesuit în ochi/ ...De aceea, te rog eu pe tine,/ nici măcar nu mă atinge/ cu o privire/ Pielea mea toată e o meninge.*[228]. Să nu uităm, durerea aparţine tocmai acestor învelişuri care suferă în locul creierului definindu'i ca un mesager tânguirea. Iar durerea e şi ea o formă modificată de percepţie.

Aşa cum oricine ştie, simţurile noastre obiective sunt adesea înşelate de ceea ce oamenii de ştiinţă le numesc iluzii senzoriale. În acest domeniu, iluziile cele mai flagrante sunt iluziile optice. Printre cele mai cunoscute putem găsi şinele de cale ferată ce par să se intersecteze în depărtare, linia de orizont ce corespunde întâlnirii imaginare dintre cer şi pământ, efectul de perspectivă ce ne dă impresia că acelaşi obiect pare mai mic atunci când se îndepărtează de noi, aparenţa înşelătoare a aştrilor pe firmament, culoarea albastră a cerului etc. Alături de aceste iluzii optice cunoscute găsim altele mai puţin comune care provin din contrastele de culori şi de forme. Un pătrat alb pare mai mic decât acelaşi pătrat colorat în negru. O suprafaţă identică pare diferită dacă se prezintă sub forma unui cerc sau a unui pătrat. Dar văzul nu este singurul simţ care ne poate duce în eroare. Auzul are şi el modalităţile sale de a ne duce în eroare, adesea fiind dificil să identificăm originea şi natura anumitor zgomote pe care le auzim. Cuvântul zgomot exprimă prin el însuşi ideea că sunetele care ne

[227] Nichita Stănescu, *Respirări,* ed. Sport-turism, 1982
[228] Id, *Operele imperfecte,* ed. Albatros,1979

parvin nu pot fi întotdeauna corect interpretate. Simţul tactil pe care l'am studiat îndeaproape poate fi subiect de eroare, deoarece informaţiile pe care ni le oferă privind forma sau textura lucrurilor, pot fi false sau cu lipsuri asupra detaliilor. În multe cazuri informaţiile tactile necesită confirmarea văzului. Printre iluziile tactile cele mai cunoscute, sunt cele ce privesc temperatura obiectelor pe care le atingem. Astfel, în timp de câteva secunde, un obiect foarte cald ne poate părea călduţ dacă îl preluăm după ce ne-am băgat mâna în apă rece. Pe de altă parte, un corp foarte rece produce uneori o senzaţie identică cu cea care ne este transmisă de către un corp fierbinte. În această privinţă, un frig foarte intens poate frige, de unde senzaţia de arsură pe care o simţim atunci când băgăm mâna în gheaţă. O altă iluzie tactilă cunoscută este aceea pe care Aristotel o utiliza pentru a arăta discipolilor săi lipsa de fiabilitate a pipăitului: dacă încrucişaţi degetul mijlociu cu cel arătător, şi plasaţi o mică bilă între extremităţile acestor două degete, veţi avea impresia că atingeţi două obiecte. În ceea ce priveşte senzaţiile gustative şi olfactive, şi aici, experienţa ne arată că ele nu sunt în totalitate fiabile. Oricine ştie că anumite alimente ne înşeală gustul şi că ceea ce noi interpretăm ca fiind nişte delicii adesea nu sunt de fapt decât nişte mirosuri, aşa cum spre exemplu este cazul vaniliei, a cărei aromă o percepem mai curând prin miros decât prin gust. Pe de altă parte, cu siguranţă că deja aţi observat că avem multă dificultate pentru a discerne gustul bun al alimentelor compuse din diverse ingrediente.

Ei, bine, nu pot să nu reamintesc experienţele senzoriale din versurile unor mari poeţi. Neputinţa noastră, ca şi la Blaga, rezidă din imposibilitatea de a ne reproduce pe noi înşine precum Marele Anonim. Eminescu, de exemplu, pătrunde în mecanismul atingerii divine, amintind de trecere, de marea trecere: "Când mă atingi, eu mă cutremur/ Atârnă viaţa mea de veci". Ca şi cum atingerea modifică calităţile intelectului: "Pe frunte'mi mâna n'o s'o

luneci/ Ca să mă faci să'mi ies din minți//...Viața'mi pare-o nebunie/ Sfârșită făr'a fi'nceput// În toată neagra vecinicie/ O clipă'n brațe te-am ținut"[229]. Clipa de inițiere căreia'i este tributar poetul este capabilă să constituie măsura procesului de cunoaștere, năzuință a pătrunderii în univers. Discursul rostirii se întrerupe în momentul despărțirii, rostirea fiind ca la Noica o posibilă modificare a lumii. Noica scrie: *Omului poate să nu'i fie dat să rămână la înălțimea aspirației sale; dar dacă mijloacele au fost la nivelul aspirației (așa cum spune înțelepciunea indiană, că mijloacele trebuie să fie la înălțimea scopului), atunci ele pot rămâne undeva, în pajiștile eternității. Eroul se poate degrada, dar mijloacele sale nu, dacă au fost cu adevărat bune, așa cum erau gândul și ținta eroului.* Scrutarea existenței și dorința de întrepătrundere întru înălțare apar pregnante în poemul eminescian *Miron și frumoasa fără corp,* cel mai complex și cutremurător creuzet de adevăruri din creația marelui poet și care poate ilustra profunzimea intuiției folclorice din basmele românești (cum ar fi *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*). Noica scrie: *ce știe în schimb basmul acesta folcloric, și o știe cu siguranță, peste ceea ce a regăsit astăzi - pe căi științifice, firește - mintea omului, anume că timpul curge într'un fel în câte o parte a lumii, să zicem a cosmosului, și altfel în câte o altă parte* .[230] Timpul și spațiul își găsesc locul doar pentru a întări demonstrația relației universale a omului prin simțurile sale, mai ales prin cel tactil. Apropierea de iubită, de fenomenul cosmic prin care Eminescu înțelege pătrunderea dermică a omului în eternitate, are un sens spațial și temporal totodată: *Cum oare din noianul de neguri să te rump,/ Să te ridic la pieptu'mi, iubite înger scump,/ Și fața mea în lacrimi pe fața ta s'o plec,/ Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o 'nec/ Și mâna friguroasă s'o încălzesc la sân,/ Aproape, mai aproape pe inima'mi s'o țin// Dar vai, un chip aievea nu ești, astfel de treci/ Și umbra ta se pierde în negurile reci,/ De mă găsesc iar singur cu brațele în jos/ În trista amintire a*

[229] Mihai Eminescu, *Te duci*

[230] Constantin Noica, *Sentimentul românesc al ființei*

visului frumos .../ Zadarnic după umbra ta dulcele întind:/ Din valurile vremii nu pot să te cuprind. [231] Tandreţea, căldura, tremorul, înţepătura intervin să consolideze armonia. Fantezia poetică, visul, proiecţia propriei dorinţi într'o arhitectură a imaginarului îşi are originea în amintirea iniţierii, a lumii de dincolo, redescoperite în complementaritatea femeii iubite - un templu în care veşnică e doar nemulţumirea şi fericirea e cumul de clipe, ca nişte ferestre spre univers[232]. Mai mult decât dragoste şi afecţiune emană din pielea ce ne înconjoară. Mai mult decât un univers ia contact cu noi prin intermediul ei. Haina nemuritoare a imaginii, cântatul cuvântului şi unduirea vântului, dulceaţa buzelor şi freamătul nărilor abundă în versul poetului. Dar să nu uităm că şi pentru el plutirea existenţială e un nor fecundând lutul cu lacrima ploii: *Cum mângâie dulce, alintă uşor/ Speranţa pe toţi muritorii !/ Tristeţă, durere şi lacrimi, amor,/ Azilul îşi află în sânu'i de dor/ Şi pier, cum de boare pier norii.* [233]

Cele câteva exemple pe care tocmai le-am luat în considerare arată că nu ne putem baza în totalitate pe impresiile ce ne parvin de la cele cinci simţuri ale noastre. Şi dacă este aşa, asta se întâmplă din cauză că acestea sunt adaptate pentru percepţia lumii materiale, iar această lume este de fapt o permanentă sursă de iluzii senzoriale. Mai mult, informaţiile ce ni se transmit sunt înainte de orice bazate pe felul în care noi interpretăm senzaţiile ce ne vin din exterior. Dar este indiscutabil că această interpretare este legată de educaţia noastră şi de cultura noastră. Cu titlu de exemplu, atunci când vedeţi un câine negru alergând către voi, nu vă îndoiţi că este vorba de un câine şi că acesta este negru. Însă dacă presupuneţi că aţi fost învăţaţi că animalul pe care îl numiţi câine astăzi este o pisică, şi culoarea pe care acum aţi interpretat-o

---

231 Mihai Eminescu, *Din valurile vremii...*

232 Liviu Pendefunda, *Dorinţă şi sinapsă*, Contact int'l 1992

233 Mihai Eminescu, *Speranţa*

ca fiind neagră este în realitate albă. În acest caz, acelaşi animal nu ar mai fi un câine negru, ci o pisică albă. Totul depinde de convenţiile unui limbaj pe care îl învăţăm din copilărie. Hermeneutica senzorială este un cod al simbolurilor percepţiilor pe care îl susţinem prin educaţie şi la fel ca învăţarea unei limbi materne, atribuirea unor cuvinte fiecărui lucru, acţiuni sau calităţi este arbitrară. Acest extrem de simplu exemplu ilustrează foarte bine faptul că înţelegerea obiectivă a tuturor lucrurilor care ne înconjoară depinde, pe deoparte de impresiile noastre senzoriale, dar pe de altă parte şi de maniera în care noi interpretăm aceste impresii, această interpretare fiind direct legată de educaţia noastră şi de experienţa noastră de viaţă.

Este uşor de înţeles că educaţia fiecărui individ este arbitrară, aceasta depinzând nu numai de familia în care acesta a crescut, dar şi de ţara în care trăieşte. Prin aceasta de fapt se explică şi neînţelegerile care pot să apară uneori între persoane de rase şi culturi diferite. Pe de altă parte, poate fi interpretat doar ceea ce se cunoaşte, adică ceea ce a fost deja experimentat şi definit dintr-un punct de vedere obiectiv. Dacă, de exemplu, vedem un obiect pe care nu l-am văzut niciodată şi despre care nu avem nici o informaţie, suntem incapabili de a spune ce este acel obiect şi la ce poate servi. Totuşi, îl vedem, dar educaţia pe care am primit-o nu ne permite să definim nici natura, nici utilitatea acestuia. Evident, există criterii de forme, culori, mirosuri, de gust sau de savoare pe care cu toţii le interpretăm în acelaşi fel. Astfel atunci când un obiect este rotund, toată lumea este de acord să spună că acel obiect este rotund. Dacă este roşu pentru unul, cu excepţia cazurilor extreme, acesta va apărea ca roşu şi pentru altul. Dacă este foarte frig, este puţin probabil ca altuia să-i fie cald. Există deci norme generale pe baza cărora putem da o singură şi aceiaşi interpretare lucrurilor pe care le percepem cu ajutorul percepţiilor noastre obiective. Fără aceste criterii nu am putea comunica, şi

nimeni nu ar vorbi despre acelaşi lucru, crezând totuşi că o face. Mediul nostru înconjurător ar fi atunci o sursă permanentă de conflicte, de opoziţii şi de discordanţe, cu toate că acesta ar trebui să fie o lume de referinţă şi de unitate între oameni.

Erorile comise în judecăţile pe care le facem cu privire la informaţiile venite din lumea exterioară nu provin numai din iluziile senzoriale sau din interpretările greşite datorate culturii sau educaţiei noastre. Aceste erori pot de asemenea să'şi aibă originea în iluziile mentale care, cel mai adesea, sunt consecinţe ale unor false raţionamente. Atunci când noaptea luăm un tufiş drept o persoană, iluzia a căror subiecte suntem este mai mult de ordin mental decât senzorial. La fel se întâmplă cu copilul care, pe peretele camerei sale, vede un animal în locul unde nu este în realitate decât o umbră. Când eram mic pata poliformă a furnirului de nuc de la uşa dulapului îmi părea în întunericul camerei o adevărată mumă a pădurii, om creatură ce'mi inspira teama. În ambele cazuri, ochii percep forma unui tufiş sau a unei umbre, aşa cum ele sunt în realitate, dar interpretarea acestor forme, influenţate de fenomenul de autosugestie, este greşită. Să luăm un alt exemplu: o persoană care aşteaptă vizita cuiva atribuie orice zgomot de paşi pe care îl aude individului care trebuie să sosească. Totuşi, el se înşeală, deoarece tot ce poate să perceapă ca fiind sunete, înainte de sosirea efectivă a vizitatorului nu are nici o legătură cu acesta din urmă. Aici chiar, constatăm că o asemenea situaţie corespunde mai mult unei interpretări mentale greşite, decât unei iluzii senzoriale. De fapt, într-un asemenea caz, zgomotele auzite au o realitate sonoră pe care persoana în cauză le percepe corect. În consecinţă, eroarea sa de judecată constă numai în faptul că această realitate sonoră este greşit interpretată.

De aceea trebuie avută în perspectivă educaţia, începând cu cei şapte ani de acasă şi continuând cu învăţământul. Copiii învaţă să suprapună culori, sunete, forme, gusturi, mirosuri şi nume peste

lucrurile pe care aceştia le văd, le aud, le pipăie, le gustă şi le miros. O asemenea învăţătură este indispensabilă deoarece se dau bazele generale care permit, în mod precis, ca oamenii să numească un câine câine şi o pisică pisică. Acestea fiind spuse, greşeala celor mai multe sisteme de educaţie este de a nu sublinia îndeajuns caracterul arbitrar simbolic al lumii materiale. Altfel spus, părinţii şi educatorii ar trebui să insiste cât mai mult asupra faptului că această lume, cu toate că este indispensabilă pentru viaţa noastră de zi cu zi, nu constituie singura realitate a existenţei umane. Prin extindere, o asemenea educaţie ar permite sensibilizarea copiilor pentru dimensiunea spirituală a fiinţei lor, adică pentru sufletul lor, ceea ce evident nu este cazul în sistemul educaţional actual. Dar în care ? În cel ocult sau scolastic ? Am părăsit Tradiţia de care ne-am desprins cu scopul de a şti probabil mult mai mult dar astfel am rătăcit şi busola. Observăm că societatea noastră pare a înainta spre un analfabetism generalizat şi obscur...

Dar să revenim la conştienţa noastră ca parte a nodului cerebral dintre arcurile reflexe între care ne dezvoltăm ca fii ai lui Dumnezeu, ai luminii. Iluziile senzoriale şi mentale sunt strâns legate de funcţiunile noastre pur obiective, deoarece datorită acestuia putem interpreta senzaţiile ce ne parvin din lumea materială. Dar... facultăţile noastre subiective, sau mai precis unele dintre ele, sunt acelea care ne permit a avea cunoştinţă despre ceea ce vedem, auzim, pipăim, mirosim şi gustăm în fiecare zi. Fără aceste facultăţi, nu vom putea distinge albul de negru, muzica de zgomot, durul de moale, parfumul în comparaţie cu un miros urât, dulcele de sărat etc. În acelaşi timp, aşa cum vă vom arăta în cadrul acestui grad, rolul conştienţei subiective nu se limitează la interpretarea senzaţiilor obiective pe care le încercăm în contact cu lumea terestră. Aceasta se extinde de asemenea la ansamblul proceselor noastre mentale. *Durerea poate fi întruchiparea vitală a erorii. Ea stă în rădăcina cunoaşterii şi a revelaţiei*: *naşterea*. Însăşi iniţierea e o

durere, iar iniţierea este o naştere: *Omul se naşte din pasăre,/ pasărea din vierme,/ viermele din iarbă,/ iarba din resturile omului,/ naşterea omului din moartea ierbii,/ moartea pietrei din naşterea ierbii,/ naşterea pietrei din moartea apei...* [234] Funcţia simultană a cuvântului de exprimare şi receptare a organismului ce'l emană conduc la un cerc de eternizare a transmisiei sinaptice. Imaginaţia este un fenomen de conştiinţă, deci interior. Atât staticul pur, cât şi mişcarea pură (din punct de vedere estetic) sunt fenomene interioare. Iniţierea are loc întotdeauna în acea "*imago mundi*" descrisă şi de Mircea Eliade, ducând şi la realizarea actului creator de către Magister, Mamă, Univers. Ca şi naşterea Fiului lui Dumnezeu din femeie, Nichita Stănescu îşi cere o naştere, ştiind că aceasta, realizată conştient duce la iniţierea unui creier adult sub imperativul Spiritului. *De aceea îmi îndoi genunchiul şi'l pun/ pe genunchiul pietrelor, care'l îngână/ Şi mă rog de tine,/ naşte-mă.// Ştiu tot ce tu nu ştii niciodată, din tine/ Bătaia inimii care urmează bătăii ce-o auzi,/ sfârşitul cuvântului a cărui primă silabă tocmai o spui,/ copacii - umbre de lemn ale vinelor tale,/ râurile - mişcătoare umbre ale sângelui tău,/ şi pietrele, pietrele - umbre de piatră/ ale genunchiului meu,/ pe care mi'l plec în faţa ta şi mă leg de tine,/ naşte-mă. Naşte-mă.* [235]. Astfel Nichita Stănescu cere, îngenunchiat cu sabia universului pe umerii săi, să pătrundă o nouă clipă a cunoaşterii. *Deodată gândul mi s'a schimbat în vedere/ şi ea a început să mă doară/ ca o dezmorţire* şi durerea în diversele ei forme se întrepătrunde cu simţul vederii *ca şi cum te-ai/ vedea pe însuţi tine de la o depărtare arsă/ ...cu dureroasa atingere prin mădularele trupului* şi prin abstractul activităţii nervoase *străbat creierul cu sfâşietoare lumină*. Gândurile *se aud, liniştea'i suptă'n vârtej uniform/ şi vin sentimentele - o ştiu/ după foşnetul ierbii, verzui şi târziu/ după pocnetul monoton din cristale*, iar uneori, cuprinzând toate formele simţului într'o metamorfoză a spiritului

[234] Nichita Stănescu, *Epica Magna* , Ed. Junimea, 1978
[235] Nichita Stănescu, *Clar de Inimă,* Ed. Junimea, 1973

poetul este străpuns: *O ştiu după scoicile'nfipte în pietrele lungi, după gustul surâsului tău, ca de sare" sau: "Tu, copacule, îmi arăţi frumosul cel mai frumos de pe tine,/ mirosul tău mi'l arăţi/ şi mă întrebi binemirositorule/ crezi tu ce seamănă cu o piatră, crezi tu ?*

"Depărtaţi-vă până la stele şi
vă'ntoarceţi din nou, împletiţi-
vă'n jurul pământului ca o
plasă de aur.
Celor mulţi care dorm obosiţi
sărutaţi-le fruntea cu buzele mele.
Lin ca o muzică dulce
treceţi pe valuri,
sufletul meu risipindu'l ca ploaia
prin care trtecând anii onlici
să nască târziu curcubeul.
O, vise, pătrundeţi adânc
prin trecerea fecundă a nopţii
Numai voi îmi deschideţi tezaurul tainic
al vorbelor mari: totdeauna, oriunde...
Iată, e timpul, căci fiece sunet
se'ntoarce în linişte.
Haideţi, lăsaţi-mă iar,
răspândiţi-vă'n lume !"[236]

E greu de diferenţiat care este partea obiectivă şi care cea interpretativă subiectiv a conştienţei noastre. Aceasta este desigur raţiunea pentru care se includ în învăţăturile rosicruciene amândouă etapele ca un ansamblu al proceselor privind conştienţa noastră obiectivă. Ele sunt dependente una de alta, ca o simbioză a

[236] A.E.Baconsky, *Fluxul memoriei*

vieţii şi aceasta deoarece nici una dintre impresiile ce ne parvin din lumea exterioară nu ar putea deveni o informaţie dacă nu ar fi supusă şi raţionamentului nostru. Asta înseamnă că facultăţile noastre subiective sunt acelea care ne permit să înţelegem şi să asimilăm ceea ce facultăţile noastre pur obiective ne transmit. Dacă am considera doar interpretarea excitaţiilor senzoriale, aceasta nu este posibilă decât prin activitatea constantă a reflecţiei, pentru că, privaţi de procesele mentale, am fi în incapacitatea de a ne integra în ceea ce percepem a fi exteriorul nostru. Deci conştienţa subiectivă este formată din toate procesele mentale care ne permit să obţinem un răspuns la impresiile ce ne sunt transmise de către cele cinci simţuri obiective. În acelaşi timp ştim că putem gândi, ne putem aminti sau imagina orice, fără a acorda atenţie lumii ce ne înconjoară. Şi aceasta având tot timpul ochii închişi şi dopuri în urechi. Deci a nu vedea, a nu auzi, nu atinge, nu mirosi sau a nu gusta, nu ne împiedecă să gândim, cu condiţia, bineînţeles, ca această ruptură cu lumea exterioară să fie naturală şi provizorie. Altfel am putea avea ca şi în pilda peşterii lui Platon o falsă percepţie asupra celor care ne înconjoară.[237]

Oricum ar fi, tot ceea ce constituie domeniul gândirii noastre îşi trage originea din impresiile ce ne parvin sau ne-au parvenit prin intermediul simţurilor noastre obiective. Astfel, atunci când ne aducem aminte de un eveniment, memoria se referă la o situaţie sau la o circumstanţă pe care am trăit-o în realitate. Persoanele care fac parte din amintire corespund unor indivizi pe care într'o zi i-am văzut, auzit sau atins. Acest principiu se aplică de asemenea scenelor pe care le imaginăm, chiar dacă acestea nu au nici o legătură cu realitatea obiectivă a lumii terestre, toate elementele care o compun provin însă din ceea ce am experimentat deja într'un mod obiectiv. Imaginează'ţi, cititorule, un obiect compus dintr-un cub din piatră roşie urcat deasupra unei piramide

[237] Platon, *Republica*

din lemn alb, şi totul fixat pe un soclu circular din marmură neagră. Cu toate că, sunt convins, acest obiect nu are altă realitate decât aceea pe care i-o dai în conştienţa ta, ca să ţi'l poţi imagina, ai fost obligat să te gândeşti la culori pe care le-ai văzut şi la forme pe care deja le-ai pipăit. Deci imaginaţia trebuie să apeleze la memorie pentru a combina elementele ce fac parte din ceea ce ţi'am sugerat să'ţi imaginezi. Neputând fi despărţite de viaţă, cugetul, rostirea, raţiunea formează în mintea omului un tot, o entitate a conştienţei universale în care identitatea materiei şi spiritului tinde spre absolut. Aşa cum se întâmplă la un poet, unde în mintea fecundă imaginaţia se împlineşte cu zămislirea vieţii, în poemele eminesciene, homo cogitans, pătrunde tărâmul fermecat, concentrând raţiunea şi voinţa întru dorinţa iniţierii. Frumoasa zână, cea care i-ar putea oferi reîntoarcerea spre "imago mundi" impresionează toate simţurile omului din el cu excepţia aceea ce descoperă abia acum că este primordial, *inţierea pielii* care lipseşte: *Şi el braţele'şi întinde/ Rumeneşte şi s'aprinde/ Pe când ochii lui o sorb/ Dar nimic în braţ nu prinde -/ Căci frumoasa'i fără corp.* [238] Cât de falsă pentru cunoaştere se dovedeşte a fi vederea ! Auzul, mirosul şi gustul sunt şi ele semne ale efemerului. Pipăitul nu e dat însă oricui. *Veşnic tinde a lui mână/ Dup' imaginea'i divină/ Vrea s'o strângă, s'o omoare,/ Dar deşi de nuri e plină/ Totuşi umbră'i ca din soare.* [239] Spaţiul terestru, limitat, nu poate constitui decât locul de pornire întru gândire, speranţă şi vis. Locul inserţiei înspre universal are menirea să poarte căldura pielii, focul începutului pe care îl căutăm în dragoste; încercăm prin spirit să ajungem acolo unde cei mai mulţi purced prin reîntoarcere în materie. *De aici rezultă - scrie Eminescu - că noi am fost întotdeauna şi vom fi întotdeauna determinaţi aşa cum suntem şi cum că moartea este numai un vis al imaginaţiei noastre. De aceea a nu fi fost niciodată este singura formă a nonxistenţei.*

---

[238] Mihai Eminescu, *Miron şi frumoasa fără corp*
[239] Id.

Oscilaţiile minţii în raport cu informaţia receptată prin memoria şi iniţiativele cognitive ale pielii, în raport cu starea eternă a materiei, comunică ritmica apariţie în câmpul semantic al versurilor a unei idei fundamentale, subliniată şi de Mircea Eliade: motivul mormântului, al îmbrăţişării, al mamei reprezintă învelirea permanentă cu eternul şi dorinţa acestuia de a extrage din noi iniţierea predată şi care să'i devină matrice zămislitoare ulterioară. Existenţa comunicării cu lumea cealaltă, reală, ireală sau abstractă, precum la Blaga, Bacovia sau Nichita Stănescu, fără a înspăimânta, este transmisă prin vers, la marginea ordinii şi armoniei, o simţire de destin eminescian, o licărire de conştiinţă ascunsă înfiorării convenţionale. Cosmosul e construcţie în jurul pielii noastre şi respiraţia lui pătrunde prin toţi porii să impregneze celulele capabile de rezonanţă cu undele neantice. O nouă semnificaţie pare a se naşte din înţelegerea simţului tactil, la rândul său cuprins şi transmiţând atâtea înţelesuri. La Eminescu, de exemplu, cunoaşterea senzorială capătă dimensiunile cosmice asemănătoare degetului demiurgului sub penelul lui Michelangelo. Însă atingerea îşi găseşte cea mai frumoasă exprimare în opera nichitastănesciană. Începând cu iubirea *care mi te'ncolăceşte ca un fum, ca o viţă-de-vie/ în jurul pieptului/ în jurul tâmplelor,/ mereu fragede, mereu unduitoare...,* cu sentimentele care *îţi vor găsi gleznele,/ îţi vor izbi gleznele/ cu umbre de fosfor te vor izbi în curând*, atingerea pare a fi înlăuntrul eului şi mai puţin înafară, cu umbre şi lumini. Referindu-se la fonetica terestră în raport cu nervul divin citim: *Diferite sunt învelişurile*: */ iarba pentru pământ/ apa pentru peşti/ blana şi pielea pentru carne,/ ţipătul pentru frică,/ literele pentru cuvânt,/ şi, la urmă, peste tot aerul.* Pielea, organ al simţului tactil poate deveni, dulcea de ea, o amforă (*Epica Magna*), trupul putând deveni pentru iubita care'l îmbracă o respirare, dragostea putând fi înfăşurată în speranţă sau aer mat. Durerea se asociază tot mai mult atingerii, uneori exprimând fabulosul ireal: *Ghimpi mi-au crescut în interior/ înţepând ceea ce ar fi trebuit să mă*

învelească, alteori în sărut: *Spune'mi, dacă te-aş prinde'ntr'o zi/ şi ţi-aş săruta talpa piciorului,/ nu'i aşa că ai şchiopăta puţin, după aceea,/ de teamă să nu'mi striveşti sărutul* ?

De cele mai multe ori poetul, ca reprezentant al Spiritului, încearcă să se depărteze de atingerile *simţului fără nume*, a acelei atingeri iniţiatice; învelişul cerebral, pereţii sinaptici sunt atinşi de univers mai ales noaptea: *Cea mai simplă acţiune împotriva morţii este visul de noapte.* Şi-atunci surzenia, orbirea devin şansa de îndepărtare a omului de simţurile obişnuite. *Mă voi preface orb şi am să vin/ cu braţul întins, să'ţi mângâi chipul, mai ales când voi fi orb, lumino.* La nivelul sinapsei apare reverberaţia cuvântului, *ca vehicul al comunicării poetice*, de unde şi ideea că sinapsa universală de la capătul degetului zămislit de Michelangelo în intuiţia lui Nichita Stănescu[240] capătă o nouă interpretare. Interceptarea mesajului şi transformarea senzaţiilor simple în limbaj poetic devine un cântec: *Ai văzut vreodată vreo pasăre/ s'o usture aerul pe care'l zboară ?/Crezi tu, iubito, că peştele/ se zgârie de apa lui sărată ?// Putem noi doi să credem oare/ mirosului să nu se simtă bine în nări ?/ Poţi tu, obositor să crezi că fără mine/ ai naşte un răsărit de stea ?* Poetul, deci, întrevede sensul colosal al transmisiei sinaptice, cu acţiunea propriei sale emanaţii spirituale de moderator al emiţătorului şi modulator al receptorului, acesta fiind capabil să influenţeze şi morfologia sintactică dar şi comunicarea însăşi. *Cuvânt văzut..., prin caracterul său obiectiv şi individualitatea sa subiectivă, produce realitate. El repercutează dublu*: *asupra emiţătorului şi asupra receptorilor, realizând comunicare prin particular, prin monadă.* Iată cum în întreaga comunicare elementul introspectiv reface durerea ca tulburare a elementelor sinaptice şi ca un răspuns complex la receptarea universală prin ferestrele divine: *Eu însumi eram sticla geamului,/ curat şi transparent ca sticla geamului,/ Şi prin mine*

[240] acesta este Cuvântul, informaţia vibratorie a luminii, contactul Duhului Sfânt transmis de Dumnezeu

privea cineva spre altcineva/ şi mă durea toată fiinţa mea de sticlă transparentă/ de privirea care mă străpungea, şi nu ştiam cine pe cine privea, prin durerea transparentă/ de sticlă, de geam, a mea.[241]

Între memorie şi imaginaţie se află reflecţia. Această facultate mentală este desigur facultatea cea mai importantă a conştienţei noastre subiective. Numai în urma acestor procese succesive putem acţiona în viaţă. Dacă puterile mentale s-ar limita numai la memorie şi la imaginaţie, atunci viaţa noastră conştientă ar fi în mod constant îndreptată către trecutul regretat sau către un viitor pe care ni'l imaginăm utopic adaptat aspiraţiilor noastre. Dar viaţa ni se desfăşoară în prezent. Aici desfăşurăm activitatea zilnică şi atunci cea mai mare importanţă pe care trebuie s'o acordăm proceselor reflecţiei noastre e percepţia informaţiilor transmise prin cele cinci simţuri obiective. Şi de la ele începe al doilea arc reflex.

A reflecta înseamnă înainte de toate a raţiona, iar a raţiona înseamnă a face o judecată asupra unei situaţii sau a unei probleme. Dacă însă reflecţia în calitate de proces subiectiv are mai mare importanţă decât memoria şi imaginaţia, ea nu poate exista fără primele două. Aşa precum este imposibil să reflectezi făcând cu totul abstracţie de experienţele trecute sau fără a avea o cât de mică abordare imaginară a viitorului, este de la sine înţeles că reflecţia se situează între memorie şi imaginaţie, şi aceasta fiindcă toate judecăţile noastre procedează prin asociere de idei şi prin anticiparea viitorului. Dacă e să luăm gândurile aşezate de mine pe hârtie în această prelegere trebuie să apelez conştient sau inconştient la ceea ce am expus în lucrările mele precedente şi să vizualizez treptele conştienţei celor care mă citesc pentru a prevedea o continuare a ideilor în următoarele pagini şi în prelegerile ce vor urma. De altfel pe acest principiu se bazează

[241] Nichita Stănescu

alchimia spirituală care operează în mintea discipolilor pe diversele spire ale drumului ce'l urmează în labirintul cunoaşterii. Întotdeauna când raţionăm asupra unei teme precise, gândirea nu încetează să facă referiri la un trecut mai mult sau mai puţin apropiat şi întrevede, în acelaşi timp, un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat, clopotele succesive prin care trecem, probându-ne calităţile şi virtuţile. Aşa cum dovedesc numeroasele cazuri întâlnite în practica medicală, orice individ care şi-a pierdut memoria în totalitate este confuz, incapabil să reflecteze corect, deoarece nu mai dispune de nici o referinţă, de nici un reper, pentru a'şi susţine judecăţile plecând de la baze solide. Este verificat că omul, prin natura sa, raţionează plecând de la cunoscut către necunoscut. Din această cauză lui îi devine imposibil să reflecteze în mod corect dacă este aruncat într'o situaţie în care nu mai poate recunoaşte nimic. De aceea cel ce şi-a pierdut memoria dintr'un motiv oarecare are nevoie să înveţe totul de la început şi să reconstituie potenţialul său de referinţă. Este la fel cu un afazic ce trebuie să reînveţe vorbirea, asemănător etapelor sugarului. Toate acestea apar în urma unor accidente cerebrale sau vasculare cu leziuni grave în urma cărora devin amnezici, agnozici, apraxici sau afazici... În toată perioada de pierdere a memoriei, bolnavii nu pot face judecăţi corecte asupra situaţiilor cărora trebuie să facă faţă, şi asta deoarece le lipsesc datele indispensabile efectuării acestora.

Tulburările de imaginaţie sunt la fel de importante ca şi cele ale memoriei.[242] Testele medicale au dovedit că un om care nu mai este în stare să imagineze are mari dificultăţi de reflecţie şi de a judeca corect, în sensul orientării temporospaţiale şi comportamentale. O astfel de dificultate se datorează faptului că este imposibilă proiecţia gândirii spre viitor, nemaiputând să extrapoleze, să prevadă, să deducă sau să inducă. Asta este ca şi

[242] Liviu Pendefunda, *Reactivitatea cerebrală,* Contact int'l, 1995

cum activitatea sa mentală ar fi în totalitate prizonieră trecutului şi prezentului. Pentru a folosi o analogie, este imposibil să construieşti o casă fără a pleca de la fundaţii solide. De asemenea, acoperişul nu poate fi aşezat la locul său decât după ce au fost zidiţi pereţii. Dacă se compară fundaţiile unei case cu memoria, ansamblul pereţilor cu imaginaţia, atunci iată o metaforă de înţelegere a demonstraţiei noastre. Cu toate că se locuieşte între pereţii unei case şi nu în fundaţiile acesteia sau chiar sub acoperişul ei, ultimele două elemente sunt necesare pentru scopul ce trebuie să'l îndeplinească o locuinţă, deci cu toate că memoria şi imaginaţia par mai puţin importante decât reflecţia propriu-zisă, ele sunt obligatorii pentru gândire deoarece ca în orice triadă trup, suflet, spirit şi acest triunghi este format din memorie, reflecţie şi imaginaţie.

Scriitorii, pictorii, muzicienii, în general artiştii şi oamenii de ştiinţă, filosofii, misticii, profeţii, toţi cei ce gândesc şi au harul de a interfera în toate arcurile reflexe ale universului sunt cu toţii supuşi şi iluziilor senzoriale, asemenea iluzii fiind inerente pentru percepţia obiectivă a lumii materiale şi pentru procesele mentale corespunzătoare. În schimb, halucinaţiile, pe care mulţi le consideră în mod eronat drept iluzii, nu sunt supuse aceloraşi mecanisme şi nu sunt produsul unui fenomen natural[243]. De fapt, majoritatea psihologilor admit că orice individ normal poate face experienţa unei iluzii, halucinaţia însă, în ceea ce o priveşte, este în mod practic totdeauna patologică şi se întâlneşte la persoane ce se găsesc într-o stare de mai mult sau de mai puţin mare dezechilibru mental sau psihic, în leziunile structurale sau funcţionale ale creierului.

Din punctul de vedere rosicrucian, o halucinaţie se distinge de o iluzie în sensul că prima este în întregime subconştientă, adică

[243] Liviu Popoviciu, *Visul*, Dacia, 1978

corespunde unei stări mentale care nu are legătură directă şi imediată cu percepţia obiectivă a lumii exterioare. Aceasta este o experienţă psihologică care aduce o persoană în starea de a se comporta ca şi cum ea ar percepe ceva, cu toate că aceasta se produce în cel de-al doilea arc reflex, fără ca organele sale senzoriale să comunice excitaţii corespunzătoare. Ea pare totuşi la fel de tangibilă ca şi cum ar emana cu adevărat din mediul înconjurător. Halucinaţiile sunt deci psiho - senzoriale. Ele pot fi la rândul lor de ordin vizual, auditiv, olfactiv, tactil sau gustativ. Halucinaţiile vizuale se manifestă prin perceperea de obiecte, de animale sau de personaje care nu au nici o existenţă în mediul încojurător şi de cele mai multe ori au aspectul unui coşmar cu ochii deschişi. Halucinaţiile auditive se prezintă sub formă de zgomote, sunete sau voci pe care nimeni, cu excepţia individului care trăieşte această experienţă, nu le poate auzi. Majoritatea acestor percepţii sonore au o natură neliniştitoare, chiar ameninţătoare. Când un subiect este victima unor halucinaţii olfactive sau gustative, el simte mirosuri ciudate şi găseşte un gust bizar în alimente, ajungând să fie convins chiar că i se urmăreşte otrăvirea. În fine, un individ căzut pradă halucinaţiilor tactile are impresia de a fi atins, înhăţat, bruscat, pentru a nu spune agresat, de diverse obiecte sau persoane pe care le vede în imaginaţia sa. Nu pot să închei această mică incursiune în patologia relaţiei noastre cu natura ce ne înconjoară fără a aminti şi de faptul că în procesele patologice mentale există şi psihozele halucinatorii care pot apare şi sub efectul drogurilor, cei care le folosesc nemaiputând să-şi controleze impresiile ce năvălesc din subconştientul lor. Altfel spus, ei se lasă copleşiţi de frică, angoasă şi de obsesii inconştiente care, în majoritatea cazurilor, rezultă dintr'un exagerat de mare complex de persecuţie. Este foarte evident că toate formele de halucinaţii pe care le-am considerat nu au nici o legătură cu impresiile psihice pe care un mistic le poate experimenta în cursul unei meditaţii sau a unui contact cosmic, şi

aceasta fiindcă astfel de impresii sunt datorate, nu unei dezordini mentale sau consumului de droguri, ci unor fenomene extrasenzoriale percepute direct de către sufletul însuşi. Pe de altă parte, ele nu pot fi experimentate decât de persoane complet echilibrate şi numai în anumite condiţii. În fine, cu totul opus halucinaţiilor, ele se manifestă întotdeauna prin imagini mentale pozitive şi utile în planul evoluţiei. Astfel, ele constituie ceea ce iniţiaţii numesc revelaţii sau viziuni, în sensul cel mai nobil al acestor doi termeni.

Julietei, poem carmenin de foc

Tu, cea ce dai culoarea cea mai dragă ce ochii pot s'o dea iubitului
şi luminii,
tu, cea care ştii să strângi în braţe omul şi să se topească de plăcere,
tu, cea care nu cunoşti cât suferă barbatul din mine de durere,
tu eşti minunea care născută din patima mea e dorul dăruit iubirii.

Tu, cea care ţi'ai pierdut orgoliile'ntre zbuciumate aşternuturi,
tu, cea care ai găsit aleanul în albul nesfârşit al unei roze şi'n rugile
sale,
tu, care m'ai găsit pe mine visând şi suferind, simţind cum viaţa se
prăvale,
tu eşti minunea ce s'a renăscut între atingeri şi săruturi.

Tu, cea care eşti şi dor şi neuitare, adu'mi din tine parfumul de
petale,
tu, cea care plângi şi lacrimile râd zărind corabia care zboară să'ţi
aducă împlinire,
tu, cea care simţi adâncul de speranţă în darul unui vers ce'noată în
iubire,

tu eşti minunea iernii nerăbdatoare să se împrimăvărească'n soare.

Tu eşti poemul meu de foc care mă arde şi sublimat mă'nalţă în
lumină,
tu eşti lumina care dintre umbre în athanor m'a ridicat şi mă
alină.[244]

Fără trecut şi fără viitor nu suntem nimic, sau un simulacru intelectual. Reminescenţele, amintirile, memoria ne fac să devenim oameni şi să păstrăm această calitate. Termenul de memorie, întrebuinţat de unul singur, este foarte ambiguu, şi aceasta pentru că nu ne permite să ştim despre ce tip de reminiscenţă este vorba. Prin obişnuinţă, multe persoane utilizează acest termen pentru a desemna memoria noastră obiectivă, dar aplicaţia lui este mult mai vastă, putând fi utilizat şi pentru memoria celulară, cea păstrată în ADN-ul nostru şi care, transmisă de generaţii, ne defineşte personalitatea genetică sau la memoria subconştientă la care facem apel frecvent în viaţa cotidiană. Pentru a evita orice confuzie, ar trebui mai curând să întrebuinţăm termenul amintire pentru a desemna aptitudinea noastră obiectivă de a rememora trecutul[245]. Dacă acest lucru nu îl facem în mod sistematic, este din cauză că acest termen este puţin utilizat şi este mai puţin evocator decât cuvântul memorie. În explicaţiile ce urmează vom trata despre amintire, dar pentru a ne referi la aceasta vom folosi sintagma memorie obiectivă.

Înainte de orice, precizez, cititorule, că memoria obiectivă, în opoziţie cu memoria subconştientă (nu am spus inconştientă !), este o facultate subiectivă. Altfel spus, ea este cerebrală. Asta presupune că ea ne permite să ne amintim doar evenimentele

---

[244] Liviu Pendefunda, *Poem de foc*, Falii 8 - Poema trupului, în curs de apariţie
[245] Liviu Pendefunda, *Reactivitatea cerebrală*, Contact int'l, 1995

trecute pe care creierul nostru le-a înregistrat. În acest sens, există o zonă cerebrală a cărei activitate este legată de amintirea evenimentelor. Dacă această zonă este afectată ca urmare al unui traumatism, al unei neoformaţii sau unui accident vascular rezultă o amnezie ce poate fi totală sau parţială. Există persoane amnezice care sunt incapabile să-şi amintească ceva, inclusiv propria identitate. Asta nu înseamnă că ele nu mai posedă conştiinţa privind trecutul lor, deoarece ceea ce ele nu îşi mai amintesc este totuşi înregistrat în subconştient. Mai curând aceasta înseamnă că ele nu reuşesc să-şi reamintească în mod intenţionat impresiile înscrise în creierul lor, nu pot activa sertarele în care şi-au pus în timp informaţiile strânse de o viaţă sau în vieţile anterioare.. Insist asupra acestui punct pentru că o amnezie se referă în primul rând la pierderea de memorie obiectivă. Cea mai bună dovadă constă în faptul că unii amnezici, după ce au ieşit din starea lor, au fost capabili să-şi amintească tot ceea ce uitaseră, lucru care nu ar fi fost posibil dacă trecutul le-ar fi fost şters din structura profundă a personalităţii lor. De altfel, ei pot descrie şi ceea ce s'a întâmplat în jurul lor pe parcursul perioadei de amnezie, ceea ce ne poate convinge că în procesele mentale ale conştiinţei lor continuau să memoreze evenimentele şi că există deci o formă de memorie ce funcţionează independent de activitatea noastră cerebrală. Memoria obiectivă este legată de memorarea faptelor despre care am luat cunoştinţă cu ajutorul celor cinci simţuri. Din această cauză ele pot fi vizuale, auditive, tactile, olfactive şi gustative. La majoritatea oamenilor, există o predominanţă a unuia din aceste cinci forme de amintire. Unii îşi amintesc mult mai uşor ceea ce văd, decât ceea ce aud. Sunt oameni care nu uită niciodată o faţă pe care au văzut-o, în timp ce alţii îşi amintesc perfect vocile pe care le-au auzit. Unii copii îşi învaţă lecţiile cântând şi au mai dezvoltată memoria auditivă, decât memoria vizuală. De asemenea, dând o formă cântată textelor ce trebuie memorate, ei ştiu, mai mult sau mai puţin conştient, că le vor reţine mult mai uşor decât dacă s'ar

fi limitat doar la citirea textelor fără a folosi glasul. De aceea afirmam în contextul iniţierii mele că Tradiţia s'a păstrat prin versuri şi cântec. Astfel şi-au transmis informaţiile marile mistere, societăţi oculte şi religiile. În acelaşi timp memoria obiectivă acţionează prin asocierea de idei, o amintire fiind constituită din mai multe elemente reunite într'un tot, ea fiind compusă din culori, imagini, sunete, senzaţii tactile, mirosuri şi gusturi, fiecare din aceste impresii fiind legate de celelalte pentru a forma ansamblul acelei amintiri. Atunci când rememorăm una dintre aceste impresii, în mod automat se realizează reamintirea celorlalte, ele neputând fi disociate. Prin analogie, atunci când căutăm semnificaţia unui cuvânt într'un dicţionar, pagina la care trebuie să ne raportăm nu conţine o singură definiţie, ci mai multe, fiind imposibil să găsim acel cuvânt fără a utiliza ca reper cuvântul următor sau cel care îl precede. Prin asociaţii de idei se explică faptul că atunci când auzim o voce care se aseamănă cu aceea a unei persoane pe care o cunoaştem, faţa acelei persoane ne revine imediat în memorie, chiar dacă nu avem un motiv anume pentru a ne gândi la ea. De asemenea amintirea unui peisaj poate fi asociată unui cântec sau unui parfum care, în conştiinţa noastră, se asociază unei experienţe din trecut. Pot considera că memoria noastră funcţionează ca un puzzle căruia îi cunoaştem tema privind una dintre bucăţelele ce îl constituie, ansamblul revine astfel în gândire şi atunci când l'am asamblat, atenţia noastră poate trece asupra uneia dintre bucăţelele din care este format, considerând-o esenţială pentru definirea întregului. Nu toţi suntem la fel. Unii nu avem nicio dificultate pentru a ne rememora trecutul, în timp ce pentru alţii acest trecut revine cu mare dificultate. O asemenea diferenţă este datorată multiplilor factori ce ne determină precum ereditatea, educaţia, vârsta şi gradul de evoluţie. Acestea fiind spuse, întotdeauna este posibil să ne dezvoltăm potenţialul nostru de memorie sau, cel puţin, să îl menţinem. Cu timpul, vremea trecând peste noi, capacitatea de a rememora trecutul scade şi

efortul de a ne aminti creşte. Neuronii creierului scad ca număr, neurotransmiţătorii sinaptici, adică substanţele ce transmit informaţia între neuroni se pierd cantitativ şi fiziologic performanţele sunt în declin cognitiv. Încă de pe vremea lui Pitagora există tehnici prin care memoria poate fi păstrată şi antrenată să constituie acea temelie a templului nostru intelectual. El recomanda discipolilor săi ca înainte de a adormi să facă o retrospectivă a zilei scurse şi să încerce să'şi amintească tot ce au făcut din momentul în care s'au trezit. O asemenea practică prezintă două avantaje. În primul rând, ea ne obligă să facem apel la memorie şi prin consecinţă să o întreţinem, dar în acelaşi timp conduce la realizarea unui bilanţ al comportamentului zilnic şi la evaluarea a ceea ce ar fi trebuit să facem, să spunem sau să gândim pentru ca atitudinea să ne fi fost ireproşabilă, atât faţă de noi, cât şi faţă de ceilalţi. Este un fel de cercetare a cugetului, ca înaintea spovezii. Un alt procedeu mistic pe care l-am întâlnit în practica rosicruciană stimulează ansamblul de facultăţi ce, direct sau indirect, joacă un rol în procesele memoriei obiective şi subconştiente, este prin vizualizarea sferelor luminoase de interferenţă cu cel de-al treilea arc, arcul reflex noetic, acesta fiind un procedeu încă din lumea continentelor dispărute.

Dacă am amintit despre memorie, ca al doilea element al trinităţii psihice, iată şi câteva consideraţii despre imaginaţie. În comparaţie cu memoria, este o facultate a cărei importanţă este adesea neglijată în educaţia ce se dă copiilor şi, în general, în viaţa fiecăruia. De fapt, multe persoane se plâng de incapacitatea lor de a îşi aminti trecutul, însă mult mai puţine sunt dezamăgite pentru că nu ştiu să imagineze. Totuşi, imaginaţia joacă un rol tot atât de important ca şi memoria, dacă nu chiar şi mai mare în anumite domenii. De altfel, contrar cu ce se crede în general, imaginaţia este cu totul altceva decât visarea sau fantezia. Ea constituie elementul de bază al vizualizării despre care am scris în prima mea

culegere de texte, în primul clopot al drumului tău şi al meu printre norii ce ascund curcubeul.. Imaginaţia permite materializarea majorităţii dorinţelor noastre, ca o aplicaţie mistică ce permite crearea de forme-gânduri de la care plecând s'ar putea realiza aspiraţiile oricăruia dintre noi.

Închipuieşte'ţi, iubito, ce-am gândit:
în univers e soare şi atâtea stele
încât lumini de-ar deveni tot ce-am iubit
şi toate gândurile mele,

îndrăgostite inimi rubine de ar fi
ochii smaralgde şi safire,
în diamante de ar curge lacrimi de iubire
înnegurarea lumii ar pieri;

închipuieşte'ţi, iubito, ce-am gândit:
în univers e soare şi atâtea stele
încât lumini de-ar deveni tot ce-am iubit
bezna'ar dispare dintre ele

şi numai noi, noi doi am fi
incandescente astre, eternă mângâiere
înnegurarea lumii ar pieri
pulsări de fericire-am fi'n tăcere;

închipuieşte'ţi, iubito, nu am mai zări
în univers nici soare, nici atâtea stele![246]

[246] Liviu Pendefunda, *Inchipuire*, Vrăjitorii Marelui Vid, Moonfall press, 1996

Din punct de vedere mistic, a imagina rezidă în a crea o imagine mentală a ceea ce vrem să se concretizeze. Pentru a ajunge la aceasta, noi suntem obligaţi să ne întrebuinţăm memoria, imaginaţia trebuind să facă apel la ceea ce deja cunoaştem. Astfel, puterea creatoare a cuiva nu se situează în aptitudinea sa de a inventa, ci în capacitatea sa de a combina într-o nouă formă ceea ce deja există. Cel mai bun exemplu pentru a ilustra acest lucru este considerarea felului în care vizualizaţi raiul şi lumea de dincolo în care eternitatea ne aşteaptă pentru nemurirea sufletului. Acest loc simbolic este fructul imaginaţiei oamenilor, deoarece acesta nu are nici o realitate în afara conştienţei noastre. Totuşi, atunci când cineva s'a înălţat până la acel loc, în lumină, în timpul comei sau a morţii temporare şi l'a descris, şi noi îl vedem în minte, forma sa exterioară uneori asociată unui templu cu toate vitraliile, mobilierul, sculpturile, picturile, coloanele şi volutele ce compun aspectul său interior, ele toate împreună apar ca fiind foarte reale în momentul în care le vizualizăm. Şi de cele mai multe ori ele se raportează fiind o parte a unor lucruri pe care deja le-am văzut în edificii reale, că ar fi vorba de o catedrală, o moschee, o sinagogă sau un templu rosicrucian sau masonic. De altfel, cu toate că este vorba de o creaţie mintală rezultată din propria imaginaţie, efectele pe care aceasta le produce asupra stării noastre fizice, mintale, emoţionale şi spirituale sunt cu totul tangibile. Aceasta este dovada clară că tot ceea ce ne imaginăm poate avea efecte concrete în existenţa noastră. De cele mai multe ori însă a simţi universul, pe Dumnezeu, este cel mai minunat lucru care i se poate întâmpla unui om.

La fel ca şi în cazul memoriei, nu toţi dispunem de aceleaşi posibilităţi în domeniul imaginaţiei. Totuşi, este important să dezvoltăm această facultate, deoarece utilitatea sa practică este cu mult mai mare decât putem să ne închipuim a priori. Pe parcursul istoriei, numeroase personalităţi au făcut dovada că au avut o

imaginaţie debordantă. Astfel, Heron din Alexandria, Blaise Pascal, Leonardo da Vinci, Benjamin Franklin, Jules Verne şi atâtea alte celebrităţi au imaginat lucruri ce s'au realizat pe parcursul secolelor sau au fost confirmate de ştiinţă. Graţie aptitudinii lor de a concepe necunoscutul plecând de la ceea ce se cunoaşte, ei au fost în stare să descrie ţări şi lumi pe care oamenii încă nu le exploraseră vreodată. Unii dintre ei chiar au realizat planurile unor maşini virtuale care, cu timpul, au devenit realităţi. Aşa este cazul unor schiţe privind primele maşini capabile a se deplasa în aer sau sub luciul oceanelor. Astfel de miracole se explică prin faptul că aceste personaje extrem de inteligente erau dotate cu o imaginaţie ieşită din comun. La aceasta s'a adăugat faptul că sensibilitatea lor interioară îi punea adesea în contact cu planurile superioare ale Conştienţei cosmice, ceea ce le permitea obținerea inspirației de la această conştienţă. În zilele noastre, se găsesc totdeauna persoane care, în domenii foarte variate, fac proba unei uimitoare imaginații. Dacă am considera doar cinematografia, filmele de ficțiune sunt un exemplu perfect. În unele dintre ele ni se prezintă lumi viitoare ce dau perspective foarte pozitive asupra viitorului omenirii. Presupunând că ei ar fi nişte precursori şi că ar traduce o anticipaţie inspirată de către Marele Arhitect al Universului, am putea să ne gândim că cele mai frumoase aspecte pe care aceştia le pun în scenă vor deveni într'o zi o realitate.

Nu ai nici un avantaj de cauţi explicaţii despre Dumnezeu. Poţi asculta discursuri superbe dar sunt goale, fără substanţă. La fel cum poţi citi o întreagă enciclopedie despre iubire fără să ştii cum să iubeşti. Nimeni nu va dovedi că Dumnezeu există. Unele lucruri în viaţă trebuie pur şi simplu trăite – şi niciodată explicate. Iubirea este unul dintre acestea. Dumnezeu – care e iubire – e inexplicabil. Chiar Napoleon, pe Insula Sfânta Elena spunea că a descoperit şi se apropie din ce în ce mai mult de dragostea lui Dumnezeu prin Sfânta Scriptură. Credința este o experienţă infantilă, în sensul

magic în care ne-a învăţat Isus: "Copiii sunt împărăţia lui Dumnezeu", iar noi suntem fii luminii care cu ajutorul memoriei putem reflecta la ceea ce ne imaginăm că există în infinit.

Lasă-mă să uit şi să mă uit la stele,
să le simt tremurând lângă mine
şi-astfel să te'nţeleg
în visul tău ascuns dincolo de ele.

Lasă-mă s'alerg norii cu privirea
când dăruie munţilor în respir
o oglindire…
măcar acum, acum să'nţelegi
că suntem fii de astre
când plouă cu lumină peste noi.

Când plouă cu lumină peste noi
şi nu ştiu
de-i plâns de univers sau zâmbet
îmi pare că cerul
plânge'n celulele gândirii
crâmpeiul de viaţă
clipa atât de necesară iubirii.[247]

Şi fiindcă vorbim de stele, Dante coboară o spirală în infern invers ca sens faţă de urcarea spre cer pe muntele Purgatoriu. Cel care a coborât este acelaşi cu cel care s'a ridicat deasupra tuturor cerurilor, ca să împlinească toate.[248] Inversarea spiralei de

[247] Liviu Pendefunda, Falii 14, Poema Visului, 1985
[248] Noul Testament, Ef 4:10

înşurubare reflectă prima cezură a cosmosului, aceea dintre lumea sublunară, supusă naşterii şi morţii şi lumea celestă, eternă.[249] Dincolo de cel de-al optulea cer al stelelor fixe, încă material şi vizibil, Dante ajunge la cea de a doua cezură care îl introduce în lumea invizibilă, imaterială, ultimul sefirot, lumea îngerilor şi serafimilor. Dialectica inversiunii în raportul oglindit hermetic, între sus şi jos, e acum reflectată prin marele arc reflex noetic între vizibil şi invizibil, material şi spiritual, loc de cuprindere a refracţiei atmei în divin. O materie diafană, fără repere spaţiale, unde centrul e pretutindeni în sferă şi creaţia se regăseşte în Creator[250]. În acest punct geometric definit e Marele Arhitect al Universului. Frumuseţea universului nu poate fi luciferică. Centrul e Dumnezeu în infinit, necreat şi omniprezent. Centrul nu poate fi teluric, nici creştin şi nici masonic sau rosicrucian. Această minunată lume o întâlnim ontologic, temporal şi spaţial atât în gândirea taoistă, cea vedică, a înţelepciunii egiptene ori mayaşe cât şi în preistoria continentelor Mu şi Atlantidei. Inversiunea de cosmos pare a fi realizată şi pendefundian când clopotul îşi deschide gura sa înspre susul presupus al crucii şi emite undele sale în cele două direcţii ale orizontalei, iar josul întruchipează porul fântânii, asemănător copacului inversat ce sintetizează mai mult simţurile şi elaborează sinteza în raport cu raţiunea şi sufletul în ipostaza revelaţiei. Dacă e să acceptăm frumuseţea în înţelesul lui Rilke, transcendentă şi absolută, opusă dar şi complementară celei realizată de generozitate, atunci ca şi cum *Solve et Coagula*, între frumuseţea noastră superioară şi cea interioară ar fi parte din Goethe: *Das ewig weibliche/Ziecht uns hinein*, şi toate acestea prin eternul feminin, Shekina[251]. Frumuseţea expansiunii şi indistincţiunii, câmp de bătălie între cer şi infern[252] se pot uni, distinct şi nu confuz, şi

[249] Horia-Roman Patapievici, Ochii Beatricei, Humanitas, 2004
[250] adică cezura dintre Creator şi creaţie
[251] Liviu Pendefunda, Dogma sau Libertatea gândirii, Junimea, 2007
[252] Dostoievski

realiza adevărata Piatră Filosofală, identificată cu Magnum Opus.[253] Paolo Coehlo povesteşte despre un maestru budist care călătorea cu discipolii săi, şi le urmărea discuţia privind criteriile de diferenţă dintre ei pentru a aprecia care era cel mai bun. Primul spunea că practicase meditaţia timp de cincisprezece ani, celălalt că fusese milos încă de când lăsase casa părintească. La amiază se opriră sub un măr ca să se odihnească. Crengile pomului atingeau pământul. Maestrul le arătă pomul, plin de fructe şi faptul că ramurile sale se îndoaie până să atingă pământul. Adevăratul înțelept este acela care este smerit, le-a spus. Doar proştii cred întotdeauna că sunt mai buni decât ceilalţi. De aceea ne întrebăm adeseori ce este virtutea ? Aş considera-o ca parte componentă a arcului reflex. Când sufletul dorit de a se deschide puterilor infinite, lui Dumnezeu, se închide în el însuşi, precum oul cât mai ermetic sublimându'şi capacitatea de a fi clocit, dospire menită să dea o nouă calitate – viața, atma va fi cuprinsă de o mişcare reflexă, de sens invers, intelectualizată, deci supusă noosului. Adevărul, ca mister nedezvăluit, se topeşte în noi din infinit, devine materie vizibilă, alchimic poate pentru un timp. Virtutea, deci, poate fi explicată şi prin creaţia artistică a divinului în om. Şi totuşi, adeseori virtutea e semn de sărăcie intelectuală, unde eternul şi efemerul se întâlnesc să împlinească destinul.

Dumnezeu nu o să intre niciodată în mintea ta. Poarta pe care o foloseşte este inima ta [254].

[253] Eliphas Levy
[254] Paolo Coehlo

Arcul reflex al atmei

Dragostea este cea mai bună muzică în partitura vieţii. Fără ea ai fi un etern dezarmonizat în imensul cor al umanităţii [255].

Un sentiment poate fi pregnant, poate chiar ostentativ sau doar sugerat în dantelăria ideatică ori semantică a versurilor[256]. Dar oare există un poem care să nu reflecte sentimentele care să-l fi generat ? Iubirea este un sentiment care nici nu începe nici nu se termină. E o sămânţă asemănătoare sufletului. Unde începe şi unde se termină sufletul ? El este dintotdeauna în noi, de când spiritul eonului pătrunde şi ne defineşte ca oameni. Materializarea iubirii prinde forma dorinţei întru perechea sufletească pe care o caută şi rareori o găseşte. E ordinea desprinsă din haosul primordial.

Stau şi eu in faţa tastaturii şi mă întreb dacă ele, cuvintele, pot spune ceea ce simt cu adevărat sau doar terfelesc nişte sentimente care n-au egal în splendoarea realităţii. Stau adesea incapabil să mă exprim, deşi mă consider un maestru al Cuvântului. Degeaba. Oricât am vrea să spunem ceea ce simţim când numai ne gândim la omul aflat în peisajul dominat de divin, care ne-a trezit starea de beatitudine ce exaltă în interiorul nostru, realizăm ce neputincioşi suntem. Şi când nu suntem crezuţi ? Şi când un simplu gest sau o vorbă tulbură oceanele şi declanşează uragane ? E oare simplă sau complexă natura umană ?

---

[255] Roque Schneider

[256] Liviu Pendefunda, *Poezie şi Sentiment,* Poezia, XIII, 4(46), 2008

Deci, în faţa eului nostru interior suntem neputincioşi. Şi niciodată calea aleasă cu prudenţă sau aleatoriu nu va reuşi să ne mulţumească. Şi atunci vorbim, scriem.

Nimic nu poate opri capacitatea noastră de a recepta prin simţuri universul, fiinţele şi mai ales fiinţa pe care o iubim. Am putea contrapune iubirii ura, dușmănia, cele mai rele sentimente ce le putem nutri. Ele sunt în esenţă imposibilitatea noastră de a realiza contrariul. De aceea în cercul fliosofic ele par a fi de sens contrar. Şi a vorbi despre ele înseamnă că ne îndreptăm cu paşi mici în spirala apropierii de iubire, metafora unei nunţi alchimice. De aceea vorbim aici, doar de percepţia creierului nostru în faţa a tot ce creează în noi vibraţie. Vedem, auzim, gustăm, mirosim, pipăim şi primim printr'un simţ nedefinit dar conştientizat de toţi o informaţie. Toate cresc în noi sămânţa. În noi liniştea devine neliniște, în noi percepţia se decantează, picură în alambicul din athanorul cerebral o nouă stare. Creierul răspândește noul în tot corpul, în mâini, în picioare, în piept ... Inima, stomacul, plămânii se zvârcolesc. E un zbucium plăcut, ce ne conduce, ne domină şi răzvrătește starea de bine dacă nu ne conducem viaţa după cum începe să ne dicteze această stare. De fapt, reacţia analitică a citirii şi înţelegerii percepţiilor noastre e această necunoscută stare. Neavând alt cuvânt o definim, o numim sentiment. După teologia tradiţională, principiul sufletesc sălăşluiește în inimă de unde informează creierul, mentalul. Cum realizarea iniţiatică e un act reflex, transmutarea spiritului la nivelul cordului produce rezorbţia acestuia într'un perpetuu proces simbiotic. Suflul ultim al noosului sprijină şi coordonează acest arc uman, plin de vibraţii, oglindă eterică a iubirii. E o emanaţie a lui Kether însăşi care condensată pe această oglindă se coboară ca o adiere, ca o rouă de lumină pe diferitele planuri ale fiinţei noastre, înspre inimă[257].

[257] Vasile Lovinescu, Însemnări iniţiatice, ed. Rosmarin, 1996

Ceea ce e mai grav, e că nu e un act reflex al spiritului - noetic, nici fizic, al trupului, de integrare a omului în lumea care îl înconjoară. E arcul reflex al atmei, al sufletului ce sălăşluieşte în zonele subcorticale ale creierului şi pe care noi, oamenii, nu'l putem întrutotul domina.

Chiar dacă aş vorbi limbile
dacă nu am dragostea,
nu sunt decât o armă sunătoare şi un chimval zăngănitor,
Chiar dacă aş avea darul profeţiei,
şi aş cunoaşte toate misterele şi toată ştiinţa,
şi aş avea o credinţă desăvârşită,
încât să strămut munţii,
dacă nu am dragostea, nimic nu sunt.
Dacă întreaga mea avuţie aş da-o în pomeni,
şi corpul meu l'aş da pe foc, să ard,
dacă nu am dragostea, nu'mi foloseşte la nimic.
Dragostea este răbdătoare; dragostea este binevoitoare;
nu invidiază, nu este lăudăroasă, nu se umflă în pene;
nu este necuviincioasă, nu umblă după ale sale,
nu se supără, nu ţine socoteală de rău;
nu se bucură de nedreptate, ci se desfată de adevăr.
Ea toate le acoperă, toate le crede;
Toate le nădăjduieşte, toate le îndură,

spune Sfântul Paul în al său imn în cinstea dragostei[258] şi încheie cu ceea ce reprezintă corolarul sentimentelor ce'l pot anima pe om şi i se pot dărui pentru a fi cu adevărat fiinţa ce'şi caută continuu desăvârşirea:

[258] *Noul Testament*, traducere din limba greacă, 1Cor 13: 1-7.

În prezent durează acestea trei:
credința, nădejdea, dragostea.
Dar cea mai presus dintre ele este dragostea.[259]

Astfel, exprimarea sentimentelor umane, a ceea ce ne insuflă puterea şi dorinţa de a trăi pentru a putea simţi universul, exprimarea a ceea ce ne animă a avut preponderenţă poetică din cele mai vechi timpuri, muzicalitatea şi coloratura unui cântec sau a unei picturi integrându-se în realul virtual al cuvântului rostit şi apoi scris. Unde încep şi se sfârşesc cerurile şi pământul e strigătul creaturilor lui Dumnezeu care se întorc şi se integrează mereu în El, e o vibraţie care răsună în adâncul tuturor lucrurilor create, unde de sunet, unde de lumină, energie informaţională. Lumina şi sunetul ascund Numele Lui, refracţie cosmică, arc infinit al unui reflex noetic, undă ce pare a ieşi perpetuu din Dumnezeu şi revine ca un strigăt de fericire, răspândind în clopot planul arhitectural al mării existenţiale[260]. Încă de la Cântarea Cântărilor, tema iubirii reluată şi repetată crează o permanentă tensiune afectivă transmisă posterităţii. Pe rând, îndrăgostiţii laudă iubirea şi se uimesc de frumuseţea lor într'un fel de neobişnuită mixtură între prospeţime şi solemnitate: *Într'adevăr frumoasă eşti tu/ cu adevărat frumoasă eşti tu/ ochii tăi, porumbiţă/ ...Deşteaptă-te, iubita mea,/ Frumoasa mea şi vino !/ Căci iată iarna a trecut,/ Ploaia s'a dus, a plecat,/ Au apărut florile pe pământ,/ timpul tăiatului viei a sosit/ şi strigătul turturelelor se aud în ţară la noi,/ Smochinul şi-a pârguit fructele de primăvară,/ Şi viile în floare împrăştie miros/. Ridică-te iubita mea,/ Frumoasa mea şi vino* ! [261]. Imagini de o rară splendoare, scăldate de o delicată sensualitate stăpânesc ca o poruncă a sufletelor îndrăgostite chemarea puternică, irezistibilă, dând dinamică personajelor antrenate din

---

[259] Ibidem, 1Cor 13: 13
[260] sunetul primordial pare de fapt a fi strigătul biblic – fiat lux !
[261] *Vechiul Testament*, Cântarea Cântărilor

acest preţios poem. În vechile poezii egiptene sau elene, în textele sanscrite şi indiene vechi natura percepută prin simţurile îndrăgostiţilor metamorfozează fiinţa în sentiment. Tocmai această chemare îngăduie transcenderea frumuseţii imaginilor, a timpului de sensibilitate, vorbind despre iubirea ipostaziată într'o lume în care marea poesie crează premisele lirice în care trăim.

Chemarea care răsună în versuri este cea care anunţă elementele universului, de la macro la microcosmos şi până în străfundurile sufletului, la monada originară a atmei, unde începe spiritul. Şi dacă "Nu'ngheaţă niciodată apa din fântână/ Cum în adâncul de celulă tu nu poţi pieri/ N'am cum să spun un glas, atingerea de mână,/ Privirea sau parfumul, gustul pielii… de ar fi// Un tot, o avalanşă care se îngână/ În labirintul vieţii rătăciţi în regăsire, ci",[262] atunci în noi se zămisleşte din profunde sentimente poesia.

Iubirea străluceşte ca o făgăduinţă supremă a refacerii fiinţei originare în totalitatea perfecţiunii sale. Plenitudinea făgăduinţei spiritului amalgamată cu frumuseţea poetică, iată secretul valorii a ceea ce transmite şi crează în noi poesia.

La Dante, dincolo de sensul poesiei imediate, de accesibilitate nemijlocită, depăşind elementele denotaţiilor simple, accedem la trepte ale liricii care pornite din adâncul amintit al arcului reflex declanşează cele mai înalte transfiguraţii în cititor. Este a doua treaptă a relaţiei sentiment – poesie – sentiment, treaptă care trece să împlinească reflexul noetic. Într'o explicaţie simplă, iată al treilea dangăt al clopotului mnemic. Şi Dante se supune lui.

---

[262] Liviu Pendefunda, *Rondelul ca o aniversare*, Cele mai frumoase poeme de dragoste, Poezia, 2008

Laşi mirosul tău în aer/ de metal şi de femeie/ şi de car încins pe lutul/ al întinderii caldee,/ de coloană viitoare/ dintr-un secol nenăscut/ de zid ars de o văpaie/ care-o arse şi pe Ruth... [263] . Iată un poem care face referire la simţăminte, la percepţii şi la dragoste, la ceea ce declanşează în sufletul şi spiritul marelui nostru poet legătura între lumea biblică şi lumea viitoare. Oricum lumea versurilor este una tributară înlăuntrului creator. Iubirea de iubită, iubirea de frate, dragostea de ţară, adorarea unui ideal, iată sentimente care înrâuresc harului elaborarea unui poem. *Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie ? / ... Îngerul iubirei, îngerul de pace, / Pe altarul vestei tainic surâzând, / Ce pe Marte-n glorii să orbească-l face, / Când cu lampa-i zboară lumea luminând, / El pe sânu-ţi vergin încă să coboare, / Guste fericirea raiului ceresc, / Tu îl strânge-n braţe, tu îi fă altare, / Dulce Românie, asta ţi-o doresc.*[264] . E un alt exemplu de deschidere a unei cutii a Pandorei, o explozie catastrofală de sentimente, mai rar întâlnită în atare dimensiuni ca la poetul nostru naţional. Întreaga sa poesie poate fi citată în multiple eseuri ca acesta. Şi toate copleşesc de sentiment. Mă opresc la *Călin, file de poveste,* la descrierea ambientului de percepţii, care, ca şi la Alecsandri sau Coşbuc, înnobilează cititorul. Poetul aude glăsuirea pădurii de argint, dincolo de codrii de aramă, unde iarba pare de omăt şi florile albastre tremură ude în văzduhul tămâiat. Până şi trunchiurile copacilor poartă suflete sub coajă. Albastrul şi stelele deschid spaţiile primordiale ale aurului solar şi al părului mirilor ce îndeplinesc ritualul suprem al nunţii.

Întâlnirea iubiţilor realizează astfel sublima împlinire, nunta, hierogamia, taina supremă a dragostei, cu valenţe cosmice, interpretate ca atare de hermeneutica liricii universale. Nunta reprezintă de la poemul lui Solomon o poartă între Jakin şi Boaz, simbol suprem, sărbătoare a spiritului într'o alchimică uniune între

---

[263] Nichita Stănescu, vol *Clar de inimă*, Junimea, 1973
[264] Mihai Eminescu

suflet şi trup. Opuşi prin structură iubiţii crează împreună, omenesc şi ocult, o puternică legătură: *Atât cât noi trăim,/ Prin graţia Spiritului Divin/ Măreaţă cum doar iubirea poate fi/ Binecuvântă, unirea a ne dărui/ Încât umila flacăr' a iubirii/ Adună laolaltă contrariile firii* [265]. Fragmentele realităţii aspiră să redevină unitate, metaforă de înţelegere a cuvântului divin, aşa cum întâlnim la Platon şi la Sfântul Paul.

Tu nu ştii că iubirea doare, mai mult decât lumina rostogolită'n
soare ?
Chiar de nu ştii: durerea moare, ţărâna răsucindu-se în trup. Nimic
nu poate răsări din floare, de apa ce'ţi lipseşte nu arde'n alambic
înmiresmând în moarte şi nepăsare iubirea care doare şi nu moare.

Ci chinuie în picuri pic, oceane de lumină tânjind la focul mic
din vârf de sfeşnic sau tremurând de nerăbdare, licărire'n
lumânare...
Tu nu ştiai: iubirea'n întuneric doare şi rană crudă'i arsă ca de
soare.
Deci, crede-mă, imensitate e cerul răstignit şi nu mai ştiu nimic.

O clipă de iubit, de îndurare din partea cerului pentru cei doi
e însă focul de la'nceputul lumii ce înalţă, şi duce'n infinit.
O stare, un necuprins de sentimente, cu lumea'ntreagă sub picioare
şi aură de vrajă, durere'nlănţuită şi dor – doar dor lumina e în noi.

Aşa, pătrunşi de taină, cuprindem nemurirea şi ştim că doar în
suflet
tot ce doare, sub Duhul Sfânt primit de cuget, se stinge, moare...
Tu nu ştiai că doar din soare, lumina vine, ne cuprinde şi
ne doare ?

---

[265] Christian Rosenkreutz – *Nunta alchimică*, traducere Liviu Pendefunda

Şi câtă strălucire e'n durerea care moare de fericire: râs şi scâncet !
[266]

Forţa iubirii reuneşte elementele cosmosului şi universalizează simţămintele în armonie, după cum lipsa iubirii generează durere şi haos. Ca şi în vechime schimbarea omului determinată de sentiment este un adevărat miracol, semn al legilor divine. Ishtar şi Mardouk, Isis şi Osiris, Euridice şi Orfeu, Beatrice şi Dante, Julieta şi Romeo, toţi acced simbolic spre împlinirea sentimentelor în oceanele cerului, pe muntele de mir şi dealul de tămâie, unde mierea şi laptele însămânţează în fântânile edenului capodopera inflorescenţelor poesiei. Dacă există sentiment, dacă atma, sufletul nostru, poate să vibreze cu lumea, Trackl, Byron, Hugo, Blake, Puşkin, Blaga şi toţi, toţi cei care au comis un act de creaţie, demonstrează apartenenţa la această legătură divină. Poetul cântă şi bucuria şi-amarul, şi iubirea şi ura, cum spune Coşbuc în *Poetul,* tot sufletul fiindu-i sub cunoaşterea Celui *ce compasul şi-a pus / Pe marginea lumii-ntre viaţă şi-apus*. Toate componentele arcului reflex ce domină sufletul arată cum acesta reprezintă un har propriu omenesc, cristic, în virtutea rangului său ontologic, pentru că este actul pasiv în raport cu arcul reflex noetic, cu Dumnezeu, dar activ faţă de structurile trupului. Această triplă relaţie, o treime pământeană bine conturată faţă de cea divină, realizează apartenţa omului la universul căruia îi este tributar. Şi, oare, ce poate fi mai frumos ca tumultul reflectat în versuri, ca o parolă elaborată de poet şi utilizată în relaţiile de zi cu zi dintre noi ?

Dumnezeu nu se poate izola niciodată de formele lumii, astfel că ele sunt cuprinse în mod necesar în definiţia divinităţii, spune Ibn'Arabi în *Cartea Înţelepciunii*, de aceea *Tu nu eşti El şi totuşi tu eşti El. Tu îl vei*

[266] Liviu Pendefunda, *Râs şi scâncet*, Falii 7, Biblioteca Convorbiri literare, mai, 2008

vedea în esenţele lucrurilor, stăpân şi condiţionat în acelaşi timp... de existenţa a toate celor create şi pe care, în iminenţa Sa, în planul formelor tradiţionale le implică şi în viaţa omului. Poetul e un om, cunoscător al parolei de a intra în ţinutul cunoaşterii, în labirintul fără sfârşit al înţelegerii propriului eu; de aceea arcul reflex al atmei revelat de poet are funcţia cosmică a profeţiei. *Cel ce se cunoaşte pe sine însuşi Îl cunoaşte pe Domnul său.* De câte ori un poem n'a străbătut sufletele noastre amplificând sau doar reprezentându-ne trăirile ?

De fapt poetul nici n'ar trebui să'şi ia în mână pana fără să'şi amestece lacrimi de iubire în cerneală [267]. Şi lăsând la o parte domeniile filosofiei, recunoaştem că Dumnezeu e întruchiparea iubirii şi noi suntem în amalgamul sentimentelor noastre un poem dedicat Lui.

[267] Liviu Pendefunda, rev. Poezia, 4, 2008

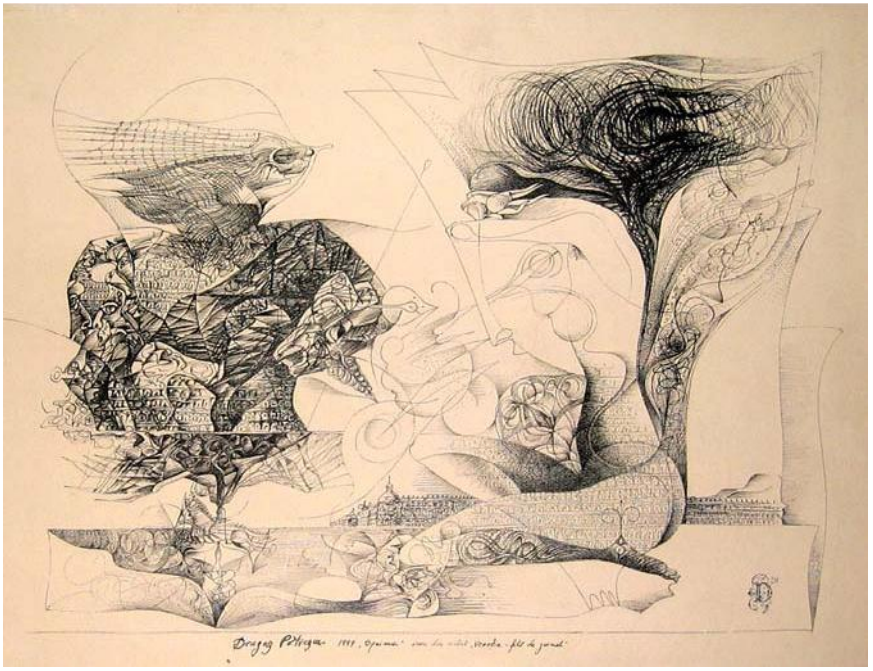

7. Ecce pietas est sapientia[268]

opera infinitului este o mărginire urzită pe cel nemărginit, o mărginire şi ea, dar o mărginire cu pecetea nemărginitului[269]

Dacă trebuie să ne închipuim drumul cel mai scurt dintre două puncte, în vid acesta este cu siguranţă, linia curbă. Calea de urmat în iniţiere, între cerurile exterioare şi cele interioare este acest drum al crucii, cu poticneli şi trepte păşite uneori înapoi, pe norii transformaţi adeseori în stânci sau noroi, reflectând în spirala mnemică ce e sus sau jos. Ajuns la porul fântânii, pe verticală poţi accede în punctul cel mai înalt al clopotului, al universului, cu posibilitatea oscilării între cele două

[268] „Iată, evlavia este înţelepciune", Sfântul Augustin, *Confesiuni,* Liber quintius, caput V: 8, Nemira 2003
[269] B.P.Haşdeu, *Sic cogito*, Evenimentul, 1990

capete, dar niciodată fără o încărcătură sufletească suficientă ca răspuns al harului primit prin lumină. Cele două capete ale fântânii în care se reflectă reciproc apele, telurică şi celestă, umană şi divină, sunt tot o reprezentare geometrică, dar nu în sens pitagoreic ci pascalian, în care porii pot fi oricând confundaţi şi'şi pot prelua locul unul celuilalt. Şi fântâna răsucită în marile ritmuri cosmice ale spaţiului sferic poate fi un uroboros. Focul intelectual e inteligenţa desprinsă de trup, dar nu de vehiculul, carul înţelepciunii din labirint, care ne conduce în umilinţa sufletului spre porul fântânii. El luminează fără să ardă în athanorul simbolurilor, purificând şi eliberând omul, fiind eterul, catalizatorul amintit de Böhme, focul care separat de lumină devine dorinţă.

Clopotele sufletului

Viaţa poate fi înţeleasă nimai privind în urmă; dar poate fi trăită numai privind înainte.[270]

Ca formă de exprimare artistică pictura are drept trăsătură caracteristică rolul de a crea o imagine vizuală. Cuvintele unui text pe care îl citim, perceput tot de văz, reprezintă imagini elaborate mental. Acestea nu sunt văzute direct aşa cum este pictura, realizată pe o pânză sau carton ea poate fi legată secundar de o asociere verbală. Dar, în primă instanţă, ştim că a fost percepută vizual. Pornind de la aceste considerente putem înţelege modificările care pot apare în realizarea operei de artă după ce creierul suferă leziuni ce schimbă adeseori

[270] Soren Kierkegaard

comportamentul şi viaţa artistului. Ne întrebam într'un prim studiu asupra creaţiei umane care este impactul benefic versus consecinţele malefice ale maladiilor creierului şi nu am găsit decât răspunsuri contradictorii si totodata extraordinare în complexitatea lor. Astfel trebuie să accepţi faptul că un text nu poate prezenta orchestraţia culorilor şi luminii, iluziile spaţiale, mişcările şi ritmul liniilor sau relaţiile dintre mărimi. Aceste calităţi rămân în exclusivitate atributele picturii. Creând un desen abstract sau un aranjament pe pânză această artă a elementelor formale configurează lucrurile tridimensional, volumetric. Deci imaginea devine o sugestie reprezentativă a lumii vizibile, mai mult sau mai puţin realistă, eventual iluzorie şi funcţionează abstract pe o suprafaţă dată. Aceasta este natura deosebită a picturii ca artă vizuală. Deci pictura nu este literatură. Si nici nu are cum fi pentru că abstractul din domeniul pictural este format la rândul său din elemente reale care chiar aflate sub o influenţă ocultă conduce la recunoaşterea materiei. Mişcările liniare şi ritmul pe care le aminteam conduc ochii privitorului la un fel de dans, iar armonia culorilor la o coardă vizuală şi nu vocală. Lumea picturii este sugestia unei lumini imortalizate în elemente îmbinate să creeze o imagine absorbită instantaneu de ochi şi de conştiinţă. De fapt toată experienţa noastră reflectă încărcătura emoţională a ceea ce cuprindem în noi şi reacţia mai mult sau mai puţin conştientă la aceasta. De aceea o pictură ne poate schimba, ne influenţează prin mesajul său ascuns.

În vechile dansuri hinduse, *Abhinaya Shastra (Oglinda gesturilor)*, dansatoarea atrage prin entuziasm, este ademenitoare, capabilă să capteze întreaga atenţie a spectatorului. Este îmbrăcată cu haine bogat colorate şi bijuterii care îi subliniază liniile graţioase. Imaginea şi mişcările ei atrag atenţia, elementul de mişcare pe care îl crează ameţind ochii privitorului. Elementele simbolice sugerate în dans împreună cu muzica se transmit creierului, minţii şi

sufletului, celor mai adânci centri, subjugându'i. Trupul răspunde prin punerea în mişcare a întregului mecanism fiziologic uman. La fel se întâmplă la privirea unei pânze. Acesta este mesajul ascuns al artelor non-verbale. Obiectele pictate au fost în arta lumii reprezentări fidele ale realităţii, dar au existat şi desene non-figurative, clasificate în general ca arte decorative. Ele sugerează obiecte reale, declanşând dezvoltarea unui limbaj simbolic de redare verbală a acestora, asocierea fiind un proces secundar funcţiei de percepţie vizuală. Îmbinarea de culori şi forme este percepută ca atare, decodarea şi găsirea numelui fiecărui obiect urmând percepţiei primare. Această secvenţă temporală nu este neapărat importantă decât dacă apreciem că o pictură ne transmite imaginea vizuală şi nu direct o traducere abstractă, verbală. Impactul emoţional şi semnificaţia acestuia nu diminuă prin arta figurativă în comparaţie cu lectura unui text care relevă aceleaşi elemente. Totuşi, mulţi realizează o reacţie emoţională superioară în faţa frumuseţii vizuale spre deosebire de cea descriptivă literară. Imaginea vizuală nu poate fi interpretată doar ca o sugestie a ceva deja văzut, cu toate că poate determina o comparaţie cu percepţii vizuale anterioare. Aranjamentul culorilor pe o suprafaţă plană înseamnă pictură. Percepţia vizuală este ceva viu, prinzând viaţă în ochii unei fiinţe vii, cu siguranţă diferită de ceea ce trece prin celulele retinei şi nervului optic şi interpretat cortical. Nu mai departe este adevărata natură vibratorie a văzului, percepţia noastră vizuală schimbându-se permanent, într'o constantă interferare cu statusul fluxului nostru fizic, mental şi emoţional. Pictura aflată pe simeză nu are schimbările rapide şi tulburente precum natura umană. Deci iată că diferenţa între pictură şi ceea ce noi creăm cu ajutorul ei în conştiinţa noastră constă în faptul că nu poţi compara imaginea uscată cu un proces organic.

Matisse spunea că prima funcţie a unui tablou este de a putea fi agăţat pe perete, deci să fie plăcut vederii. Deci nu citit, ci

văzut. De aceea şi lucrările abstracte deţin o poveste, un aspect ilustrativ implicit. Ele au nevoie de o intermediere vizuală, dar funcţia lor literară legată de elementele formale nu poate avea valoare primară ca scop al picturii. Pentru ceea ce cuvintele pot descrie n'ar mai fi necesară pictura. Sofistic vorbind să invalidezi orice pictură figurativă prin subiectul abordat este o mare greşeală. Pentru că forma picturii prezintă viziunea artistului şi atunci mixtura este doar un vehicul care păstrează expresia viziunii devenind un medium pentru conţinutul literar.

Arta este o reprezentare a vieţii. Arta nu poate fi decât un produs şi o exprimare a reacţiei artistului în faţa experienţei de viaţă. Viziunea figurativă sau abstractă desemnează doar un stil, pentru că arta defineşte un fundament abstract al minţii umane. Şi până la urmă doar abstractul îndepărtând orice altceva păstrează gândirea bazală. Elementele figurative nu devalorizează însă ideea pentru că aceasta a fost şi reprezintă cultura în majoritatea aspectelor ei. La fel şi în literatură, temele rămân aceleaşi în epocile descrierii lor chiar dacă subiectul abordat reflectă o altă perioadă istorică.

Am scris până acum numeroase lucrări[271], unele eseuri, altele ca o cercetare pur ştiinţifică, neurologică care să atragă atenţia asupra unităţii între normal şi patologic în lumea pe care în scurta noastră viaţă o străbatem. Am încercat să construiesc modele conceptuale care să reflecte esenţa a ceea ce-am dorit să transmit clar şi cât mai inteligibil despre un fenomen sau ceea ce mie mi s'a părut a fi un fenomen. Dar, am ştiut că nu poate fi niciodată o reprezentare în scris la fel de complexă precum pictura sau muzica, tot aşa cum nu ar fi de nici un folos copierea întocmai a realităţii existente.

---

[271] Liviu Pendefunda: *Creaţie şi Creativitate (6), Echilibrul Percepţiei la Ispir*, Contact international 1998, 16-17: 16-17

Artiştii, la rândul lor folosesc categoriile de formă şi culoare pentru a fixa în particular un lucru cu semnificatie universală neputându'l egala. Lumea pe care o vedem atunci când privim un tablou are o viziune particulară, unică. Pentru a pătrunde în aceasta trebuie să receptăm sentimentul şi caracterul specific al opticii artistului transmisă de tablou. Distilarea imaginii pentru a ne emoţiona poate dura, aşa cum simţurile noastre se poate să nu fi adus niciodată ceva similar la conştientizarea creierului nostru. Natura şi fenomenele complexe în care este ea implicată este analizată în structura fizică şi mentală a fiinţelor vii. Arta este produsul acestor analize, la care experienţa şi transcendentul îşi aduc deopotrivă aportul.

Materia primă a experienţei a fost considerată aglomerare amorfă de stimuli, văzul fiind o impunere subiectivă a formei şi sensului asupra realităţii, modelarea fiind însă caracteristică fiecărui artist. Dacă la Michelangelo remarcăm influenţa benefică asupra artei sale a stângaciului, la Van Gogh influenţa patologiei sale cerebrale asupra culorilor, la Mircea Ispir remarcăm modificări de amploare asupra geometriei secrete asupra lucrărilor sale datorate modificărilor sale de percepţie a câmpului vizual apărute ca urmarea unui accident vascular cerebral.

Căile simţului vederii cuprind ochiul, nervii optici, chiazma şi bandeletele optice, fibrele lui Gratiolet, structurile specifice din pedunculii cerebrali şi lobii occipitali[272]. Ruperea unui vas de sânge în forma puseului de tensiune arterială a condus la revărsarea sanguină în structurile interne ale creierului cu delacerarea şi chiar distrugerea unora dintre aceste structuri. Lezarea căilor optice a condus la îngustarea câmpului vizual cu pierderea posibilităţii de a percepe obiectele, în formă şi culoare, aflate în partea stângă a

[272] Liviu Pendefunda, *Tratat de Neurologie Practică*, Ed Contact international, Iaşi, 1997

artistului; rezultatul picturii, a obiectului de reflectare artistică de pe şevalet pierde astfel caracteristicile oglindirii a ceea ce urma să fie reprezentat pe pânză în jumătatea stângă a acestuia.

Să fim mai expliciţi, încercând să exemplificăm afirmaţia noastră. Într'un tablou există o geometrie invizibilă a elementelor afectate de forţele tuturor factorilor structurali ascunşi. Mari critici de artă s'au aplecat descoperind în timp secretele acestora.

Asimetria dintre stânga şi dreapta există la majoritatea oamenilor datorită utilizării preferenţiale a uneia dintre mâini (în general dreapta) creierul stâng devenind dominant. De aceea vizual, apare o repartizare inegală a privirii care printr'un vector dinamic conduce din stânga spre dreapta câmpului vizual. Greu de detectat în mod normal, într'o pictură faptul că pictorul amplasează greutatea tabloului în stânga dar este uşor de detectat privindu'l în oglindă (când pierde aproape întreg înţelesul).

Mercedes Gaffron arată că privitorul receptează o imagine ca şi cum s'ar afla în faţa porţiunii stângi a acesteia, identificându-se subiectiv cu stânga. La teatru, spune Alexander Dean, sectorul din partea stângă în raport cu publicul este cel mai important, personajul din stânga fiind cel mai important şi dominând astfel scena. Rudolf Arnheim leagă fenomenul de predominanţă a cortexului cerebral stâng, unde, la dreapta, se găsesc centrii cerebrali Brocca şi Wernicke ai limbajului (motor şi sensorial). Vederea câmpului vizual drept este deci şi ea mai clară, mai precisă, obiectele fiind deci mai conturate. Pentru a putea evidenţia stânga compensarea cortexului se realizează printr'o atenţie sporită către această parte a câmpului vizual. Un tablou este "citit" de la stânga spre dreapta la fel cum, de fapt, a fost şi pictat. Mişcarea picturală este astfel mult mai uşoară, vectorul stânga-dreapta rezultând din explorarea minţii şi nu a globilor oculari.

Într-o geometrie interioară a oricărui artist se observă tendinţe de echilibrare a dezechilibrelor menţionate. Exprimarea artistică tinde să aşeze obiectul centrat, poate uşor pe stânga spre a compensa, culorile şi contururile mai clare, mai întunecate spre aceeaşi parte, dinamica având permanent în conţinut tendinţa dinspre vârf spre bază şi de la stânga spre dreapta. Percepţia asimetriilor reale ca simetrii virtuale pare a deveni legea de bază a unei lucrări artistice.

Mircea Ispir a avut în urmă cu câţiva ani accidentul vascular menţionat. Lipsa percepţiei pentru artist a câmpului vizual stâng, atât în universul înconjurător, cât şi de pe simeză duce la înrâurirea actului creator cu reconsiderarea specifică lucrărilor de după accident în sensul mutării centrului de greutate spre dreapta, centrarea lucrărilor fie ele portrete, case, vase cu flori. Aşezarea culorilor, a elementelor ce ar trebui să restabilească echilibrul imaginii în partea stângă a lucrării este deficitară, pierzându-se astfel în totalitate geometria aşteptată şi pictorul reacţionând ca un stângaci ce pare a se adresa unui public presupus a gândi cu creierul drept. Ilustrarea acestei supoziţii a cărei explicaţie este extrem de clară şi exactă o facem prin reproducerea lucrărilor sale.

Pictorul Mihai Cămăruţ suferise şi el un accident vascular fiindu'i afectate funcţiile de reprezentare a elementelor figurative. Un excelent peisagist şi pictor al florilor a renunţat la descrierea riguroasă a lumii vizibile sugerând în simboluri de culoare ceea ce o viaţă întreagă i-a fost atât de drag.

Simbolismul eminescian strecurat prin filtrele unui mare pictor, Bouşcă, a trebuit pe vreme ce trecea să se supună unor deficienţe de comandă extrapiramidală şi am putea să continuăm cu exemple doar din şcoala de pictură ieşeană a sfârşitului de secol XX, bine cunoscut mie.

Şi atunci cum să confundăm literatura cu văzul. Anecdotele acestui car mnemonic ce străbate treptele de iniţiere ale creierului uman mai depăşesc un clopot. *Credinţa vine prin auzire, iar auzirea prin Cuvântul lui Dumnezeu*[273]. Iar dacă ar fi să parafrazăm putem spune că arta e credinţă, ea vine prin văz şi văzul prin Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvântul fiind lumină, cea pe care o căutăm şi care ne ascunde îmbrăcând Cuvântul.

Cuvântul lui Dumnezeu în clopotele succesive

Studii multiple asupra modului cum afecţiuni ale creierului pot determina modificări benefice asupra ascensiunii înspre revelaţia luminii confirmă rolul de arc reflex al omului în relaţia sa cu Dumnezeu. Multiple accidente vasculare au înrâurit viaţa şi opera lui Caspar David Friedrich, a lui Georg Friedrich Händel sau Joseph Haydn, afectarea hemisferei cerebrale drepte după stroke la Visconti şi Fellini, sau afazia lui Baudelaire sau Carl Fredrick Reuterswärd[274]

Creşterea reactivităţii cerebrale, cunoscute încă din Vechiul Testament[275] a simbolizat întotdeauna supunerea unor autori crizelor de epilepsie şi medicaţiei împotriva acesteia întâlnite la Edgar Ellen Poe, Dostoevski ş.a.

Nu departe de aceştia viziunile formidabile ale unor lumi cu totul noi şi descoperirea efemerităţii realităţii figurative sunt

---

[273] *Noul Testament*, Romani 10:17
[274] Julien Bogousslavsky, Michael G.Hennerici, *Neurological Disorders in Famous Artists,* Kärger, 2007
[275] Liviu Pendefunda, *Dogma sau libertatea gândirii*, Ed. Junimea, 2007

demonstrate de migrenele şi halucinaţiile lui Heinrich Füssli şi ale lui Lewis

Aspectele unor răspunsuri neurologice cum ar fi tabesul sau paralizia general progresivă au însoţit măreţele opere ale lui Alphonse Daudet, Heinrich Heine sau respectiv ale lui Guy de Maupassant şi Friedrich Nietzsche, sau distonia focală a lui Robert Schumann, ticurile lui Mozart.

Sunt multiple legături între experienţele extatice şi realizările unor genii în domeniile lor de exprimare artistică şi care reflectă influenţa leziunilor corticale. Astfel sunt relevante disabilităţile lui Gustave Flaubert, Guillaume Apollinaire sau influenţele tulburărilor de personalitate şi demenţă ale lui Immanuel Kant sau de Kooning, celor din Alzheimer la Carolus Horn, tulburările bipolare ale lui Van Gogh, influenţarea ultimilor compoziţii ale lui Maurice Ravel şi ale lui Modest Musorgski, activitatea lui Gershwin şi a lui Shebalin. Putem aminti evoluţia fenomenelor sistemului nervos la Marcel Proust şi Hans von Bülow. Cu toate acestea exemplele pot continua demonstrând cum tulburările neurologice pot schimba activitatea artistică şi dezvolta creativitatea unor faimoşi pictori, scriitori, muzicieni şi filosofi. Când creierul ce funcţionează altfel decât în mod obişnuit modifică valorile şi hermeneutica creaţiei înseamnă că se poate demonstra ştiinţific relaţia normală a omului cu creaţia şi Creatorul. Aceasta este oportunitatea unui iniţiat de a cerceta şi înţelege misterele creaţiei.

Francmasoneria şi tainele divine

Vei mânca moartea cea mâncătoare de oameni,
Şi, moartea odată moartă, nu vei mai muri niciodată.[276]

Misticii spun că atunci când începem drumul nostru spiritual, vrem deseori să vorbim cu Dumnezeu – şi sfârşim prin a nu auzi ce are El să ne spună. Platon a argumentat că timpul este constant, viaţa este o iluzie. Pentru Einstein timpul este doar o a patra dimensiune, trecutul prezentul şi viitorul fiind produsul imaginaţiei umane în încercarea de a ordona evenimentele din viaţă. Stephen Hawking foloseşte entropia pentru a studia timpul în universul aflat în expansiune. Oricum timpul poate fi mult mai bine înţeles în esenţa sa prin poesie decât matematic. Aşadar timpul capătă sens numai prin funcţii desfăşurate fizic, biologic sau psihologic. Timpul percepţiei subiective este logaritmul timpului cronologic, deci fiinţa umană domoleşte ritmurile naturii prin logaritmare[277]. Cât timp mistica abordată de noi rămâne în limitele spaţio-temporale ea se poate defini ca fiind intelectuală.

Întreaga magie şi divinaţie, precum şi misticile parţiale promovate în orient relevă o mitologie limitativă a psihicului, ispită şi erezie, fără posibilitatea pătrunderii înăuntrul Misterului. Mistica creştină, alături de celelalte negeneratoare de panteism învăluie taina celor două naturi: dumnezeiască-umană, arătând calea spre mântuire prin Isus Cristos. Poeţii sunt iniţiaţii lui Dumnezeu, esoterici prin creaţie, adesea incapabili să fie şi didacţi, să fie dascăli în adevăratul sens al cuvântului, deci versurile lor nu pot transmite oricui valorile spirituale ale universului pe care le deţin, adeseori prin receptarea lor în somn. Poemele induc intelectului,

[276] Shakespeare
[277] Solomon Marcus, *Timpul,* în dialog cu Liviu Pendefunda, Cronica 1983

persoanelor puternic interiorizate un delir în sine, o magie a minţii care are un efect psihosomatic deviant. Misticile cosmice, magiile orientale, muzica şi poesia sunt înălţătoare capcane genial dispuse în labirintul arhitecturilor oculte ce conduc profanii pe căile unei vibraţii multimilenare[278].

I love my Jesus quite alone.
The Bride, the Bridegroom of my spirit;
No others shall my heart, no, one,
Through love, through loving more inherit.
No man can do at once for two.
For one's, for one's willand for t'others:
Therefore I'll leave all others.

The magnet needle erring goes,
When from, when from the pole distracted.
And take before quiet no repose,
Till he, till he has her attracted.
And since my heart with Thy love dart
Is touched by its flaming ether,
Therefore, they haste together.

And though Thou art like the north star
In Heav...in Heaven altified
And I on earth so distant far
I'll fol...I'll follow undenied.
Still Thee my Light, and my eyesight.
Shall still, shall still be turned to Thee,
From every place, and woo Thee.[279]

---

[278] despre natura vibratorie a conştienţei cosmice şi umane voi aminti într'o prelegere ulterioară

[279] Johannes Kelpius, *The Best Choice,* traducere din germană (Ich liebe Jesus noch allein) de Christopher Witt, înainte de 1705. El a murit la 35 de ani în

Un lucru tainic nu e nici ascuns, nici de nepătruns, dar tâlcul Tainei depăşeşte înţelegerea minţii omeneşti, mai ales dacă acel lucru nu ţi s'a împărtăşit şi nu l-ai trăit, iubite cititor. El poate fi doar invizibil pentru cel neinstruit, neiniţiat. Euharistia e împlinirea noastră într'un act mistic, iar ocultismul cuprinde căi de cercetare a realității pentru înțelegerea lumii create de Dumnezeu. Cartea egipteană a morţilor se traduce mai degrabă Cartea Căii spre Lumină şi prezintă elemente exoterice ale procesului mistic din Micile Mistere. Somnul şi moartea simbolică a astrelor, a Lunii şi Soarelui, a celui iniţiat, obligat să treacă prin vămile – probe – călătoriei în dimensiunea spirituală, sunt căi de renaştere, de înviere în sensul trecerii conştiinţei prin sfere purificatoare, prin Maat, spre a primi simbolul crucii, ankh-ul, cheia vieţii veşnice. Obţinerea vidului genera divinitatea pornind de la o silabă mistică pentru maeştrii din Tibet. Böhme, maestrul urmat de Cantemir şi Kelpius, ca să amintim doar pe cei născuți pe plaiuri carpatice, a fost inițiat în misterele egiptene dar și de sistemele mistice ale Sfântului Francisc de Assisi, Meister Eckhart, deci de abis, imaginând nemărginita genune.

Spune maestrul: *Relaxează-te un pic. Nu e ușor. Avem o nevoie naturală de a face întotdeauna lucrul corect, și credem că'l putem face lucrând fără încetare. E mult mai important să încercăm, să eșuăm, să ne ridicăm și să încercăm din nou. Dar să'L lăsăm pe Dumnezeu să ne ajute. În mijlocului unui efort mare, să ne privim, să'I permitem să se arate și să ne călăuzească. Câteodată să'I permitem și să ne țină în brațe.* [280]

---

grădinile Philadelphiei unde învăţăturile sale au contribuit la inţierea marilor conducători ai Americii Drepturilor omului şi Declaraţiei de Independenţă, părinţi ai democraţiei universale, înconjurat de discipoli şi elevi, cu umilinţă şi simplitate dându-le lumina adusă din Europa fără prozelitism sau evanghelizare, dar pe calea Tradiţiei în pace spirituală, seminţe care au rodit aşa cum în mai mică măsură a reuşit în est Dimitrie Cantemir.

[280] Paolo Coehlo

Simt.
Eşti ca o pasăre ce zboară 'ntr' o singură sferă.

Vezi de aici întregul univers
şi nu ştiu
- cine-ar putea şti -
dacă ieşi, ceea ce mai mult ca orice ți-ai dori,
acolo unde stelele strălucesc,
unde libertatea ta de a fi
în toate câte vrei
s' or împlini.

E noapte sau e zi,
e rai sau e infern,
ochii tăi lumin' ar mai privi,
muzica din sfere în timpane s' ar mai auzi,
atingerea din aripi pe piele-ai mai simți
şi ce-ai inspira ar fi doar oxigen
sau totul este doar himeră ?

Oh, pasărea mea, alături de care zbor şi eu
Presimt.
Aceasta nu 'i singura sferă
şi am putea
aşa mereu
doar evada
din sferă 'n sferă.[281]

[281] Liviu Pendefunda, *Pasărea din sferă*, Beggarland Timpul, 2005

Böhme este un adept al elementelor alchimice care îl conduc în sferele superioare. Despre el şi învăţăturile lui am amintit de repetate ori. De ce am dedicat acest capitol francmasoneriei ? Numai pentru că un adept al acestui ordin trebuie să creadă în Dumnezeu şi în nemurirea sufletului, ceea ce Isus a propovăduit El însuşi sau prin intermediul discipolilor săi. Este o reformă spirituală a Tradiţiei, a învăţăturilor care mai târziu au adus lumină adepţilor Kabbalei, a vechilor ritualuri şi mistere ancestrale. Vasile Lovinescu merge spre aceleaşi elemente ale existenţei relevate de cărturarii reformelor folosind cuprinderea minţii integrate în Kabbala. Dar nimic nu poate fi mai minunat ca Sfânta Scriptură. Prologul Evangheliei lui Ioan este mai mult o uvertură decât o introducere, fiind un imn adus Cuvântului intrat în lume şi în istorie, cuprinde tot ce putea să'şi imagineze filosofia epocii privind reflectarea lui Dumnezeu în Univers. În Cuvântul întrupat li se deschide oamenilor o lume nouă, lumea lui Dumnezeu, lumea harului, ordinea supranaturală.[282] Oricât s'ar părea că există o contradicţie între Tradiţie şi lumera religiilor de azi, există, după părerea mea, doar orgolii umane. Marii învăţaţi ai lumii de aici îşi extrag seva gândirii lor. Biserica Catolică nu limitează revelaţia divină numai la textul biblic. Unii afirmă că Tradiţia şi Sfânta Scriptură constituie două izvoare diferite ale acestei revelaţii. Conciliul Vatican II a afirmat însă că Sfânta Tradiţie şi Sfânta Scriptură sunt strâns legate şi comunică între ele, curgând din acelaşi izvor divin, devin într'un fel o unitate şi tind spre acelaşi scop.[283] Toate gândurile converg spre a înţelege Cuvântul şi a'l urma întocmai. Pentru a putea intra mai uşor în farmacia sufletului omenesc care este Sfânta Scriptură şi a putea

---

[282] Aurel Iştoc, *Cartea iubirii lui Dumnezeu*, Sapientia, 2008

[283] *Dei Verbum*, constituţia dogmatică despre revelaţia divină. Sigur că tradiţia este Cuvântul Domnului încredinţat apostolilor de Cristos, iar Sfânta Scriptură este scrisă sub inspiraţia Duhului Sfânt. Tradiţii mai sunt şi cele teologice, disciplinare, liturgice sau devoţionale ale bisericilor locale.

găsi în ea leacul de care avem nevoie, să ne întoarcem mereu la Taină.

Pasajul nostru în vid, poesia

Le vide n'existe pas dans l'espace, car l'espace est plénitude puisque l'éther est parout; mais le Vide est figuré par l'espace par les vides relatifs qui manifestent et épuisent, pour ainsi dire, toute la posibilité du Vide, qui, en lui même, est impossibilité.[284]

Vidul reprezintă neantul - timpul şi spaţiul primordial[285]. Precum eterul nu e vid ci un spaţiu dual al timpului manifestat prin energie, vidul participă la stocarea informaţiei, deci a Cuvântului Logos. Manifestarea simbolică a cuvântului, la fel cu cea vibratorie a undelor percepţiilor umane, reprezintă planul metafizic al realităţii. Trecerea dintre ele reprezintă saltul nostru în vid.

Vidul însă este însuşi Dumnezeu, e parte a acestei esenţe. Din acest amalgam filosofic remarcăm că Poesia este sinteza, chintesenţa hermetică a informaţiei, parte a Spiritului Sfânt dăruit

[284] Frithjof Schuon, *The Transcendent Unity of Religions*
[285] Liviu Pendefunda, *Poezie şi Vid,* Poezia, XIV, 1(47), 2009

omului ca dar mnemic în procesul creaţiei. *Începe misterul dincolo de urme,/acolo unde aerul n'a respirat nicicând/atingere de om//şi'mi deschizi în dunele pustiului/nestatornice semne/limpezimi migratoare/blestemată lumină, sărutul neantic/din braţele tale;//neantul ne'mpiedică să zărim/clopotul lumii,/nori din praful cosmic însămânţează/în trupurile noastre galaxii adânci,/prin cratere strecoară nume şi chip,/universala stare/din care să coboare o altă zămislire/de oameni neînvinşi.*[286]

Între esenţa divină şi creaţie întâlnim continuitatea esenţială şi discontinuitatea substanţială. Un act reflex e comuniunea dintre suflet şi spirit, acea dificilă paradigmă din Trinitatea Creştină aflându'şi aici originea. Dragostea divină, ca formă şi acţiune, pe care o întâlnim şi la Dante, defineşte crucea şi trandafirul, unirea identificatoare a Cuvântului, unire în care simbolurile îşi comunică reciproc calităţile. Vidul devine astfel principiul sentimentului cvasi divin al intelectului. Vidul reflectă deci unitatea celor trei arcuri reflexe create de Marele Arhitect în Om, iar Omul devine calea, Tao. Dacă noi suntem vid creator, acţiunea noastră este însă fără de sfârşit. El este un abis esenţial unde putem vedea izvorul tuturor energiilor şi fiinţelor lumii. Îşi îmblânzeşte duritatea, se desface din haos, îşi temperează strălucirea, se identifică celor mai mici atomi[287]. Iată poesia frământând lumina din om într'un spaţiu fără timp: *Nu locuieşte nimeni pe acest glob,/ nici privirea, nici albastrul./ Gândul de-o silabă'i şchiop / potcovit cu albastru./ De atâta trăită neviaţă, / sângele'i la suprafaţă./ Bărci de hârtie scrisă curg pe el./ Vino şi tu dacă ţi-e sete / de-atâta dat în carusel, / de-atât izbit cu tâmpla de perete./ A mai venit şi un inorog străveziu/ foarte speriat, foarte livid./ Locuia într'un viitor arămiu / cu vedere la vid* [288].

---

[286] Liviu Pendefunda, *Ucigaşul de gânduri 3*, Vrăjitorii Marelui Vid, Magicians of the Emptiness, Moonfall Press, 1996

[287] Confucius, *Tao-te-king*

[288] Nichita Stănescu, *Clar de lună*, Junimea, 1973

În lumea abisală informaţia este veşnică. Recunosc că nu ştiu care este începutul genezei. Acesta este mai dintru început decât însuşi Domnul Cerurilor, aşa cum ni'l închipuim, dacă închipuirea nu ne îndreptăţeşte să afirmăm că Unicul necreat şi creator e însuşi el, Vidul. În orice loc sau timp, îl simţi pe Dumnezeu prezent cu îndoiala dacă locul şi timpul luate ca referinţă sunt de fapt Dumnezeu. Orice există are o limitare ce poate aparţine supremului divin, pe care îl descoperim a fi şi în alt loc, în alt timp, în altă dimensiune. Dar, fără poetul ce reproduce Cuvântul - *Ce-ai să te faci, Doamne, dacă mor ?/ Dacă mă sfarm ? (îţi sunt urcior),/ Dacă mă stric ? (şi băutură'ţi sunt)./ Sunt meşteşugul tău şi-al tău veşmânt, / cu mine rostul tău dispare*.[289]. Deci menestrelul, artistul cu har divin este cel ce dă viaţă transmigrării haosului în ordinea lumii. *Fii fericit când este haos în tine!* [290] spune filosoful şi noi integrăm Cuvântul în realitatea palpabilă fără a ne desprinde prea mult de cele imaginare. Vid, Haos, Neant, Hău, Abis, fiecare e altceva. Şi totuşi...

Nu locurile şi timpul sunt Dumnezeu, care nu este limitat prin nimic. El, etern *contradictio in terminis*, îşi manifestă puterea ca unic nimic, vid şi extaz, vid şi tăcere, haosul metafizic ordonat în infinitul vid. Calea e plenitudine şi principiul suprem în care se topeşte întreaga creaţie. De aceea, ca un ocean, El se întinde la dreapta şi la stânga şi în tot universul iar prin puterea sa nesfârşită vin în existenţă toate fiinţele, El oferindu-le toată libertatea fără să le domine. Apreciind imensitatea, veşnic şi fără dorinţă, am putea să'l numim chiar mic. Dar când toate fiinţele se întorc în sânul său fără a-l amplifica El se poate numi mare. De aceea înţeleptul nu trebuie să se creadă mare ci să fie mare; astfel, fiind detaşat şi în acelaşi timp în vid, va putea realiza lucrări măreţe. Supracosmic,

---

[289] Rainer Maria Rilke, *Ce-ai să te faci, Doamne, dacă mor ?,* Poesia austriacă modernă, Minerva 1970

[290] Friedrich Nietzsche, *Ecce Homo,* 1888

dragostea e cuprinsă în Lumină, puterea care produce identitatea prin cunoaştere: *l'eterna Luce,/ che, vista sola, sempre amore ascende... // Amor che muove il sole e l'altre stelle* [291]. Paracelsus afirmă că vidul din noi ne poate conduce la nemurire[292], metafizic vidul fiind absolutul, magnetul alchimic. Când poetul pătrunde în vid totul dispare. Fumul metaforic de care aminteam se înalţă sub clopot, condensându-se sub capacul athanorului şi cade în noi ca ploaie de lumină. Fiinţa noastră sublimată, se transmută şi tinde să devină iarăşi foc. Dacă această ardere e posibilă, poesia gândurilor noastre prinde conturul curcubeului.

Cât este de greu să nu cazi în desuetudine şi să comiţi o erezie, cât este de minunat să simţi că lumea însăşi e Vidul şi Vidul nu topeşte lumea. Duhul Sfânt dă realitate lucrurilor, integrându-se în intelect ca element fundamental al prezenţei divine în lume. Poesia procedează la o abstractizare a lucrurilor, o simbolizare în care păstrându-se realitatea, arcul reflex noetic aduce simbolul creatorului în vibraţia aşternută pe suport material. Versul revelează şi ocultează rând pe rând şi în acelaşi timp. E semn de progresare pe calea iniţiatică, enigmă şi mesaj totodată, realitate inepuizabilă într'un etern mister. *Să te strecori înăuntrul unei lumi/ şi să luminezi/ gerul,// să scoţi aşchii din focurile sacre/ şi să nu nărui/ zidul,// să dezveleşti stelele/ ca să poţi gândi/ şi să nu mori ...// să culegi din clopote roua/ doar ca să ştii/ unde e vidul.* [293]

Creaţia a fost şi un simbol figurativ, dar şi un dans sacru al realităţii în spirit. Şi atunci, poesia redimensionată la nivelul infinitului nu poate fi decât vidul în toate ipostazele sale. Aceste ipostaze sunt legate între ele prin unicitate la nivelul primelor

---

[291] Dante Alighieri, *Divina Commedia*

[292] de unde şi izul de fum de tămâie emanat în preajma cuiva cuprins de meditaţie

[293] Liviu Pendefunda, *Vrăjitorii Marelui Vid*, Magicians of the Emptiness, Moonfall press, 1996

spirale ale devenirii, dar vidul, el însuşi se conturează în creaţie inexplicabil de real iar poetul devine creator, magician al cuvântului într'o varietate copleşitoare a reflexelor unui singur şi acelaşi arhetip de adevăr şi frumuseţe divină. *Sunt nopți de-acele blânde și tainice de vară,/ Când singur glas de greieri și tânguirea rară/ A buciumelor triste pe dealul depărtat/ Mai tulbură măreața tăcere. Dinspre sat,/ Ce doarme'n fundul văii, sub umbră de stejari,/ Un zgomot nu se'nalță. Pe codrii solitari, / Pe țarinile'ntinse, cu palida ei rază/ A nopților duioasă stăpână priveghează/ Și frunzele's de aur, izvoarele de argint/ Când străbătând lumina'i prin negrul labirint/ Al crengilor pădurii, poiana cea pustie/ Desfășură molatec decor de feerie./ Aprinse de lumină sunt bolțile albastre/ Pe care, cu-al lor tremur, popoarele de astre/ Roiesc în strălucire. Luceferi nemișcați/ Privesc fără clipire ai nopții împărați.../ Și veacuri mii și mii/ Trecut-au peste lume și razele-aurii/ Căzdeau pe cei ce astăzi dorm somnul din mormânt.../ Și de-ar pieri în țărână nemernicul pământ,/ De-ar bate ceasul morții și veșnicul apus/ Tot zâmbetul de stele ar fi acolo, sus.*[294] Aceste ascensiuni şi coborâşuri sunt tendinţele omului spre universalizare şi ale divinului de întrupare, arcuri reflexe devenite poem. Dar nimeni, fără să aibă har şi să fie adept al Luminii, nu poate fi Poetul. O sferă aduce taina în clopotul de taină.

O, scurtă tristeţe, rămâne
de jur împrejur o sferă de vid.
Stau în centrul ei şi unul câte unul
ochii din frunte, din tâmplă, din degete
mi se deschid.[295]

[294] Nicolae Iorga, *Nocturnă*, Vălenii de munte, 1939
[295] Nichita Stănescu, *A treia elegie*, Necuvintele, Jurnalul naţional, 2009

Atma pentru yoghin e vidul, învăţătura vidului care izvorăşte din înţelepciune şi pare uşor de înţeles, uşor de urmat şi totuşi nimeni care nu este pregătit nu o înţelege, nimeni în afara celui capabil nu o aplică. Cuvintele dogmei revelate, simple în aparenţă, au o obârşie străveche şi acţiunile detaşate din ele izvorăsc din legea supremă. Cei ce înţeleg sunt aleşii realizând pe deplin adevărul din cărţile sfinte pe care le preţuiesc. Pentru ignoranţi omul înţelept pare sărac, el ţine ascunsă în suflet o comoară nepieritoare. Pentru el marile plăceri, marile intensităţi ale vieţii sunt extatice. La ignoranţi şi la fiinţele vulgare, lipsa înţelegerii vidului este umplută cu letargie şi moarte. De aceea patimile sunt teribile pentru profan, tendinţa descendentă a drumului său posedându'l literal şi teologic. Eternitatea Clipei e un timp în care Sinele nu poate fi hipertrofiat, decât la cei mediocri. Dacă eternul şi efemerul se întâlnesc în Sine, cum poate Atma în eternitatea sa să cuprindă tot înţelesul efemerităţii noastre ?

Răspunsul ni'l dă Isus când spune: *Eu sunt calea şi adevărul şi viaţa.* [296] Reprezentând unitatea tuturor lucrurilor create, unicitatea Sa şi multiplicitatea pe care o învăluie, se obţine metafizic vidul care, în trecerea sa reflexă, reflectată şi refractată în conştiinţa noastră, se întoarce ca vid întru Cristos. Când sinele este suprimat în actul divin, răul este suprimat şi spiritul devine elixir. Aici intervine metafizica religiei, a cărei înţelegere aparţine doar celor ce pot depăşi prin iniţiere stadiul său exoteric. Eul nostru iluzoriu, comprimat în imensitatea vidului, poate să acceadă la treptele înalte ale cunoaşterii recuperându'şi forţele topite în Dumnezeu. În Zohar întâlnim simbolismul celor două coline în legătură cu deplasarea luminilor şi ce e jos va fi la fel cu cea de sus, aparent recuperarea colinei superioare va ridica pe cea inferioară, ceea ce este aparent se va mistui şi ceea ce este ascuns se va manifesta. *La steaua care-a răsărit/ e-o cale-atât de lungă/ că mii de ani i-au trebuit/*

[296] *Noul Testament*, Ioan 14:6

luminii să ne-ajungă... // Era pe când nu s'a zărit/ Azi o vedem, şi nu e...
[297] Numai aplecându-ne asupra mesagerului înţelegem cum poetul, menestrel şi aed destăinuie secretul din cuget. Şi cine ştie când se va mai naşte Poetul ? *Peste câte mii de ani natura/ Va scoate iarăşi din neant/ Alcătuirea de celule/ În care sufletu'mi visează/ Asemeni unui împărat captiv ?// O, frate, tu mai mult decât un frate,/ Replica mea'n eternitate !/ Nu te cunosc şi nu mă vei cunoaşte/ Vorbele mele scrise-acum/ Vor fi de multă vreme spulberate/ În ziua când tu te vei naşte,/ Şi limba chiar în care sunt rostite/ Va fi pierit atunci şi doar un singur/ Crâmpei de manuscript într'un muzeu/ Va chinui pe eruditii vremii,/ Şi îngropat în el pe veşnicie/ Dormi-va fără nume gândul meu.// Mă'ndeamnă totuşi către tine/ O neclintită năzuinţă/ Şi scriu acest poem zadarnic/ Mânat de strania credinţă/ Că gândurile noastre înrudite/ Se vor pricepe peste vremi şi oameni/ În limba fără ţară a visului rostite.*[298] Reîncarnarea trădează acţiunea vidului în sine, e doar un vid ce se manifestă vizibil în realitate. Nu că l'am vedea pe Dumnezeu în toate, dar El este în realitatea fiecăruia.

Se pare că vidul în poesie este întru totul legat de timp, de spaţiu, de neant, de abis dar şi de armonie, iar armonia cuprinde emanaţia vidului în unde vibratorii de sunet şi lumină, de Cuvânt, adică de *ordo ab chaos*, de Duhul Sfânt ordonator al lumii create de Marele Arhitect al Universului pe calea arătată omenirii spre adevăr şi viaţă de Cristos. *Mi-e dor de-acea nemărginire,/ de timpu'n care stelele sfârşesc,/ mi-e dor de început de taină/ şi de apus de noapte'n univers,/ de drumul care plânge cald spre tine/ mi-e dor de-acea nemărginire* [299] Dacă totul este infinit, tăcerea te conduce în percepţia a ceva foarte îndepărtat, inaccesibil chiar, exaltat dar lucid, simţi că eşti totul şi

---

[297] Mihail Eminescu, *La steaoa*, Poesii, 1895
[298] Al. Philippide, *Peste câte mii de ani*, Visuri în vuietul vremii, Editura pentru literatură, 1969
[299] Liviu Pendefunda, *Nemărginire*, Vrăjitorii Marelui Vid, Magicians of the Emptiness, Moonfall Press, 1996

nimic. Acolo, în poesie, în spatele celui mai banal cuvânt se ascunde misterul, un vid al spiritului, îmbrăcând sufletul uman. Iubeşte versul ca şi pe Dumnezeu, ca şi cum l'ai putea vedea deşi nu'l vezi şi deşi el te vede, adică te cuprinde ! În final noi îi suntem oglinda, crucea tridemensională, Vidul. Iar natura, liantul existenţei noastre în poesie e adevăratul păstor, mediumul ce ne conduce la Dumnezeu - maestru, preot, guru. *Cel nevăzut dintre noi/ ştie rostul nălucirilor/ de ce se curbează primejdios/ cuvintele'n oglindă/ până încep să semene/ din ce în ce mai mult/ cu călăuzele spre ţinuturi oculte,/ ştie dezlega viitorul,/ confuzia de adevărul/ săpat din toate părţile deodată,/ ştie să vadă eroziunea aerului/ şi cum se risipeşte ca pleava/ amintirea ta/ pe bărăganele memoriei…// cel nevăzut, dintre noi,/ sunt chiar eu/ potrivindu'mi fiinţa/ după mersul astrelor stranii/ pe cerul dezmierdării noastre…// Du-te şi aşteaptă-mă/ unde nu sunt…!*[300]

Arcul reflex al Atmei şi cel al Noosului, intricate în noi cu cel al Vieţii telurice, implică şi faptul că noi înşine creăm Vidul. Acesta, întrutotul asemănător cu cel de sus, este calea Luminii atrase spre interiorul uman. Deosebirea nu poate fi remarcată decât dinafară, fiind în realitate entităţi identice, alchimic punctul de coagulare realizându-se în noi. Vidul este deci geneza poesiei.

Adeseori poetul îndrăzneşte, dacă nu cumva aceasta îi este dată doar prin har, să exprime Cuvântul. El se identifică Creatorului şi lumii care îl înconjoară. Natura este simbolul realităţii transcendente, deci atât timp cât înţelegem natura ca o manifestare materială a spiritului divin ea poate fi interpretată ca parte a lui Dumnezeu. *Bate cineva în fereastră, deschid, nu e/ nimeni. Bate din nou. Nici o mişcare./ Nu tu pasăre, nu tu joimăriţă, nu tu strigoi!/ Pe aripi de vânt soseşte o carte a lui/ Paracelsus. În ea e plânsul din vid.*[301] Scăldat de lumina universului, ploaia de lumină, poetul e credinţa

[300] George Gavrilean, *Eu nu mai sunt***,** Caravela Visului şi Oglinda, Contact int'l, 1998

[301] Ion Alexandru Angheluş, *Prinţ şi labirint în crepuscul,* Contact int'l, 1995

cu care poate muta munţii. Şi când ne gândim câtă realitate cuprinde acest vid al gândului şi voinţei, nu avem cum să nu privim la lumină ca fiind calea şi viaţa, iar pentru creştini calea, adevărul şi viaţa sunt Isus.

Tot ce vedem în jur poate fi interpretat ca o expresie a înţelegerii faptului că direcţiile de zenit, nadir, nord, sud, est, vest ale lumii au fost un dar pentru oameni. *Înrădăcinaţi şi întemeiaţi în iubire, să puteţi înţelege împreună cu toţi sfinţii care este lărgimea şi lungimea, înălţimea şi profunzimea*, [302] spune Sfântul Paul. Ca fii ai vidului[303] nu putem altfel decât prin repere cunoscute să înţelegem spaţiul şi timpul în care se desfăşoară frumuseţea poesiei şi debordează în versul primordial al Logosului înţelepciunea Sofiei. În taina numărului 7, al Logosului, celor şase puncte cardinale ale universului li se adaugă centrul, primul cuvânt rostit al Genezei: Fiat Lux.

Ştiinţa de a folosi Cuvântul ce cuprinde formule, chemări, rugăciuni, ce ar părea magie, în discursul ce cuprinde realitate, intuiţie, simboluri, sentimente, există o ştiinţă a ştiinţelor, parte a discursului poetic. Dacă vidul nu reprezintă altceva decât matricea Logosului, nimic nu e mai tainic decât că această constantă a naturii are valoarea perfectă pentru a face posibilă existenţa omului, capabil să elaboreze prin simţurile sale lumina. Iar lumina reprezintă cuante, versuri ale poesiei universale relatate prin om. *Cade luna-n vis că apa/ sare-n părţi prea speriată/ somnului stârnindu-i groapa./ Să privim în ea? Ne-mbată.// Luciri repezi, mai precis/ săbii despicând lumina/ întrezărim la poartă'n vis/ unde ne veghează umbra.// Călare gândul, călare/ pe-un grifon, se prăbuşeşte/ în abis şi călărindu'l /*

---

[302] *Noul Testament*, Ef 3:17,18

[303] suntem fii ai văduvei (câtă asemănare între abisul masculin în care eternul vid feminin se aruncă după trecerea prin moarte a haosului pentru a se restabili ordinea şi a zămisli fii ai luminii !)

cuvânt este şi chiar este,/ lună este şi nu este…[304] Vrăjitorii Marelui Vid adresează cererile lor, vii şi reale precum Lumina în care se scaldă, iar visele şi premoniţiile sunt ploaia de lumină ce nu poate fi confundată cu imaginaţia obişnuită a omului. Nu sunt în puterea nimănui să le elaboreze înafara Marelui Arhitect al Universului.

Din cele mai vechi timpuri muzica şi gesturile s'au însoţit de versuri, de exprimarea metaforică a gândirii. Dar oare e aceasta doar umila gândire a oamenilor ? Sau poesia atât de bine alcătuită în geometria sa secretă e reflectarea unei evoluţii îndelungate care se potriveşte la fel de bine societăţii umane din oricare mileniu, transmiţând aceleaşi sentimente, după cum sublinia Toma d'Aquino - cosmologia unui text sacru, parte integrantă a vidului eteric. Ei bine, aflat în centru, mişcarea este imperceptibilă pentru neiniţiat. Punctul central, eterul, chintesenţa e Sfânta Sfintelor, e Sfântul Palat, e centrul Templului. Astfel, versurile transmit acest miracol în care Atma vine din afară, realizând poesia sacră a depărtărilor, poesia trecutului care imobilizează timpul, reflectând peisajele vaste din memoria vidului. În acest loc (care nu e timp şi nici spaţiu, dar cuprinde infinitul) omul îşi găseşte echilibrul. Este aşa cum, stând la o pipă cu Cassian Maria Spiridon, am înţeles că omul este focul central al lumii, mediator între pământ şi cer, pipa transformând tutunul în fum, iar noi, alchimişti ai poesiei, ducem teluricul în eter, totul în acelaşi vid matriceal. Ridicarea jarului e sacrificiul focului pe care'l reprezentăm. De aceea simbolul sacrificiului este pur interior. Din vid poeţii îşi extrag harul, unii predominând în versuri vizuale, precum Dante, auditive ca la Milton sau Shakespeare care realizează armonia între toate simţurile şi sensul ei lăuntric.[305] *Eu nu te'ntreb de unde vii şi unde/ Te duce ne'nţeleasa ta menire:/ Tu eşti un strop etern de rătăcire/ Pe care'n veci*

---

[304] George Gavrilean, *De noapte*, Caravela Visului şi Oglinda, Contact int'l, 1998
[305] T.S.Eliot citat de Horia-Roman Patapievici în *Sensuri metafizice ale crucii*, vol. I, Humanitas, 2007

nu'l voi putea pătrunde.// Dar sunt în noi asemănări profunde,/ Că orice-ai fi şi'n orişice-amăgire/ Te duce goana ta spre fericire,/ Acelaşi om într'amândoi se-ascunde.// Visezi şi tu în clipe mai senine/ Şi chinuit de setea de mai bine,/ Îţi sorbi încet paharul de otravă...//...şi trec şi eu prin clipe nourate/ Când zvârl din piept clocotitoare lavă !/ Oricine eşti, întinde'mi mâna, frate...[306]

Aici, începând din vid, e un timp zadarnic. Oricât m'aş strădui să întrepătrund viziunea cu oglinda nesăţioasă a universului, ajung la aceeaşi concluzie: toată filosofia ce reflectă ocult realitatea lumii se zbuciumă în poesie. *Am dezlegat ploile porţilor galbene./ Clopotele se aşază'n genunchi./ Câte o stea şi-aprinde ţigarea de la/ brichetă./ O cerşetoare deschide uşă'n văzduh./ Intrăm cu capete descoperite./ În jurul meselor de diamant,/ zarafii cântăresc nemurirea./ Dar sub tumuli dorm regii înfrânţi/ de istorie. Umbrele lor jalnice/ se topesc sub pietre. Coroane de aur/ coclesc sub vălul vremii. Din cronici,/ crengi de laur se vestejesc pe rând...*[307] Şi totuşi sentimentele integrează calea adevărului în mister, iar neliniştea creată universului din noi e plenitudine şi vid în acelaşi timp. Chiar Sfântul Paul desemnează bine pasiunea dragostei când afirmă că duhul se roagă în suspine negrăite.

Religie, magie şi ştiinţă. Magia şi ştiinţa ţin de obiectele fizice, vizibile, care se aud, miros şi le putem pipăi. Există tehnologie şi ştiinţă în magie. Iar toate cuceririle ştiinţifice par a fi miracole. Religia respectă suveranitatea lui Dumnezeu, adresându-se unei lumi virtuale. Dar care din aceste două lumi ne poate conferi poesia ? Jocul secund ne aparţine nouă. Dar nu reproduce el, uneori stângaci, informaţia Tradiţiei ? Ritualul, pe care îl tot amintim, slujindu-ne şi slujindu'l în lumea vidului, în cea în care trebuie să faci totul şi nu eşti sigur pe nimic, aduce greutate,

---

306 Mihai Codreanu, *Fratelui meu cititor*, Scrieri, vol I, EPL 1969

307 Ion Alexandru Angheluş, *Prinţ şi labirint în crepuscul*, Contact int'l, 1995

măsură, armonie. E singurul care ne poate scoate din lumea secundă în care ne-am ales cu bună ştiinţă să fim captivi. ...*Cuvintele – tristele/ jumătate Timp – jumătate lucruri,/ atât de lucruri încât/ nelămuresc timpul,/ atât de timp/ încât / adumbresc lucrurile...//...Cuvintele – tristele/numai dacă se lovesc de ceva, / numai dacă le apasă / ceva/ există.// Cuvintele/ nu au loc decât în centrul lucrurilor,/ numai înconjurate de lucruri.// Numele lucrurilor/ nu e niciodată afară.// Şi totuşi / cuvintele, tristele, / înconjoară câteodată / timpul...*[308] Mă închin în faţa Duhului Sfânt, a Vidului şi a Poetului, a Cuvântului, lui Dumnezeu Tatăl şi Fiului.

Şi totuşi vidul reprezintă enigma atât de dragă sufletului nostru, dragostea purtată cu tandreţe spre oul de început al lumii, e teama picurată prin poesie şi de aceea ...*vâslim printr'o lumină/ cu aripi/ înaintăm/ cu paşi nesiguri/ spre Infernalia/ acolo unde/ veşnica tăcere/ a spaţiilor nesfârşite/ înspăimântă.* [309] Şi pentru că întotdeauna căutăm cheia de la poarta vidului, aceasta este în misterul poesiei. Fără nicio îndoială, caracterul uranian al adevărurilor profunde ce sălăşluieşte în vers şi între cuvintele acestuia e cheia. Păzitorul porţii o păstrează sub forma unei pene de pelican, uneori de vultur, alteori de porumbel şi poartă numele gradului său, acela de poet.

---

[308] Nichita Stănescu, *Clar de lună*, Junimea, 1973

[309] Cassian Maria Spiridon, *Infernalia,* O săgeată îmbrăcată în roşu, Paralela 45, 2008

8. Erravi sicut ovis perdita[310]

Iubeşte-mă când o merit cel mai puţin,
pentru că atunci am nevoie.[311]

În cadrul interferenţelor vitale ale omului cu universul, cu divinitatea, adeseori simţim existenţa unor reflexe inconfundabile dar şi greu detectabile spiritului nostru. Acolo unde ajungem doar prin rugăciune, prin adoraţie profundă şi tăcută, întâlnim pe Dumnezeu, un Dumnezeu al reflexelor, vastul reflex al Luminii. E incompatibil cu capacitatea gândirii de a închipui şi al limbii de a reda acest ou primordial, cosmică matrice a genezei, lumina reflectată. Umbrele înseşi sunt reflexe ale luminii purtate de îngeri, de fiinţe transcendente, de noi. Şi lumina ne arată calea, căci ce poate fi mai sublim decât să percepem drumul şi nu ţelul. Podul curcubeu e aerul impregnat de lumină, coborând spre cele mai neînsemnate fisuri ale pământului să aducă beneficiile Arhitectului Lumii. Conjuncţiile dintre astre, ale teluricului cu cerurile reflectă esenţa secretă, o curgere diafană, inexorabilă şi în

[310] "Am rătăcit ca o oaie pierdută", Sfântul Augustin, *Confesiuni,* Liber duodecimus, caput XV: 21, Nemira, 2003
[311] *Proverb chinez*

plină expansiune vibratoriu, circular, în spirală, din vid spre noi, pregătind reîntoarcerea pe fiecare spiră în haos. Activitatea creierului transpare în uniunea esenţei cu substanţa – miracula rei unius. Între neuroni, glii şi vasele de sânge se realizează o reţea complexă aş spune supranaturală ca esenţă, dar atât de banală ca prezenţă. Legăturile se realizează prin sinapse. Sinapsa am definit-o eu ca o joncţiune ultrastructurală şi major funcţională între aceste trei elemente - iar o trinitate divină. Ea reprezintă spaţiul dintre cele două mâini ce tind să se atingă şi care e străbătut de atâtea dorinţi şi neuitare încât orice clipă de gândire trece luntre pe valuri de transmiţători, nu întotdeauna (spun savanţii lumii noastre) în aceeaşi direcţie. Pori cosmici se deschid şi lumina necunoscută pătrunde de la o stea la alta[312] în dans de excitaţie sau inhibiţie. Ele transmit informaţia, simţurile universului cerebral care sunt capabile să ne extazieze în infinit. Paracelsus spune că oamenii care şi-au simţit această simţire nu au cum muri, precum Enoh sau Ilie, căci în interiorul nostru sălăşluieşte Dumnezeu.

Ritual si antropologie

Nu'l poţi învăţa nimic pe om; îl poţi ajuta numai să găsească răspunsul în el însuşi.[313]

Darwin a spus[314] că viaţa evoluează pe stadii şi oricine trebuie să recunoască că aceleaşi lucruri au fost prezentate de învăţăturile străvechi reluate şi în

[312] neuronii seamănă cu nişte stele
[313] Galileo Galilei
[314] Charles Darwin, *On the Origin of Species*

Geneză[315], înţelese în felul lor, dar întocmai precum o face ştiinţa şi în aceeaşi ordine temporală. Dumnezeu, Marele Arhitect al Universului a construit la început forme în materia hiperfizică. Apoi, Lumina a zămislit planul tuturor regnurilor. În etapa următoare, după chipul şi asemănarea Lui, s'a conceput omul trecând pe spirele universului, treaptă cu treaptă întru cunoaştere şi adoraţie, din clopot în clopot, umilul vierme străduindu-se să devină mai aproape de nemurire[316] o fiinţă cosmică, un diamant al naturii[317].

Aşa cum am subliniat într'o prelegere anterioară, ansamblul universului este impregnat de Conştienţa cosmică. Aerul pe care îl respirăm nu este diferit de cel pe care îl respiră animalele. Rugăciunea creştină, exprimată pe inspir şi expir asemenea celei rosicruciene respectă întocmai tradiţia antediluviană. Inspirul şi expirul ajung într'un echilibru, inima şi creierul ritmând bătaia originală a cosmosului, ciclul universal. E integrarea omului creat în lumina Creatorului. Este foarte evident că răspunsurile pe care ştiinţa, religia şi misticismul le oferă acestei întrebări sunt foarte divergente şi uneori contradictorii. Isus nu s'ar numi el însuşi viţa cea adevărată[318], pentru că arborele sefirotic creşte în interiorul creaţiei şi prin ea, întinzându'şi ramurile sale spirituale în centrul lumii şi nicăieri vizibil, un copac de lumină, cum îl descrie Coranul, sprijin al universului, locul de odihnă al tuturor lucrurilor.

---

315 *Vechiul Testament*

316 Liviu Pendefunda, *Arcul reflex în tripla sa ipostază,* în vol. Caietele de antropologie – Simposionul Fr.I.Rainer, Academia Română, 2009

317 rămâne bine stabilit din prelegerile anterioare că unul din numeroasele nume pe care oamenii l-au atribuit Creatorului este şi Natura, o încununare a principiului etern feminin reprezentat de zeiţele pământului, fertilităţii, înţelepciunii, Gaea, Shekina, Isis, etc. – conştienţele naturii, zânele Tradiţiei, fiind totuna ca îngerii sau devai.

318 *Noul Testament*, In 15:1-6

Oul lumii e format din două jumătăţi metafice, deasupra curcubeul, dedesubt arca în care speciile pământului au perpetuat creaţia după diluviu. Originea, matricea, rădăcina e spaţiul sacru, vidul din care şi în care ne tragem şi integrăm, noi oamenii. Toată simbolistica îmbină regnurile în toate crediţele şi ordinele lumii. Oricum este regretabil şi periculos să împrejmuim Cunoaşterea cu un lanţ de prejudecăţi sau de dogme, indiferent de natura acestora. În alchimie apar perechile aer - foc, apă - pământ, opuse resorbindu-se în centrul crucii unde este chintesenţa, eterul. Steaua cu cinci colţuri , floarea cu cinci petale reprezentată în centrul crucii este simbolul rosicrucienilor, simbol universal al omenirii.

Pentru mistici, istoria se supune implacabil legii evoluţiei, şi totul lasă să se înţeleagă că această lege acţionează într'o manieră continuă în toate regnurile vii ale naturii. În consecinţă, nu este nici şocant, nici absurd a admite că şi conştiinţa umană, aşa cum se manifestă în prezent în fiecare dintre noi, este rezultatul evoluţiei progresive pe care Conştiinţa cosmică a urmat-o animând forme de viaţă din ce în ce mai complexe şi din ce în ce mai apte pentru a manifesta atributele sale, această evoluţie progresivă putând de altfel să opereze pe un ansamblu de planete diferite. Toate fiinţele sunt vehicule ale unei singure şi unice Conştiinţe, aceea a Cosmicului. Prin analogie, picioarele omului au aceeaşi importanţă ca şi mâinile sale, ele sunt în serviciul aceluiaşi corp şi îndeplinesc funcţiile care contribuie la starea bună a ansamblului. De fapt, nu există nici un singur lucru pe care să'l fi conceput natura şi care să fie inutil în Creaţie. Dar cine să aibă posibilitatea să scrie despre lucruri asupra cărora cuvântul nu poate fi rostit ? Nu sunt adeptul lui Platon[319] dar aşa cum numele Marelui Anonim, cum îi spune Blaga, nu poate fi rostit, nici Creaţia Sa nu poate fi cuprinsă de cuvintele omului. Oricare ar fi opinia privind originilor omului, există un fapt asupra căruia oamenii de ştiinţă, călugării şi misticii

[319] *Republica*, cartea a VII-a

sunt de acord: omul, aşa cum îl ştim, este un exemplu remarcabil al minunilor pe care natura este capabilă sa le realizeze. Nimeni nu poate nega că este perfect adaptat vieţii terestre şi că dispune de toate facultăţile care să îi permită evoluţia la contactul cu lumea. Cel mai mare dintre mistere este cu siguranţă acela care a făcut din el o fiinţă conştientă. Oare nu v'aţi întrebat vreodată prin ce minune reuşim să gândim ? Noi ştim cu toţii că gândirea este un produs al creierului, dar ce este creierul dacă nu o masă de celule, diferenţiată şi amorfă în acelaşi timp ? De asemenea, cum se explică că din această structură de materie, pot ţâşni cugetarea, memoria, imaginaţia şi atâtea alte facultăţi pe care conştiinţa le pune în serviciul sufletului ? Nici o explicaţie raţională nu poate ridica acest mister, şi asta fiindcă se depăşeşte puterea de înţelegere umană. Singura e cea referitoare la arcurile reflexe pe care le-am elaborat şi care ne îndreptăţeşte să înţelegem accesul la înţelepciunea Tradiţiei.

Omul este deci, aşa cum am mai prezentat, o fiinţă care este în acelaşi timp materie şi conştienţă, o parte a vibraţiei, a undelor cosmice, nu carteziene ci precum Dumnezeu şi planşa sa de arhitectură divină.

Ai ştiut şi tu că doar aceste raze
din Podul Curcubeu
nu's înşelătoare mesaje
în timpul Marelui Vid; ci gânduri
trecând în luntre sinapsa dintre falii
miliardele de sinapse
dintre miliardele de falii,
flotă astrală.
Un singur gest, o singură poruncă
şi universul ne există

iar pietrele'nrobesc destine.

Aceasta ni'i puterea'n univers
să înţelegem
    ce nu a fost şi nu va fi
ce nu e de'nţeles.

Acesta e cuvântul răzvrătit
din foc, din vid
    în trupul nostru coborât
în labirint.

Aceste versuri sunt copiii
unui vis
    ce nu a fost şi nu va fi
decât al celor care ştiu să zboare.

Când gândurile noastre
nu mai ecranează cerul
şi pentru oameni e noapte
zdrobind ancore de plumb
plutim.

Ai ştiut şi tu că doar aceste raze
din Podul Curcubeu
nu's înşelătoare mesaje
în timpul Marelui Vid; ci gânduri
trecând în luntre sinapsa dintre falii
miliardele de sinapse
dintre miliardele de falii,

flotă astrală.

Noi înşine suntem un gând,
dragostea mea 'ntru Taină.

De nu'mi ştii prin apă trecerea
ascultă'l pe Cronos;
o lacrimă din el mi-e duhul
şi harul de-a te cunoaşte sub semnul
lui Hades - uitatul
e cântec neîntâlnit în cărţile viitorului.

Priveşte-mă acum din arca ta
cum zbor ! Ci tu
eşti gândul trecând sinapsa
dintre falii.[320]

Vibraţia iniţială a lumii ajungând din spaţiul virtual în cel pământean se propagă ca într'un miracol în sensul cel mai înalt al spiralei uroboros. Este de ajuns ca omul să se înalţe deasupra haosului pentru ca apele să intre în vibraţie, iniţierea neputând fi decât extragerea luminii din întuneric. Şi orice act de acest fel ne face slujitorii lui Dumnezeu. Carul mnemonic ia o direcţie ascendentă de reintegrare în Spiritul Universal, după cum ne arată întotdeauna Maestrul, urmând calea spre perfecţionare.

[320] Liviu Pendefunda, *Podul curcubeu*, Poema focului, 1986

Reţeaua umană – unitatea conectată cu Universul

Pentru cei care iubesc
timpul este eternitatea.[321]

Există numeroase sisteme filozofice care neagă pur şi simplu existenţa materiei. Susţinătorii acestor sisteme consideră că ea nu are nici o realitate şi că singurul mijloc de a evolua în plan spiritual constă în a te comporta ca şi cum ea nu ar exista. Altfel spus, ei îşi bazează întreaga viaţă pe reflecţie, meditaţie şi rugăciune, căutând doar prin idei abstracte mijlocul de a-l contacta pe Dumnezeu. Adepţii unor astfel de doctrine trăiesc cel mai adesea în singurătate şi complet la distanţă faţă de civilizaţie, pe aceasta considerând-o a fi impură şi fără interes. Toleranţa este prima mea îndatorire în faţa unui om, accept libera lui gândire în cadrul oricărei doctrine pe care şi-a ales-o pentru viaţă dar o astfel de filozofie pare, cel puţin pentru mine lipsită de fundament. Dacă lumea materială nu are nici o raţiune de a exista, omul, aşa cum este el, o are cu atât mai puţin. Dacă însă admitem că omul are o raţiune pentru a exista, iar materia nu ar avea-o, atunci am putea să ne întrebăm: pentru ce Dumnezeu l-a dotat pe fiecare om cu facultăţi perfect adaptate pentru perceperea mediului său terestru ? Şi atunci este evident că Terra serveşte drept cadru pentru evoluţia umanităţii ca o necesitate cosmică. Altfel am gândi Creaţia ca fiind fără utilitate, Inteligenţa divină concepând universul pentru egoista plăcere de a crea şi fără scop. E un punct de vedere care ne îndepărtează de cel al unui mistic, împotriva bunului simţ şi care se opune tuturor legilor cunoscute de iniţiaţi. În realitate, lumea materială este o emanaţie a lumii spirituale, şi numai ştiind să o folosească pe prima omul încarnat poate să întrevadă splendoarea celei de a doua.

---

[321] William Shakespeare

Deschid un manuscris.
Emană sunete şi 'n alfabetul profeţilor e scris
cu raze din lumina lunii, ale astrelor,
cu pana unui pelican. Sferele de
aur şi azur sunt de fapt
esenţele poemului săvârşit în acest manuscris
închinat Mariei – Isis.

Şi iată-ne, Elleny, că trebuie să te 'nvăţ
a 'l înţelege pe Pitagora, acum
când pregătirea mamei în primul an s' a încheiat,
în cel de-al doilea te-am purificat,
trupul s' a transformat în suflet, iar
pentru a clinti desăvârşirea 'n spirit,
de cea de-a treia treaptă ai trecut.
Dar oare ştii prin câte ai trecut
să poţi urma Profetul în Biblioteca Sacră
aflată 'n Labirint ?

De-aici abia, în clopotul din hău
cercuri concentrice ai de parcurs,
spirală unui drum de-al tău.
Fie 'ţi calea o plutire !
Pânzele să 'ţi fie sus !
Tot ce 'i scris în manuscrise
nu 'i minciună şi nu 'i vis.

Tunetu 'l ascultă ! E dorul de lumină.
Noi înşine suntem
fulgerele
care clopotu' l animă.[322]

[322] Liviu Pendefunda, *Sacrul manuscris*, Beggarland, Timpul, 2005

Atunci când spunem că mediul nostru terestru are un caracter iluzoriu, acest lucru este adevărat numai în comparaţie cu Marele Arhitect al Universului care l-a conceput şi creat. La nivelul nostru, nu este raţional să gândim că tot ceea ce vedem, auzim, pipăim, mirosim şi gustăm nu ar exista. În absolut, acest lucru poate fi posibil, dar în viaţa curentă, trebuie să recunoaştem că diversele senzaţii ce ne parvin din exterior nu sunt fictive. Când ascultăm muzică, putem pretinde că este o iluzie, dar discul sau caseta pe care le-am introdus în aparatura pe care o avem la dispoziţie, în plan obiectiv, este un obiect palpabil, real. Consideraţi materia o iluzie şi încercaţi să treceţi printr'un zid. Încercarea moarte n'are..., dar făcând acest lucru, ce durere ar apare şi durerea pe care o vom resimţi nu va fi deloc iluzorie. Aşa că, dacă vrem sau nu, trăim într-o lume tangibilă a cărei realitate nu o putem nega. A fi mistic, nu înseamnă a te comporta ca şi cum această lume nu ar exista. Iniţiaţii pot să-i acorde toată atenţia şi să vadă în ea suportul de la care plecând ar putea să înţeleagă şi să se ridice spre cauza imaterială care i-a dat naştere. Numai aşa, utilizând simţurile noastre obiective, creând premisele arcurilor reflexe care sunt zale obligatorii în sensul şi direcţia pe care o dăm existenţei noastre cotidiene, elaborăm, treptele, step by step, ale evoluţiei noastre spirituale.

Perceperea lumii exterioare influenţează comportamentul şi personalitatea noastră, condiţionează obiceiurile şi modul de a gândi, maniera noastră de a vorbi şi de a acţiona în raport cu idealul pe care îl resimţim în profunzime, cu atât mai mult cu cât în acesta vom avea ecoul a ceea ce dorim să vedem, să auzim şi, în general, să percepem. E partre din educaţia senzorială de când suntem copii, iniţiere în ceea ce este frumos, atât în plan vizual, cât şi în cel auditiv, tactil, gustativ sau olfactiv. O astfel de educaţie este foarte utilă, deoarece are ca efect multiplicarea experienţelor noastre sensoriale şi utilizarea lor pentru dobândirea simţurilor

frumosului, esteticii şi armoniei. De fapt se pune problema formării simţului artistic, de care am amintit în prelegerile noastre la fiecare pas. În civilizaţiile trecutului, arta a avut o foarte mare importanţă şi a servit drept bază pentru educaţie, în special în Şcolile de Mistere. În Egipt şi în Grecia antică, copiii erau foarte devreme iniţiaţi în pictură, sculptură, muzică, cântec, dans şi alte îndeletniciri care contribuiau la trezirea simţului artistic sub o formă sau alta. O astfel de iniţiere avea două scopuri: pe de o parte li se canaliza percepţia obiectivă către ceea ce este armonios; pe de altă parte li se permitea exprimarea impulsurilor sufletului prin intermediul corpului. În pictură, de exemplu, cele mai frumoase opere sunt acelea care ilustrează o temă inspirată cu ajutorul unei armonii de forme şi culori. Dacă inspiraţia îi lipseşte unui pictor sau dacă acesta nu este capabil să o exprime într'o formă armonioasă, pânza lui nu formează un ansamblu perfect, în sensul pe care putem să-l dăm acestui termen atunci când îl aplicăm pentru artă. Acesta este motivul pentru care perfecţiunea, în domeniul artistic, trebuie să asocieze spiritul cu litera, fondul cu forma, esenţa cu substanţa, gândul cu acţiunea. Aceasta înseamnă că arta, din punct de vedere mistic, este aptitudinea de a pune simţurile obiective în serviciul Maestrului nostru interior. Asta presupune că un artist demn de acest nume este acela care exprimă în lumea materială frumuseţea spirituală pe care o resimte în străfundul său. Am auzit de multe ori sintagma profană că cele mai înalte spirite ale umanităţii art fi fost atrase să facă parte din societăţile oculte illuminate, rosicruciene, masonice. Poate că harul lor le-ar fi fost suficient fără cunoaşterea profundă pe care au obţinut-o fiind membri ai ordinelor citate, dar mai sigură rămâne aserţiunea că ei au devenit artiştii de marcă prin care umanitatea a progresat şi a demonstrat înălţimea la care spiritul nostru poate ajunge datorită înţelegerii harului lor. Care este diferenţa dintre o operă inspirată şi una care nu este ?. Muzica, pictura şi sculptura, pentru a nu aminti decât aceste trei domenii, ne măresc emoţiile

până la punctul în care ne fac pentru moment să uităm cine suntem şi unde ne aflăm. Şi dacă se întâmplă aşa, este din cauză că operele create, dincolo de notele, culorile şi formele pe care le percepem în mod obiectiv, transmit vibraţii subtile ce, timp de câteva secunde, provoacă rezonanţa dintre sufletul nostru uman şi Sufletul Universal din care acesta provine şi cu care este într'un contact permanent prin aceleaşi arcuri reflexe ce antrenează memoria, imginaţia şi reflexia ca funcţii de legătură între divin şi noi. De aceea arta este una din mijloacele cele mai eficace pentru a ajuta omul în conştientizarea legăturii armonice ce îl uneşte cu Dumnezeul inimii sale. În ce priveşte operele neinspirate, ele par a fi fructul mentalului obiectiv, expresia unei viziuni intelectuale a lucrurilor şi în nici un caz reflectarea unei percepţii a sufletului.

Julietei, poem carmenin de pământ

Oh, câtă frumuseţe e în lumescul paradis !
E gândul vinovat – creaţie şi cuvânt,
e dans, e ritm, vibraţie şi cânt,
lumina ce-o emană în trupul zămislit din vis.

E crucea'nrourată, e-atâta armonie, în
simţurile tale, în zborurile mele,
îndurerare'n dor în spaţiul dintre stele,
şi înălţare'n timpul ce doar iubirea ştie

de unde să culeagă în peşteri şi crevase
mici străluciri divine ascunse de monade
prin văi înşelătoare din care bea şi cade
un zeu ce nu mai vrea în pace să mă lase.

E Pan, iubito. Se strecoară precum un şarpe
în spirală...
să'ţi ţină coşul în care-ai adunat de pe afară
toată recolta lumii de pulbere stelară
să recreeze viaţa pe treapta de'nceput, cea
minerală.

Dar eu aici sunt, vers de vers astral,
şi plante şi-animale mă'nsoţesc
în dansul meu sub curcubeu regesc
să te păzească, poem de simţuri şi pocal.[323]

Cel mai minunat lucru este să putem îndrepta simţurile noastre spre ceea ce este frumos. Iar frumuseţea, în primul rând şi înainte de orice, o găsim manifestată în natură. În acest sens, mijlocul cel mai simplu de a ne iniţia cele cinci simţuri pentru ceea ce este frumos constă în a comunica cu mediul nostru natural. Astfel, o plimbare în natură sau într'un alt peisaj care inspiră este o sursă de bucurie, atât pentru facultăţile noastre senzoriale, cât şi pentru starea sufletului nostru. Forma şi culoarea arborilor, cântecul păsărilor, adierea vântului printre frunze, parfumul florilor, contactul cu pământul, gustul fructelor sălbatice, sunt tot atâtea elemente care ne trezesc simţurile şi fiinţa pentru frumuseţea şi armonia universului. Viaţa cotidiană ne obligă destul de des să vedem scene dezagreabile, să auzim zgomote discordante, să simţim mirosuri greţoase, să pipăim lucruri neplăcute şi chiar să gustăm alimente ce şi-au pierdut savoarea reală. În consecinţă, să ne găsim timpul pentru a ne savura din plin natura, pentru a scufunda eul nostru obiectiv într'un mediu pe care îl iubim şi de care avem nevoie. Şi dacă frumosul rămâne în rezonanţă cu

[323] Liviu Pendefunda, *Poem de pământ,* Falii 8 - Poema trupului, în curs de apariţie

structura noastră umană, latura noastră mistică are posibilitatea să'şi atingă idealul de puritate. Raţionamentul gândirii noastre din viaţa de zi cu zi trebuie să se orienteze mereu spre constructiv, spre promovarea calităţilor noastre morale, eludând orgoliul, gelozia, egoismul, intoleranţa şi în general, defectele. Un templu nu se construieşte decât pe fundaţii solide, altfel zidurile se fisurează sau chiar se prăbuşesc. Isus ne-a învăţat că nu ar trebui să judeci pe altul decât sub ameninţarea de a fi la rândul tău judecat şi a suporta consecinţele karmice corespunzătoare. Nu avem dreptul de a judeca ce sunt alţii, ci doar ce fac alţii, cu scopul de a imita comportamentul lor dacă este bun şi de a îl evita atunci când este rău. Aşa şi organismul nostru. Din punct de vedere anatomic omul este constituit dintr'un număr incalculabil de celule posedând fiecare individualitatea sa, dar grupate totuşi pe funcţiuni. Ştim că la origine, aceste celule, astăzi atât de diverse, erau asemănătoare şi se numeau celule embrionare: în perioada lor de creştere sunt comparabile cu un copil faţă de un adult, posedând o parte a forţei vitale universale, a cărei vitalitate scade până la a o pierde. Ele se nasc, cresc şi mor, sub acţiunea acelui misterios inconştient ce acţionează prin sistemul nervos vegetativ şi transmit descendenţilor liniştea şi regularitatea lor. Acesta este mersul general al vieţii organice în starea ei normală. Când intervine un fenomen acut, liniştea vieţii este întreruptă de o luptă acerbă condusă de sistemele de apărare ale trupului. Această admirabilă acţiune are loc trecându-se peste voinţă şi fără ştirea conştienţei obiective. Inconştientul reface însă organismul la forma lui iniţială, ceea ce demonstrează că are în el memoria formelor. Deci acel inconştient este inteligent, independent şi individual sub o formă aparent divină, care îndeplineşte miracole cu fiinţa noastră. Poţi tu, cititorule, să admiţi intervenţia hazardului în formule fizico-chimice sau aceea a unei inteligenţe metafizice ?

Tocmai pentru că tot ce am spus despre conştientul nostru obiectiv şi subiectiv împletite în arcul reflex al trupului pare a se

împlini în zone necunoscute, care nu sunt sub controlul voinţei sau al reflexelor noastre primare, iată subconştientul responsabil pentru toate acţiunile involuntare ale corpului nostru fizic cu puterea de a dirija toate activităţile specifice inconştientului. Altfel spus, el este cel ce reglează temperatura internă a organismului, dă un ritm regulat respiraţiei, veghează ca toate organele să fie hrănite de sânge, menţine ritmul cardiac, controlează fazele digestiei, contribuie la vindecarea rănilor şi, în general, supervizează ansamblul activităţilor interne ale fiinţei noastre. Dar oare cât timp atribuim din viaţa noastră să conştientizăm existenţa lui, activitatea sa demnă de cea mai mare admiraţie ? În cele mai mici detalii, subconştientul se consacră menţinerii în noi a focului sacru ce ne protejează împotriva oricărui agent ce ar putea compromite activitatea, stimulând funcţiile psihice şi subconştiente din noi. Trebuie să ştim că influenţa subconştientului nu se limitează numai la controlul acţiunilor involuntare, orice acţiune voluntară neputând fi îndeplinită fără intervenţia sa, aşa încât sistemul nostru nervos central transformă impulsurile subconştiente în comenzi cu o frecvenţă vibratorie perfect adaptată funcţiilor motorii ale corpului nostru fizic. În acest sens, cortexul nu este decât un transformator al impulsurilor psihice trimise acestuia de către subconştient. De altfel, contrar cu ce afirmă unii oameni de ştiinţă, el nu este sediul exclusiv al conştienţei umane, ci doar centrul activităţii sale obiective, adică percepţiei senzoriale şi comenzilor motorii pentru lumea materială. Cea mai bună dovadă în acest sens apare atunci când creierul nostru, ca urmare a unei maladii vasculare sau de altă natură nu mai este capabil să'şi îndeplinească rolul, totuşi funcţiile autonome se desfăşoară fără probleme, chiar dacă deficitele motorii duc la imposibilitatea mişcărilor voluntare sau a vorbirii. Aşadar o mare parte a activităţii noastre organice nu este controlată de către conştiinţa cerebrală, ea însăşi putând fi afectată, ci de către subconştient.

Psihicul, aşa cum este el definit este sub directa influenţă a acestui subconştient. Ca structuri fizice, sistemul nervos autonom este sub direct control al hipotalamusului, al glandei pituitare (hipofiza) şi glandei pineale (epifiza), aceste două din urmă fiind şi centri psihici, sediu al chakrelor dintre cei mai importante ale corpului. În consecinţă subconştientul nostru este strâns legat de dimensiunea psihică a fiinţei noastre. De fapt, putem spune că el este chiar unul dintre manifestările majore ale conştiinţei noastre psihice. Astfel, cel mai bun mijloc de a fi receptiv la impresiile subtile pe care acesta ni le trimite în mod regulat constă în a ne trezi centri noştri psihici. De aici, în directă relaţie cu universul prin arcul reflex noetic, se dezvoltă personalitatea, atma individuală, arcul reflex al atmei cum l'am definit noi. Mecanismele prin care pot fi stimulate funcţionarea psihică a glandei pineale, a glandei pituitare, a tiroidei, a timusului, a inimii, a suprarenalelor şi a plexului solar sunt apanajul forţelor oculte care sunt utilizate de adepţii multor societăţi secrete şi care nu constituiau în vechime o taină decât pentru cine nu dorea acest lucru. Treptat, experienţa antrenării acestui arc conduce la o creştere a sensibilităţii psihice şi la o mai mare receptivitate pentru impresiile transcendentale ale subconştientului, în paralel observându-se o ameliorare a stării de sănătate. Este clar că sufletul monadic care sălăşluieşte în noi se armonizează permanent cu Conştiinţa Cosmică, cu Dumnezeu. Influenţa spirituală a Duhului Sfânt este permanentă, rezonanţa matricei noastre cerebrale cu El conduce la susţinere, vindecare, inspiraţie şi, într-un termen mai lung sau mai scurt, la illuminare. Subconştientul, aşa cum este definit de ştiinţă este deci un intermediar, asemănător mediumului, preotului, magului, fiind poarta simbolică ce ne oferă acces în lumea spirituală. În afară de conştienţa psihică, dintre toate fazele conştiinţei umane, subconştientul este cel mai strâns legat de suflet. Aceasta presupune că, pentru a fi în armonie perfectă cu planurile superioare ale Cosmicului, trebuie să ne înălţăm, să urcăm în

spirală de la aspectul pur obiectiv al fiinţei, până la nivelurile superioare ale subconştientuluiş trecând din clopot în clopot. Atunci când sunt atinse aceste ceruri, nivele unde se realizează o comuniune cosmică, suntem într'o stare subconştientă şi psihică, împreună cu toate efectele pozitive ce rezultă din această accedere. *In carrum per fontem ad tintinnabulum accedemus.*[324] Îmi dau seama ce alambic de cuvinte, noțiuni şi imagini structurate pe planuri suprapuse poate declanşa expunerea acestor date. Dar, dacă vrei să te angajezi pe Calea Contemplaţiei, trebuie să mergi pe un drum care conduce la aceasta. Acest drum nu e singurul. Poţi căuta în sine conştiinţa pură şi fără cusur, o viaţă simplă şi bine aşezată, cu un comportament modest şi în deplină cumpătare pentru lucrurile înconjurătoare. Magii îşi reprimă dorinţele arzătoare ale naturii lor, având grijă de nevoile lor cu înţelepciune şi discreţie, iar în lumea exterioară lor vin întotdeauna cu dragoste şi milă, în ajutorul tuturor celor aflaţi la nevoie. Dar în lumea lor interioară ? Ei au învăţat că trebuie să se elibereze de orice imaginaţie fără rost, privind către interiorul unui ochi inspirat şi deschis pentru Adevărul etern, rămânând în ei înşişi cu simplitate, calm şi pace totală. Chiar Sfântul Paul îndeamnă să atragem spre noi pasiunea arzătoare a Dragostei, o flacără de evlavie devorantă, săritoare ce urcă către bunătatea lui Dumnezeu El-însuşi, o dorinţă arzătoare a sufletului de a ne afla cu Dumnezeu în Eternitatea Sa, un zbor a tot ce Sinele conţine, către libertatea Voinţei divine.

Numai să doreşti ca zborul tău în labirint să treacă porul fântânii iniţiatice şi toate forţele sufletului se vor aduna în unitatea conştienţei tale, mulţumind şi slăvind pe Dumnezeu, Iubitorul şi Slujitorul, într-o eternă veneraţie. Şi urmând astfel cu dragoste această viață de virtute, tu poți spera să ajungi la viața de

[324] Liviu Pendefunda, *Arcul reflex noetic,* Profetul la marginea imperiilor, RAO, 2001

contemplaţie, iar dacă vei rămâne fidel Dumnezeului tău şi ţie însuşi, atunci, la ceasul în care El se va manifesta, tu Îi vei zări faţa.

Memoria subconştientului liric

Fericiţi sunt cei chemaţi la ospăţul de nuntă al Mielului[325]

La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era în haos[326]. Aparenta dezordine era totuşi Dumnezeu. Amintirea acestuia e în creierul nostru. Parte a Cuvântului – Logos e poesia, e muzica sferelor, e ordonarea haosului în şapte note şi şapte culori ale curcubeului, e înţelepciunea ce ne leagă de cosmos, de Marele Arhitect ce a orânduit universul în vidul stelar al neuronilor din creierul nostru. Memoria acestei Geneze este înscrisă în fiecare moleculă a fiecărei celule a fiinţelor de pretutindeni. Contrar memoriei noastre obiective, pe care ar trebui mai curând s'o desemnăm prin amintire, memoria subconştientului nu este limitată de rememorarea trecutului recent, ci conţine amintirea tuturor faptelor care ne-au reţinut atenţia de la începutul prezentei noastre încarnări. Astfel, cu toate că nu suntem conştienţi, tot ce a făcut obiectul reflecţiei noastre, că este vorba de lucruri pe care le-am văzut, auzit, pipăit, mirosit sau gustat, face parte integrantă din cunoaşterea noastră. Prin asta se explică de ce retrăim în vis situaţii pe care credeam că le-am uitat în totalitate. În aceiaşi ordine de idei, când visăm, revedem persoane pe care le-am cunoscut cu foarte mult timp în urmă, auzim o muzică sau un

[325] Noul Testament, Ap 19, 9
[326] Liviu Pendefunda, *Poezie şi Haos,* Poezia, XIV, 3(49), 2009

cântec care ne-a legănat în cea mai fragedă copilărie sau încă mai simţim un parfum care într-un anumit moment al vieţii ne-a trezit interesul. Astfel de fenomene îşi au originea în faptul că subconştientul înregistrează toate impresiile asupra cărora s-a concentrat conştiinţa noastră obiectivă în stare de veghe, chiar dacă numai pentru câteva secunde. Din acest punct de vedere, subconştientul posedă în arhivă filmul complet al evenimentelor majore care au jalonat existenţa noastră actuală din momentul în care ne-am încarnat pe acest plan terestru sau, şi mai interesant, impresiile memoriei universale transmise prin arcul reflex noetic.

În neant e haos, haos aparent;
acolo e oglinda din care'n armonie
se naşte muzica şi tu, un înger
pe care ochii minţii mele îl îmbracă
cu trupul diafan şi transcendent
de dragoste 'ncarnată, eşti o lumină vie.

Ce poate fi în calea mea prin clopot
mai sublim
decât înţelepciunea podului întins în nor
să nu percepem ci în sine să simţim
tăcerea definită, extazul sferelor

şi tu...[327]

Haosul gândurilor încearcă prin amintiri să subjuge un creier ale cărui trăiri le acordăm o atenţie deosebită. Dar oare care e misterul că nu ne putem aminti toate evenimentele ? Cu siguranţă faptul că nu suntem conştienţi de tot ceea ce subconştientul a

[327] Liviu Pendefunda, *Prin clopot*, Falii 8, în curs de apariţie

înregistrat în timp este o adevărată fericire. Îmi imaginez cum ar fi viaţa noastră dacă am fi în permanenţă înecaţi de reamintirea necontenită a tuturor faptelor şi gesturilor ce ne marchează zi de zi. Este uşor de înţeles că am intra inevitabil într'o stare de nebunie, nemaiavând înţelegerea reală a momentului prezent. Mintea noastră ar fi fost supraîncărcată cu o mulţime de gânduri disparate, fugitive şi, în majoritatea timpului, fără un interes imediat. Natura a făcut lucrurile cum trebuie, creând o poartă între subconştient şi conştienţa obiectivă, împiedecând invadarea minţii de către toate impresiile pe care le-am înregistrat. Această poartă nu este imuabilă, având posibilitatea de a o deschide, în mod voluntar, pentru a avea acces la arhivele simbolice ce se găsesc în profunzimea fiinţei noastre. Ceea ce de fapt se întâmplă atunci când vrem să ne amintim de un anumit lucru. Subconştientul constituie deci rezerva întregului nostru potenţial de memorie. Din acest haos se extrag trecutul şi viitorul. Şi dacă nu întotdeauna reuşim înseamnă că nu am avut cheia potrivită sau poarta nu e cea care ne permite accesul la subconştient. În fapt, în majoritatea timpului, pentru a ne rememora trecutul, utilizăm voinţa obiectivă, limitând cercetarea numai la amintirile înregistrate de această memorie, fără să trecem pragul memoriei subconştiente. Păzitorul pragului, acelaşi pe care Orfeu a încercat să'l ia aliat în încercarea sa disperată, demonstrează că tocmai acesta este pragul pe care trebuie neapărat să'l trecem pentru a ne reaminti majoritatea evenimentelor pe care credem că le-am uitat. În consecinţă, ceea ce numim lipsă de memorie provine cel mai adesea din două cauze majore: ori nouă ne lipseşte concentrarea şi nu acordăm suficientă atenţie informaţiilor pe care căutăm să le memorăm, ori încercăm prin voinţa obiectivă să ne reamintim trecutul, în timp ce ar fi fost suficient să ne întrebăm subconştientul, adâncurile în care Hades ascunde ce ne poate fi mai drag. Depinde şi cum ştim sau nu să privim înapoi, în trecut, pentru că subconştientul nostru conţine amintirea a tot ce ne-a suscitat atenţia şi reflecţia de la începutul

acestei încarnări terestre, dar el ascunde şi lecţiile marcante pe care le-am trăit în încarnările trecute. Nu toate înregistrările experienţelor noastre trec odată cu noi în memoria sufletului nostru în cosmos, în haosul primordial, în armonia divină. Nu vor fi transferate decât experienţele care într'adevăr au marcat evoluţia vieţii, numai ele asociindu-se ansamblului nostru de conştientizări. Printre aceste experienţe, va fi desigur amintirea a ceea ce eram, a locului şi timpului în care trăim, a familiei şi prietenilor, a profesiunilor exercitate, a marilor bucurii sau necazuri, circumstanţele ce ne-au făcut să reflectăm profund la sensul existenţei noastre. Astfel în nivelele superioare ale subconştientului este înregistrată trama fiecăreia din vieţile noastre anterioare, aşa încât accesul nostru să fie posibil în starea de veghe sau somn.

Imensitate, veşnicie,
Tu, haos, care toate-aduni...
În golul tău e nebunie, –
Şi tu ne faci pe toţi nebuni.

În faţa ta sunt cel mai laş.
Imensitate, veşnicie, –
Iubesc o fată din oraş...
Învaţă-mă filozofie. [328]

Raţionamentul divin este acelaşi *Ordo ab chao.* Permanent, în noi persistă nu numaiu memoria haosului primordial cât chiar elemente active ce înrâuresc viaţa noastră, considerate mai alers de religii forţe distructive, ale răului, luciferice, ale îngerilor căzuşi sau decăzuţi. Şi când ne gândim că unul dintre ei nu e altul decât Prometeu... Şi focul este elementul ce dă viaţă şi venerează pe

[328] George Bacovia, *Pulvis*

Dumnezeu. Contrar conştienţei obiective, subconştientul nostru raţionează numai sub forma deductivă, ceea ce permite definirea efectelor ce decurg în mod logic din anumite cauze. Raţionamentul inductiv constă în a analiza efectele pentru a defini cauzele care le-au produs. Asta înseamnă că, în majoritatea timpului raţionăm în mod inductiv în caz că ignorăm motivele care sunt la originea faptelor pe care le observăm . Dar subconştientul este o lume a cauzelor, majoritatea funcţiunilor fizice şi psihice ale fiinţei noastre nefiind decât efectele activităţilor sale. În consecinţă, raţionamentul său este în mod obligatoriu deductiv. La aceasta, trebuie să mai adăugăm că, în opoziţie cu deducţiile noastre obiective, cele produse de facultăţile noastre subconştiente sunt totdeauna exacte. Pentru ce ? Pentru că acestea îşi iau sursa din nivelurile superioare ale Eului nostru interior care, la rândul lor, sunt în contact direct cu planurile cele mai înalte ale Conştienţei cosmice. Haosul n'a fost niciodată absurd. El este cel care promite mai mult decât orice, mai mult decât armonia. Pentru că aceasta din urmă ameninţă cu dezordinea în timp ce haosul tânjeşte după ordine. E un alt arc reflex de care ne vom ocupa într'un alt eseu dintr'un alt clopot. Dar pentru moment trebuie înţeleasă închinarea intuiţiei în faţa deducţiei.

Mai există un argument care confirmă faptul că raţionamentul subconştientului nostru este pur deductiv. Dacă acesta ar fi fost inductiv, atunci ar fi avut şi capacitate de a pune în discuţie legile şi principiile constructive pe care are misiunea de a le aplica în întreaga noastră fiinţa, modificând ritmul cardiac, temperatura corpului sau să regleze după bunul plac digestia. Dacă subconştientul ar putea raţiona în mod inductiv, el ar fi in stare să compromită armonia pentru întreţinerea căreia se străduieşte atât. În loc să lucreze pentru binele nostru, el s'ar opune acestuia şi ar provoca o anarhie totală în toate organele şi funcţiunile corpului nostru. O asemenea stare de fapt ar conduce în mod obligatoriu la tot felul de boli şi, în final, la moarte. El însă ţine sub control şi

conduce fiinţa umană, fiind proba simţului său înnăscut pentru perfecţiune şi a voinţei sale constante de a acţiona pentru binele nostru general. Haosul este astfel coordonat spre viitor. Nu cumva existenţa haosului la începutul şi sfârşitul lumii reprezintă segmentul ouroboros al evoluţiei universului ca etapă obligatorie a istoriei ?

Subconştientul este dotat cu un raţionament deductiv şi acest raţionament este infailibil atunci când nu suferă nici o influenţă negativă din partea conştienţei obiective. În majoritatea timpului, noi nu îi acordăm atenţia dorită şi acordăm prioritate concluziilor rezultate din raţionament. Astfel, atunci când suntem confruntaţi cu o problemă, noi avem tendinţa de a'i găsi soluţia reflectând la aceasta doar dintr'un punct de vedere obiectiv. Dar, acest punct de vedere este în mod necesar limitat, fiind rezultatul activităţii noastre cerebrale, care este subiect al unui număr mare de erori de interpretare. Înainte de a emite o judecată sau o opinie, mai ales dacă aceasta se referă la un lucru foarte important, ar fi bine să supunem problema în cauză subconştientului, deci să meditǎm. Noaptea este un sfetnic bun, e o vorbă de duh ce traduce perfect faptul că este mai bine să se acorde un moment de reflecţie înainte de face o judecată importantă sau de a lua o decizie gravă. Atunci când dormim, subconştientul nostru este cel mai activ. Transmiţându'i acestuia problema care ne preocupă, el poate deci să o analizeze într'o manieră mult mai aprofundată pe care nu poate să o facă raţionamentul obiectiv, şi asta fiindcă subconştientul dispune de memoria tuturor faptelor care ne privesc şi poate avea deci o viziune a viitorului, lucru ce este imposibil a se obţine în stare de veghe. Solicitat deopotrivă de spaţiile neţărmurite ale visului, cât şi de teritoriile sigure ale realului, decantând reveria şi observaţia lucidă, împletindu-le, contopindu-le într'o melodie unitară, poetul impresionează prin căldura mărturisirii, sinceritatea tonului: *Când citeşti o poesie,/suie în copac şi cântă/dă frunzişul la o parte/şi cu el ne înveşmântă,// taie o felie mică/ din*

cereştii, dulcii faguri/ bate cu o strofă bună/ să deschidă cerul praguri,// pune'n sânge dulci otrăvuri/ inima din piept o scoate/ în liberiene vase/ scald-o, vezi cum se socoate// tinde braţele să scuturi,/ pene de păuni şi linguri/ şi'ntre cai de lut şi fluturi/ plângi !/ suntem atât de singuri .[329]

Memoria perfectă şi raţionamentul deductiv ale subconştientului nu prezintă numai avantaje, chiar dacă s'ar dori acest lucru. Astfel, dacă admiteţi că el memorează toate faptele, evenimentele şi informaţiile au făcut obiectul atenţiei noastre, acest lucru presupune că el înregistrează la fel de bine atât gândurile bune, cât şi pe cele rele, care le-am fi putut întreţine. De aici, din vina noastră, memoria lui poate fi plină de impresii negative. Şi, este evident, că atât timp cât subconştientul nu este purificat de acest tip de impresii, este imposibil a accede din plin la înţelepciunea ce se găseşte în profunzimea noastră. Impurităţile pe care le conţine ne împiedică să percepem lumina ce emană din Conştienţa cosmică. De altfel, faptul că subconştientul raţionează în mod deductiv poate fi un inconvenient atunci când ne opunem rolului constructiv pe care el îl îndeplineşte în fiecare individ, şi asta fiindcă el are tendinţa de a ni se supune şi a nu pune în discuţie ordinele pe care i le dăm. Prin asta se explică de ce obiceiurile rele pe care le preluăm devin pentru el legi cărora sfârşeşte prin a i se supune, sub efectul voinţei obiective. Cu timpul şi prin repetiţie, aceste rele obiceiuri se înregistrează din ce în ce mai adânc în memorie, şi soseşte un moment când devine foarte dificil de combătut, jenând astfel evoluţia. Este foarte important să ne purificăm subconştientul de toate gândurile, ideile, credinţele şi obiceiurile care merg împotriva legilor cosmice şi naturale ce lucrează în noi. Uneori haosul este moarte, alteori viaţă, el poate fi plin de culori sau o neîntinată beznă.

Seara, chiar înainte de a adormi, să ne întoarcem cât mai departe posibil în amintirile din adolescenţă şi copilărie. De fiecare

---

[329] Ion Alex. Angheluş, *Cai de lut*, Contact Int'l 1992

dată când un eveniment ne revine in memorie, să încercăm să o menţinem câteva clipe în conştienţă, şi apoi s'o analizăm ca şi cum ar fi vorba de o secvenţă dintr'un film în care am fost actorii principali.

Poetul retrăieşte evenimente agreabile şi pozitive, impregnându-se cu sentimentele de bucurie ce le-au fost asociate. Când dimpotrivă este vorba de situaţii unde comportamentul lui a fost negativ, împotrivindu-se anturajului sau a idealurilor pe care considera că trebuie să le urmeze, îşi asumă erorile pe care le-a comis.

It is the sea you hear in me
Its dissatifactions ?
Or the voice of nothing, that was your madness ?...[330]

Să fie haosul chiar nimic, sau nimicul nevăzut ascunde întregul ca o magie. Întoarcerea în timp conduce la retrăirea unei scene revenind în gândire, vizualizând o acţiune pe care ar vrea s-o îndeplinească pentru a realiza binele. Fără haos nu am avea comparaţia realităţii care să ne integreze în Lumină. Adeseori haosul e văzut ca întuneric, dar de unde atâta lumină să izvorască din acesta, el fiind la baza Creaţiei ? Eliberaţi de ihibiţii poeţii respiră în neant, amplificînd viziuni legate de dragoste, de hipnoză, misterul şi nelămuritul acestui sentiment copleşitor, antrenat de o inspiraţie clocotitoare ei organizează din structuri metaforice concentrice, fiecare colaborând cu lumina ei interioară la ordinea, măsura şi profilul întregului.

Pătrunderea prin meditaţie în haos duce la o transmutare care poate purifica subconştientul de o mulţime de impresii care, fără să ne dăm seama, apasă pe conştiinţa noastră şi ne împiedecă

[330] Sylvia Plath

de a avea o viaţă senină. Neutralizarea impactului negativ pe care amintirile le au adesea asupra modului nostru de a ne trăi prezentul şi de a ne prevede viitorul este ca şi rolul primordial al ordinii, adică acela de a armoniza haosul.

Spune maestrul: "Deseori nu suntem în stare să înţelegem binecuvântările pe care le primim. De multe ori nu percepem că Dumnezeu face asta pentru a ne face să creştem spiritual. O poveste spune că un pelican, în timpul unei ierni crâncene, se sacrifică pentru a da de mâncare propria carne puilor săi. Când în final moare de slăbiciune, unul din micuţi spune altuia: În sfârşit! Mă săturasem să tot mănânc acelaşi lucru în fiecare zi."[331]. Motivul este simplu: în lipsă totală de hrană, pelicanul îşi înfige ciocul în propria-i carne pentru a-şi hrănii puii. Unul din simbolurile sacre ale creştinismului este pelicanul. Şi sacrificiul de sine cu principiul euharistiei este tot un simbol al aşternerii luminii peste haos. Simbolul sacrificiului este pur interior. Atma vine din afară, realizând poesia sacră a depărtărilor, poesia trecutului care imobilizează timpul, reflectând peisajele vaste din memoria vidului. În acest loc (care nu e timp şi nici spaţiu, dar cuprinde infinitul) omul îşi găseşte echilibrul. De fapt nu oare această armonie este dată de muzica sferelor[332], cea care reproduce sunetul primordial al universului ? Nu oare armonia e tăcerea ultimă, aceeaşi cu cea dintru început ? Nu oare armonia spaţială se reflectă în noi printr'o armonie temporală ? Dacă e aşa, cea mai imaterială dintre artele dezvoltate de om, cea mai veche în transmiterea tradiţiilor ca expresie a armoniei divine în om, e muzica. În cultul Marelui Arhitect al Universului muzica e şi descendentă pentru spirit şi ascendentă, extatică pentru omul dorit de cunoaştere. Frumuseţea

---

331 Paolo Coehlo

332 Nu trebuie să confundăm muzica în sensul uzual al cuvântului, ci să ne imaginăm vibraţia undelor spaţiale, emisii luminoase, sonore, ultra- sau infra, în toate gamele închipuite şi neînchipuite...

sunetelor şi forţa ritmurilor conduc prin ritual accesul la lumina tăcută a înţelepciunii. Muzica este cea care defineşte şi armonizează în acelaşi timp haosul. El este o sumă de cuante fotonice, purtătorul gestant al Luminii, este Dumnezeu în stare latentă, de aşteptare a clipei de'nceput. Fiecare dintre noi doreşte armonia şi nu haosul şi de aceea fuge de folosirea cuvântului şi ideii lirice care i-ar putea distruge visul. Cât de rar este acest cuvânt folosit de poeţii care îi străbat cu fiecare gând întinderile ! El apare în subconştient, în fiecare gând, prin fiecare fibră a trupului şi răscoleşte sufletul. Haosul este prezent în toată splendoarea lui în toată creaţia lumii. De aceea nu mai este necesară amintirea lui, iar numele său devine sacru, tabu între naştere şi moarte. Iar moartea e o naştere, sfârşitul în haos devine o nouă ordine, aşteptată, o înviere ce redă armonia. Haosul nu înseamnă disarmonie ci matricea imensei armonii divine.

Acolo unde ajungem doar prin rugăciune, prin adoraţie profundă şi tăcută, întâlnim pe Dumnezeu, un Dumnezeu al reflexelor, vastul reflex al Luminii. E incompatibil cu capacitatea gândirii de a închipui şi al limbii de a reda acest ou primordial, cosmologic matrice a genezei, lumina reflectată. Umbrele sunt reflexe ale luminii purtate de îngeri, de fiinţe transcendente, de noi. Şi lumina ne arată calea, căci ce poate fi mai sublim decât să percepem drumul şi nu ţelul, calea de a ajunge în neant.

Târgul cu umbrele

Sunt mai multe enigme în umbra unui om
care umblă în soare
decât în toate religiile trecute, prezente şi viitoare.[333]

Umbra este o zonă în care lumina nu poate ajunge datorită împiedicării trasmiterii ei printr'o formă materială bine definită[334]. Umbra este o proiecţie a siluetei tri-dimensionale şi nu e limitată la pământ ci aparţine lumii fizice, de aceea pământul, soarele şi luna, luceafărul şi alte corpuri cereşti determină jocul cosmic numit eclipsă.

Umbra poate fi o amintire îndepărtată, pe jumătate mit, pe jumătate prezent şi pe de-a'ntregul ameninţând viitorul. Parabola peşterii, cu zidul pe care sunt proiectate umbrele realităţii exterioare aminteşte de mitul artei, cel al cunoaşterii, pentru că adevărul înseamnă lumină. *Acest vrăjitor care orice natură poate stăpâni/ Şi-a ales derept palat acea peşteră întunecată/ Noaptea ce s'a întins peste vizuina pustie/ Îşi ridică vălul către o zi închipuită/ Şi nu se învoieşte a primi din razele'ndoielnice/ Decât ceea ce poate răbda târgul cu umbrele* [335]

Hegel[336] artată că neantul ni'l reprezentăm ca noapte pură, diferenţa dintre fiinţă şi neant fiind asociată cu această deosebire. Dar vederea nu este cu nimic mai alterată în întunericul absolut. După scrierile filosofului lumina pură şi întunericul pur sunt două

---

[333] Georgio De Chirico, *Meditation of a painter,* 1913
[334] www.wikipedia.org
[335] Corneille, *L'Illusion comique*
[336] G.W,Hegel, *Ştiinţa logicii*, ed Academiei, Bucureşti, 1966

viduri identice. Ele se întrepătrund însă şi se determină una pe cealaltă, conducând la iniţiere, deci la cunoaştere. Lumea este în permanentă stare de trecere între umbre şi lumini (Orpheu, Dante). Aici se desfăşoară existenţa în viaţa pământeană, amintind mereu de originea cosmică a omului. Antropologia este cea care se pare a fi devansat toate eforturile hermeneutice ale semnificaţiei acestui raport pentru mentalitatea omului. *Umbra lui Dumnezeu e tot ce vezi,/ ce'n spaţiu se desparte şi s'adună,/ pământ e ea, şi prund şi unda,/ un drum cu călătorul dimpreună,/ fântână-adăpostind o lună./ Umbra lui Dumnezeu e mai vârtoasă în lumină,/ mai grea ca alte umbre. Şi nu'ţi scapă./ Şi poţi s'o strângi sub chip de holdă şi grădină./ Şi poţi s'o bei în chip de apă.* [337]

Acest fenomen de dezambiguizare şi joc sublim între lumină şi penumbră e surprins adeseori de inima creatorului de cuvânt, poetul care recunoaşte că s'a născut pe pământ să'şi poarte umbra. „*Te urmăresc prin veacuri, prin vârste şi milenii,/ Încă de când spinarea ţi-o'ncovoiai pe brânci,/ Când, speriat şi singur, târâş printre vedenii,/ Umblai numai să cauţi culcuş sau să mănânci.// Însoţitoare mută'n odihnă şi mişcare/ Şi copie leită, croită pe tipar,/ Ne'nghesuiam alături, ciuliţi în ascultare,/ La pasu-n frunze-al fiarei flămânde, greu şi rar.// Ascunşi prin gropi şi scorburi, alăturea de tine,/ Tu nu ştiai că suntem într'unul singur doi,/ Împreunaţi pe viaţă din două firi străine/ Prin şubreda urzeală de aer dintre noi.// Sunt umbra ta, de-a pururi de om nedespărţită,/ Cu linia schiţată aceeaşi de contur,/ Pe pulberea fierbinte şi'n cremenea tocită,/ Ca un păianjen negru ce'ţi umblă împrejur./ Sunt peticul de noapte dat ţie din născare,/ Şi ies şi intru'n tine în zori şi în amurg./ Din mine vii şi'n mine te'ntorci în beznа mare,/ Firimiţată'n oameni şi'n zilele ce curg.// În mine'i scris destinul cu slove nevăzute/ Ghiceşte-ţi'l, să'l afli, de'ţi*

[337] Lucian Blaga, *Umbra lui Dumnezeu*

este plin sau gol/ Ţâţânele zidite alunecă tăcute,/ De-abia lăsând să treacă un fum, ca un simbol. [338]

Simbolismul umbrei poate fi întâlnit şi în teatrul de marionete, în arta picturii, a fotografiei sau în cinematografie. Interesantă este posibilitatea asocierii umbrei cu ecoul. Precedînd reflexia în apă, în oglindă, umbra este o imagine concretă uneori distorsionată, hilară, halucinantă a realităţii, asemănătoare simulacrului auditiv al iluziei reprezentat de ecou. Frontierele dintre lumea aparenţei şi lumea reală consolidează realitatea lumii consecutive genezei în care trăim. Şi umbra ţi ecoul, înrudite ca realitate (deci nu sunt aletheia) pot constitui o phantasmata, după cum spunea Platon.[339] Şi ea poate vorbi, poate într'o limbă surprinsă în spirit, dar ne deschide o lume secretă: *Cu vocea ta sub ramuri sunând a părăsire,/ Mi-ai spus: - Să ne rămână trecutul nălucire,/ Când clipa veşniciei mi-o dai cu o privire…/ De ce în umbră glasul părea o amintire?* [340] sau Mă prinde amintirea în vânătul ei fum,/ Prin care cresc pe poliţi şi rafturi, ca pe ruguri,/ Arzând în umbră, piersici de jar, şi-albaştri struguri/ Şi pere de-aur roşu cu flăcări de parfum. [341]

Când Moise îi cere Domnului să i se arate, acesta îi răspunde: *Faţa nu vei putea să mi-o vezi căci nu poate omul să Mă vadă şi să trăiască.*[342] Într'adevăr cum ar putea omul să fie în prezenţa uriaşei energii a universului şi să supravieţuiască... doar îngerii şi spiritele pot fi parte din înalta reţea energetică divină: *Numai acela care vine de la Dumnezeu l'a văzut pe tatăl* .[343] Chiar şi Sfântul Paul afirmă că Dumnezeu prin cuvântul său este viu şi lucrător, având

---

[338] Tudor Arghezi, *Umbra*
[339] Platon, *Republica*
[340] Ion Pillat, *Târziu de toamnă*
[341] Ion Pillat, *Cămara de fructe*
[342] *Vechiul Testament*, Ieşirea 33:18
[343] *Noul Testament*, Ioan 6, 46

omnipotența de a despărți sufletul și duhul, trupul și simțurile și mai ales gândurile. Aceste afirmații sunt dintre cele mai șocante pentru profan, dar nu și pentru cel inițiat. La Dante, toate personajele din Divina Comedie sunt văzute de poet, cu toate că ele ar fi fost invizibile, neavând trup – ele sunt spectre, umbre, suflete vizibile: *O umbre vane ! Foc de-a pururi stins/ De trei ori vrui să strâng în brață/ și doar de trei ori pieptul mi'am cuprins.* [344] Deci numai pământeanul, cum descrie și în Coran[345], are umbră, *l'ombra della carne* cum o numește Dante[346]. Chiar dacă calitatea de indice a umbrei începe de la Pliniu, dobândind forma simbolică a persoanei pe care o însoțește, umbra dă adevărata valoare a spațiului tridimensional și adeseori prin modificările aduse sursei de lumină putem aprecia încadrarea spațiului în timp. Dedublarea reală sau metaforică între creator și model, amestecul reflexiei și al refracției între umbră și oglindă au schimbat în timp percepția poetului asupra formei simbolice a umbrei. Zămislirea acesteia poate fi concepută ori pe lumina soarelui, a lunii sau a stelelor ori cea a focului și este dovada vieții pe pământ:

Ea era frumoasă ca umbra unei idei, -
a piele de copil mirosea spinarea ei,
a piatră proaspăt spartă
a strigat dintr-o limbă moartă.

Ea nu avea greutate, ca respirarea.
Râzând și plângânda cu lacrimi mari
era sărată ca sarea
slăvită la ospețe de barbari.

---

[344] Dante, *Divina Comedie, Purgatoriu, II 79-81,* Editura Minerva 1982
[345] Liviu Pendefunda*, Târgul cu umbrele*, Convorbiri literare, august, 2009
[346] Dante, *Divina Comedie, Paradisul XIX 66*

Ea era frumoasă ca umbra unui gând.
Între ape, numai ea era pământ. [347]

Fenomenul umbrei pare a cuprinde întregul spectru al trupului, sufletului şi spiritului, atât al omului cât şi al divinităţii. Şi totul devine o realitate interpretabilă a minţii când ochii transmit creierului fantasmele vieţii.

Pe-omatul nepătat de pe cearceaf,
În umbra ce se'ncheagă în odaie,
A tresărit lumina ca un praf
Când şi-a deschis pupila ei bălaie. [348]

Şi cum umbra defineşte lumea noastră şi nu pe cea divină, marele secret dezvăluit prezintă divinitatea arătându-se omului; arătându-se ea se încarnează şi astfel capătă umbră. *Din dulcele chin,/ din amara plăcere/ ce între moarte ne poartă/ şi înviere,// din voluptăţile nopţii,/ din calda împărăţie,/ o umbra'ţi rămâne/ subt ochi, uşor albăstrie.// Cu ce să aseamăn adaosul,/ când vraja pereche nu are?/ Cu o privelişte, cu vreo'ntâmplare,/ uitate'n ţinuturi uitat-legendare?// De izbânzi, răspunzând în pierzanii,/ de-un farmec rănit/ aminteşte umbra subt ochi,/ de-o prelungire la nesfârşit// a vremii cu freamăt de mai,/de mireasma răsurii, de arderea gurii,/ de Eva în fuga ieşind din rai/ şi, nu ştiu cum,/ de'ntâia ei umbra căzută pe drum* .[349]

Dacă în limba greacă umbră înseamnă scriere cu lumină[350] şi mulţi au considerat-o o înşelătorie, poeţii, pictorii şi în general artiştii au folosit caracterul ei efemer pentru a sublinia faptul că

[347] Nichita Stănescu, *Evocare*
[348] Ion Pillat, *Lanterna magică*
[349] Lucian Blaga, *Umbra Evei*
[350] Victor Ieronim Stoichiţă, *Scurtă istorie a umbrei*, Humanitas, 1997

stingând lumina, lumânarea sau reflectorul, apunând soarele sau luna, umbra noastră se contopeşte cu tot universul. *Trenul, umbră peste şine, desface/ Străluciri indecise ale ceţii/ Pe rând descoperind din volburi// Case şi refugii de lumină.* [351] Metafizic vorbind suntem la încrucişarea cosmică a drumurilor, acolo unde totul se poate întâmpla şi unde metafora stă să cuprindă raza de lumină. În peregrinarea sa prin lumea nepământeană şi uitându-se la Vergiliu ce nu avea umbră, Dante se teme să nu îşi piardă şi el umbra, adică sufletul: *Simțeam în spate mândrul soare-arzând,/ dar înainte'mi se frângea știrbit,/ curmându'și raza'n trupul meu și când/ văzui pământu'n față doar umbrit,/ mă răsucii cuprins de teamă'n mine/ să nu rămân pustiu și părăsit.* [352]

Interpretarea lumii umbrelor ca fiind diabolică vine din Evul Mediu, rădăcinile acestui fenomen fiind ascunse ăn profunzimile inconştientului colectiv, fiind ades studiat de antropologi şi psihologi. Un sentiment ciudat, o tulburare în faţa însufleţirii unui obiect fără viaţă, iată reacţia noastră în faţa dublurii hărăzite nouă de către lumină. *Cufundat în întuneric, lâng'o cruce mărmurită,/ Într'o umbră neagră, deasă, ca un demon El veghează,/ Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așază,/ Ochii cufundați în capu'i, fruntea tristă și'ncrețită.// Ea un înger, ce se roagă - El un demon, ce visează;/ Ea o inimă de aur - El un suflet apăsat;/ El în umbra lui fatală sta'ndărătnic răzimat - / La picioarele Madonei tristă, sfânta Ea veghează.*[353]

Puterea tămăduitoare şi de procreere a umbrei, a duhului se reflectă şi în Biblie, umbrele apostolilor vindecă, iar virtutea celui preaînalt a umbrit ca un simbol al tainei întruparea în Feciara Maria a Fiului Omului (aşa cum anunţase îngerul Gabriel): *A venit, a venit*

---

[351] Liviu Pendefunda, *Excitaţie şi inhibiţie*
[352] Dante, *Divina Comedie, Purgatoriu, III 16-20,* Editura Minerva 1982
[353] Mihai Eminescu, *Înger şi demon*

toamna,/ Acoperă'mi inima cu ceva,/ cu umbra unui copac sau mai bine/ cu umbra *ta.* [354] Şi astfel iată leacul pentru iubire, leac al îngerilor dăruit oamenilor: *Palidă umbră, care mister/ Unul spre altul mereu ne-atrage?/ Vrem de sub farmec a ne sustrage/ Şi dăm de-aceeaşi forţă de fier./ Palidă umbră, care mister?// Fost-am vreodată îngeri frumoşi/ Uniţi pe-albastrul largului spaţiu?/ O voluptate fără nesaţiu/ Ne face ochii mai luminoşi./ Fost-am vreodată îngeri frumoşi?// Sau împreună ars-am în iad?/ Coboară'n suflet de'ţi aminteşte…/ Al meu ce'mi spune e că iubeşte,/ Şi dacă suntem îngeri ce cad,/ De ce n'am arde ş'aici ca'n iad?// Palidă umbră, reflex bizar/ În care s'află iadul şi raiul,/ Cu unul arde'mi repede traiul,// Cu altul aripi urzeşte'mi iar,/ Palidă umbră, reflex bizar.*[355]

Moartea este umbra care dă plasticitate vieţii, spunea Lucian Blaga. După egipteni sufletul şi umbra ies din mormânt în zorii zilei următoare morţii. Faimosul ka era sufletul statuii unei persoane decedate, reprezentând moartea, umbra acesteia era o formă de vizualizare însufleţită, o proiecţie deseori colorată, clară, aeriană. Numai atât cât este în viaţă omul are o dublură permanentă, umbra neagră definind propria sa exteriorizare. *O, eu nu cer norocul, dar cer să mă învăţ/ Ca viaţa'mi preţ să aibă şi moartea s'aibă preţ./ Să nu zic despre mine ce omului s'a zis:/ Că'i visul unei umbre şi umbra unui vis.* [356]

De multe ori în ascunzişul vieţii avem certitudinea că tainele ne înconjoară. Şi totuşi ce ascunde un om ne poate dezvălui doar umbra sa. Negrul pare frecvent o codificare, chiar dacă uneori această culoare devine o cheie spre paleta universului; şi dacă lumina naşte din întuneric, aurora creată e un infinit colorisctic, deci întunericul e sursa sublimului, geneza extazului. Şi totuşi

---

354 Nichita Stănescu, *Emoţie de toamnă*
355 Alexandru Macedonski, *Palidă umbră*
356 Mihai Eminescu, *O, stingă-se a vieţii*…

umbra poate avea şi alte culori: *Verde'i umbra nepătrunsă/ Unde-o lume e ascunsă/ Şi în umbra cea de veci/ Curgu'mi râurile reci/ Limpegioare, rotitoare,/ Având glasuri de izvoare.* [357]

Şi cum nu s'ar putea în acest abis în care suntem manipulaţi după toate probabilităţile şi devenind martorii unei forme estetice de divinaţie. În umbre am putea citi omul şi universul lui, un gen de chiromanţie metaforică, căutând locul imaginar în care sufletul – umbră ar putea fi sursa hermeneutică a descifrării minţii. *Pretutindeni sau nicăieri e umbra/ Explodând din sămânţă,/ Repetată genezǎ şi moarte/ În restrângerea ei învinsă/ De cerul şi lumina/ Pentru clipa închiderii lor amăgite/ Din nou în sămânţă.// Şi nu ştiu ce formă/ Au liberele aripi de câmpie/ Inteligența umbrei/ Coborând înăuntrul plecării/ În mine,/ Pretutindeni sau nicăieri.* [358]

Distorsionarea şi amplificarea umbrei pare o încercare de luptă cu un duşman himeric a cărui prezenţă reflectă suspiciunile şi gândurile noastre, propria noastră umbră spre deosebire de reflexia în oglindă arată zona obscură a sufletului, ea devenind simbolul reduplicării noastre negative. *Cu cât e mai limpede noaptea de secol hoinar/ Mai reală'i morgana – umbră de necuprins, deşi/ Fragmentele's de zi...* [359] Deci umbrele sunt reflexe ale luminii purtate de îngeri, de fiinţe transcendente, de noi, pentru că suntem îmbrăcaţi dintru început în lumină dar nu mai ştim să ne vedem decât umbra.

---

[357] Mihai Eminescu, *Muşatin şi codrul*
[358] Liviu Pendefunda, *Vernisaj*
[359] Liviu Pendefunda, *Balanta*

9. Homo cogitus

Sie sind alle Gottes Kinder Zu betrachten[360]

Omul este acelaşi de mii de ani, poate este acelaşi de sute de mii de ani. Viaţa lui influenţată de cele trei arcuri reflexe se desfăşoară ca o zbatere de supravieţuire şi împlinire în marele ocean al lumii, creat de Dumnezeu pentru noi. Iată, printre multe alte acte mnemice comise de mine, un fragment poetic, pentru că poesia rămâne expresia Cuvântului primordial revărsat în noi ca o rouă de lumină. Nu ştiu dacă mi-am răspuns la cele două întrebări pe care mi le pun de când am început această serie de prelegeri:

Cuvântul primordial, Logosul este, oare, sinonim hermeneutic cu Duhul Sfânt ?

Termenul ştiinţific de natură poate el fi confundabil cu Dumnezeu ?

---

[360] Goethe

Dacă nu am reuşit încă, sper ca timpul să'mi permită să ştiu în căutarea pe care o fac pe căile labirintului spre fântâna din clopot. Ceea ce am aflat sigur e faptul că prăbuşirea Atlantidei nu reprezintă o recidivă a înţelepţilor, un ferment al spiritului, ci simbolizează perplexităţile care confruntă binele şi inspiraţia divină într'o luptă ancestrală cu nebunia şi ignoranţa umană. Templele şi palatele, realizările oraşelor atlante au căzut sub pedeapsa cerurilor pentru vanitatea şi comportamentul locuitorilor lor. Dar filosofia cosmică a generaţiilor străvechi a supravieţuit distrugerilor materiale şi cea mai cruntă furtună care i-ar putea distruge forma ce'i adăposteşte conţinutul nu reuşeşte să'i oprească răspândirea pe întreg mapamondul. Şi atunci, de ce virtuţile sunt atât de fragile ? Ele pot rămâne sprijinul umanităţii doar prin credinţa că prin ele aşteptăm minunea, adică lumina dezvăluită, ridicarea vălului lui Isis, văzându-le ceea ce sunt - esenţa lui Dumnezeu Însuşi, emanaţia Sa eternă şi trainică.

Poema misterelor[361]

Cristos: Dacă omul nu se va naşte din nou,
el nu va vedea împărăţia lui Dumnezeu [362]

Pătrund în întuneric, intrarea de sub templu. E ziua închinată Persephonei în timp ce Demetra plânge şi visul arde de lipsa lui Pithagora la Eleusis, în Attica şi de

[361] Liviu Pendefunda, *Poema Misterelor*, Gracious Light, New York, 2007, XII/4, 47-49
[362] *Noul Testament*, Evanghelia Sf. Ioan 3.3

polimorfe apariţii în cânt de liră şi de nai [363]. A'ncremenit un zeu. E poate Apis[364] între brazde şi stele trăgând la caravele şi care mnemonice din greu. Prin pâcla de ape, prin pârga de cer trece cu plugul, cu biciul de fulger, cu ochii închişi de apropiatul mister. Nu'l tulbură ninsoarea pe covorul de frunze, nu'l înşeală furtuna cu ploi şi noroi; ascunsă i-e privirea.

Apa şi lumina şi mie 'mi sunt ascunse.

Şi dacă vom ajunge de unde ei plecară,
fântâni şi ape stinse spre marea de tăceri
în cripte vom pătrunde cu datina de ieri
să 'i cerem lui Pluton cuvântul de ocară.

Trecem apoi în zbor spre ţărmuri însemnate;
compasele de păsări la margini de văzduh
revarsă ceru'n clopot şi ne transformă'n duh
când întretaie mistic echere 'nflăcărate.

Simt piatra unghiulară ce 'n colţ de templu-am pus
şi 'ncepem să 'nţelegem scrumite testamente
cum vom ajunge învierea din mii de elemente
acelaşi timp şi loc de unde ei s' au dus.

Dâra de foc a ochilor mei deschide poarta dintre coloane. Încrederea şi taina îmi sunt felinare astrale. Tu stai pe-un sacru crocodil lungind eterice embleme şi dăruieşti învăţătura mirabilului

[363] Orfeu şi Pan, zei care prezidau mistere – ritualuri străvechi adaptate realităţii elene din mileniile anterioare creştinismului
[364] Serapis, imaginea lui ocrotea templul Serapeum din Alexandria

Nil. Lup, leu şi câine, trecut, prezent şi viitor, acestea's cele trei înspământătoare capete ale animalului ce te păzeşte, sărmane zeu ce ocroteşti din jilţul marelui Olimp o mare bibliotecă.

*

Şi Elohim s'a coborât ca un duh peste ape. Heruvimi vin peste mine, în braţe'i prind şi degetele îmi alunecă să'i verific dacă aripile lor de vultur sunt reale şi labele de taur ce'nţepenesc în rădăcini să fie'nţelepciunea la capătul de labirint[365], şi mă agăţ de coamele de leu, le'mbrăţişez; pe chipul lor angelic sărutul mi'l cobor.

Dar ochiul din triunghi caută în mine neprihănita făptură umană creată din suflu pur, dornic de lungi certitudini, spirit de 'nceput.

*

Yeneai cu mintea'mpodobită cu turnuri şi pinacle la baza mitrei tale înconjurată de mii lunare raze. Mantia'ţi neagră lunecând pe trepte îmi părea brodată cu fire de argint – ale celor douăsprezece zodii tainice însemne. În jurul tău atrase de magicul cordon plutesc flori, fructe, torţe, o furcă şi un caduceu, o coasă, o tolbă, doi lei şi-un scarabeu. Cercul dorinţelor, zeiţă, tu mare maestru, condu-ne pe calea prin care noi, oamenii să ne redobândim locul pierdut.

---

[365] Labirintul era simbolic implicarea şi iluziile lumii de jos prin care rătăceşte sufletul omului în căutarea adevărului. În labirint zace omul animal care are capul unui taur şi care vrea să distrugă sufletul care se află prins în labirintul ignoranţei lumeşti. Serapis, fie el din Alexandria, Minotaurul din Creta reprezintă soarele în labirintul mistic al planetelor, lunii şi asteroizilor.

Eu sunt din lumea apelor libere.
La porţile înalte de la cortul ce adăposteşte
Sfânta Sfintelor,
Sub coviltirile de umbră ale carului meu de aur
vii tu.

Bizar e însă faptul că te-ai oprit, Cybele.
În faţa celor două coloane ale puterii
pământului şi universului
ca o statuie de granit:
departe stă între lumini veghetorul
stăpân peste marginile lumii
stăpân peste Olimp.
Abia mişcându'ţi paşii
În zbor ai părăsit un gând unde cu mâl inundă
Sufletele pustiite de demonii cetății.

Eu sunt din lumea apelor libere,
poet druid, aed
şi te visez, aleaso, cu mintea'mi tulbure cuprinsă
de şoaptele lui Baal.

O, mare de ape, ocean primordial, nu ameți fecioare să adoarmă în dulcea matrice a nisipului de aur ! Ochii mei lacomi visează la negrele păduri care-ar putea să'şi crească iarba printre pletele lor de flăcări în strigătul naturii. Iarba aceea, însă, nu sunt eu ci destinul.

*

Niciodată n'o să ne săturăm de aromele mirodeniilor arse în temple. Le-am adus cu corăbiile noastre din Alexandria. Îmbrăcat în pieile animalelor jertfite gust pâinea şi beau licoarea de la agapa Domnului. Nu demult mă hrăneam doar cu frunze şi rădăcini. Dar din corzile sufletului îmi alcătuiam cântul pe care acum mi'l unesc cu ceilalţi în nesfârşitul ritual.

Ai sosit, Chiram, ţi-e trupul ostenit.
Trimisu-te-a regele tău din Tyr
cu cedri şi stejari legaţi în plute şi corăbii
să 'nalţi coloane sute şi stâlpi din lemnul aurit.

Maestru'n toate cele şi arhitect vestit,
tu pietre preţioase prinzi în plăci de aur
ce 'mbracă de marmură lungi trepte;
clădiri în bogăţie şi templul l-ai zidit.

Când Solomon în braţe te-a primit
tu i-ai jurat credinţă pe cartea lui preasfântă
în ziduri pietrele cântau osana ta
acum cetatea'ntreagă şi toate cerurile cântă.

Pe rând fiecare dintre noi a murit. Pentru murmurul ciudat care'n melodii rostite'n temple se transformă, pentru litaniile mute aduse'n flori dintre fântâni între miezul zilei şi cel al nopţii, pentru aleşii Marelui Arhitect înviaţi întru taină şi deveniţi zei am murit şi eu. Dar niciodată când plouă cu lumini întro dimineaţă de sabat nu vom fi îndeajuns de apţi pentru tăceri.

*

Am uitat să murmur cântecul de iubire. Phoenix[366] se'ntoarce; e anul cînd revine şi va renaşte din propria-i cenuşă, în cuibul ei de flăcări. Adepţii păsării se'nvălmăşesc ca zăpada peste câmpuri şi tremură ca vântul, ca viscolul în frica de înalt, în spaima ce propagă fiorul incantațiilor Înaltului Mare Preot.

Nicio iubire nu 'i mai mare decât cea nerostită
cu grijă ascunsă de Dumnezeu dosită
pentru că surâsul uscat pe buzele crispate
să ne ferească'n zi sau noapte
puterea ei să nu ne doară, să nu ucidă.

Şi frumuseţea stranie a lunii nu tulbure lumina
precum din aripi dintrun zbor de ape
zeiţe fin dansează ritual de nemurire
ochii florilor de măr, ochi ce-ascund în sine vina.

Nicio pieire nu'i mai mare decât cea rostită
când cenzurează vise înşelătoarea ta ispită
deschisă 'n ochii lumii nepregătiţi să vadă
ne 'nţelegând ce văd însemnul care leagă
puterea lor să nu ne doară, ne fie braţul o aripă.

[366] Phoenix îşi duce odată la cinci sute de ani părintele stropit cu tămâie şi mir sus pe obeliscul templului soarelui din Heliopolis. Cuibul era construit din lăstare de acacia. Vulturul şi pelicanul sunt de fapt două aspecte simbolistice ale acestei păsări.

Măcar o parte din lumină ne prindă 'n duhurile 'nserării ce se aud prin cedrii unui spaţiu neverosimil de închis[367]. Adorm şi visele în noi; coşmarurile se trezesc unul câte unul să ne-amintim când îngropaţi în noroi turmele ne călcau, ne loveau prin cotloanele mlaştinii, balele urii izvorâte sub nări aburinde afundându-ne în adâncul pădurii. N' am uitat încă peşterile. Camera secretă e aidoma lor, legământ între înţelepciunea eternă şi lume.

"Eu, Isis[368], sunt tot ceea ce a fost şi ceea ce va fi; nu m 'am dezvăluit vreodată nici unui muritor".

*

Barcă din cristal e carul meu pentru o zi. Ea poartă forma Lunii şi în spirale urcă răstălmăcind în duh plutirea muribundă – seminţe din văzduh vor germina după'ngropare stejari care filtrează razele de soare spre piatra fermecată şi-aprinde focul din altare.

---

[367] Robert Fludd: "Dintr'o lumină au apărut trei: viaţă, lumină şi căldură, caracteristici spirituale, intelectuale şi materiale ale Marelui Ochi al Universului".
[368] Apuleius, *Măgarul de aur* : "Priveşte, eu, mişcată de rugăciunile tale, mă aflu aici cu tine; eu, care sunt Natura, Părintele tuturor lucrurilor, Regina elementelor, discipolul primordial al tuturor timpurilor (a lui Hermes Trismegistus - n.n.), cea mai mare dintre divinităţi, Suveranul tuturor spiritelor morţilor, prima dintre fiinţele celeste şi asemănarea uniformă a tuturor zeilor şi zeiţelor, Eu, care stăpânesc cele mai înalte vârfuri din rai, briza mării şi tăcerea deprimantă a tărâmurilor de dedesubt, Eu, Divinitatea venerată de întreg pământul sub multe şi diverse forme, prin intermediul unei varietăţi de ritualuri şi de apelative ".

În clopotele noastre e-o lume mai presus de-aceasta, în care fericirea e stăpână. Urcăm, dar toţi venim din clopotul nefericirii, aici, prin porul de fântână.

Uite profetul cum trece
cu veşmintele'nflorite pe el.
Opincile'i dau muguri cămaşa'mboboceşte
Coroana'i înstelată de irişi şi de crini.
El însuşi o grădină'n întuneric
năvălit de dor şi de aripi
aşează pietrele cioplite
pe zidul templului din neuroni
iluminarea înfloririi ce pe stradă trece
e un mesaj vibraţii emise prin axoni
.
E'n centrul nemuririi
răscruci de drame şi extaz
dor de furtună şi dendrite;
să te'nfiori te'nvaţă
din tainele zidirii
înmuguriri – izvor de viaţă,
inflorescenţele de azi.

În suflet adunăm tot ce-au gândit şi au simţit atâtea generaţii. Am dorit cunoaşterea a tot ce ne'nconjoară, doar răul să'l ferim, tendinţa sa nefastă. Ce'nseamnă înlăuntrul tău să ştii ? Doar cine eşti, cin' te-a creat şi dacă existenţa ta are în lume-o consecinţă.

O arcă din cristal[369] e carul meu pentru o zi. Ea poartă forma Lunii şi în spirale urcă răstălmăcind în duh plutirea muribundă – seminţe din văzduh vor germina după'ngropare stejari care filtrează razele de soare spre piatra fermecată şi-aprinde focul din altare.

În faţă'i întunericul, falsitatea şi moartea dar arca'n care trecem cu fiecare treaptă dezvăluie lumină, nemuritoarea viaţă şi cuvântul prin care creatorul recompensează strădania, speranţa, umilinţa şi adevărul.

În clopotele noastre e-o lume mai presus de-aceasta, în care fericirea (cine-o ştie) e stăpână. Urcăm, dar toţi venim din clopotul nefericirii, aici, prin porul de fântână.

Şi câtă armonie !

*

Din necunoscut tânguie un psalm al frustrării. Ioan alunecă ducându'şi capul în palme precum profetul pregătit să învie, să se transforme aşezat la picioarele singurătăţii, emanând la rându'i vibraţia eternităţii. Ştiu că nu pot decât să'i rostesc numele ales să fie strigat în deşert şi să mă înspăimânt pentru că asceţii nu pot muta pietrele pustiului şi glasul lor nu'i suficient pentru mântuire. Doar îndeplinind nevoile mulţimii profeţii aduc Cuvântul Domnului:

[369] asemenea tuturor şcolilor misterelor, învăţăturile druizilor se concentrau asupra purificării înainte de a trece la comuniunea cu zeii prin transmigraţie şi reîncarnare, continuând gândirea pitagoreică şi cristică.

Erai la răscruce de timp amintiri de 'ntuneric
şi vraja
sângera un poem îndrăgostit de adevăr
aici unde făpturile trec transparente şi pure
structuri de aer prelinse pe dealuri
cum apa se scurge din ploaia furtunii
în ochiul ce-atrage
adâncul fântânii.

Te-am întâlnit, Ioane erai ca un înger
esenţă de iubire
lumina vorbelor tale nu e doar lumină
şi întâlnirea ta nu 'i doar această stare
de leşin ce-o resimt şi pielea de găină
simt tot şi 'ncerc să te zăresc, dar te aud
şi răsuflarea ta de înger
în mine o asud.

Parfumul tău de smirnă şi tămâie revine
o adiere de neant şi mulţumire
şi parcă aud paşii
părelnică străfulgerare în fiecare gând;
pe iarbă, pe nisip, pe ape
ţi se întind covoare, copacii curg pe Nil
corăbii nevăzute
ale memoriei care.

Învăluind în doruri, iubind pământul, cerul, omul tu te întorci în mine, în noi, in ordin ca întrun timp fierbinte, ca o

speranţă 'n ceaţă, tu însuţi fiind slava de rugă închinată nenumitului nostru Creator. Poruncă nu'i să te primească şi păsări încă se mai duc. Noi ridicăm pe planurile Tale în efemerul nostru sine Templul.

> Iar eu mă simt acum ca cel ce poate să strige 'n viscolul lunii răsărite în faţa porţilor albe: Amin.

*

Se'nalţă fecioara încheind călătoria. Adâncul peşterii ocroteşte naşterea soarelui. Şi magii aduc închinare celor trei lumini. Isis pe templul din Sais ne spune: fructul căruia i-am dat naştere este soarele. În roşu şi verde strălucesc luminile sorilor ce'l însoţesc în curcubeu. Şi-un alt curcubeu mai radios îl însoţeşte pe primul, curat şi diafan. Toate constelaţiile urmează calea sferelor solare[370]. Înlăuntrul nostru, în lumina Cuvântului creşte într'un soare ce luminează mintea, simbolul înţelepciunii.

> Dansează în tremurul lunii, te du !
> Iubito, de mii de ani pământul nu mai e pământ
> ci noi transformaţi în ţărână
> şi'n fiecare piatră, apă sau foc e duhul aurului.

---

[370] Paracelsus: "Există un Soare pământesc, care este cauza căldurii, şi toţi cei care pot vedea sunt capabili să vadă soarele; şi cei care sunt orbi şi nu'l pot vedea, îi pot simţi căldura. Există un soare etern, care este sursa înţelepciunii, şi cei ale căror simţuri spirituale au fost trezite la viaţă vor vedea Soarele şi vor fi conştienţi de existenţa Sa; dar cei care nu au ajuns la conştiinţa spirituală îi pot simţi puterea cu ajutorul unei proprietăţi interioare numită intuiţie"

Priveşte: e soarele de la miezul nopţii !
Iubito, nu 'i timp să aşteptăm ca vântul să cosească
holda de frunze, mirifice iluzii,
sfânta 'nviere a ţărânei tot de noi depuse.

Dansează în tremurul lunii, nu te teme !
Iubito, viaţa e moarte şi moartea e eternă şi vie
Pentru gândurile noastre vuite de vânt
Sub ochiul necruţător care ne priveşte.

Noi înmulţim recolta cu trupurile noastre, noi înălţăm cerurile cu sufletele dornice de adevăr şi gândul, unul singur ce ne reuneşte întrunul îmbină frumuseţea, forţa şi înţelepciunea. Eu însumi simt că sunt un duh al văzduhului şi al Soarelui, aripile mele plutind pe raze şi plumb răpus de sulf şi sare e dragostea pe care-o simt îngreunându 'mi zborul. Dar tu, iubito, mercur al lunii ce împlineşti în mine transformarea, mă faci să simt înlăuntru neînvinsul[371]. Tu nu eşti vrăjitoarea, ci aceeaşi dintotdeauna, o Magister Templi. Adâncul peşterii ocroteşte naşterea mea. Şi magii[372] aduc închinare celor trei lumini.

Tăiaţi, retezaţi rădăcinile, nu simţiţi chemarea. Sunteţi prea adânc înfipţi între stânci. Şi stâncile se şlefuiesc pentru treptele de templu şi din adânc diamantele sfărâmicioase ca cenuşa arată calea pe care s' o urmaţi. Cenuşă şi ţărână, iată testamentul vostru. Atât

[371] Sol Invinctus, Solomon era lumina supremă, Hiram Abiff este zeitate solară şi îşi urmează legenda esoterică, la egipteni este simbol al providenţei divine, Mithra şi Isus s-au născut de ziua de naştere a soarelui. Constantin, marele preot al lui Sol Invinctus a purtat însemnele emblematice ale puterii solare la fel ca şi hierofanţii misterelor, la fel ca şi soarele brodat pe veşmintele preoţeşti catolice.
[372] stelele centurii constelaţiei Orion

ne mai poate aminti de cei ce-au fost adepţii de azi ai pietrei, lapis lazuli.

Agla !

*

În timp ce unii spun că ştiu drumul spre Soare trecând pe calota de gheaţă, se miră de pustiul de omăt şi gerul ce răpune trupurile aezilor mâniaţi de iluzia tunelurilor ivite între falii, accesul spre adâncul pământului. În timp ce alţii se laudă că ştiu drumul spre Lumină străbătând deşertul, se înspăimântă de ploaia densă de stele care în jerbele nopţii ascund şi ultimile miraje de oaze pentru sărmanii menestreli însetaţi şi care acced puţurile adânci de lavă fierbinte. În timp ce mulţi se fălesc cu împlinirea profeţiei lor înscrise în cartea străveche, minunea nu s'a produs. Şi îndoiala se strecoară în vise. Magul venit, cu aripi de fum şi părul de aur întreabă ce s'a ales din sămânţa răspândită de el în furtuna creierelor noastre. Nimic.

Stăm umiliţi în faţa Ta, Isuse.
Păsările cântă, nu'i cântul nostru
şi sclipirile lumânărilor nu sunt urme
ale gândurilor noastre curate

ci mai degrabă sunt visele duse,
copacii uscaţi din grădină,
ceara prelinsă din ucisele turme
şi hainele noastre de gală furate.

Mustrările Tale în sfere străpunse

Ne înspăimântă şi nu mai ştim:
Să Te mai răstignim odată în această lume
Sau să urcăm pe scara regalei Tale arte.

Şi totuşi poetul trebuie să fie un mesager solar. El trebuie doar să spună ce a citit în biblioteca marilor preoţi şi să arate calea. Căci va veni pe căi nevăzute, muzica sferelor ne va întrupa în jurul focurilor şi lumile se vor cutremura împrumutând fiorul ierbii şi aromele ţărânii. Un descântec e calea pe care poetul ne-o va arăta în spirală şi tangajul carelor noastre nu ne va adormi, căci visele ne vor apare când ochii ne vor fi deschişi şi inima în stranie nebunie fi-va capabilă să cuprindă universul care navighează, să ne primească jarişteа de dor. În clopot nimeni nu contemplă stelele ce mor.

În timp ce unii se amăgesc că ştiu calea spre Lumină, această profeţie se va împlini.

*

Tu, Soare, născut într' a opta zi a calendelor lui Ianus, prunc alăptat de licornă, lumina ta revarsă în toate părţile infinitului. O arcă de măşti, animale şi zei trec în procesiune, focul sacru ducând spre altar. Oh, voi, fraţilor, ajutaţi-mă să aprind Lumina şi să aduc în faţa voastră întreaga armonie a celor zece insule, şapte mai mici şi trei mai mari supuse lui Pluton, Ammon şi Neptun[373]. Vă voi dezvălui azi şi acum doctrina secretă

[373] despre arhipeleagul Atlantidei descris de Platon în lucrarea sa neterminată *Critias*

păstrată pe coloanele din temple de sute de mii de ani şi mai mult. Dar cui ? Cine poate străbate alături de mine Axis Mundi ? Să trecem. Doar cei aleşi pot înţelege ce vor vedea cu toţii, oraşul porţilor de aur, noul Ierusalim. Înţelepciunea a depăşit de mult forţa şi frumuseţea; în faţa noastră ne arată calea şarpele şi crucea, Adam şi Isus. O, Hermes, noi înlocuim pe caduceul tău soarele cu omul. Noi ne simţim aici, necunoscând o diferenţă între ceremonie şi ritual, ca nişte semizei. Oameni fiind, noi am gustat înţelepciunea ta divină şi ne întoarcem rând pe rând spre tine, repetând marile mistere.

Aici şi acum iată-ne 'mpreună,
argint şi aur, mireasmă de furtună.
În stup miroase a tămâie.
Pocalu 'i plin de miere, nu de sânge.
E presimţirea soarelui să se înalţe
În iz de portocală şi lămâie. Fruct al
iubirii care încă plânge, Zeiţa mea,
sub tainic semn de lună.

Acum şi aici în casa de ghioc
Îngerii zboară 'nsoţind carele de foc.
În labirint încetul suie
Ocean şi munţi înlănţuiţi în nemurire
Pe care îi aştepţi să te înalţe
În iz de laur şi tămâie.
Unde fecioare-aduc ofrandă de clepsidre
A cerurilor poleită ispitire.

Pe munte arde focul şi pelicanii zboară să mimeze ceremonia învierii păsării de foc. Dansează simulând plânsul şi

smulgând dintre pene carnea 'nsângerată din care îşi vor hrăni ucenicii. Unii cred că viitorul lor depinde doar de un ritual în care însă nu ştiu să simtă nimic. Iar timpul ştie să cenzureze entuziasmul fără acoperire şi lumina se lasă peste viitorul reginei din Saba. Aici şi acum iată-ne 'mpreună, aur şi argint, mireasmă de furtună.

Prolegomene pentru alt univers

Şi tot ce veţi cere cu credinţă în rugăciune,
veţi primi.[374]

Încheierea este dintotdeauna un început, un cuvânt explicativ înaintea unei lucrări a cărei planşă de arhitectură urmează şi cuvântul sacru. Mă aflu deja în faţa unui alt clopot, al unui alt univers pe care abia aştept să'l străbatem împreună. În ultimele două sute de ani descoperirile ştiinţifice au revoluţionat lumea noastră în toate privinţele. Ştiinta a creat o dinamica socială care s'a transformat în civilizaţia occidentală modernă în care trăim şi am văzut instituţiile tradiţionale cu totul abandonate. Aceste schimbări sociale au fost adesea subiect de dezbatere, cu mai multe sau mai puţine rezultate, cu o mai bună sau mai slabă cunoaştere a datelor, decenii peste decenii, secol după secol, perturbând evoluţia instituţiilor care şi-au văzut influenţa serios măcinată în societaţile

374 *Noul Testament*, Mt 21, 22

occidentale moderne. Dintre acestea sunt creştinătatea şi masoneria - ambele fiind acuzate ca fiind lipsite de relevanţă sau că au pierdut legătura cu moderna viaţă a mai tinerii generaţii şi stilului de viaţă new-age. Fiecare din aceste instituţii a suferit catastrofal, iar calitatea de membru arată că ea suferă pe zi ce trece îmbătrânire, nucleul de adepţi care este tot mai mic regretă influenţele în mod inevitabil pierdute. Masoneria a răspuns la aceste provocări prin a deveni mai transparentă, deschisă în toate practicile, şi făcând activităţi caritabile, în general în cadrul mai larg al comunităţilor. Nu pot fi puse la îndoială că în întreaga lume au existat ample analize organizatorice, auto-examinări şi consultări în căutarea înţelegerii cauzelor diminuării interesului şi pierderii numărului de adepţi. Cu toate acestea, rezultatul acestor eforturi nu s'a soldat cu o manifestare reală de creştere a numărului celor ce doresc să adere la masonerie. Răspunsul la aceste probleme venit din partea bisericilor creştine a fost mai complex, ei considerându-se vioara întâi a creştinătăţii în faţa bisericilor scientiste, a Vărsătorului şi new-age.. Nici una din schimbările încercate nu s-a soldat, în adevăratul înţeles al cuvântului, cu rezultate asupra miezului problemelor ce confruntă creştinătatea aşa cum se prezintă ea în cel de-al treilea mileniu. În timp ce relevanţa acestora şi numărul de membri au fost ameninţate atât de schimbările sociale şi opoziţiile religioase, atât bisericile creştine care, în parte, au răspuns la presiunile de schimbare de civilizaţie, cât şi societăţile secrete printre care şi masoneria au înţeles că lumea creată de Dumnezeu bazată pe Lumina pe care cu toţii o propovăduiesc ar trebui să acţioneze în comun pentru această omenire. În acest context, date fiind relaţiile care dintotdeauna au existat între biserică şi masonerie, comportamentul a fost totuşi surprinzător în faţa copleşitoarei ameninţări reprezentate de rapiditatea şi amploarea dezvoltării tehnologice şi sociale, ţinta fiind de fapt banii. Nu oamenii sau viaţa lor au constituit problema principală, ci puterea şi influenţa, îndepărtându-ne tot mai mult de tradiţie. Dacă

suntem în stare sau nu să înţelegem de ce suntem zguduiţi de cutremurile temeliilor templelor noastre şi de ce nu facem faţă provocărilor şi oportunităţilor prezentului ? - iată o temă pe care nu toţi au curajul s'o abordeze, necesar mai întâi fiind reflectarea asupra trecutului ce conţine numeroase lecţii asemănătoare. Dacă pentru o mare parte a perioadei de civilizare a occidentului instituţiile de stat, religia şi învăţământul au fost strâns legate, iată câteva exemple din timpurile străvechi în care lumea avea, după opinia mea, o dezvoltare normală. În Grecia antică, Platon întemeiase Academia în 387 Î.C. la Atena cu scop "filosofic, matematic şi de cercetare ştiinţifică", dar ca şi în scrierile sale[375] şi în evidenţe se arată că Academia se referea, în cel mai larg sens posibil, la promovarea intelectuală pentru politică, filosofie, religie şi ştiinţă, şi căuta să influenţeze societatea din acele vremuri la toate nivelurile. Munca lui Platon a început încă de când era foarte tânăr şi succesorul său, Aristotel, ca şef al Academiei a colectat lucrările lui pentru ca urmaşii săi să se formeze întocmai, ceea ce de fapt s'a întâmplat în mileniile ce i'au succedat. Aceste lucrări formează încă bazele filosofiei moderne, elemente care sunt inserate în aproape toate vechile civilizaţii pe care le-a influenţat, ducând la o relaţie intimă între stat (în diversele sale forme), religie şi ştiinţă. Această relaţie a rămas puternică şi a crescut prin timpurile întunecate ale Evului Mediu timpuriu, deşi oficial Biserica şi Statul erau separate. Orice conducător de stat care îndrăznea să nu asculte sau încălca Legile risca confiscarea proprietăţilor şi averilor. Era considerat duşman al bisericii şi împotriva lui se puteau duce războaie de către cei ascultători şi evlavioşi cu promisiunea de a câştiga bogăţii de pe seama celor care trebuiau pedepsiţi[376]. Relaţia strânsă dintre biserică şi stat poate fi

[375] J.M.Cooper, *Plato - Complete Works,* Hackett, 1997.
[376] D. Crystal, *Cambridge Biographical Encyclopedia*, ed.2, Cambridge University Press, 1998.

cel mai bine văzută în perioada cruciadelor care au început pe 29 noiembrie 1095 când, la cererea Papei Urban al II-lea la Clermont, naţiunile creştine au fost chemate la război, un război sfânt care dorea în ultimă instanţă să obţină eliberarea Ţării Sfinte, să protejeze pelerinii sau să aducă un câştig bisericii.[377] Ulterior, în reprimarea cavalerilor templieri, care a dus la confiscarea şi transferul de averi la ordin, se observă din nou o apropiere şi o relaţie intimă între biserică şi stat. Pe 12 octombrie 1307, Philip IV, rege al Frantei, s'a pornit împotriva cavalerilor templieri în Franţa. La aceste evenimente, care au culminat cu arderea pe rug a Marelui Maestru al Cavalerilor Templieri, Jacques de Molay, pe 19 martie 1314, se remarcă Biserica şi Statul lucrând împreuna pentru scopul comun ordonat de Papa Clement al V-lea. Ştiinţa a fost la rândul ei intim legată de religie punând a priori un obiectiv important pe care alchimistii, în mod cert, îl considerau important, transmutaţia metalelor (cum ar fi plumbul) în aur, şi o cercetare mult mai tainică, opera magna a alchimiei, transmutaţia umană.[378] Aceasta implica o alchimie spirituală care in ultimă instanţă era profund creştină în intenţie. Strânsa legătură dintre religie şi ştiinţă, şi ritmul relativ lent de descoperiri ştiinţifice relatate în anii de după Platon a permis ca progresul general al omenirii în înţelegerea unor vechi cunoştinţe transmise de Tradiţie să întărească acest aspect de conlucrare. Că aceasta era o realitate nu este un fapt surprinzător, dat fiind că atât în timpul perioadelor întunecate din primul mileniu şi dincolo de acesta, biserica, prin intermediul mânăstirilor sale şi ca instituţie, a furnizat baza primară ca centre de învăţământ şi cercetare. Alţi învăţaţi îi întâlnim în centre izolate de susţinute de administraţiile regale sau princiare ale puterilor dominante din acele timpuri. Aceste două tipuri de centre de învăţământ au rămas sub influenţa bisericii prin acceptul autorităţilor statale. Cu toate

[377] S. Runciman, *The First Crusade*, Cambridge University Press, 1951.
[378] F. Sherwood Taylor, *The Alchemists*, Paladin Press, 1976.

acestea, se remarcă trei importante evenimente care au determinat o succesiune rapida a gândirii şi atitudinii faţă de societatea umană, care a schimbat pentru totdeauna unghiul măsurilor şi echilibrul solid dintre biserica şi stat şi care au modificat structurile deţinute de două milenii. Aceste evenimente au fost: reforma (1517), revoluţia franceză (1789-1799), revoluţia industrială (1750-1850). Revoluţia franceză si reforma au distrus încrederea în relaţia dintre stat, biserică şi ştiinţă. Dacă înainte de acestea era imposibilă integrarea deciziilor laice cu cele ecleziastice fără a determina o provocare oriunde în Europa, cu începutul revoluţiei industriale în mijlocul secolului al optsprezecelea, are loc o schimbare de dinamică a ştiinţei în societatea occidentală. Aceasta nouă dinamică a schimbat faţa întreagii lumi şi a continuat cu trecerea timpului să crească forţa cercetării.

Motivaţia vieţii umane a avut din acea clipă un alt aspect spre deosebire de precedentele două milenii, care în realitate au văzut doar o lentă si progresivă evoluţie. Dar revoluţia industrială a adus cu ea o schimbare radicală, rapidă şi intransigentă. Aceste schimbări mai continuă şi astăzi. Această nouă dinamică, această epocă a raţiunii sau a revoluţiei ştiinţifice este cauza dominantă a erodării influenţei religiei din aproape toate instituţiile tradiţionale în societatea modernă, şi este cea care antrenează lumea noastră în mileniul trei. În timp ce în Vest bisericile tradiţionale creştine au văzut o scădere dramatică de adeziune şi lipsă de interes în apartenenţa la o credinţă din partea populaţiei, acelaşi luncru este trăit şi de masoneria din multe jurisdicţii, ea trebuind să realizeze că timpurile s'au schimbat, că lumea exo şi esoterică aşa cum e ea prezentată, nu'şi regăseşte locul în modernismul vieţii actuale. Şi totuşi, oare şi lumea esoterică ? Nu cumva numărul restrâns duce la o nouă calitate ? Faptul că populaţia lumii s'a dublat, triplat, faptul că numărul celor iniţiaţi în exoterismul religios este mai mic, nu înseamnă o diminuare ci o decantare. Deci, dacă ar fi să

observăm, la prima vedere există o serioasă problemă, atât pentru creştinătate cât şi pentru francmasonerie în ultima parte a secolului trecut, mai ales dacă interpretăm numărul adepţilor raportat la creşterea poulaţiei globale. Altfel spus, evidenţa membrilor din masoneria mondială nu pare gravă. Deşi apartenenţa la aceasta nu a scăzut semnificativ pe termen lung, două probleme fundamentale înfruntă masoneria în al treilea mileniu. În primul rând, neputinţa de a atrage noi membri corespunzîtor extinderii populaţiei; în al doilea rând, îmbătrânirea demografică de profil existentă în rândul membrilor. De ce s'au întâmplat aceste lucruri ? M'aş gândi mai întâi la ceea ce oferă masoneria şi religia oamenilor timpurilor noastre şi în al doilea rând ce impact au ştiinţa şi tehnologia în această perioadă asupra modului nostru de viaţă, nemaidiscutând de aspectele intervenite în urma crizei economice şi pare-se culturale mondiale... În cadrul multor Convente ale Marilor Loji ale Lumii se afirmă că masoneria continuă să ofere membrilor săi o bună cunoaştere în domeniul istoriei şi filosofiei, o apreciere pentru ritualul străvechi şi a simbolismului universal, o dezvoltare personală a sinelui în serviciul public şi în ceea ce priveşte implicarea în activităţi caritabile şi probleme comunitare. Aceasta este speranţa ca masonii angajaţi într'o frăţie a lui Dumnezeu să fie, cum spunea Sfântul Paul o adevărată frăţie a oamenilor, ca fiecare francmason să poată să'şi conducă viaţa şi faptele după principiile de moralitate şi ale adevărului; şi să înveţe să'şi limiteze dorinţele în limitele unui trai respectat de semenii săi. Din păcate astfel de definiţii nu au cea mai inspirată formulare pentru a promova scopurile francmasoneriei. Nu pot fi eludate dimensiunile filosofice şi psihologice întâlnite în credinţa în Dumnezeu şi frăţia oamenilor, toate survenite prin învăţături asupra ritualului şi simbolismului în cadrul înaltelor principii morale şi prin alegoriile, nedezvăluite decât adepţilor, despre cunoaştere şi lumină. Scopul francmasoneriei este de a îndruma dezvoltarea fiecăruia ca persoană integrată în societate cu maturitate psihologică. Ceea ce

este primordial este ajutorul pe care îl poate acorda celor care doresc să'şi caute identitatea umană şi căutarea tâlcurilor ascunse.[379]

Nimic nu poate fi mai relevant decât integrarea individului în societatea secolului XXI. Creştinismul oferă salvare, stabilitate şi speranţa pentru mai bine, toate încapsulate în credinţa doctrinei religioase.[380] Ea explică şi justifică ordinea lucrurilor lumeşti în raport cu promisiunea binelui ce va veni. O lume în care cunoaşterea şi înţelegerea sunt staţionare, astfel de explicaţii par suficiente pentru întreaga colectivitate, ceea ce însă poate crea fricţiuni între religie şi ştiinţă. O lume prezentată astfel nu poate fi staţionară tocmai datorită avansării ştiinţifice şi tehnologice permanente. Chiar elementele vitale ale sistemului doctrinar religios au tendinţa de a fi schimbate în concepţia majorităţii oamenilor, menţinând contradicţiile de care aminteam. Ştiinţa are tendinţa de a explica fiecare părticică a universului, schimbând înţelegerea lumii şi a universului. Utilizând metode ştiinţifice, procesele obiective se adună, măsoară, testează şi aşează, realizînd noi concluzii ce servesc la cunoaştere. Deci dezvoltarea ideilor, ipotezelor, modelelor, teoriilor şi legilor universului duce la o bază empirică solid implantată în descoperirea unor certitudini cuantificabile în ştiinţa modernă. Autocritică, corectând pe parcurs orice eroare, ştiinţa dezvoltă sistemul ei faptic de înţelegere a adevăratelor credinţe universale şi într'o manieră predictibilă, a adevărului mult căutat.

Ştiinţa fără religie este şchioapă. Religia fără ştiinţă este oarbă .[381]

În 1925, în Statele Unite ale Americii au apărut primele contradicţii severe dintre religie şi ştiinţă, discutându-se în faţa Curţii tribunalului din Tennessee cartea lui John Scopes ce

---

379 F.A.Shade, *'The Value of Ritual' in Freemasonry.*
380 P. Davies, *The Mind of God*, Penguin, 1992.
381 Albert Einstein

preamărea teoria darwinistă a evoluţionismului contra doctrinei creaţioniste practicată în şcoli.[382] De atunci baza permanentă educațională a constituit în şcoli teoria evoluționistă.

Dar iată că şi problemele morale au început să constituie un măr al discordiei, ştiinţa accentuând asupra a ceea ce este rău sau bun în viaţa oamenilor. Diversele aspecte de homosexualitate, problema avorturilor, canibalismul sunt multele probleme pe care ştiinţa le studiază şi încearcă să le înţeleagă fără însă a le îngloba în atitudini extreme. Confuziile şi incertitudinile create în acest sens şi asupra rolului actual al exo şi esoterismului a dus fără îndoială la o diminuare a interesului general de a participa la viaţa religioasă sau de a intra în francmasonerie. Cel mai greu lucru este anihilarea sau măcar explicarea realităţii şi scopurilor adevărate ale transmiterii învăţăturilor Luminii, celor care neputând accede la înălţare sufletească şi spirituală (a detractorilor) aruncă cu noroi peste diamante. Ceea ce este grav este faptul că o parte a bisericilor creştine nu au înţeles că francmasoneria constituie o altă parte a aceleiaşi dogme tradiţionale, împreună putând mai bine să facă faţă atacurilor care chiar paralizează reacţiile celor ce propovăduiesc adevărul. Angajarea ştiinţei în sprijinul demonstraţiei existenţei divine, îmbrăţişarea descoperirilor ştiinţifice ca martori obiectivi ai omnipotenţei şi omniprezenţei Spiritului Cosmic, acceptarea acesteia şi ajustarea sa în scopul redobândirii relevanţei locului ce'l merită în societate sunt precepte obligatorii pentru biserică şi societăţile oculte, dacă doresc o lume mai bună în care să supravieţuiască şi să li se recunoască importanţa în cel de-al treilea mileniu. Dinamica socială, ştiinţa şi tehnologia care copleşesc societatea modernă au schimbat şi transformat civilizaţia umană globală. Ştiinţa este aceea care promite azi securitatea individuală, definirea identităţii umane şi dezvoltarea ei, mersul sigur spre o

[382] E.J. Larson, *Summer for the Gods: The Scopes Trial and America's continuing debate over Science and Religion*, Basic Books, 1998.

speranţă şi un viitor de mai bine. Deci ştiinţa este cea care a uzurpat magia, ritualul, simbolurile străvechi şi morala ancestrală astfel încât religiile principale şi ordinele oculte au fost învrăjbite între ele, explicându-se conflictele dintre diferitele religii între ele şi între acestea şi masonerie.

Iată câteva din promisiunile ştiinţei pentru acest secol: realizarea hărţii genomului uman, definitivarea cercetărilor privind celulele stem culminând cu creşterea şi refacerea structurilor organelor şi anumitor părţi ale corpului, folosirea energiei neconvenţionale şi controlul asupra climei. Consecinţele unor astfel de realizări sunt pentru fiecare în parte incalculabile. Până şi teoria evoluţionistă a lui Darwin ar putea foarte bine fi modificată în procesul evoluției naturale și prin inginerie genetică. Şi atunci ştiinţa ar putea fi noua religie a lumii? În timp ce toate cunoştinţele dezvăluite în masele largi ale omenirii au rămas aceleaşi, ştiinţa a continuat să avanseze. Tot ceea ce am visat prin profeţii şi clarvăzătorii cărturari ai lumii se întrevede în viitor. O viaţă lungă şi sănătoasă cu îndepărtarea dezastrelor ar putea fi o realitate a timpurilor care vin. Tot ceea ce nu se putea explica sau părea necunoscut apare pe zi ce trece mai transparent, mai aproape de înțelegerea oamenilor. Precum odinioară alchimiştii şi călugării din mânăstiri încercau să pătrundă tainele găsite în vechile manuscrise, institute afiliate francmasoneriei şi rosicrucianismului tind să adâncească cunoaşterea şi înţelepciunea nu numai pentru membrii ordinelor ci pentru întreaga comunitate. Răspunsurile transmise de tradiţie din Cuvântul primordial al Marelui Arhitect al Universului sunt confirmate pe bazele noi ale ştiinţei. Dintr'o perspectivă religioasă sunt semne certe de angajament al Bisericii Catolice de a reciti creaţia universului conform teoriei darwiniste, incompatibilitatea aparentă fiind îndepărtată de însăşi Sfânta Biblie. Numai extremele religioase ultraortodoxe, fundamentaliste nu pot accepta demonstraţia ştiinţifică a existenţei lui Dumnezeu în

concordanţă cu aflarea tuturor răspunsurilor în Cărţile Sfinte inspirate de Tradiţie, de Duhul Sfânt, din preistoria Pământului şi continuă să discrediteze înţelepciunea omului, creaţie divină a naturii. Şi iar ne întrebăm care e legătura între natură şi Dumnezeu deşi ştim că răspunsul e sigur. Există o singură natură sacră a lumii, creată din haos prin legi bine definite, pe o matrice informaţională solidă de către Spiritul universal, al cărui nume nu'l ştim de fapt şi nu ne este dat să'l pronunţăm decât eufemistic – Cel ce Este.

Ştiinţa este bazată empiric pe date exacte şi călcâiul său[383] este faptul că nu participă la crearea, păstrarea şi îmbunătăţirea moralei societăţii, neputând îndruma şi judeca binele şi răul din această latură sufletească a omului. După ce semnul astrologic al Peştilor apune ne putem închipui că această eră, în care omul a devenit incapabil să gândească pentru el, a fost totuşi timpul în care ne-am supus prin fervoare religioasă forţelor divine. Acum e vremea să aflăm adevărul care ne va elibera şi să gândim pentru noi. Răsare epoca Vărsătorului, amintită în Apocalips drept Sfârşitul Zilelor. La acest sfârşit cosmic, când toată cunoaşterea va fi ştiută, va fi mai mult decât necesară adevărata credinţă în Dumnezeu. Cu acceptul unui înalt nivel ştiinţific a teoriei Big Bang, a creării universului, trebuie să definim aceasta în raport cu Geneza biblică. Emanaţia acestui început cere creaţie, punctul infim, infinit de dens, născător de timp şi spaţiu, necesită totuşi intervenţia creaţiei. Ordonarea, explicarea şi predicţia secvenţelor evolutive ale universului, aşa cum o prezintă ştiinţa este dominată de teoria nedesăvârşirii a lui Godel.[384] Aceasta ne arată că în timp ce un anumit lucru se întîmplă sau i se poate prezice desfăşurarea

---

[383] Se referă la călcâiul vulnerabil al lui Achile

[384] *Any consistent formal system S within which a certain amount of elementary arithmetic can be carried out is incomplete with regard to statements of elementary arithmetic: there are statements which can neither be provednor disproved in S*. (Encyclopedia Britannica 2006)

de la care nu ar putea exista nicio deviaţie, nu putem fi absolut siguri pe un sfârşit de certitudine al rezultatului final. Deci un ceva e mereu în stare de reală incertitudine, chiar dacă prezintă rigoare matematică. Deci credem că acel lucru se va împlini, nu că am fi siguri. De aici apar limitările ştiinţei şi oportunitatea francmasoneriei. Ştiinţa ne demonstrează că există secvenţe, întreguri care ar putea deveni realitate, dar aceasta este probabilă în termeni absoluţi, deci în afara parametrilor şi astfel toate lucrurile sunt deasupra raţionamentelor, interpretărilor, opiniilor sau credinţelor. E asemenea teoriei relativităţii lui Eistein. Deci iată lumina de la capătul tunelului pe care ne-o arată masoneria. Aceasta, ca sistem de moralitate şi înţelepciune în alegorie, ilustrate prin semne şi simboluri, poate angaja noua lume şi să contribuie la protecţia călcăiului lui Achile pe care ştiinţa îl are[385], să îmbrăţişeze ştiinţa asociind-o credinţei fundamentale a Tradiţiei care arată cum Marele Arhitect al Universului este în fiecare părticică a lumii şi nu cum au fost făcute aceste părticele. Toate acestea sunt posibile în mileniul al treilea, demonstrând că valorile oculte ale învăţăturilor religioase, ale masoneriei şi rosicrucianismului sunt una şi îşi contopesc adevăratele ţeluri pentru a creşte din interior oamenii viitorului. Şi aceasta ajutând ştiinţa incapabilă să demonstreze menirea şi înţelesul rolului uman pe acest pământ.

Dacă în trecut masoneria avea ceva special de oferit, socializare la cel mai înalt nivel spiritual, în contextul erei moderne mesajul său a căzut la primul test de abilitate şi adaptare, la fel ca şi religiile. O analiză atentă demonstrează că atât masoneria cât şi biserica trebuie să redevină parte integrantă din societate, angajându'i valorile în spiritul lor, să se modifice radical prin modernizare şi dacă biserica este exoterică să'şi extindă rolul asupra întregii comunităţi, iar masoneria să înţeleagă aspectul său esoteric şi deci: că nu este deschisă oricui. Numai rosicrucienii şi-

[385] Aldous Huxley în romanul de science fiction *Brave New World*

au păstrat dintotdeauna locul şi menirea în cadrul lumii de mii şi mii de ani, păstrându'şi limitele societăţii lor secrete şi păstrând Tradiţia. Moralitatea, etica şi integritatea, o inteligentă administrare a naturii sale de excepţie ar face ca masoneria, ca organizaţie, să fie cea care predă şi predică virtuţile Frăţiei Oamenilor în lumea contemporană. Rolul meditaţiei este cel de a deschide sufletul, puterii de a îndepărta realitatea lumii, de apropiere de divinitate şi de reintegrare în Dumnezeu. *Există ceva mai important decât rugăciunea?* întrebă discipolul pe maestrul său. Maestrul îi spuse să mearga la un tufiş din apropiere şi să taie o ramură. Discipolul ascultă. *E încă viu tufişul?* întrebă maestrul. *Viu ca înainte*, răspunse discipolul. *Acum mergi şi taie-i rădăcinile*" spuse maestrul. *Dacă o să o fac, tufişul va muri,* spuse discipolul. *Rugăciunile sînt ramurile unui copac ale cărei rădăcini sunt credinţa*, spuse maestrul. *Aşadar poate fi credinţă fără rugăciune. Dar nu poate exista rugăciune fără credinţă.*[386]

Aşa încât pentru două milenii înaintea revoluţiei industriale separaţia dintre biserică şi stat fiind minoră, învăţăturile ştiinţei, alchimiei, filosofiei şi artele au fost înglobate rolului primordial al religiei. Ştiinţa şi tehnologia au erupt ca un vulcan apoi nemaiputând fi controlate nici de religie, nici de societăţile secrete. Şi iată-ne: am trecut pragul unui nou mileniu ! Trebuie să credem acum într'o forţă creativă. Dacă masoneria va şti să angajeze ştiinţa în societate şi să găsească legăturile cu ţelul său multimilenar, atunci poatre se va umple golul pe care oamenii îl resimt azi în sufletele lor. Să nu uităm că lumea însăşi ne învaţă că evoluţia e un proces continuu şi că trebuie să'ţi identifici propriul adevăr pentru a'ţi şti locul în societate.

Intelectualitatea implică realismul, care dialectic vorbind dirijează pe lângă conştiinţa a două termene opuse pe orizontală şi un proces de contopire pe verticală, de unde dizolvarea contrariilor

---

[386] Paolo Coehlo

nu duce la anihilare ci la transcendenţă. Toate acestea continuând absolutul definesc pe orizontală teza şi antiteza anihilate în sinteză. Manifestarea spiritului se preface în simboluri şi nume divine, nu atât prin natura ei cât prin limitarea exaltării, reducând meditaţia la minimum şi topind actul mnemic în contemplare. Nu e mai puţin adevărat că atunci când facem un pas spre Dumnezeu, El face o sută înaintea noastră.

Îmi par liliputane umbre astrale galerii
Şi cuburi, cuburile-arzânde
se răsucesc în galaxii
Din gurile de clopot, din ape prin fântâni
Imaginea ţi'o port lumină'n văgăuni.

Ne prăbuşim în gol zămislitori străini
Scâncind coboară din adâncu-i stropi divini,
Îmi par liliputane umbre astrale galerii
Şi cuburi, cuburile-arzânde
se răsucesc în galaxii.

Întortocheate's punţi şi galben dor canale
Cuvântul unui cub lipsit de feţe marginale
Un fluviu circular pândind să rupă
Norul din care-un comandor se'nfruptă;
Îmi par liliputane urme astrale galerii.[387]

Dacă am putea în mod alchimic să desprindem esenţa lumii de substanţa sa, atunci aceasta se desprinde, inertă şi străină faţă de

[387] Liviu Pendefunda, *Rondelul umbrelor din cuburi,* Rondeluri şi ovoide, Junimea, 2006

divinitate. Aici, deosebirea dintre profan şi iniţiat este maximă. Ultimul conştientizează procesul de rezorbţie a substanţei în esenţă şi separaţia se produce în armonie, substanţa devenind în Sine materie primă, aptă de fecundare spirituală. Aici întâlnim îngerii. Unde e capacitatea noastră de a ne menţine puritatea, plasticitatea şi permeabilitatea arcurilor reflexe ? Mai suntem în stare să pulverizăm funcţiile psihice contrare voinţei, legilor primordiale, luminii cosmogene ? De unde, oare, această putere ? De la Dumnezeu. El ne-a dăruit liberul arbitru, libertatea de a alege între bine şi rău, între adevăr şi minciună. Veşnica căutare este destinică şi existenţială.

Viziunile lui Blake de când era încă copil nu se pot explica decât prin percepţiile acestui arc reflex noetic, responsabil de creaţia divină a marilor artişti. Böhme, Swedenborg, Novalis, Ballanche, iată câteva nume care urmează unor vizionari, mistici, profeţi şi eretici în acelaşi timp, pentru că în acele vremuri nu se putea concepe percepţia Cuvântului lui Dumnezeu fără a fi cel puţin bănuit de nebunie. Dar aceleaşi lucruri s'au întâmplat în somn tuturor marilor patriarhi ai Vechiului Testament, Dumnezeu însuşi vorbindu-le şi în starea de veghe atunci când le constata neîncrederea. De fapt informaţia Spiritului cosmic vine adesea prin îngeri, cuante din Lumină, mai ales în *Noul Testament*. Îngerii sunt mesageri trimişi oamenilor cărora le vorbesc în somn sau chiar în starea de veghe. Sferele îngereşti au existat în veşnicie şi taina creării lor este ştiută doar de Dumnezeu. Raiul şi Iadul se întrepătrund cu diverse ascensiuni sau coborâri, de la Orfeu şi Dante până la Blake şi Milton. Blake afirmă că poemele sale i-au fost dictate în somn şi nimeni nu'i poate şti actele spirituale decât dacă le "vede" în Spirit.

Blake încearcă să aducă lumile superioare pe care le întrezăreşte în călătoriile sale spirituale către lumea profană, în trăirea sa el încearcă desăvârşirea fiind un idealist exoteric. Blake

nu vede Spiritul, pentru că el trăieşte în Spirit, iar lumea este doar simbolul acestui spirit, deci noi trăim în Cuvânt, iar acesta dispersat pretutindeni ne face pe noi să vedem opera magna creată de Dumnezeu. Aici, sensul mântuirii îşi dezvăluie dimensiunea sa supracosmică şi supratemporală. Blake: "omul vieţuieşte prin frăţie şi dragoste universală. Veşmântul oricărei forme în veşnicie este lumina... iar ea se cheamă libertate. Libertatea este deci lumina omului în veşnicie". *Cetatea n'are nevoie de soare, nici de lună, să o lumineze, căci o luminează măreţia lui Dumnezeu* [388] Să nu uităm că în apocalips Isus este *Steaua luminoasă a dimineţii* [389] Mereu există o contradicţie între a fi treaz şi a fi prezent în lumea spiritului, între percepţia neantului divin, a Cuvântului în somn sau în starea de veghe, la fel cum dialectic mă întreb cum singur, retras, pot să împac singurătatea. Numai liniştea este capabilă de a'mi induce contemplaţia din procesul psihologic al misticii creştine prin prisma dogmei iubirii. Poate doar amintind de libertatea gândirii în fenomenele intime ale creierului mă apropii de înţelegerea lui Dumnezeu.

Cuvântul sincer nu este ambiţios, cuvântul ambiţios nu este sincer. Omul gâlcevitor nu este virtuos, omul bun nu este gâlcevitor. Cel ce cunoaşte cărarea adevărului nu este învăţat, ci înţelept; cel învăţat nu poate cunoaşte cărarea adevărului. Înţeleptul nu îngrămădeşte niciodată comori. Cu cât cheltuieşte mai mult pentru alţii, cu atât câştigă mai mult pentru sine. Cu cât dă mai mult, cu atât se îmbogăţeşte mai mult. Cu cât dăruie mai mult, cu atât i se oferă mai mult. Aceasta este Calea Supremă a cerului care răspândeşte binefacerile sale asupra tuturor celor care merită şi nu vatămă pe nimeni. Aceasta este Calea Supremă a Cerului care acţionează întotdeauna fără luptă. Cred că mi-am notat multe vorbe înţelepte din învăţăturile Coranului, Kabbalei

[388] *Noul Testament*, Ap. 21, 23
[389] Id. Ap. 22, 16

sau Taoiste. Ele sunt universale, aşa încât amalgamul gândurilor aparţine bibliotecii universale din care îmi permit să citez pildele, proverbele şi cugetările fără a mai enumera sursele. Dar dintre toate armele puternice de distrugere pe care omul a fost în stare să le inventeze, cel mai teribil – şi cel mai laş – este Cuvântul. Pumnii şi armele de foc măcar lasă sânge. Bombele distrug casele şi străzile. Otrăvurile pot fi descoperite. Cuvântul modelează, creează şi anihilează. *Cuvântul poate distruge fără să lase urme. Copiii sunt condiţionaţi ani de-a rândul de părinţii lor, bărbaţii sunt criticaţi fără milă, femeile sunt masacrate sistematic de cuvintele soţilor lor. Credincioşii sunt ţinuţi departe de religie de aceia care se cred interpreţii glasului lui Dumnezeu. Verifică dacă ceilalţi se folosesc de această armă împotriva ta. Şi împiedică'i să continue*. [390]

Prin cercetări antropologice de înaltă ţinută morală[391] se poate demonstra, aşa cum şi eu am făcut-o prin cercetarea creierului şi funcţiilor sale cele mai intime, că în noi, în jurul nostru, dintotdeauna în unitate perfectă, nedefinită şi infinită există Dumnezeu. El, Mare Arhitect al Universului, Marele Creator în întreita Lui ipostază este de fapt viaţa noastră. La fel cum creatorul nu are pentru ce exista fără lumea căreia i-a dat naştere, nici aceasta din urmă nu poate să se desprindă de Lumina care o călăuzeşte, în libertatea acţiunilor sale. Putem zbura în aer, înota în apă, utiliza roadele pământului pe care trăiesc plante şi animale, putem folosi focul pentru a crea noi înşine, putem accede în eterul infinit, deocamdată cu telescopul, pentru a întâlni alte construcţii fizice, pentru a cunoaşte vidul şi tainele plămădite în cadrul planului divin. Dar aerul, apa, pământul, focul şi eterul, deci şi elementele care definesc trupul, sufletul şi spiritul din noi cine le-a creat ?

---

[390] Paulo Coehlo

[391] Reinstadler S., *Elementa philosophiae scholasicae*, Friburgi Brisgoviae 1901

Credinţa constă în reflexia fotonilor din reţelele creierului nostru, raze ale unui arc reflex sublim scăldat de Lumina divină. Căci fotonii sunt informaţia creaţiei, sunt informaţia genetică a vieţii, sunt Cuvântul definit, dogmatic al Domnului. Cât de liber pot ei străbate universul şi câtă splendoare poate evidenţia strălucirea lor !?

Cred în tine, Doamne,
singurul adevărat şi infinit,
creator şi dătător de viaţă
tuturor vizibilelor şi invizibilelor lucruri
şi a cărui esenţă este pretutindeni în univers,
a cărui minte şi conştiinţă
constituie sufletul meu.

Cred că unitatea creaţiei tale se manifestă
în trei ipostaze:
în macrocosmos ca lumină, viaţă şi dragoste,
în microcosmos ca suflet, sine şi trup,
în ştiinţe şi arte ca teză, sinteză şi antiteză.
Toate acestea sunt
simbolizate prin triunghi.

Cred că divina Ta înţelepciune, manifestă prin legile naturii
justifică credinţa noastră în nelimitata Ta putere,
omniprezenţa, bunătatea şi iubirea
aservită existenţei noastre.

Cred că atunci când ai suflat în trupul meu respiraţia vieţii,
am devenit un suflet viu, parte a sufletului Tău, esenţă
perfectă

a celui care curge prin avatarurile mele. Astfel în toate cele
omeneşti,
vii şi reale,
frăţia noastră se subordonează autorităţii Tale părinteşti.

Cred că doar carnea mea poate greşi
şi mintea 'mi poate păcătui
şi că pentru fiecare greşeală sau păcat
trebuie să ispăşesc. Născut cu sufletul curat
dar în ignoranţă
ştiu că trebuie să mă corectez şi să mă salvez.

Cred că frăţia noastră
este o şcoală pentru illuminarea minţii
şi bucurarea sufletului sub
sârguincioasa aplecare
a maeştrilor noştri vizibili şi invizibili.

Cred şi ştiu că înalţii iniţiaţi
sunt deja în direct contact cu maeştrii invizibili ai Marii Frăţii Albe
şi sunt servitorii Tăi.

Dă 'mi puterea să 'nvăţ
şi s' ajung umilul Tău servitor, Amon ![392]

Dumnezeu spune în ontologia creştină *Eu sunt cel ce sunt*[393], căutând începutul şi sfârşitul îl el însuşi, acolo unde nu există altceva decât el însuşi, Vidul. Din smerenie Dumnezeu spune *Eu sunt*, tot din smerenie omul spune eu nu sunt. Aceasta este lex

[392] Liviu Pendefunda, *Rugăciune de dimineaţă* (dintr 'un manuscris găsit într' un lăcaş ascuns al bibliotecii), Beggarland, Timpul, 2005
[393] Eheieh aşer eheieh, spus lui Moise (*Vechiul Testament*)

perennis, decretul divin,[394] pe care îl urmăm prin intuiţie. E o credinţă nativă, intuiţia metafizică integrându-ne în ritmul universal. Aşa, şi numai prin acest concept religios, existent în masonerie şi rosicrucianism, în toate doctrinele ce urmează dogma tradiţiei, ne contopim cu piatra filosofală. Dacă e să acceptăm principiul hermetic aplicabil arcului reflex noetic, informaţia celestă se scaldă în apele telurice şi întreita ei putere sublimează Logosul. De ce întreită ? După Böehme modelul Treimii se reflectă în fiecare dintre momentele Creaţiei.[395] În arc se sumează Lumina cu cea reflectată şi cea refractată uman. E un fenomen pur fizic în care se suprapun vectorii orto, para şi metafizic ale căror direcţii egocentrice unduiesc vibratoriu ca în cercurile concentrice ale apei sau sferice ale eterului în clopot, revenind apoi la centru cu sunetul amplificat. Este şi secretul catedralelor, vibraţia energetică a iniţiaţilor din templu, din biserică loveşte în ascensiunea ei cupolele, arcurile şi arcanele cereşti coborând apoi precum roua. Şi atunci cum, oare, să nu fie Cuvântul primordial una cu Duhul Sfânt, una cu Dumnezeu ? În realizarea iniţierii, acţiunea şi pasivitatea se dozează astfel încât misterul spiritului infinit să se irizeze în planul existenţial al acestei pânze cosmice, reţea intelectuală, al cărui model a fost luat de arhitecţii netului artificial. Vibraţia iniţială a Cuvântului rămâne deci marele mister al Celui care este ceea ce este, dăruit în cuante de lumină candidatului la iniţiere în biserică sau templu. Toţi însă sunt fiii aceluiaşi unic Dumnezeu. Iar natura, tot ce ne înconjoară, natura în care se integrează corpul, sufletul şi spiritul nostru omenesc şi divin nu e oare acelaşi unic Dumnezeu ?

---

[394] Vasile Lovinescu, *Însemnări iniţiatice,* ed. Rosmarin, 1996

[395] Jakob Böhme, *Aurora sau răsăritul care se întrezăreşte*, Ed. Ştiinţifică, 1993

O scurtă biografie a autorului

- data naşterii: **10 martie 1952, Iaşi**
- căsătorit cu **Julieta Carmen**, având împreună două fetiţe, **Sandra** şi **Elleny**
- debut literar în 1971 în *Convorbiri literare.*
- absolvent al liceului "*Mihai Eminescu*" Iaşi l971
- student al *Facultăţii de Medicină,* Iaşi l971-l977
- asistent universitar *Clinica Neurologică* IMF Iaşi, 1982
- membru în colectivul de conducere al revistei "*Sănătatea", "Revista Medico-Chirurgicală*" şi "*Analecta BIT*"
- medic principal de specialitate neurologie 1985
- supraspecializări în neurofiziologie clinică şi explorări funcţionale, neuro-oftalmologie, neurosonologie (Transcranial Doppler şi Duplex Sonology), neuroimaging, epidemiologie clinică a maladiilor cerebrovasculare, sofrologie şi hipnoză şi managementul serviciilor de sănătate publică

- secretar şi preşedinte a numeroase congrese, simposioane, conferinţe de neurologie, psihoneuroendocrinologie, esoterism, hermeneutică, antropologie în România şi numeroase ţări de pe toate continentele
- preşedinte al Societăţii Române de Neurosonologie, membru a peste 50 de societăţi, asociaţii, ordine şi organizaţii
- peste 460 lucrări publicate în reviste de ştiinţă sau literare, din care peste 300 ca prim autor.
- laureat al Festivalului Opera de Poesia Roma 1990
- membru al *Uniunii Scriitorilor din România*, Asociaţia Scriitorilor Iaşi 1991
- medic primar neurolog 1991
- doctor în ştiinţe medicale 1991
- secretar general al Societăţii Române de Psihoneuroendocrinologie
- medic şef secţia clinică a II-a Neurologie din 1992
- şef disciplină neurologie, facultatea de stomatologie, UMF Iaşi din 1993
- membru titular al *Academiei de Medicină din Tarrytown*, New York, 1993
- fondator şi director editor al revistelor "*Contact International*" şi "*Acta Neurologica Moldavica*" l993
- membru în comitetul de conducere al Societăţii Române de Neurofiziologie Clinică, 1994-1999
- membru în comitetul *South Eeast European Stroke Prevention Council* l994-2000
- membru titular al *Academiei Americane de Neurologie*, 1995
- membru corespondent al *Academiei Române de Ştiinţe Medicale*, 1996

- Special Award al Asociaţiei Americano-Române Voices Across Nations pentru întreaga activitate de publicistică literară şi medicală 1996
- Listat în *The Who's Who in the World* din 1997
- Listat în *Scriitori ieşeni contemporani,* Junimea,1997
- membru corespondent al *Academiei Române a Oamenilor de Stiinta*, 1997
- membru titular al *Academiei Ecologice* 1999
- 1999 Award South East European Stroke Prevention Council pentru rezultate deosebite în lupta de prevenire a infarctului cerebral, Thessaloniki, 1999
- profesor disciplina neurologie, 2000
- professor invitat la Universitatea Buffalo, USA şi Universitatea Aristotelis Thessaloniki, Grecia
- New Century Award şi listat cu biografie de o pagină într-o ediţie legată în piele Europe 500 Award a soc. Who's Who pentru cele mai importante personalităţi ale Europei pentru secolul următor, dec 2000
- listat între cei 2000 Outstanding Scientists of the 21st Century de către International Biographical Centre, pentru remarcabila contribuţie în domeniul neurologiei, Cambridge 2001
- Medalia de argint şi diploma de autoritate la investitura de Deputy Director General al IBC pentru zona Oceaniei şi apoi pentru Europa, 2001
- American Medal of Honor pentru realizările din domeniul medicinii şi literaturii, 2001
- Deputy Director General *International Biographical Center* Cambridge, England, nov 2001
- membru în Research Bord of Advisors, al *American Biographical Institute,* dec 2001

- Presidential Award şi listat în volumul *500 Great Minds* pentru personalităţile lumii, fondatori ai secolului XXI, 2002
- member of International Order of Merit, IBC, Cambridge 2002
- listat în *Scriitori şi Publicişti Ieşeni Contemporani,* Vasiliana, 2002
- 2002 Comemorative Medal for Man of the Year, decerned by American Biographical Institute, 2002
- member of the Order of International Ambassadors, ABI, 2002
- listat in *Profiles in Excellence*, Bibliotheque World Wide, (BWW) USA, 2003
- listat în *Medici-scriitori şi publicişti români,* Viata Medicală Românească, 2003
- listat în vol. *Living Science*, Cambridge 2003
- listat in vol. *Living Legends*, IBC Cambridge 2003
- membru al *Academiei de Ştiinţe din New York,* 2003
- membru al *World Academy of Letters*, 2004
- The Master Diploma with Honors of World Academy of Letters, 2004
- listat în Vol. *Muzicieni din România*, printre autorii pe ale căror lucrări s'au realizat opere muzicale (Elise Popovici, vol VII) 2005
- membru de Onoare al *Forumului Inventatorilor Români*, 2005
- conducator de doctorat 2006
- Ambassador of the United Cultural Convention, 2006
- listat în *Istoria Literaturii Române Contemporane*, Vol I, Moldova 2006
- International Biographical Centre, Cambridge: The Arhimedes Awward pentru cercetare ştiinţifică în the Global Year of Science 2006.
- laureat al The Da Vinci Diamond pentru Medicină şi Literatură 2006

- listat în *Dicţionarul general al literaturii române*, vol V, Ed. Academiei Române, 2006
- listat in *The Who's Who in Romania*, ediţie bilingvă, 2006
- membru fondator *Academia Rosicruciana Romania,* 2007
- membru al comisiei de antropologie a Academiei Române, 2007
- membru fondator *Centrul Academic de Studii Hermeneutice* 2007
- The Lifetime Achievment Award Excellence in Neurology, United Cultural Convention USA, 2008
- nominalizat la Premiile Uniunii Scriitorilor 2008 pentru *Dogmă sau libertatea gândirii,* apărut la Ed. Junimea
- secretar general *United Cultural Convention* 2009
- membru în Colegiul de Redacţie al revistei "*Poezia*" şi "*Oglinda literară*", 2009
- Premiul Mihai Eminescu pentru creaţie – poesie pentru volumul *Cele mai frumoase poeme de dragoste*, Editura Timpul, Iaşi 2009
- cercetările, eseurile, proza, poemele sunt traduse şi publicate în engleză, franceză, italiană, greacă, arabă, macedoneană şi chineză.
- filosofia sa a constituit sursă de inspiraţie plastică pentru pictorii Dimitrie şi George Gavrilean, Tudor şi Dragoş Pătraşcu, Corneliu Ionescu şi muzicală pentru liedurile Elisei Popovici

Colofon

Acest volum are la bază conferinţe, prelegeri şi alocuţiuni susţinute de autor în diverse colţuri ale lumii şi lucrări ori articole publicate în reviste literare sau ştiinţifice în ultimii ani, cât şi texte zămislite mai recent, dar neredate luminii tiparului până azi. Acest al treilea op de opera magna se datorează şi activităţii stimulative din athanorul Centrului Academic de Studii Hermeneutice şi Comisiei de Antropologie a Academiei Române al căror membru este autorul, al revistelor Convorbiri literare, Contemporanul, Poezia şi Oglinda literară.

Volumul de faţă vede lumina tiparului sub auspiciile Spiritului Universal, sub bagheta magică a magistrului Liviu Pendefunda şi ilustrat de invitaţii săi de marcă, Dragoş şi Tudor Pătraşcu, care au ţinut să împodobească şi coloanele Camerei de mijloc din acest templu. Volumul a apărut la editura Timpul sub aceeaşi oblăduire a minunatului spirit şi suflet, Cassian Maria Spiridon şi a fost tipărit la Imprimeria PIM în septembrie 2009 într'un prim tiraj de 1000 exemplare.